

ROMÂNIA

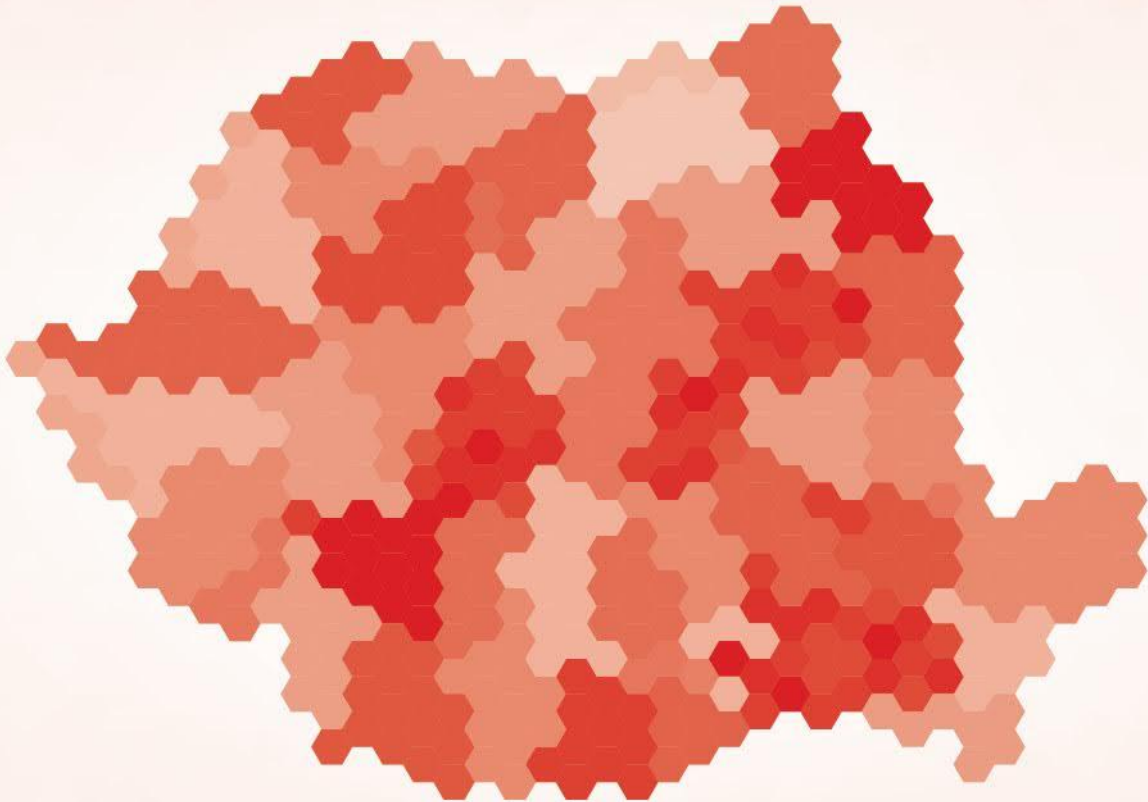
Acord privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile
pentru Politica Urbană a României (P171176)

POLITICA URBANĂ A ROMÂNIEI

Anexa 3. Document anexă 6

Dinamica economică a orașelor din România

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE,
DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

UNIUNEA EUROPEANĂ

ROMANIA

Acord privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile
pentru Politică Urbană a României (P171176)

Livrabil 3. CONTRIBUȚII LA POLITICA URBANĂ 2020-2035

DOCUMENT ÎNȘOȚITOR 6

Dinamica economică a orașelor din România

Decembrie 2020

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE,
DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI

*Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin intermediul
Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020*

CLAUZĂ DE LIMITARE A RESPONSABILITĂȚII

Prezentul raport este un produs al Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în acest document nu reflectă în mod obligatoriu părerile Directorilor Executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care aceștia le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în prezentul document.

DECLARAȚIE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR

Materialele din această publicație sunt protejate prin drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea anumitor secțiuni din acest document fără permisiune poate reprezenta încălcarea legislației în vigoare.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau retipări orice secțiune a prezentului document, vă rugăm să trimiteți o solicitare conținând informațiile complete la: (i) Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (Bd. Libertății, nr. 16, Sector 5, București, România); sau (ii) Grupul Banca Mondială în România (Strada Vasile Lascăr, nr. 31, et. 6, Sector 2, București, România).

Acest raport este emis în decembrie 2020 în cadrul Contract privind serviciile de consultanță rambursabile cu privire la politicile urbane din România, încheiat între Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în data de 29 decembrie 2019. Acest raport reprezintă un document suport pentru Anexa 3 din cadrul contractului menționat – *Contribuțiile la politicile urbane 2020-2035*.

MULȚUMIRI

Prezentul raport este transmis în cadrul Acordului privind Serviciile de Asistență Tehnică Rambursabile pentru *Politica Urbană a României* și a fost elaborat sub îndrumarea și supravegherea lui Christoph Pusch (Practice Manager, Manager de risc urban și în caz de dezastre, Europa și Asia centrală), David N. Sislen (Practice Manager, Manager de risc urban și în caz de dezastre, America Latină și Caraibe), și Tatiana Proskuryakova (Country Manager, România și Ungaria). Raportul a fost pregătit de o echipă sub coordonarea lui Dean Cira (Lead Urban Specialist) și Paul Kriss (Lead Urban Specialist) și alcătuită din Marcel Ionescu-Heroiu (Senior Urban Development Specialist), Viorela Sfârlea (Urban Development Expert), Oana Stănculescu (Urban Development Expert), Norbert Petrovici (Senior Social Development Expert), Bogdan Dolean (Geographer), Alin Chiș (Senior Geographer) și cu aportul doamnei Yondela Silimela (Senior Urban Development Specialist), Carli Venter (Senior Urban Development Specialist), cu sprijinul lui Bogdan Țopan (Policy Expert), Damaris Bangean (Urban Development Expert), Oana Franț (Urban Development Expert), Adina Vințan (Urban Development Expert) și George Moldoveanu (Information Assistant).

Echipa dorește să aducă mulțumiri pentru colaborarea excelentă, îndrumarea și promptitudinea de care au dat dovadă reprezentanții Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în special Ministrul Ion Ștefan, Secretarul de Stat Gheorghe Păsat, Directorul General Alexandru Soare, Directorul Liviu Băileșteanu, Șeful Biroului Radu Necșuliu și, de asemenea, Daniel Vâlceanu, Amalia Virdol, Bogdan Micu, Beniamin Stoica, Alina Huzui, Georgiana Toth, Anca Ureche, Antonia Dudău, Andrei Giurăscu, Andreea Chitrosan și toți partenerii locali, regionali și naționali care au contribuit la elaborarea acestui raport.

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADLO	Oradea Local Development Agency/ Agenția de dezvoltare locală Oradea
CEE	Central and Eastern Europe/ Europa Centrală și de Est
CISF	Comprehensive Investor Services Framework/ Cadrul pentru servicii orientate către investitori
Covid-19	Coronavirus Disease/ afecțiunea cauzată de Coronavirus
DA	Development Agencies/ Agenții de dezvoltare
EC	European Commission/ Comisia Europeană
EU	European Union/ Uniunea Europeană
FDI/ISD	Foreign Direct Investment/ investiții străine directe
FUA/ZUF	Functional Urban Area/ zona urbană funcțională
PIB	Produs Intern Brut
GNI	Gross National Income/ venit național brut
IC	Competitiveness Index/ indicele competitivității
IPA/API	Investment Promotion Agencies/Agenția de promovare a investițiilor
IDUL	Indicele Dezvoltării Umane Locale
MPWDA	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
NACE	Nomenclator statistic privind activitățile economice din Comunitatea Europeană
NATO	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
ONG	organizația neguvernamentală
INS	Institutul Național de Statistică
OECD	Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare
PIT	Personal Income Tax/ Impozit pe venit (persoane fizice)
PLP	Local Landscape Plan/ Plan amplasament local
PUG	General Urban Plan/ plan urbanistic general
PUZ	Zonal Urban Plan/ plan urbanistic zonal
RLU	Local Urban Regulation/ Regulament urbanistic local
IMM	întreprinderi mici și mijlocii
UAT	Unitate administrativ-teritorială
ONU	Organizația Națiunilor Unite
VC	Venture Capital/ Capital de risc
BM	Banca Mondială

CONȚINUT

1.	INTRODUCERE.....	5
2.	DINAMICA ECONOMIEI NAȚIONALE.....	6
3.	MOTOARELE ECONOMIEI ROMÂNÊȘTI ȘI CE ANUME LE FACE SĂ FUNCȚIONEZE	10
4.	ORAȘELE TREBUIE SĂ ÎNCURAJEZE DENSITATEA ECONOMICĂ	21
4.1.	Sectoare economice uzuale	21
4.2.	Sectoare economice de tranziție	24
4.3.	Sectoare economice de nivel următor	27
4.4.	Sectoare economice ambițioase	31
4.5.	Indicele de atractivitate sectorială	35
4.6.	Performanța generală și potențialul orașelor din România	44
5.	CUM ÎȘI POT ÎMBUNĂȚI ORAȘELE ROMÂNÊȘTI PERFORMANȚA ECONOMICĂ.....	63
5.1.	Instituții și reglementări	64
5.1.1.	Dezvoltarea capacității instituționale	64
5.1.2.	Reducerea birocrăției și promovarea implicării	70
5.1.3.	Valorificarea tradiției industriale și a parteneriatelor pe termen lung	70
5.1.4.	Bună administrare financiară și grad ridicat de absorbție a fondurilor UE.....	72
5.1.5.	Politici și planificare strategică pentru dezvoltarea turismului	74
5.1.6.	Cooperare inter-jurisdicțională și transfrontalieră pentru dezvoltarea destinațiilor turistice	77
5.1.7.	Intervenții în zonele care înconjoară monumentele istorice și diversificarea serviciilor de turism.....	78
5.2.	Infrastructură și teren.....	79
5.2.1.	Stabilirea zonelor de dezvoltare economice	79
5.2.2.	Stabilirea parcurilor industriale	80
5.2.3.	Reconversia funcțională a fostelor platforme industriale.....	96
5.2.4.	Dobândirea de drepturi de proprietate asupra patrimoniului construit	97
5.3.	Conectivitate.....	99
5.3.1.	5.3.1. Optimizarea apropierii de Vest.....	99
5.3.2.	Îmbunătățirea conectivității regionale - Asigurarea conectivității prin transportul metropolitan.....	104
5.3.3.	Conectivitatea la nivelul orașelor	105
5.4.	Sprijin pentru întreprinderi și finanțe.....	107
5.4.1.	Stabilirea incubatoarelor start-up și a parcurilor de afaceri	107
5.4.2.	Eficiențizarea procesului de obținere a autorizațiilor de construcție	109

5.4.3.	Susținerea sectoarelor cu valoare ridicată	110
5.4.4.	Impunerea mărcilor locale.....	111
5.5.	Abilități și inovație	113
5.5.1.	Asigurarea disponibilității forței de muncă calificată	113
5.5.2.	Sprijinirea inovației	119
6.	CUM POT DEVENI ORAȘELE DIN ROMÂNIA MAI ANTREPRENORIALE.....	121
7.	CUM POT ORAȘELE DIN ROMÂNIA SĂ CULTIVE INOVAȚIA ȘI SPECIALIZAREA SMART?	126
	ANEXA 1.1. PERFORMANȚA ECONOMICĂ A MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR DIN ROMÂNIA (1)	146
	ANEXA 1.2. PERFORMANȚA ECONOMICĂ A MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR DIN ROMÂNIA (2)	160
	ANEXA 2. SALARIILE MEDII DIN SECTOR	172

LISTA DE TABELE

Tabel 1.	Cele mai mari sectoare economice din România, după cifra de afaceri (în 2018)	9
Tabel 2.	Performanța ZUF și a orașelor pe regiune	18
Tabel 3.	Cei mai mari angajatori din România	21
Tabel 4.	Legislația cheie cu privire la stabilirea parcurilor industriale	80
Tabel 5.	Principalii factori de care trebuie să se țină cont la închirierea unui spațiu industrial sau logistic	83
Tabel 6.	Cronologia dezvoltării Parcurilor industriale TETAROM	88
Tabel 7.	Număr firme după mărime, pentru 2018 și 2011	122
Tabel 8.	Localitățile cu cea mai mare creștere de firme între 2011 și 2018	122
Tabel 9.	Performanța firmelor pe mărime, în 2018 și 2011	122
Tabel 10.	Localitățile cu cea mai mare creștere a veniturilor între 2011 și 2018.....	123
Tabel 11.	Performanța firmelor pe numărul de angajați în 2018 și 2011	123
Tabel 12.	Localitățile cu cea mai mare creștere de locuri de muncă între 2011 și 2018	124
Tabel 13.	Productivitatea firmelor pe tipul firmei în 2018 și 2011.....	124
Tabel 14.	Câștigurile productivității între 2011 și 2018 în cele mai mari economii locale.....	125
Tabel 15.	Europa este specializată în sectoare cu intensitate medie a cercetării și dezvoltării, Statele Unite în sectoare cu intensitate ridicată (<i>indicii (RTA) de avantaj tehnologic relativ pe sector, raport, 2007</i>)	127

LISTA CASETELOR

CASETA 1.	Când trebuie înființată o agenție de dezvoltare?.....	66
CASETA 2.	Tipul de informație solicitat de investitori, de motivația investiției	67
CASETA 3.	5 Pașii de stabilire a parcurilor industriale pe vechile platforme industriale	82

CASETA 4. Lecțiile învățate și soluțiile de sprijinire a învățământului profesional dual.....	115
CASETA 5. Studii de caz- inovatori	131

LISTA DE IMAGINI

Imaginea 1. Venit național brut per capita (Metoda Atlas) în țările selectate	6
Imaginea 2. Exporturile românești în 1990 (Valoare totală: \$3.19 miliarde).....	7
Imaginea 3. Exporturile românești în 2000 (Valoare totală: \$10.3 miliarde).....	7
Imaginea 4. Exporturile românești în 2017 (Valoare totală: \$70.4 miliarde).....	7
Imaginea 5. Avantajul comparativ al României între 2011-2019	8
Imaginea 6. Valoarea adăugată brută în principalele sectoare economice în România	9
Imaginea 7. Veniturile companiilor pe localitate (în 2018)	10
Imaginea 8. Nivelul de dezvoltare a localităților din România (metodologia Atlas a Băncii Mondiale)	11
Imaginea 9. Nivelul de dezvoltare al localităților din Romania (metodologia Comisiei Europene)	12
Imaginea 10. Grad de dezvoltare al localităților din Romania (metodologia Dumitru Sandu)	13
Imaginea 11. Zona urbană funcțională a municipiilor și orașelor din România	14
Imaginea 12. Eficacitatea zonelor urbane funcționale din municipiile reședință de județ.....	15
Imaginea 13. Accesul la infrastructura majoră este important pentru dezvoltare	19
Imaginea 14. Principalele proiecte rutiere și feroviare din România și orașele care vor avea acces la ele	20
Imaginea 15. Distribuția teritorială a forței de muncă în agricultură.....	22
Imaginea 16. Distribuția teritorială a forței de muncă în comerț.....	23
Imaginea 17. Distribuția teritorială a forței de muncă în administrația locală	24
Imaginea 18. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria alimentară	25
Imaginea 19. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria textilă.....	25
Imaginea 20. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria cauciucului și plasticului	26
Imaginea 21. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria hotelieră	27
Imaginea 22. Transformarea economică a noilor țări membre UE	28
Imaginea 23. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria auto.....	29
Imaginea 24. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria echipamentelor electrice si electronice	30
Imaginea 25. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria chimica.....	30
Imaginea 26. Distribuția teritorială a forței de muncă în IT	31
Imaginea 27. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria telecomunicațiilor	32
Imaginea 28. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria de cercetare si dezvoltare	33
Imaginea 29. Distribuția teritorială a forței de muncă în media	33

Imaginea 30. Principalele logistici și unități de producție în și din jurul Bucureștiului	34
Imaginea 31. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria farmaceutică	35
Imaginea 32. Indicele de competitivitate pentru industria automobilistică – clasament național	39
Imaginea 33. Indicele de competitivitate pentru industria chimică – clasament național	40
Imaginea 34. Indicele de competitivitate pentru industria echipamentelor electrice – clasament național	41
Imaginea 35. Indicele de competitivitate pentru IT – clasament național	42
Imaginea 36. Indicele de competitivitate pentru industria de transport și logistica – clasament național	43
Imaginea 37. Indicele de competitivitate	44
Imaginea 38. Indicele de atractivitate	45
Imaginea 39. Cadrul conceptual al orașelor competitive	63
Imaginea 40. Ciclul de viață al investițiilor	66
Imaginea 41. Fabrica de transmisie Star din Cugir	72
Imaginea 42. Castelul Károlyi din Carei	75
Imaginea 43. Mina de sare Tereza din Turda	76
Imaginea 44. Obiectele de afaceri pe termen scurt, mediu și lung – Parcul industrial Tetarom	89
Imaginea 45. Vedere aeriană din Parcul industrial Cugir	90
Imaginea 46. Parcelarea parcului industrial Eurobusiness I Oradea	92
Imaginea 47. Parcelarea parcului industrial Granița Europeană de Est din Siret	94
Imaginea 48. Poarta I a Cetății Carolina din Alba	98
Imaginea 49. Evoluția numărului de angajați a unităților de producție economice privatizate după 1989	101
Imaginea 50. Evoluția zonei urbane din municipiul Caransebeș	102
Imaginea 51. Acoperirea Companiei de Transport Public Metropolitan din Alba Iulia	105
Imaginea 52. Îmbunătățiri de mobilitate propuse pentru creșterea atractivității la Minele de sare din Turda	106
Imaginea 53. Pașii pentru obținerea unei autorizații de construire în România (conform WB Sub-National Doing Business Report 2017) ➡	110
Imaginea 54. Timpul de obținere a autorizației de construire în România în comparație cu Bulgaria și Ungaria ⬇	110
Imaginea 55. Școala în sistem dual Kronstadt	114
Imaginea 56. Procentajul de firme care desfășoară activități de inovație	128
Imaginea 57. Trei orizonturi de inovație	130
Imaginea 58. Ponderea sau forța de muncă urbană în industriile inovatoare, în 2011 și 2018	139
Imaginea 59. Densitate antreprenorială 2018	140
Imaginea 60. Ciclul de inovare și sursa de finanțare	143

1. INTRODUCERE

Acest raport este un document însoțitor al Livrabilului 3 - Contribuții la Politica Urbană 2020-2035, parte a programului *Politica Urbană a României*, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA). Documentul își propune în primul rând să completeze analizele deja făcute privind dinamicile economiei locale din România. Documentele relevante includ: *Strategia națională de dezvoltare teritorială*, *Strategia de dezvoltare durabilă a României*, *Orașe competitive: Remodelarea geografiei economice a României*, *Orașe Magnet: Migrație și navetism în România*, *România metropolitană*. Banca Mondială a desfășurat un număr de activități analitice și de asistență la nivel sub-național; împreună, aceste studii analizează în profunzime dinamicile dezvoltării economice în orașele mari secundare din România. Acest pachet de studii analizează în detaliu aspectele ce țin de conectivitate (intra-oraș și inter-metropolitan), calitatea vieții în mediul urban, tiparele de migrație și navetism. De asemenea, propunerile aferente Politicii Urbane iau în considerare și alte documente strategice relevante (de ex. *Strategia națională a locuirii*) și alte analize în curs de desfășurare (de ex. *Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor*).

Acest document este parte a unei serii de documente însoțitoare pregătite ca bază pentru recomandările realizate în proiectul Politici Urbane. Documentele însoțitoare se concentrează pe subiectele insuficient tratate de literatura existentă și pe teme de importanță deosebită pentru orașe. Subiectele acoperite în alte documente anexă includ:

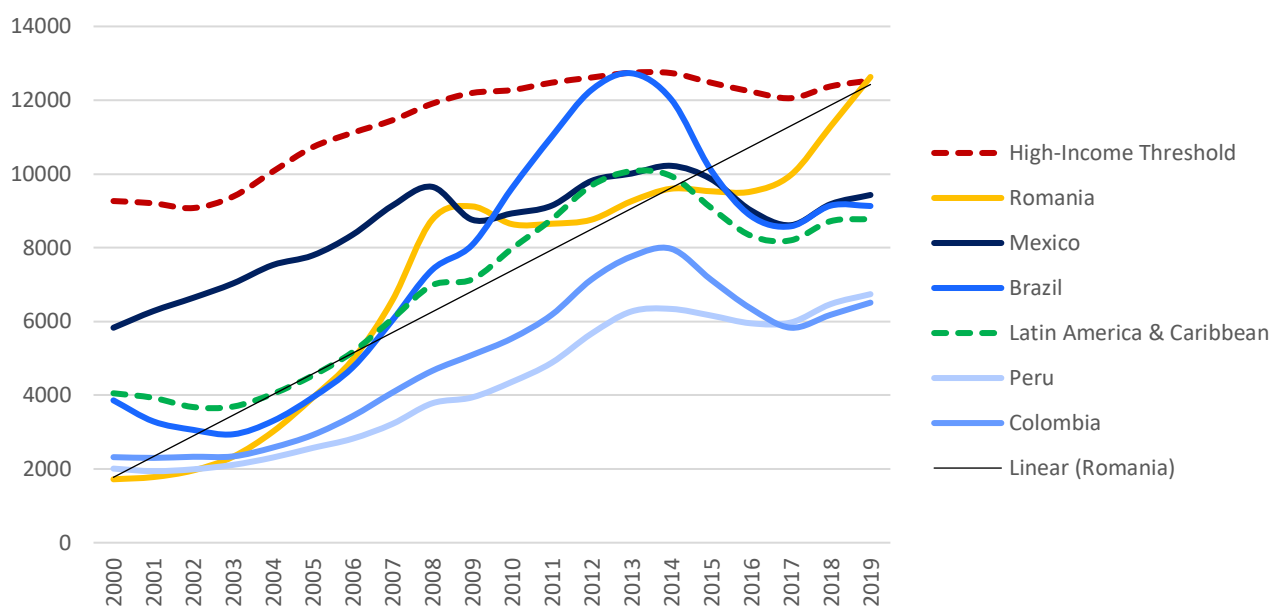
- Sustenabilitatea spațială;
- Managementul de riscurilor de mediu, schimbări climatice și în caz de dezastre
- Starea serviciilor urbane de utilități publice;
- Orașe în tranziție (ex. cu declin demografic și îmbătrânire);
- Mobilitate urbană;
- Locuire;
- Marginalizare, sărăcie și excluziune în orașele din România;
- O agendă țintită pentru orașe inteligente, inclusiv privind finanțele publice locale
- Participare publică

Principalul obiectiv al acestui raport este de a furniza o imagine de ansamblu actualizată asupra dinamicii economiei locale din România, de a selecta exemple de bună practică din împrejurimile României (cu analiza structurată pe baza cadrului stabilit prin studiile Băncii Mondiale *Orașe competitive*) și de a furniza recomandări concrete cu privire la ce se poate face pentru îmbunătățirea locurilor de muncă și abilităților la nivel local. Ne concentrăm pe orașele mai mici, dat fiind faptul că aspectele legate de competitivitate pentru orașele mari secundare au fost discutate amplu în alte rapoarte.

2. DINAMICA ECONOMIEI NAȚIONALE

Istoria economiei din România este întortocheată și complexă. După căderea comunismului, România a întreprins o tranziție sinuoasă către economia de piață, mare parte din anii 1990 fiind marcați de declin și restructurare economică. În 2000, când perspectivele de aderare la UE și NATO au devenit realiste, economia României a trecut printr-o accelerare impresionantă: venitul său național brut per capita VNB (Metoda Atlas) a crescut de la 1,720 dolari americani în 2001 la 12,630 dolari americani în 2019¹. Această performanță este subliniată prin compararea României cu un număr de țări din America Latină, care se aflau într-o condiție economică mai bună în 2000 (vezi Imaginea 1 de mai jos).

Imaginea 1. Venit național brut per capita (Metoda Atlas) în țările selectate

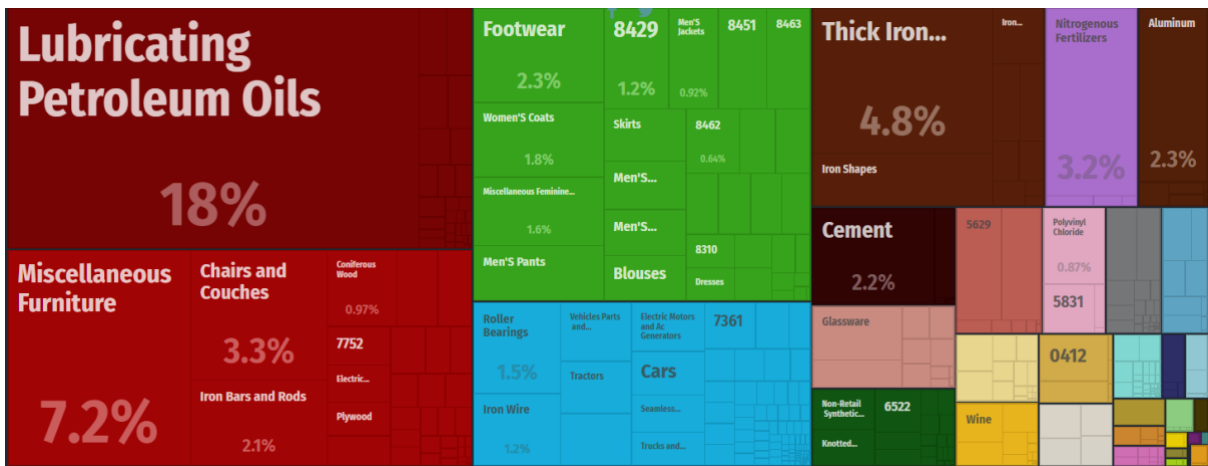
Sursa de informație: Banca Mondială

Cifrele preliminare indică faptul că România a atins condiția de țară cu venit ridicat în 2019, pentru prima dată în istorie. Motivul principal al acestei performanțe extraordinare este accesul României la Piața Comună a UE. UE a fost un veritabil “motor de convergență” pentru țările sale membre, permițând unor țări precum Grecia, Irlanda, Portugalia, Polonia și Slovacia să atingă statutul de economie avansată într-un timp record. Acest lucru i-a permis și României să devină economie avansată și să depășească economiile similare din America Latină.

Transformarea economiei României, atât în termeni de mărime și scop, este bine portretizată de Observatorul Complexității Economice al MIT (vezi imaginea de mai jos). De exemplu, exporturile din România nu doar că au crescut de la 3.19 miliarde dolari americani în 1990 la 70.4 miliarde dolari americani în 2017: au crescut semnificativ în complexitate și diversitate. Complexele mari industriale ale erei comuniste au fost inițial înlocuite de industria ușoară (ex. textilă și mobilă) și ulterior au fost înlocuite de industrii mai complexe (ex. de automobile, piese auto, echipamente electrice, produse chimice, etc.) Datele dezagregate arată clar că economia României seamănă tot mai mult cu economia UE.

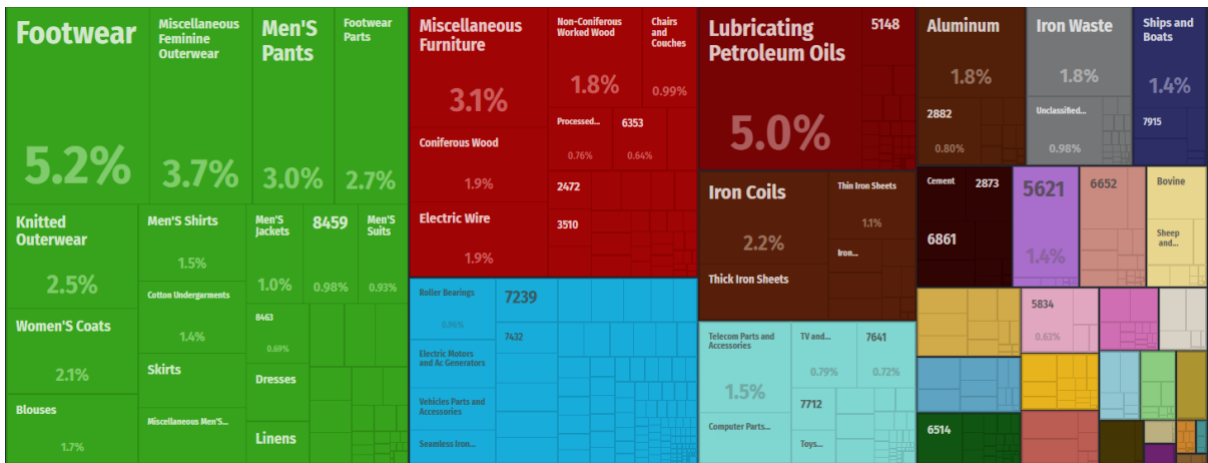
¹ <https://blogs.worldbank.org/opendata/new-world-bank-country-classifications-income-level-2020-2021>

Imaginea 2. Exporturile românești în 1990 (Valoare totală: \$3.19 miliarde)

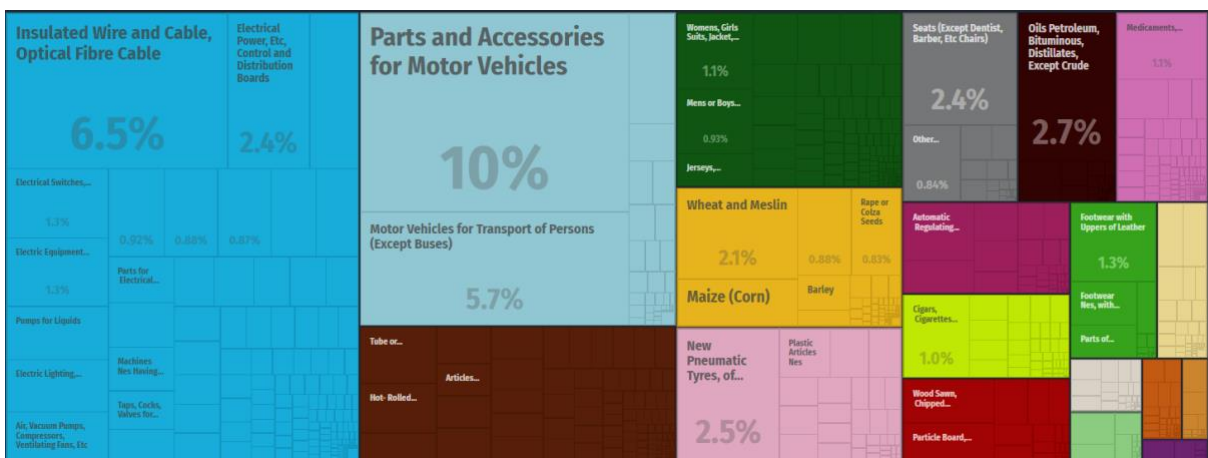
Sursa: MIT Observatorul complexității economice

Imaginea 3. Exporturile românești în 2000 (Valoare totală: \$10.3 miliarde)

Sursa: MIT Observatorul complexității economice

Imaginea 4. Exporturile românești în 2017 (Valoare totală: \$70.4 miliarde)

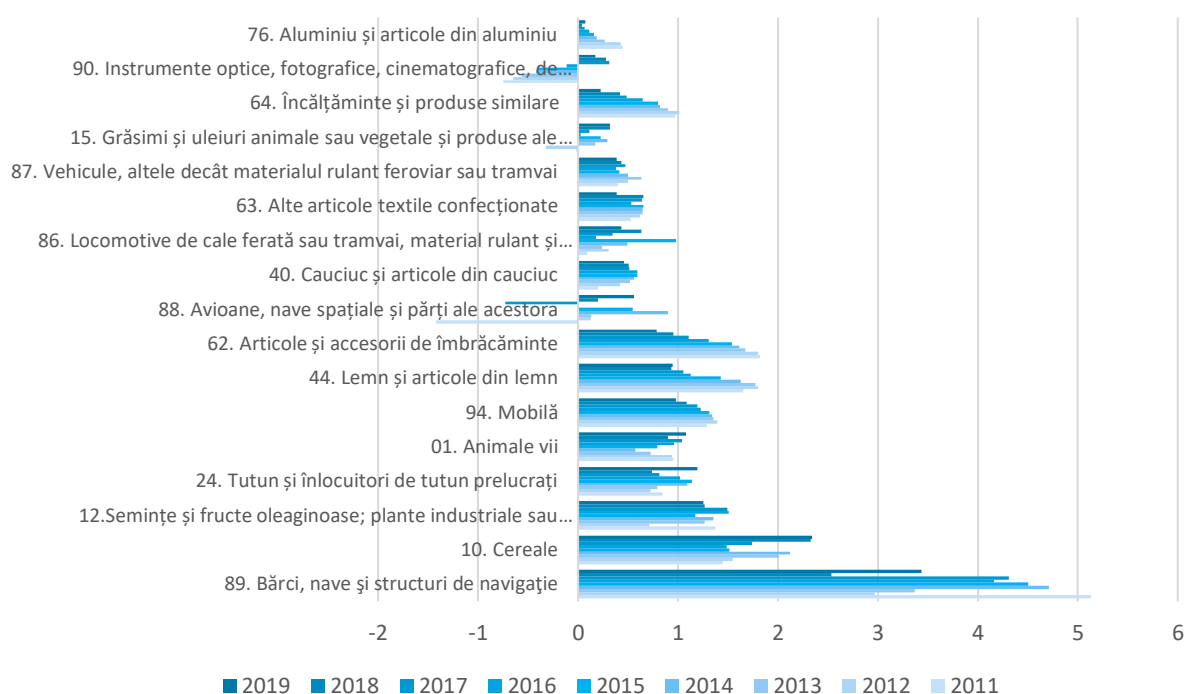

Sursa: MIT Observatorul complexității economice

În 2019, România a înregistrat o creștere a exporturilor de tehnologie avansată, reprezentând mai mult de 11% din totalul exporturilor produselor fabricate. Conform statisticilor Băncii Mondiale², aceste exporturi de tehnologie avansată au crescut de la 1 miliard dolari americani în 2007 la 11 miliarde dolari americani în 2019. Acest lucru dovedește beneficiile pe care aderarea României la Uniunea Europeană le-a avut cu privire la comerțul său extern; aproape 73% din totalul exporturilor din țară merg în UE. Țările care au o bună productivitate a tuturor mărfurilor (avantaj absolut) ar trebui încă să se specializeze în producția de mărfuri la care performează mai bine (avantaj comparativ). Mărfurile a căror producție este relativ mai slabă trebuie obținute prin comerțul cu alte țări.

Analizele avantajelor comparative³ permit identificarea de oportunități și instrumente de sprijinire a exporturilor în viitor. Considerăm că cea mai mare importanță în descrierea comerțului extern al României îl are calculul avantajului comparativ **intern**, care implică evidențierea avantajului comercial comparativ aferent unui anumit grup de bunuri în totalul comerțului extern.

Imaginea 5. Avantajul comparativ al României între 2011-2019

Sursa: Calculele autorilor în baza datelor INS

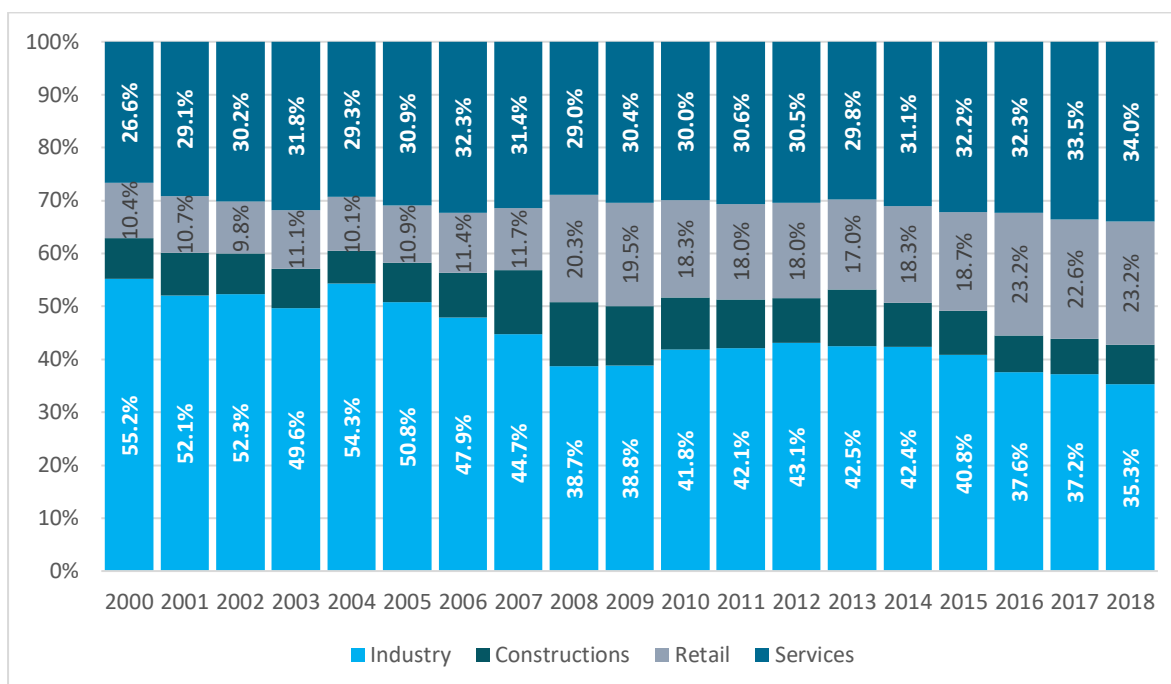
Orașele Galați, Tulcea, Brăila, Bacău și Constanța găzduiesc companii care produc bărci, nave și structuri de navigație - produse pentru care România deține un avantaj net comparativ în termeni comerciali. Nu toate produsele menționate mai sus ca având avantaj comparativ sunt tehnologii avansate cu un grad de complexitate ridicat; unele (cereale, semințe de ulei, tutun și altele) sunt mai puțin complexe. Autoritățile orașelor ar trebui să găsească căi de a sprijini companiile care produc produse exportate și ar trebui să exploateze avantajele comparative pe care le au.

Privind dincolo de exporturile de bunuri, există dovezi că se reduce contribuția sectorului industrial la economia României, în beneficiul sectoarelor de servicii și comerț. Unele sub-sectoare de producție (ex. producția auto, fabricarea de produse electronice și echipament electric) au crescut, însă creșterea din sectoarele de servicii și comerț a fost mai rapidă.

² <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS>

³ $RCA = \ln(Xir/Mir) / (Xr/Mr)$, unde=produs al unei grupe de produse, r-țara, X – exporturi, M – importuri

Imaginea 6. Valoarea adăugată brută în principalele sectoare economice în România

Sursa: MIT Observatorul complexității economice

Tabel 1 de mai jos identifică sectoarele cele mai mari din România după cifra de afaceri. Unele din aceste sectoare sunt distribuite relativ uniform pe teritoriul țării, în timp ce altele urmează în mod evident dinamica teritorială. Aceste dinamici teritoriale sunt în mod special importante, relevând modul în care multe sectoare economice tind să se grupeze în anumite locuri. În timp ce este de așteptat ca magazinele alimentare să se găsească în cele mai multe localități și benzinăriile pe cele mai multe șosele, în schimb fabricanții de automobile sau companiile IT preferă anumite zone în detrimentul altora; orașele, sau mai bine zis zonele urbane, tind să fie preferința lor.

Tabel 1. Cele mai mari sectoare economice din România, după cifra de afaceri (în 2018)

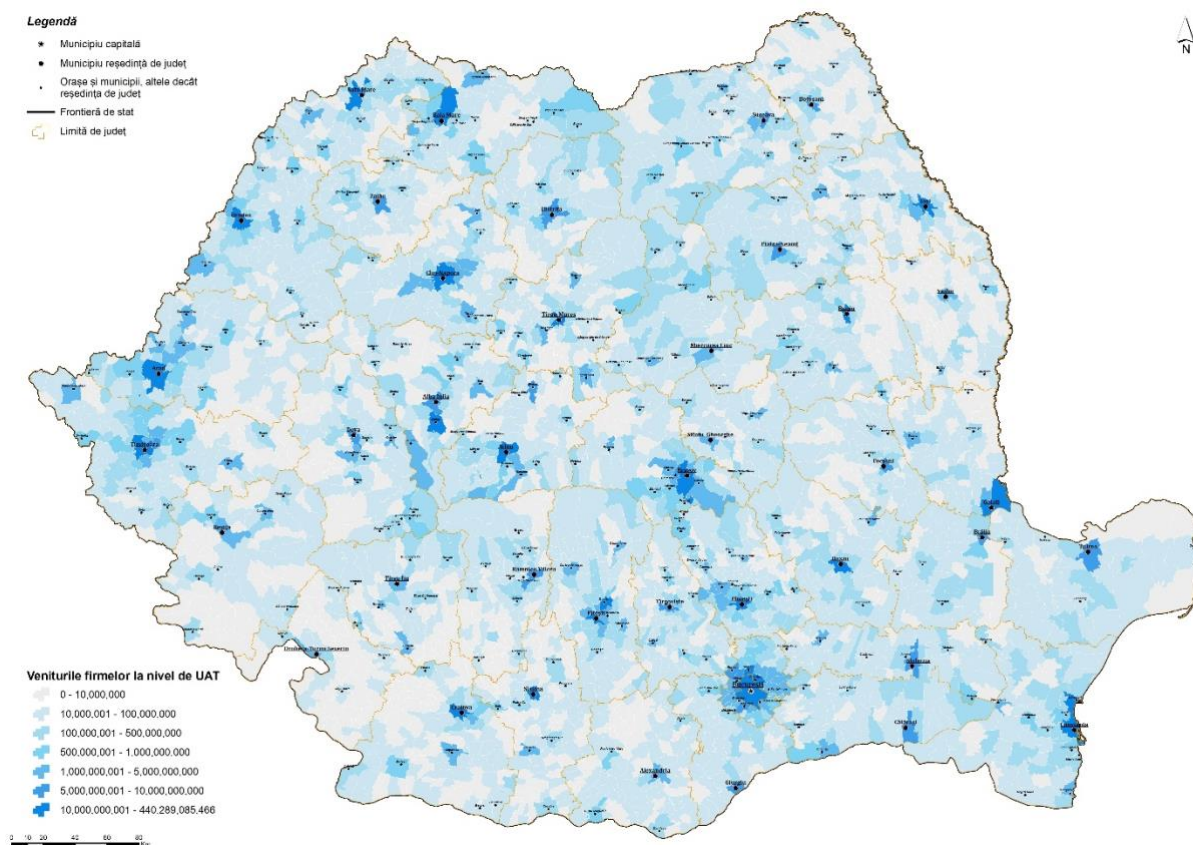
Sectoare	Cifra de afaceri	Angajați
Supermarketuri	€ 17,436,879,979	204,232
Benzinării	€ 10,716,513,463	15,912
Transporturi rutiere de mărfuri	€ 10,374,022,317	159,886
Construcții	€ 8,071,159,696	169,319
Fabricarea pieselor auto	€ 8,015,790,619	72,635
Producție auto	€ 7,602,078,809	19,518
Farmacii	€ 7,306,683,715	18,600
Rafinării de ulei	€ 6,907,375,331	3,595
Comerț cu cereale	€ 6,772,013,826	9,004
Fabricarea echipamentelor electrice și electronice	€ 6,476,946,418	94,759
Reprezentanțe auto	€ 6,175,299,237	17,138

Sursa: Institutul Național de Statistică

3. MOTOARELE ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ȘI CE ANUME LE FACE SĂ FUNCȚIONEZE

Dacă accesul la piețele UE reprezintă combustibilul economiei din România, orașele sale sunt motoarele care le propulsează. O privire asupra municipiilor și orașelor din țară indică faptul că în timp ce reprezintă doar 56% din populație, generează în jur de 86% din cifra de afaceri a firmelor și adăpostesc aproape 84% din totalul forței de muncă din Romania. Mai mult, în loc să fie insule de prosperitate înconjurate de o mare de sărăcie, cum sunt descrise adesea, orașele au o influență clară și pozitivă în teritoriul din jur. Orașele dinamice difuzează dezvoltare în jurul lor. Harta de mai jos ilustrează acest lucru în mod clar – nu doar orașe precum București, Cluj, Timișoara, Constanța și Brașov generează firme cu cifre mari de afaceri, ci și localitățile din jurul lor au activitate economică dezvoltată. Desigur, orașele - în special când se dezvoltă într-un mod necontrolat – generează și o mulțime de probleme, de la congestionare și poluare, la expansiune și marginalizare.

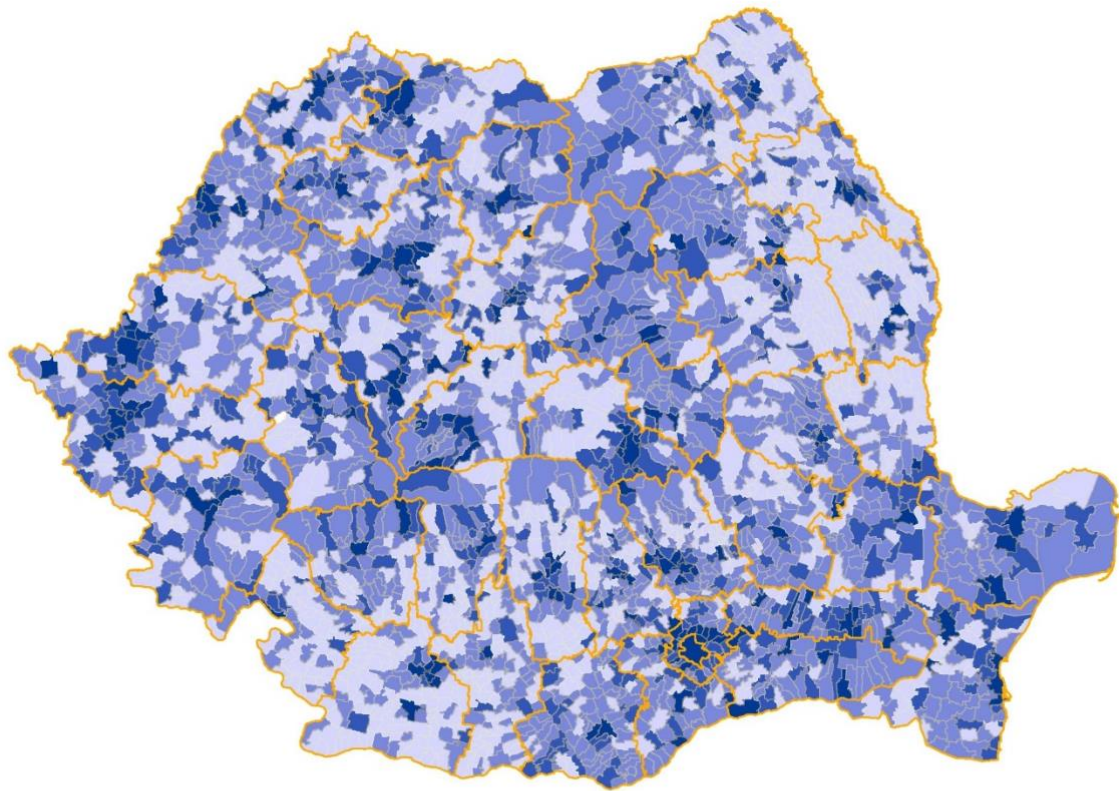
Imaginea 7. Veniturile companiilor pe localitate (în 2018)

Sursa de informație: Institutul Național de Statistică

Influența orașelor asupra teritoriului țării devine mai vizibilă când folosim categoriile de dezvoltare ale Băncii Mondiale. Harta de mai jos include estimările venitului local brut per capita (metoda Atlas) pentru toate localitățile din România. Din 319 orașe și municipii, 68 sunt dezvoltate. Mai sunt 114 comune dezvoltate – practic toate făcând parte din zona urbană funcțională. Impactul orașelor dinamice în teritoriu este evident în harta de mai jos. Acest lucru are implicații puternice asupra politicii publice. Pe partea opusă, există 1,281 localități sub-dezvoltate și 913 dintre acestea nu fac parte din zone urbane funcționale.

Imaginea 8. Nivelul de dezvoltare a localităților din România (metodologia Atlas a Băncii Mondiale)

Venitul Local Brut pe UAT

- Venit scăzut (<\$1,025)
- Venit mediu-scăzut (\$1,026-\$3,995)
- Venit mediu-ridicat (\$3,996-\$12,375)
- Venit ridicat (>\$12,375)

Sursa de informație: Calculele autorilor folosind datele de la Institutul Național de Statistică

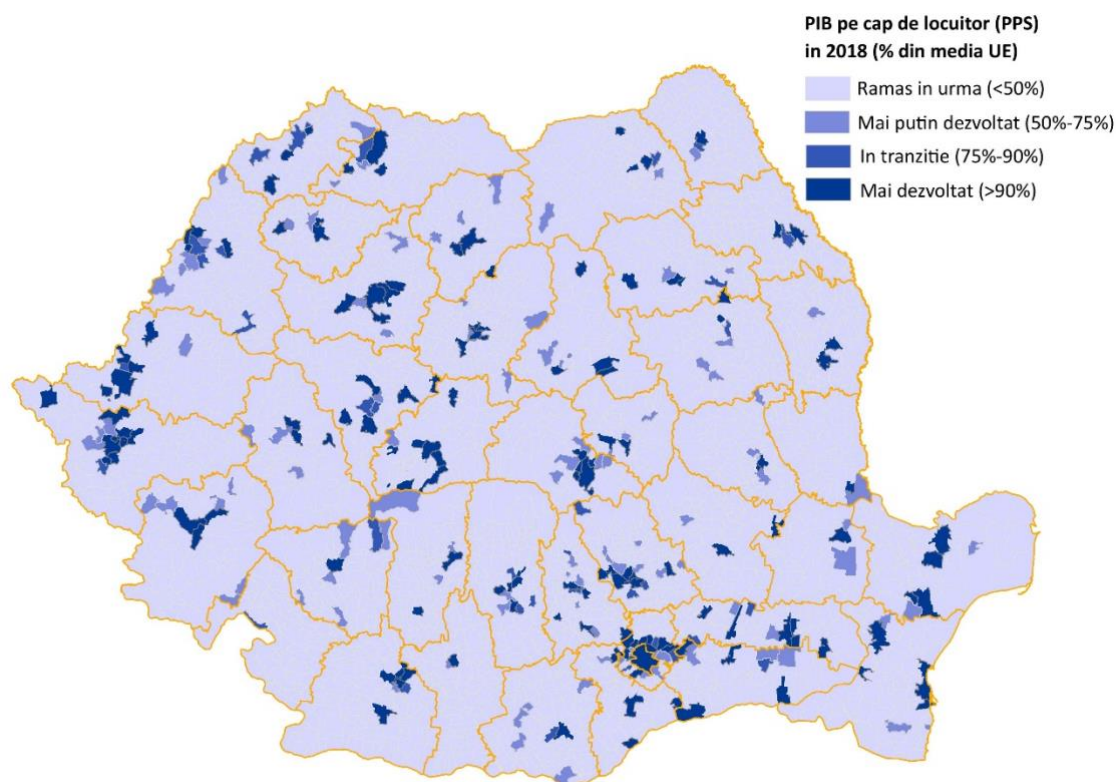
Desigur, nu toate orașele sunt comparabile. Când privim datele dezagregate (vezi ANEXA 1.2), devine clar faptul că unele orașe s-au dezvoltat mai puțin decât altele. Din 319 municipii și orașe din România, nouă sunt cu nivel scăzut de venituri (în principal orașele mici cu o populație sub 10.000); 89 sunt cu nivel mediu-scăzut de venituri (majoritatea acestora cu o populație sub 20.000); și 153 sunt cu nivel mediu-ridicat de venituri (cele mai multe cu populație sub 50,000). Din 68 localități cu nivel ridicat de venituri, marea majoritate sunt orașe mari sau parte a zonelor urbane funcționale mari.

Comisia Europeană împarte regiunile în „rămase în urmă” (ex. regiunile cu PIB per capita (PPS) mai mic de 50% din media UE), „mai puțin dezvoltate” (50%-75% din media UE), „în tranziție” (75%-90%), și „mai dezvoltate” (mai mult de 90% din media UE). O parte covârșitoare a fondurilor UE, pentru fiecare perioadă de programare, vizează regiunile cu un PIB per capita (PPS) mai mic de 75% din media UE. În 2007, când România intra în UE, toate regiunile sale, exceptând București-Ilfov, se încadrau în categoria „rămase în urmă”. În 2019 însă, doar regiunea Nord Est era inclusă în această categorie și chiar și această regiune era pe punctul să facă tranziția spre „mai puțin dezvoltată”.

Totuși, când datele sunt analizate în detaliu, devine clar că performanța fiecărei regiuni a fost propulsată de o mână de zone urbane. Din 3.184 localități, 2.897 au fost „rămase în urmă” în 2018; 104 au fost „mai puțin dezvoltate”; 36 au fost „în tranziție”; și 144 au fost „mai dezvoltate”. Acest

lucru subliniază atât importanța zonelor urbane puternice în a induce creșterea regională cât și necesitatea de a viza anumite măsuri pentru a facilita difuzia rezultatelor dezvoltării dinspre aceste zone urbane către teritoriul țării.

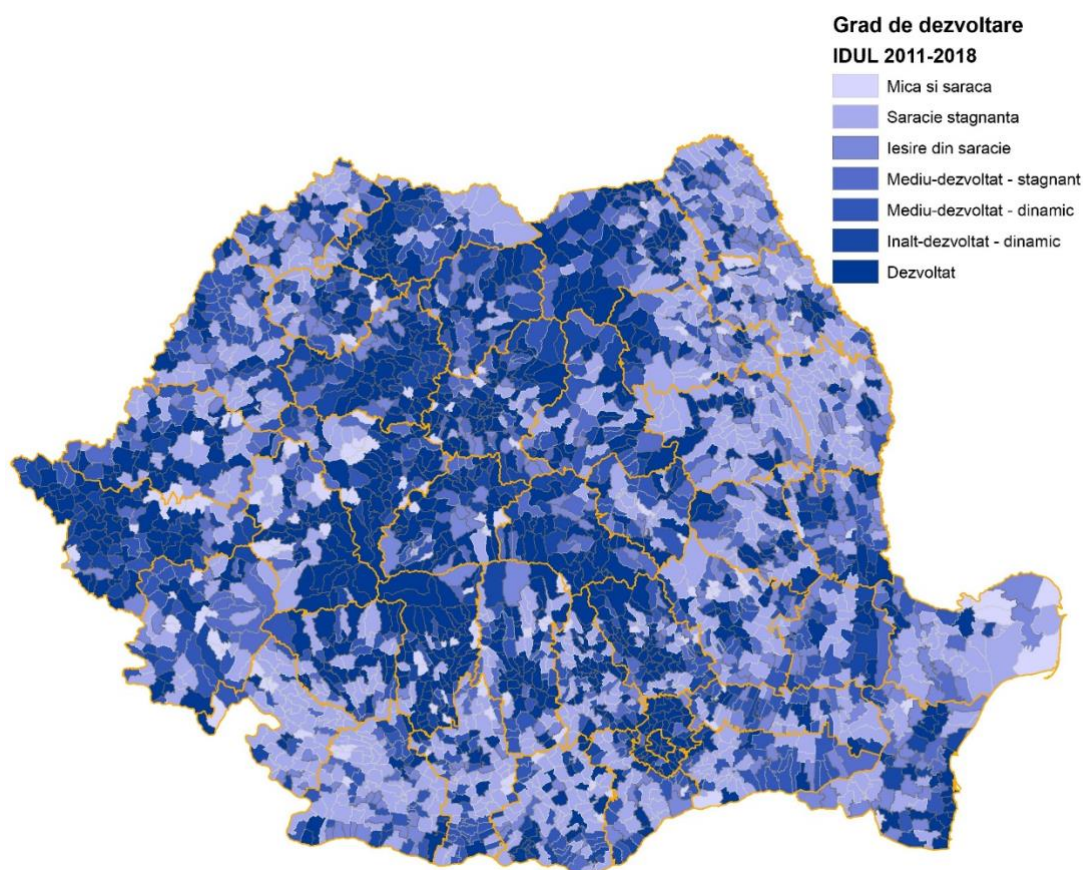
Imaginea 9. Nivelul de dezvoltare al localităților din Romania (metodologia Comisiei Europene)

Sursa de informație: Calculele autorilor folosind datele de la Institutul Național de Statistică și EuroStat

De asemenea, profesorul Dumitru Sandu a recalculat indicii dezvoltării umane locale (IDUL) pentru 2018 și 2011, folosind metodologia Indicelui Dezvoltării Umane a Organizației Națiunilor Unite pentru a estima impactul de dezvoltare pentru populația actuală. O localitate poate avea venituri ridicate ale firmelor dar rezultatele dezvoltării nu se difuzează deopotrivă și populației. IDUL se concentrează pe impactul dezvoltării asupra populației (ex. privind la nivelurile de educație, speranța de viață, vârsta medie a populației, suprafața locuințelor per capita). Harta de mai jos prezintă cum au reușit localitățile din România să performeze cu privire la IDUL din 2011 în 2018. Localitățile sărace stangante sunt în principal cele care nu fac parte dintr-o zonă urbană funcțională puternică. Acest lucru are implicații puternice pentru factorii de decizie: fonduri semnificative au fost investite în aceste localități în anii recenți, fără un impact de dezvoltare comensurabil. În cele mai multe cazuri, este crucial să avem o zonă urbană puternică care să poată cataliza dezvoltarea în jurul său.

Imaginea 10. Grad de dezvoltare al localităților din Romania (metodologia Dumitru Sandu)

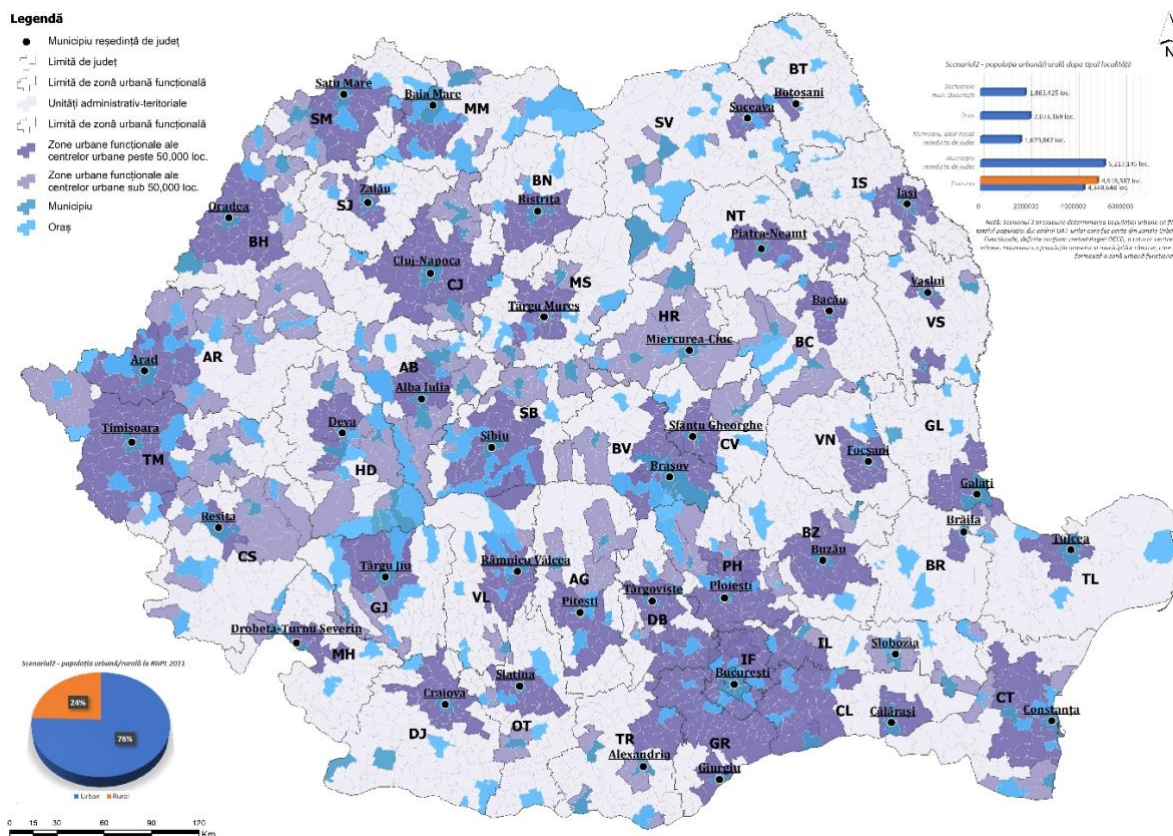
Sursa de informație: Calculele autorilor folosind datele de la INS și ANCOM

DEZVOLTARE = DEPLASARE

O altă cale prin care orașele dinamice răsfrâng beneficii către teritoriu este acordarea de oportunități populației din zonele suburbane și peri-urbane. În lucrarea pregătită pentru MLPDA, Banca Mondială a aplicat metodologia CE-OCDE pentru a estima zonele urbane funcționale pentru fiecare municipiu și oraș din România. Metodologia a identificat toate localitățile unde cel puțin 15% din forța de muncă face naveta către nucleul urban. Harta de mai jos prezintă aceste zone urbane funcționale (Imaginea 11). Au devenit imediat evidente câteva dinamici cheie, și anume:

- Pe când 56% din populația din România locuiește în municipii sau orașe, 76% locuiește în oraș sau într-o zonă urbană funcțională.
- Orașele cu cele mai puternice economii (București, Cluj-Napoca, Timișoara, Constanța, Brașov, Sibiu, Oradea, Arad) au cele mai mari zone urbane funcționale (ZUF).
- Municipiile și orașele din vestul și centrul României au, în general, zone urbane funcționale mai mari decât omoloagele lor din est sau sud – beneficiind probabil de învecinarea cu granița de vest. Unele orașe mici precum Caransebeș, Sânnicolau Mare, Chișineu-Criș, Beiuș, sau Dej) au zone funcționale urbane mai mari decât unele orașe mai mari ca dimensiune (ex. Brăila, Botoșani, Vaslui).
- DEZVOLTARE = DEPLASARE. În general, cu cât este mai dezvoltată regiunea, cu atât populația tinde să mute mai mult în ea. Regiunea de Nord-Est din România este cea mai populată și a doua ca densitate după București - Ilfov. Totuși, populația nu este concentrată în zone urbane dense, ci se dispersează în întregul teritoriul în comune mici și astfel o mult mai mică parte a populației face naveta în regiunea de Nord - Est față de celelalte regiuni.

Imaginea 11. Zona urbană funcțională a municipiilor și orașelor din România

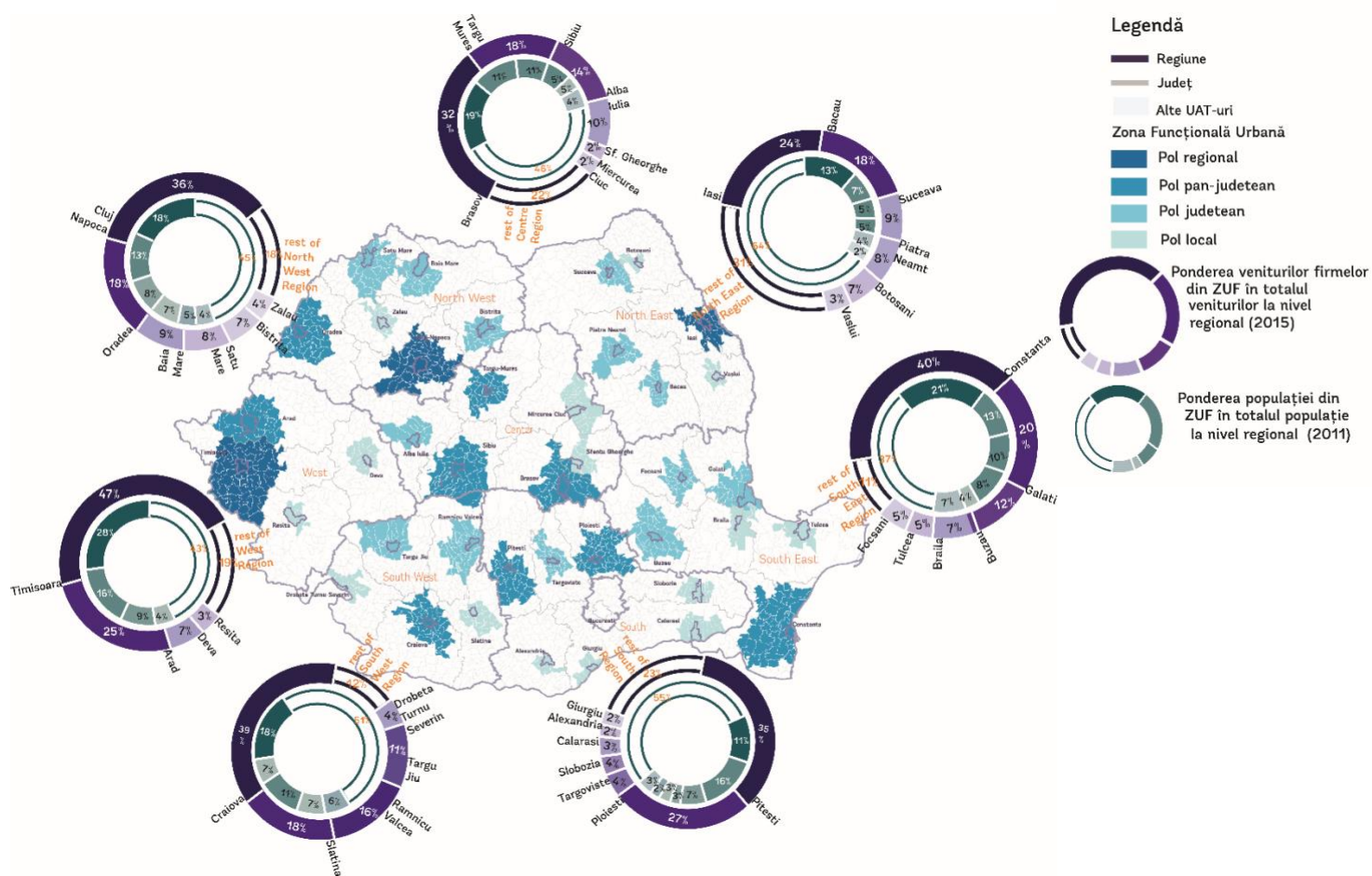
Aproape 97% din veniturile firmelor din România sunt generate în orașe sau zone urbane funcționale – i.e. mai puțin de jumătate din unitățile administrativ-teritoriale de bază generează aproape toată producția economică a țării. Acest lucru este uimitor și ar trebui să fie un argument suficient de puternic pentru a convinge pe oficialii publici că orașele și o politică urbană clară sunt absolut primordiale pentru România - în special ținând cont de faptul că în prezent, exceptând programele operaționale UE, nu există programe substanțiale care răspund nevoilor orașelor și zonelor urbane funcționale. Dacă ne concentrăm pe orașe, este important să reținem că acest lucru nu înseamnă că restul țării este lăsat în urmă. Fără acces la oportunitățile pe care orașele dinamice le oferă, zonele rurale vor depune mai mult efort pentru a susține creșterea economică. Astfel, nu există dihotomie între dezvoltarea urbană și dezvoltarea rurală: mai degrabă ar trebui să ne gândim cum să permitem accesul mai ușor al populației din zonele rurale la oportunitățile (locuri de muncă, îngrijiri medicale, distracție, transport, cumpărături) pe care le oferă orașele. Mai specific, este important să stabilim cum să permitem mai ușor populației de aproximativ 5 milioane care locuiește în 1.679 unități administrativ teritoriale care nu fac parte din zone urbane funcționale să aibă acces (ex. prin navetism sau migrație) la oportunitățile oferite de orașele din jurul lor.

DENSITATE= PRODUCTIVITATE

Deși 97% din veniturile firmelor sunt generate de zonele urbane, nu toate zonele urbane sunt similare. București reprezintă atât cel mai mare oraș dar este și cel mai productiv din România. Cu 9.5% din populația țării, a generat 28.1% din veniturile firmelor în 2018. Dacă ne uităm la alte zone urbane din România, observăm o dinamică similară. În cadrul fiecărei regiuni, cele mai mari zone urbane funcționale sunt în general mai productive decât zonele urbane mai mici. Astfel, acest fapt este un stimulent clar pentru încurajarea densității economice/ concentrării, pentru că nu este doar o cale importantă pentru a îmbunătăți productivitatea economiei României (prin economii de scară și gamă),

ci este și calea principală de a opri migrația, oferind populației mai multe și mai bune oportunități acasă.

Imaginea 12. Eficacitatea zonelor urbane funcționale din municipiile reședință de județ

Sursa: Calculele autorilor folosind datele de la INS și Listă Firme

În contextul declinului demografic general, creșterea densității economice este din păcate un joc cu perdanți și câștigători: unele locuri câștigă în timp ce altele pierd. Evident, este o tranzacție politică dură; este puțin probabil ca factorii de decizie să promoveze intervenții prin care unele locuri să beneficieze mai mult decât altele. Totuși, dacă se are în vedere o perspectivă pe termen lung, se poate observa că densitatea poate fi benefică pentru toți. De exemplu, Regiunea Vest este un caz elocvent despre cum au ajuns beneficiile urbanizării să fie de anvergură, cu o mare aglomerare modelată în jurul Arad-Timișoara-Reșița-Lugoj-Caransebeș. Astfel, densitatea economică poate însemna mai degrabă o conectivitate mai bună și nu neapărat faptul că o localitate crește și alta pierde. Mai clar, beneficiile se dispersează din locurile mai dinamice către teritoriu, iar teritoriul, în schimb, începe să joace un rol în producție și în servicii pentru cel mai apropiat oraș.

Proximitatea față de densitate contează – însă nu în toate cazurile

O altă dinamică vizibilă imediat analizând datele economice este că proximitatea față de densitate contează. ANEXA 1.1 include doi indicatori care măsoară performanța economiei locale. Una din măsuri include veniturile generate de firmele din localitate. Cealaltă măsură se îndreaptă către impozitul pe venitul persoanelor fizice (IVP) primit de la bugetul de stat de către administrația locală. Impozitul pe venit este indicatorul atât a numărului de angajați din localitate cât și/sau nivelul salariilor din localitate.

Raportul clasifică toate municipiile și orașele din România în baza veniturilor firmelor per capita generate în 2018, și, de asemenea, în baza mediei IVP pentru 2013-2017 (2018 este un an izolat, când veniturile din IVP au scăzut semnificativ din cauza unor măsuri luate de guvern). Ceea ce devine imediat vizibil dacă privim această clasificare este faptul că localitățile din top 30 sunt fie poli regionali în sine (și anume locuri cu densitate economică), fie localități care sunt în apropierea acelor poli regionali (respectiv fie fac parte din ZUF a polului regional; sau sunt adiacente polului regional ZUF; fie limitele proprii lor ZUF intersectează ZUF a polului regional).

Nu este dificil să speculăm de ce proximitatea de densitate contează. La nivelul cel mai de bază, proximitatea de densitate înseamnă acces la o forță de muncă mai mare sau mai diversă. Ghimbav, clasificat în prima listă din ANEXA 1.1, beneficiază foarte mult de apropierea sa de Brașov (precum și de moștenirea sa în industria aeronautică). Astfel, în timp ce orașul are o populație de doar 6,300 locuitori, are o forță de muncă de aproape 11,000, cei mai mulți făcând naveta din localitățile din împrejurimi (majoritatea vine din Brașov). Este asemănător și pentru cele patru localități următoare care au fost clasificate. De exemplu, mai mult de 70% din forța de muncă care lucrează la Uzina Dacia din Mioveni face naveta din afara localității Mioveni (în principal din Pitești).

Municipiile/orașele din top 30 care nu au densitate sau nu sunt aproape de densitate de obicei își atrag performanța economică din o serie de avantaje naturale sau geografice. Turceni găzduiește una din cele mai mari centrale electrice din România, dezvoltată pentru a beneficia de rezervele mari de cărbuni din zonă. Borsec găzduiește una din cele mai mari fabrici de îmbuteliere a apei minerale din România, beneficiind de izvoarele de apă minerală din zonă. Slatina și Târgu Mureș sunt reședințe de județ, astfel că sunt centre urbane relativ dense, beneficiind de moștenirea lor industrială – în procesarea aluminiului și respectiv industria chimică. Sebeș beneficiază de poziția sa între Carpații Meridionali și Carpații Apuseni, cu un număr mare de investiții realizate de prelucrătorii de lemn. Recent, Sebeș a început să beneficieze de poziția sa de pe noua porțiune a autostrăzii A1 care conectează Sibiu de Arad la granița de vest.

Desigur, fiind aproape de o zonă dinamică nu constituie o rețetă de succes garantat. Tabelul din ANEXA 1.1 include un număr de exemple de orașe și municipii care sunt aproape de o zonă urbană dinamică dar nu sunt neapărat în topul performerilor economici. Proximitatea contează în principal când naveta este destul de ușor de realizat. Atunci când nu este, proximitatea poate deveni un stimulent pentru migrație, fapt care transformă un potențial avantaj într-un dezavantaj. Implicațiile pentru politicile publice sunt clare: cu cât este mai ușor populației să ajungă în jurul unei zone urbane funcționale sau al unei aglomerări urbane, cu atât mai mari sunt șansele ca efectele dezvoltării să se difuzeze mai mult, mai uniform în întreg teritoriul acelei zone. Buna planificare la nivel metropolitan, sprijinirea densificării și a formei urbane compacte susținute de implementarea proiectelor de infrastructură publică cu impact metropolitan trebuie să devină, astfel, dominantă politicii urbane din România.

Proximitatea față de granița de vest contează – dar nu întotdeauna

Există percepți des întâlnite în România că Vestul este mai dezvoltat decât restul țării. O privire asupra performanței Regiunii Vest, Regiunii Nord-Vest și Regiunii Centru (regiunea din bazinul carpatic, destul de asociat cu partea de vest a țării) și performanța ZUF localizate aici, confirmă într-o anumită măsură că percepția este corectă. Totuși, dacă ne uităm doar la performanța orașelor individuale, Regiunea Sud (regiunea care înconjoară București-Ilfov) are o performanță mult mai bună. Regiunea Vest și Regiunea Centru sunt printre cele mai dense (deci cele mai urbanizate din țară), iar Regiunea Sud beneficiază de proximitatea sa la densitate (respectiv proximitatea de regiunea București - Ilfov).

În timp ce doar în jur de 43% populația Regiunii Sud locuiește în oraș, în jur de 79% locuiește într-o zonă urbană funcțională (în jur de 533,000 separat, parte a ZUF București). Într-un anumit fel,

proximitatea față de granița de vest înseamnă și proximitate la densitate - în special, la zonele urbane mari și dinamice din Europa de Vest. Dacă Regiunea București - Ilfov și Regiunea Sud s-ar considera o unitate unică, atunci 88% din populația care locuiește acolo ar locui într-o zonă urbană funcțională.

De fapt, există o corelare clară între ponderea populației care locuiește într-o zonă urbană funcțională dintr-o anumită regiune și nivelul de dezvoltare al acelei regiuni. Sigur că prezența ZUF nu generează imediat dezvoltarea; mai degrabă, dezvoltarea unei zone generează apariția de zone urbane funcționale . Se naște astfel întrebarea: ce putem face să încurajăm orașele și zonele urbane funcționale din Regiunea Nord-Est și Regiunea Sud-Vest din România?

Tabel 2. Performanța ZUF și a orașelor pe regiune

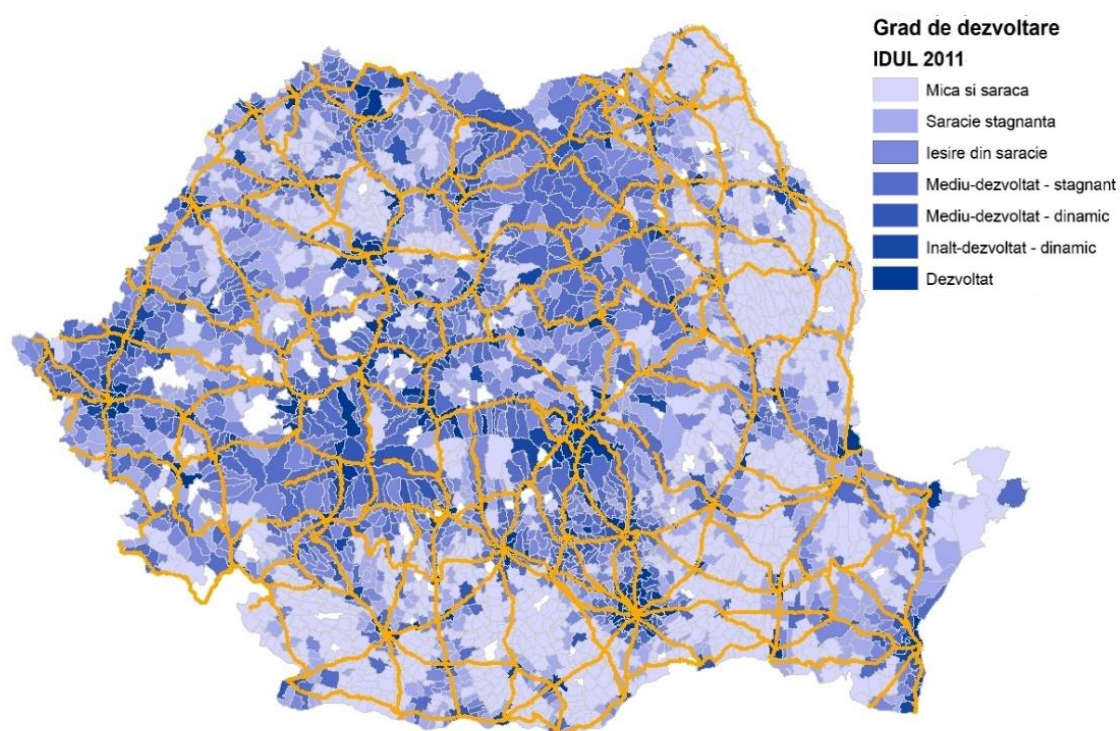
REGIUNE	Populație (2018)			Venituri firmă(2018)			Angajați (2018)			Venituri firmă per Capita (2018)		
	Total	% în ZUF	% în municipiu sau oraș	Total	% generat în ZUF	% generat în municipiu sau oraș	Total	% în ZUF	% în municipiu sau oraș	Regiune	UAT-uri	Municipii sau orașe
BUCURESTI-ILFOV	2,536,859	100.0%	90.9%	€ 115,006,747,808	100.0%	92.8%	1,151,095	100.0%	93.6%	€ 45,334	€ 45,334	€ 46,307
SUD	3,219,020	78.8%	42.8%	€ 41,536,568,213	94.6%	77.0%	485,269	92.6%	71.4%	€ 12,903	€ 15,493	€ 23,209
CENTRU	2,633,402	84.2%	59.7%	€ 39,475,359,829	97.6%	85.1%	562,052	95.9%	82.2%	€ 14,990	€ 17,385	€ 21,353
VEST	2,007,273	89.9%	63.1%	€ 30,744,236,902	98.7%	81.9%	436,890	97.8%	82.6%	€ 15,316	€ 16,811	€ 19,882
NORD-VEST	2,835,510	78.4%	54.1%	€ 36,736,813,010	95.2%	81.0%	602,997	94.1%	81.3%	€ 12,956	€ 15,741	€ 19,409
SUD-EST	2,844,235	72.1%	55.4%	€ 29,386,030,539	94.0%	86.5%	425,205	93.0%	84.3%	€ 10,332	€ 13,464	€ 16,131
SUD-VEST	2,179,006	66.3%	49.8%	€ 18,777,278,979	95.3%	88.0%	294,453	93.0%	83.5%	€ 8,617	€ 12,387	€ 15,209
NORD-EST	3,958,248	58.6%	45.4%	€ 24,621,465,699	88.8%	78.6%	426,718	88.2%	78.2%	€ 6,220	€ 9,426	€ 10,774
TOTAL	22,213,553	77.1%	56.3%	€ 336,284,500,978	96.8%	85.8%	4,384,679	95.3%	83.8%	€ 15,139	€ 19,001	€ 23,059

Sursa: Calculele autorilor în baza datelor de la Institutul Național de Statistică

Proximitatea de infrastructură conectivă contează – în special dacă permite accesul mai ușor la densitate

Pentru raportul *Orașe competitive: Remodelarea geografiei economice a României*, Banca Mondială a suprapus infrastructura rutieră majoră din România, la momentul respectiv, cu nivelul de dezvoltare al unei anumite localități – și a observat că există o corelație directă și statistic relevantă. Este o dinamică pe care majoritatea oricum o intuiește, fapt pentru care dezvoltarea/ modernizarea/ reabilitarea rutieră figurează atât de proeminent în listele de priorități ale oamenilor. Desigur, nu infrastructura conectivă în sine este cea care generează dezvoltarea, ci mai degrabă timpul economisit cu ajutorul ei.

Imagina 13. Accesul la infrastructura majoră este important pentru dezvoltare

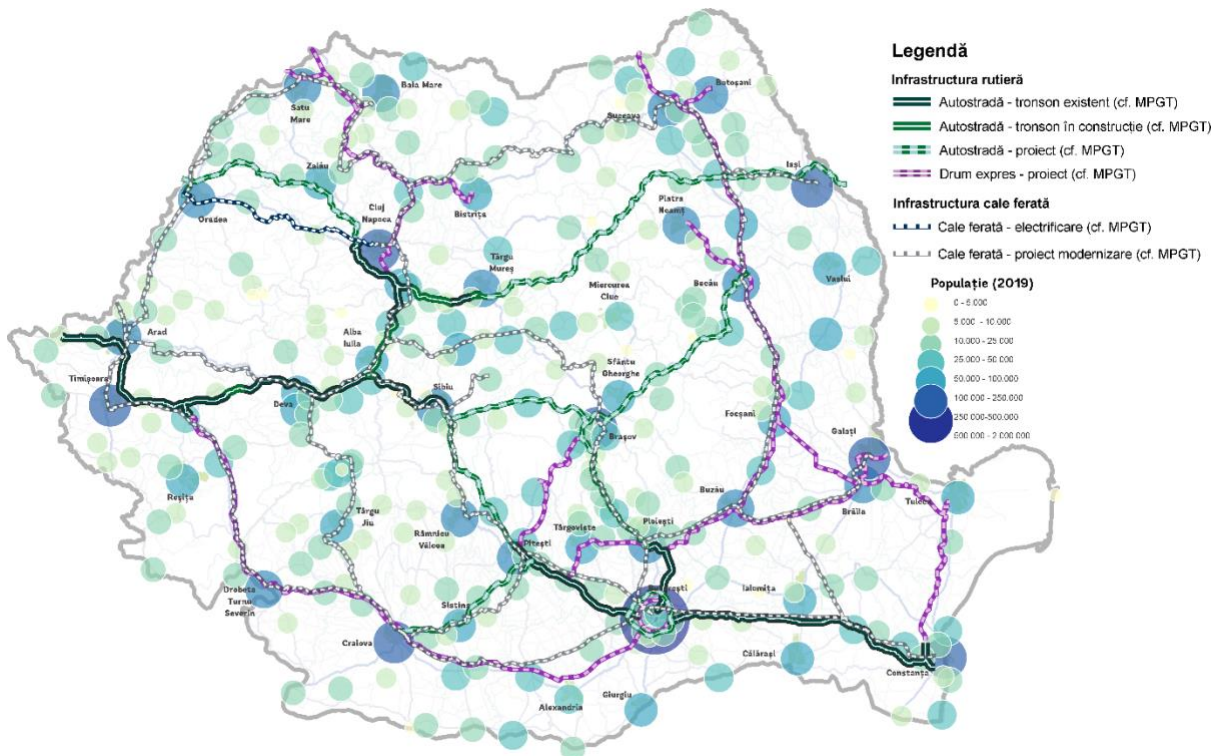

Sursa: Banca Mondială. 2013. *Orașe competitive: Remodelarea geografiei economice a României*

Altfel spus, infrastructura conectivă este importantă în măsura în care permite oamenilor accesul mai ușor la oportunitățile din altă zonă. O autostradă care permite unei populații sărace să ajungă în altă zonă săracă în 30 minute nu reprezintă neapărat un impact de dezvoltare ridicat. Pe de altă parte, un aeroport care permite accesul convenabil în câteva zone de oportunitate poate avea un impact mai mare. Pentru centrele mari de servicii precum Cluj-Napoca sau Iași, un aeroport bine gestionat poate fi mai benefic decât conexiunile autostradale.

Pentru o mare parte din restul țării, totuși, buna conectivitate rutieră este extrem de importantă. Permite productivitatea mai mare într-un număr de sectoare vitale pentru economia României: industrie, comerț, construcții și unele subsectoare de servicii (ex. logistică, asistență medicală, educație). Astfel, finalizarea proiectelor mari rutiere și feroviare propuse în Master Planul *General de Transport al României* este de o importanță majoră pentru multe orașe din țară. Harta de mai jos prezintă orașele care beneficiază în mod nemijlocit de accesul direct la această infrastructură conectivă mare.

Imaginea 14. Principalele proiecte rutiere și feroviare din România și orașele care vor avea acces la ele

În plus față de infrastructura conectivă mare, în unele cazuri chiar mai importantă este prezența unei infrastructuri metropolitane. Infrastructura metropolitană permite zonei un proces de avantaje reciproce prin accesul mai multor persoane la oportunități, în schimbul cărora companiile private permit accesul mai ușor la forța de muncă și clienți. Altfel spus, infrastructura conectivă metropolitană ajută la crearea densității, care este vitală pentru dezvoltarea țării.

4. ORAȘELE TREBUIE SĂ ÎNCURAJEZE DENSITATEA ECONOMICĂ

Pentru un oraș *raison d'être* îl reprezintă oportunitățile pe care le oferă, în special locurile de muncă. Populația se mută în orașe pentru o mulțime de motive (calitate a vieții mai bună, educație superioară, asistență medicală specializată), dar mai important decât aceste motive este accesul la locuri de muncă – locuri de muncă bine plătite. Pentru o administrație locală, devine astfel foarte importantă concentrarea asupra locurilor de muncă valoroase: trebuie să se gândească cum să încurajeze densitatea economică. ANEXA 2 include salariile medii din câteva sectoare din România, în ianuarie 2020. Lista este împărțită în acele sectoare care plătesc peste media salariilor și cele care plătesc sub această medie.

Întrebările care apar sunt: i) care sectoare generează cele mai multe și mai bine plătite locuri de muncă din România? și ii) există un șablon teritorial pentru acest lucru? Mai exact, dacă într-un anumit sector poate fi încurajată creșterea, pot unele regiuni sau orașe beneficia înaintea altora? La Recensământul 2011, când au fost colectate date de la fiecare persoană, erau în jur de 9 milioane salariați într-o populație de aproximativ 20 milioane.

Tabel 3. Cei mai mari angajatori din România

SECTOR	Nr. angajați	Acțiuni în total
Agricultura	2,404,581	26.89%
Comerț cu amănuntul	859,127	9.61%
Administrație Publică și Apărare	489,617	5.48%
Construcții	459,237	5.14%
Educație	368,866	4.13%
Servicii de transport	323,463	3.62%
Asistență medicală	320,203	3.58%
Industrie alimentară	206,920	2.31%
Industria textilă	175,872	1.97%
Servicii de securitate	165,057	1.85%
Comerț cu ridicata	162,828	1.82%
Activități de construcții speciale	135,942	1.52%
Restaurante	133,943	1.50%
Producția auto	132,225	1.48%

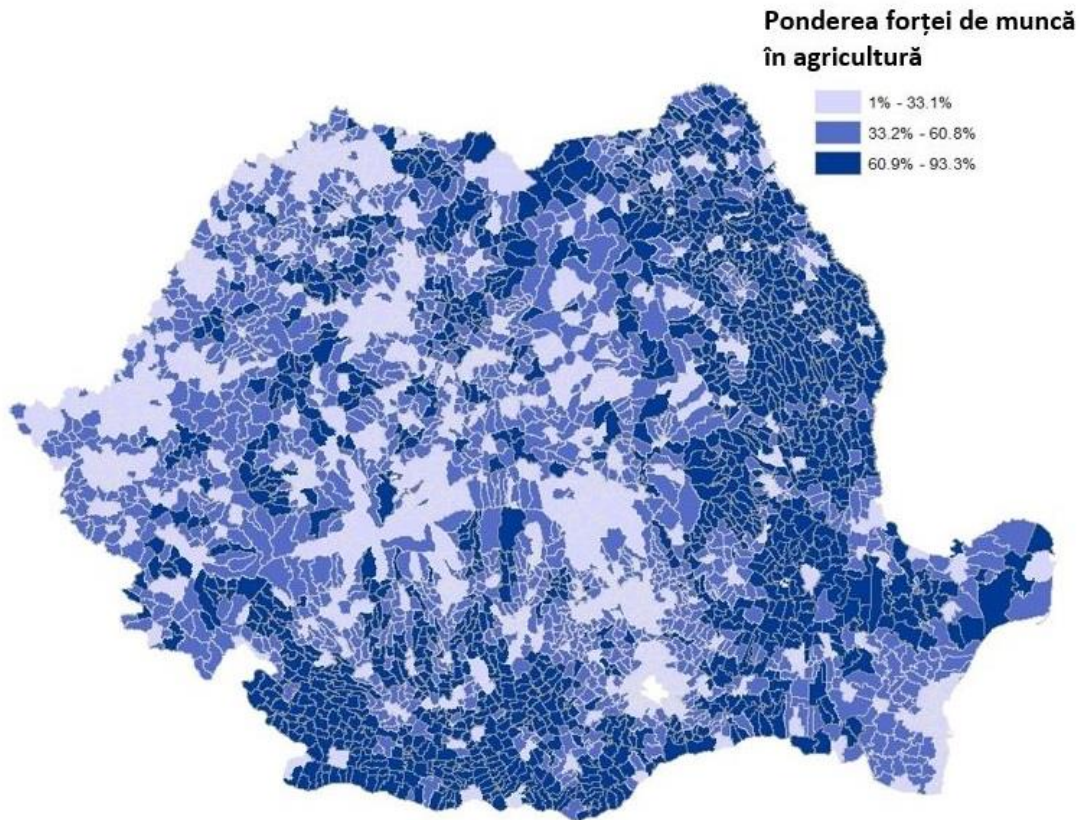
Sursa de informație: Institutul Național de Statistică

4.1. Sectoare economice uzuale

O parte covârșitoare a forței de muncă din România (circa 27%) este angajată în agricultură. Deloc surprinzător, verificarea distribuției locurilor de muncă din agricultură arată o concentrare ridicată în cele mai slab dezvoltate și mai puțin urbanizate zone din România. Întărirea orașelor în aceste zone va necesita cel mai probabil crearea de noi și mai bine plătite oportunități pentru populația angajată în agricultură. Practic, fiecare țară dezvoltată, inclusiv cea care generează o cantitate semnificativă din producția economică din agricultură, are doar o fracție a populației care lucrează în agricultură⁴. În timp ce există un deficit general al forței de muncă în unele zone din România, în special în cele mai dezvoltate, în alte zone există un potențial neexploatat – respectiv un exces al forței de muncă care poate fi mobilizat în asociații cu productivitate mai mare.

⁴ Conform datelor Băncii Mondiale, 22% din forța de muncă din România a fost angajată în agricultură în 2019 – cea mai mare pondere din UE. Media UE este de 4%, și 3% în țările dezvoltate.

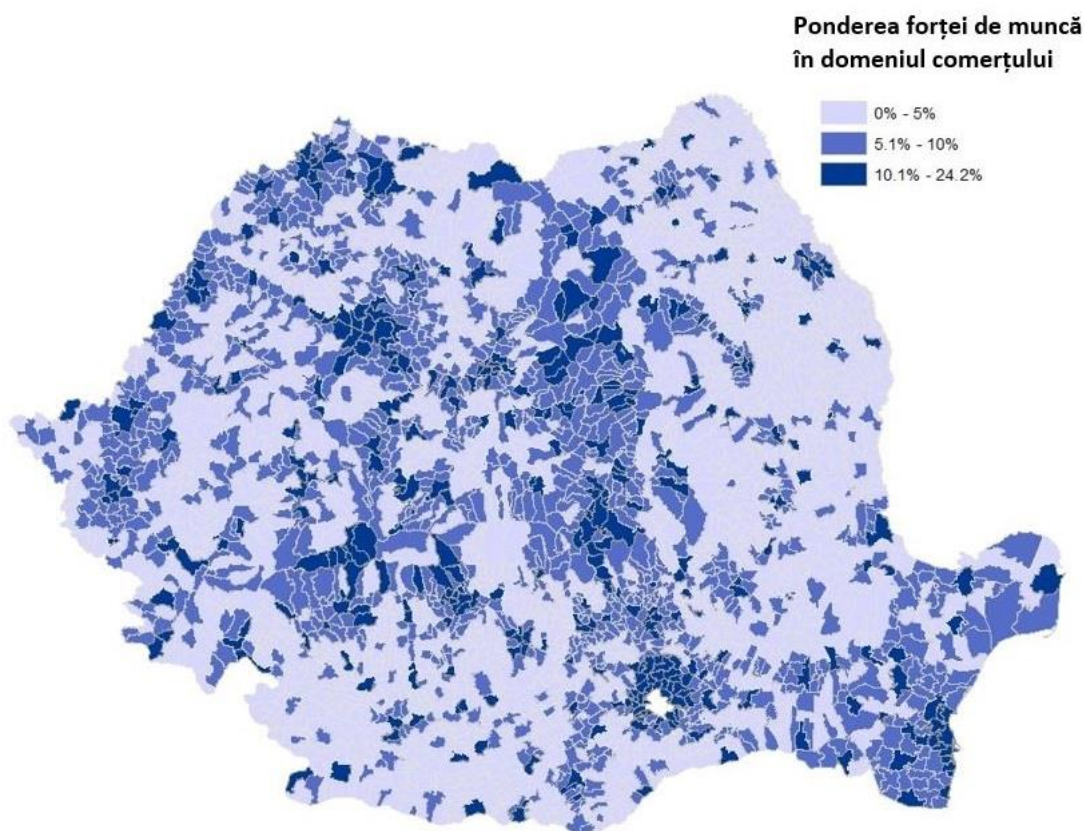
Imaginea 15. Distribuția teritorială a forței de muncă în agricultură

Sursa de informație: Institutul Național de Statistică

Al doilea cel mai mare angajator din Romania este sectorul de comerț cu amănuntul . dacă ne uităm la distribuția teritorială a forței de muncă angajată în comerț cu amănuntul, observăm o concentrare mai mare în zonele mai bogate și o concentrare mai mare în zonele urbane dinamice. În esență, acest lucru poate fi un indiciu că persoanele din zonele mai bogate consumă mai mult. De asemenea, în termeni de cauzalitate, **comerțul urmează dezvoltarea** și nu invers. Mai exact, dacă cineva reușește să atragă un centru comercial - mall în orașul său, nu înseamnă neapărat că pune orașul pe o cale de creștere.

Imaginea 16. Distribuția teritorială a forței de muncă în comerț

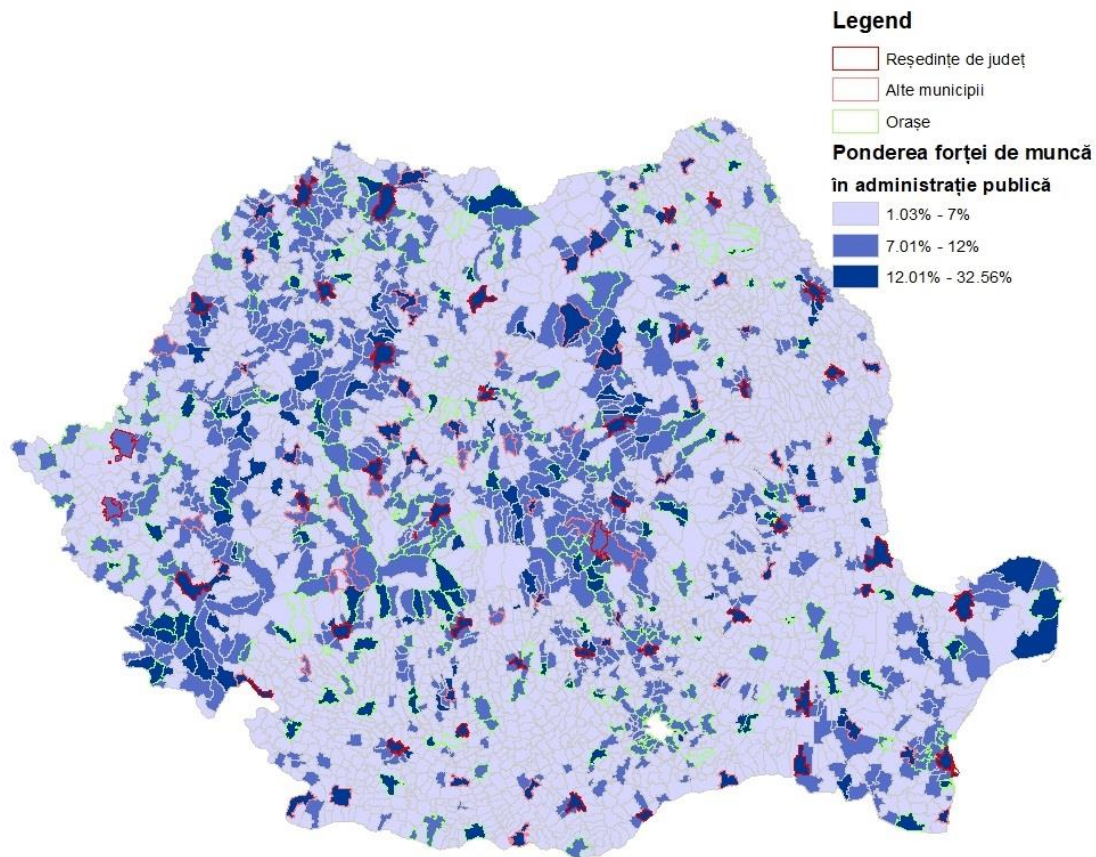
Sursa: Institutul Național de Statistică

Administrația Publică este al treilea cel mai mare angajator din România. Aici, ar fi de așteptat o concentrație mai mare de angajați în instituții publice în zone mai puțin dezvoltate, ca o compensare a lipsei angajatorilor din sectorul privat. Imaginea ne prezintă însă că, în practică, o concentrație mai mare de angajați în sectorul public este în zonele înstărite – și în special o concentrare mai ridicată în unele municipii și județe. Într-adevăr, dacă ne uităm la datele globale⁵, vedem că țările mai dezvoltate au o pondere mai mare a forței de muncă în administrația publică decât țările mai slab dezvoltate. În esență, trebuie să-ți permiți o birocrație ridicată – și anume e nevoie de un sector privat destul de mare și puternic pentru a avea un sector public mare.

Pentru sectoarele educație și sănătate, vedem o concentrare ridicată similară în multe zone dezvoltate ale țării, ceea ce indică din nou o capacitate ridicată de a plăti aceste servicii publice. Pentru sectorul construcțiilor, observăm o interesantă concentrare a forței de muncă în județe ca Maramureș și Satu Mare (două județe cu tradiție în acest sector), precum și în jurul câtorva orașe din cele mai dinamice din România – Cluj-Napoca, Constanța, Brașov, Iași și București.

⁵ Vezi baza de date a Indicatorilor Băncii Mondiale

Imaginea 17. Distribuția teritorială a forței de muncă în administrația locală

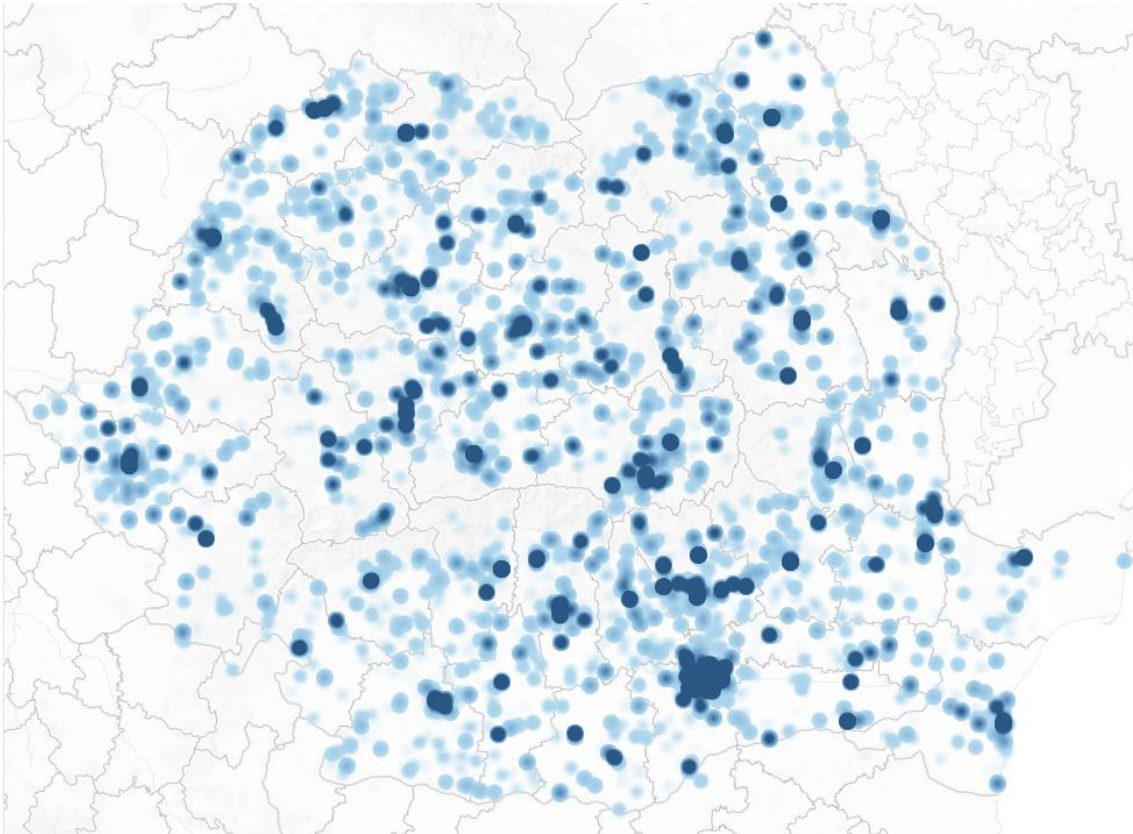
Sursa: Institutul Național de Statistică

4.2. Sectoare economice de tranziție

Pentru toate celelalte sectoare, există o concentrare superioară în orașe, precum și anumite tipare teritoriale distincte. Pentru industria alimentară, există deja o mare concentrare în orașe (vezi harta din Imaginea 18 de mai jos), deși activitatea din sector este difuzată relativ uniform în teritoriul țării. O caracteristică similară poate fi observată în sectorul industriei textile, deși este o concentrare mai mare în orașe. Aceste două sectoare sunt, într-un fel, sectoare de tranziție pentru zonele agricole predominante – adică industria ușoară cu cele mai modeste cerințe.

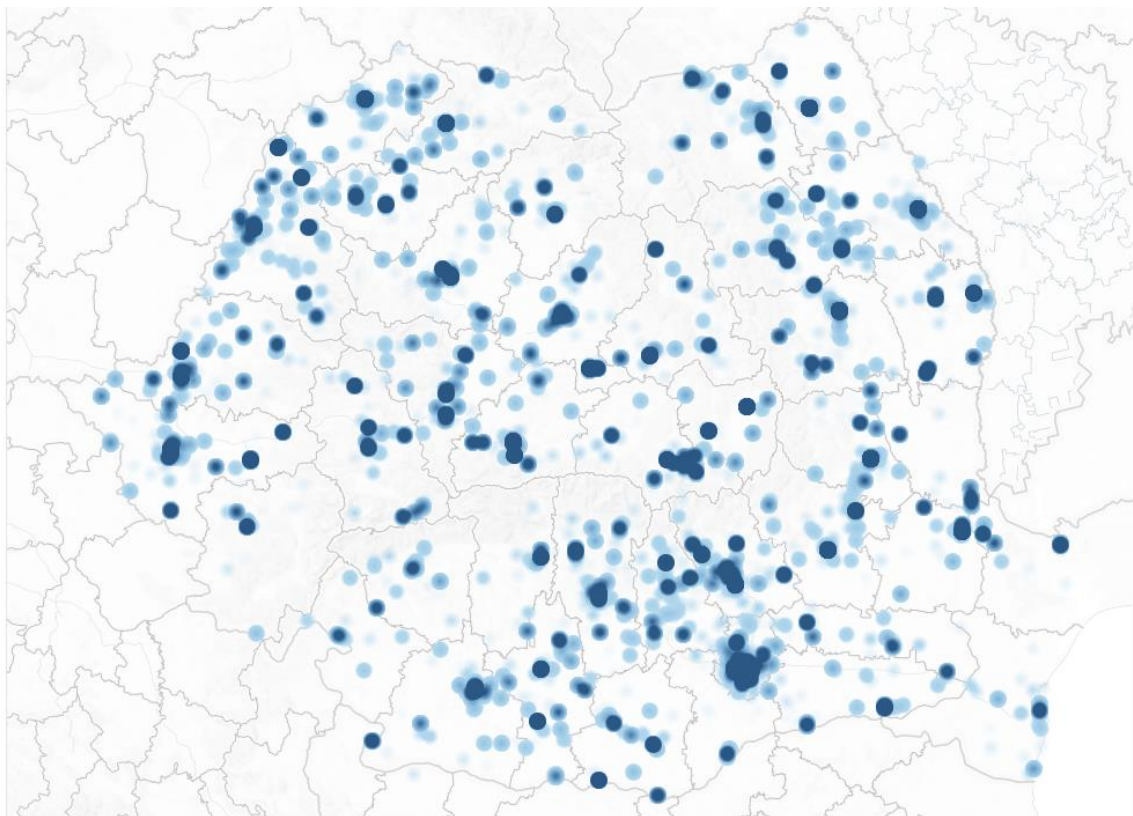
Alt sector de tranziție este industria prelucrătoare de cauciuc și plastic – un sector de industrie medie-ușoară care este relativ uniform întâlnit în teritoriu, deși mai grupate sunt industria prelucrătoare de textile și alimentară. Pentru municipiile și orașele mici care depun eforturi mari din punct de vedere economic, aceste trei sectoare au nevoie de o atenție specială. Parcursul și performanța acestor sectoare în alte orașe din România fac ca aceste sectoare să fie de interes pentru zonele urbane care vor să facă tranziția de la o bază predominant agricolă către o bază axată pe producție.

Imaginea 18. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria alimentară

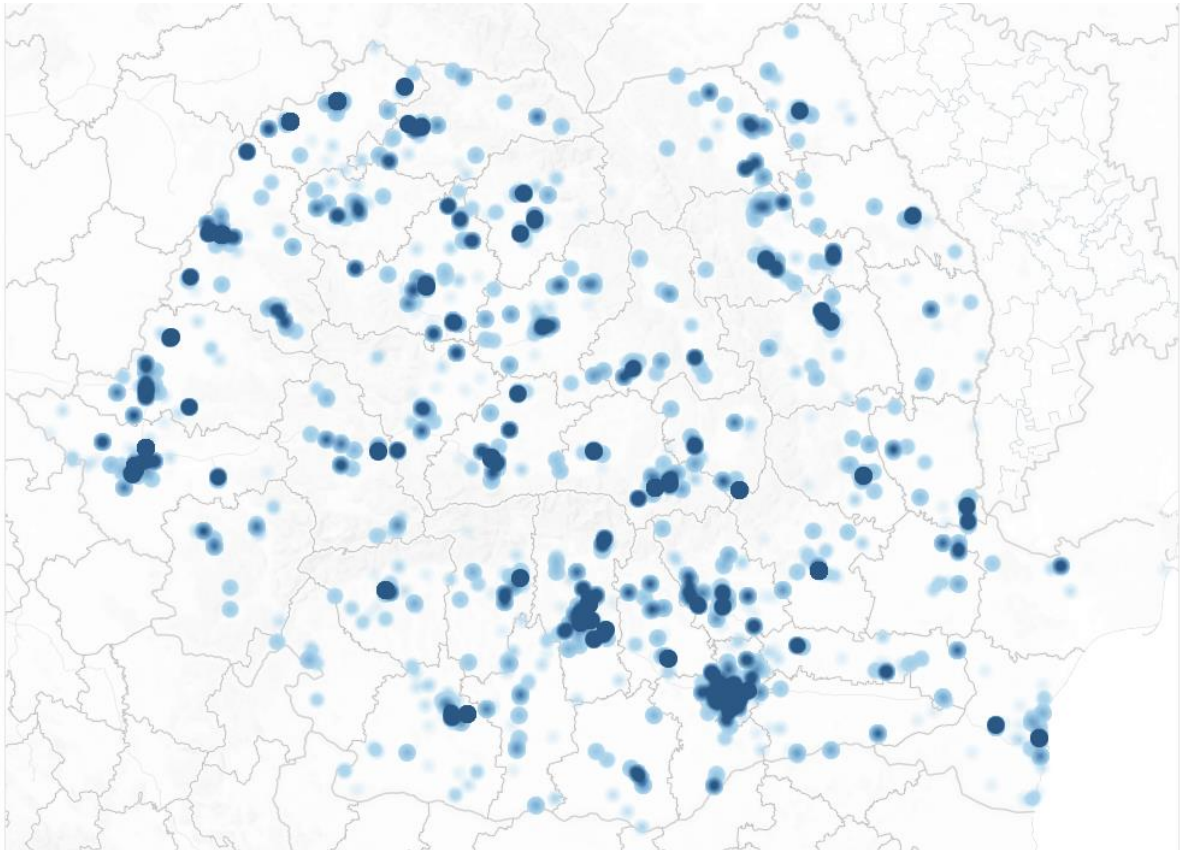
Sursa: Institutul Național de Statistică

Imaginea 19. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria textilă

Sursa: Institutul Național de Statistică

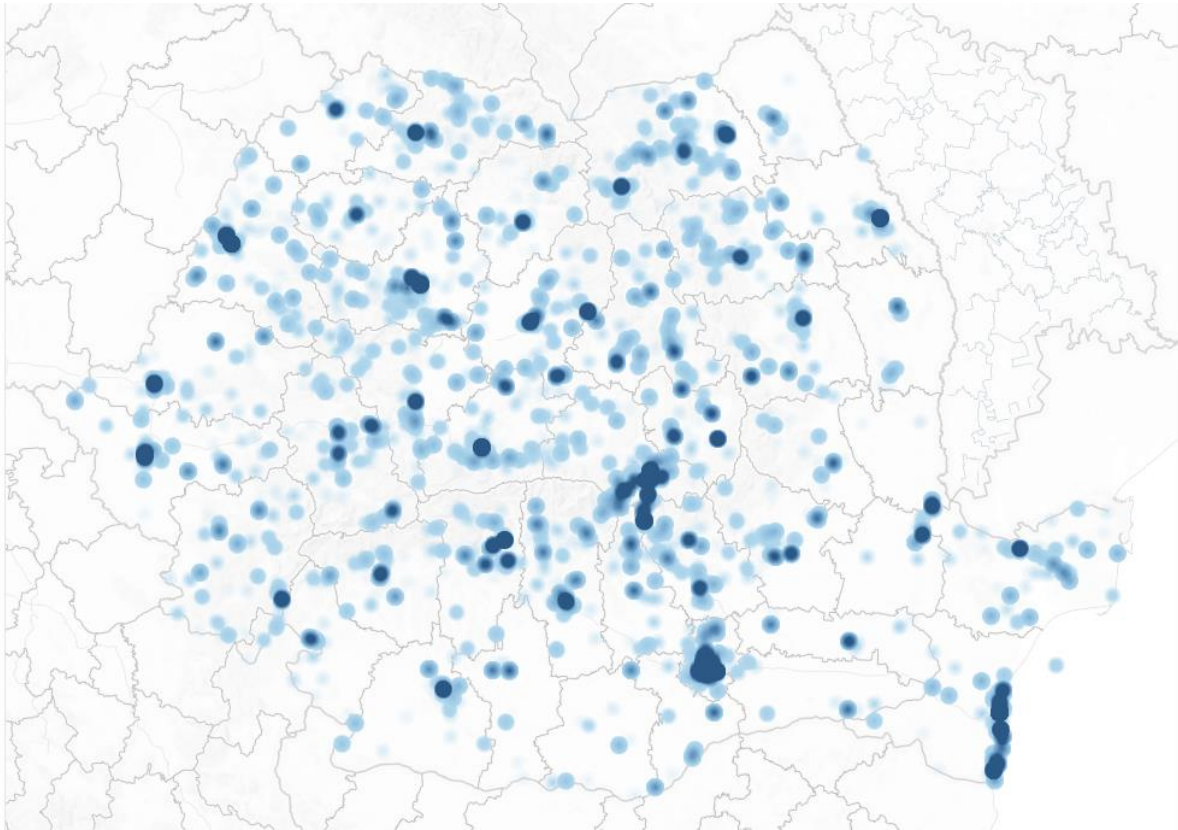
Imaginea 20. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria cauciucului și plasticului

Sursa: Institutul Național de Statistică

Turismul este alt sector de interes, deși nu neapărat un sector de tranziție (unele zone rurale sunt puncte de atracție turistice). Este un sector a cărei performanță depinde foarte mult de actualele dotări (de ex. naturale, istorice, culturale, culinare) sau de evenimente consacrate. Este o opțiune pe care merg multe strategii locale deși puține locuri mizează pe ea. Deși sunt relativ uniform distribuite în teritoriu, sectorul este foarte grupat în și în jurul Bucureștiului, Constanței și coastei Mării Negre, Brașovului și stațiunilor montane din Valea Prahovei, precum și centrele urbane principale din România. Totuși, orașe mici precum Alba Iulia, Carei sau Odorheiu Secuiesc au reușit să transforme sectorul turistic într-un motor pentru economia lor locală. Unele din aceste cazuri vor fi discutate în detaliu în acest raport.

Imaginea 21. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria hotelieră

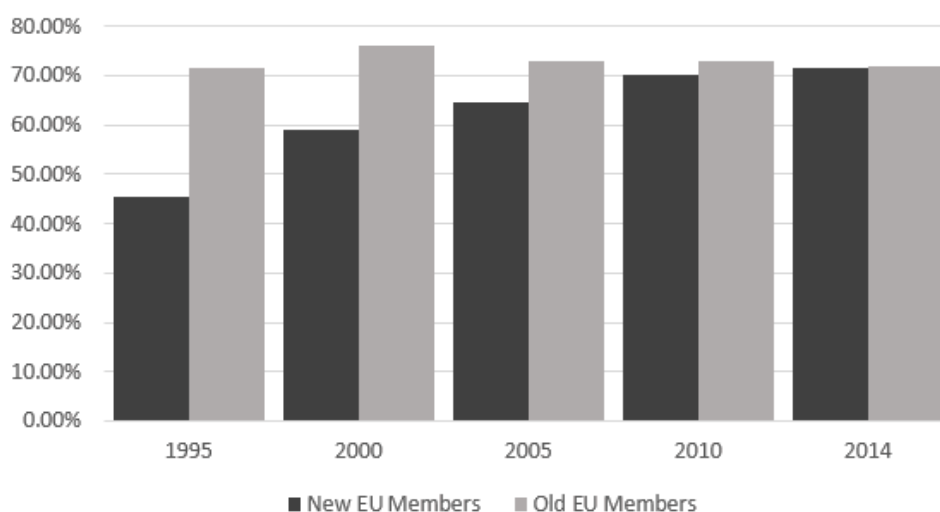

Sursa: Institutul Național de Statistică

4.3. Sectoare economice de nivel următor

Următoarele trei sectoare economice care necesită o atenție specială sunt: 1) producția auto; 2) produsele chimice; și 3) echipamentele electrice și electronice. Aceste sectoare definesc economia UE și integrarea României în piața comună UE, vor deveni din ce în ce mai importante pentru economia României, așa cum se întâmplă în noile țări membre UE. Imaginea de mai jos arată cum au devenit exporturile noilor țări membre asemănătoare vechilor țări membre.

Imaginea 22. Transformarea economică a noilor țări membre UE

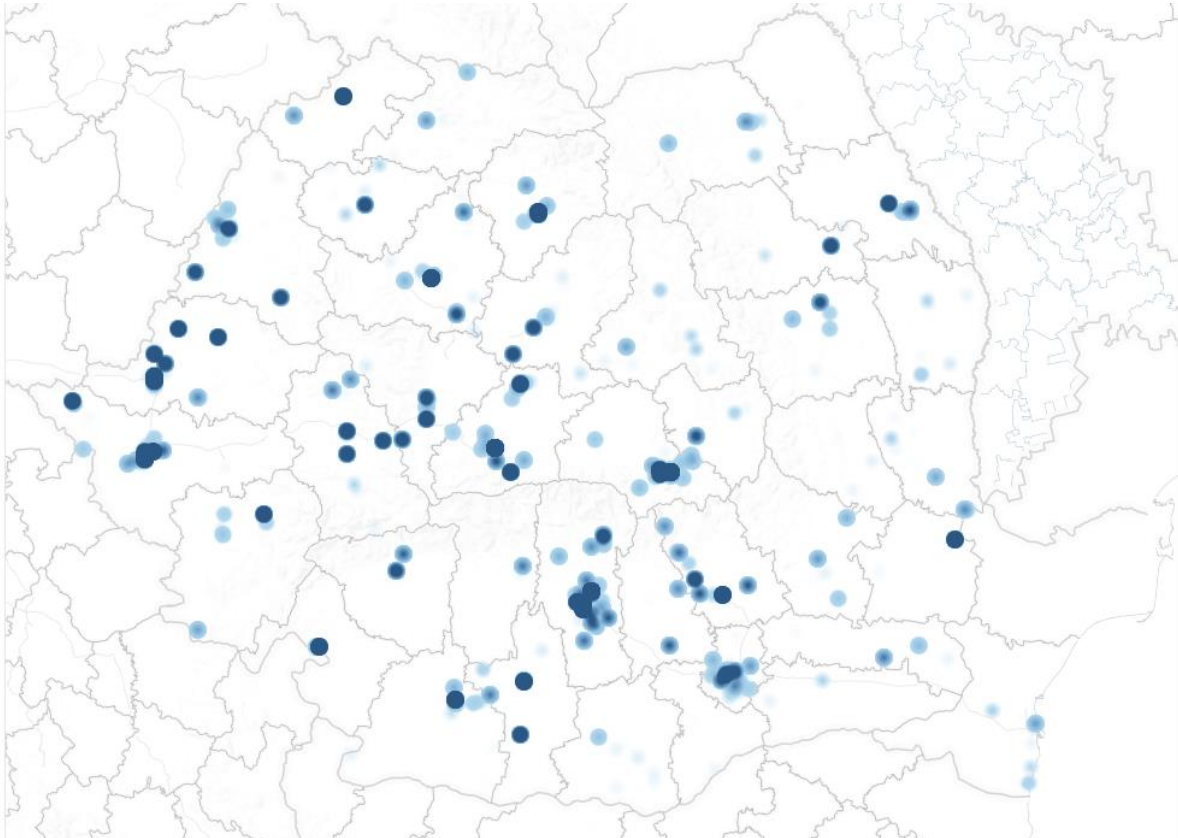

Sursa de informație: MIT Observatorul complexității economice

Notă: Datele se referă la exporturile (în US\$) din următoarele trei sectoare: mașini, transport și produse chimice. Noile țări membre UE includ: Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România, Slovacia și Slovenia. Vechile țări membre UE includ Belgia, Danemarca, Finlanda, Germania, Franța, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Portugalia, Spania, Suedia și UK.

Producția auto este, de fapt, unul din principalele sectoare în creștere din România (cum este în cazul altor țări precum Slovacia, Ungaria și Polonia) dar cu o caracteristică de investiții mai mult localizată decât industria textilă, de materiale plastice sau alimentară. Principalele grupări de industrii auto sunt în și în jurul uzinei Dacia din Pitești-Mioveni, precum și a producătorilor de piese auto din regiunea Arad-Timișoara, Brașov și în zona Sibiu-Alba-Deva.

Imaginea 23. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria auto

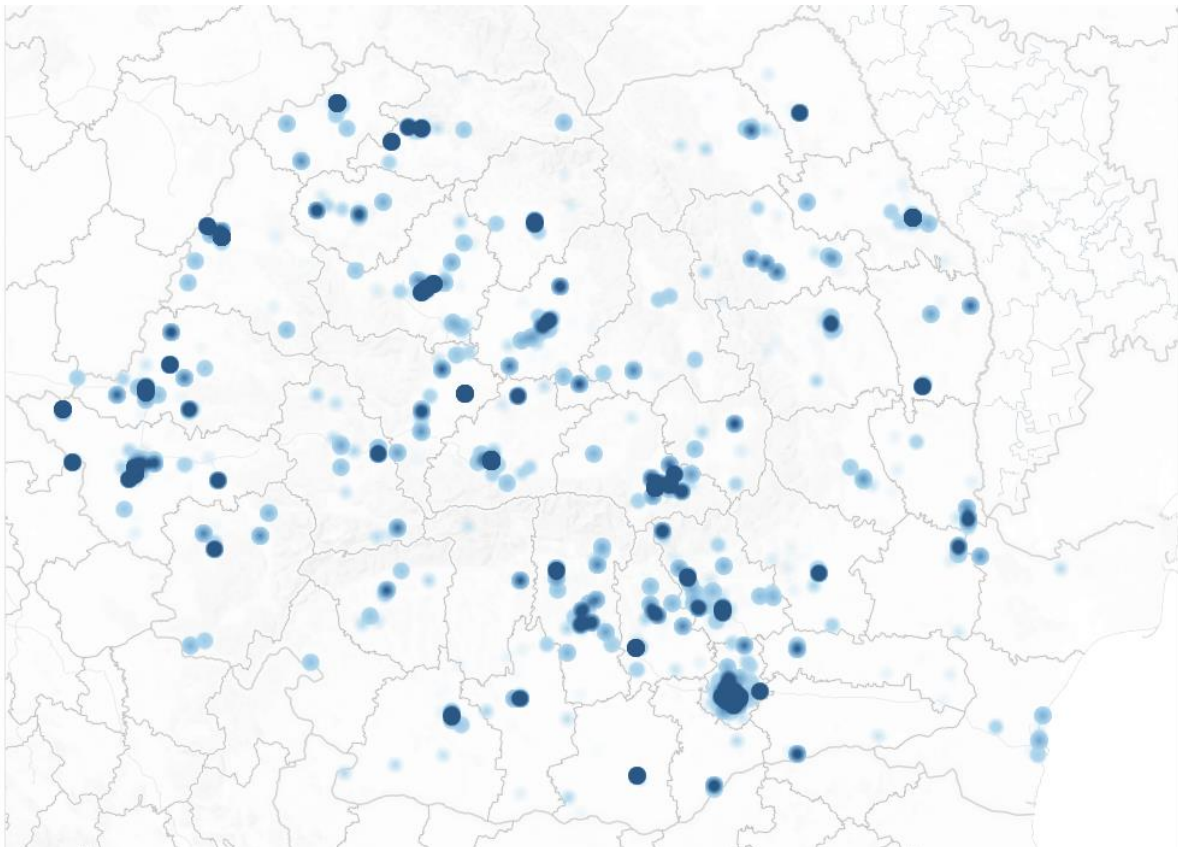

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sectorul de echipamente electrice și electronice este foarte concentrat în partea de vest a României și în jurul Bucureștiului. Sectorul chimic este mai uniform distribuit pe tot teritoriul (ex. cu firme din acest sector care operează în toate regiunile din România), dar mai localizat (și anume concentrat în primul rând în orașele mai mari).

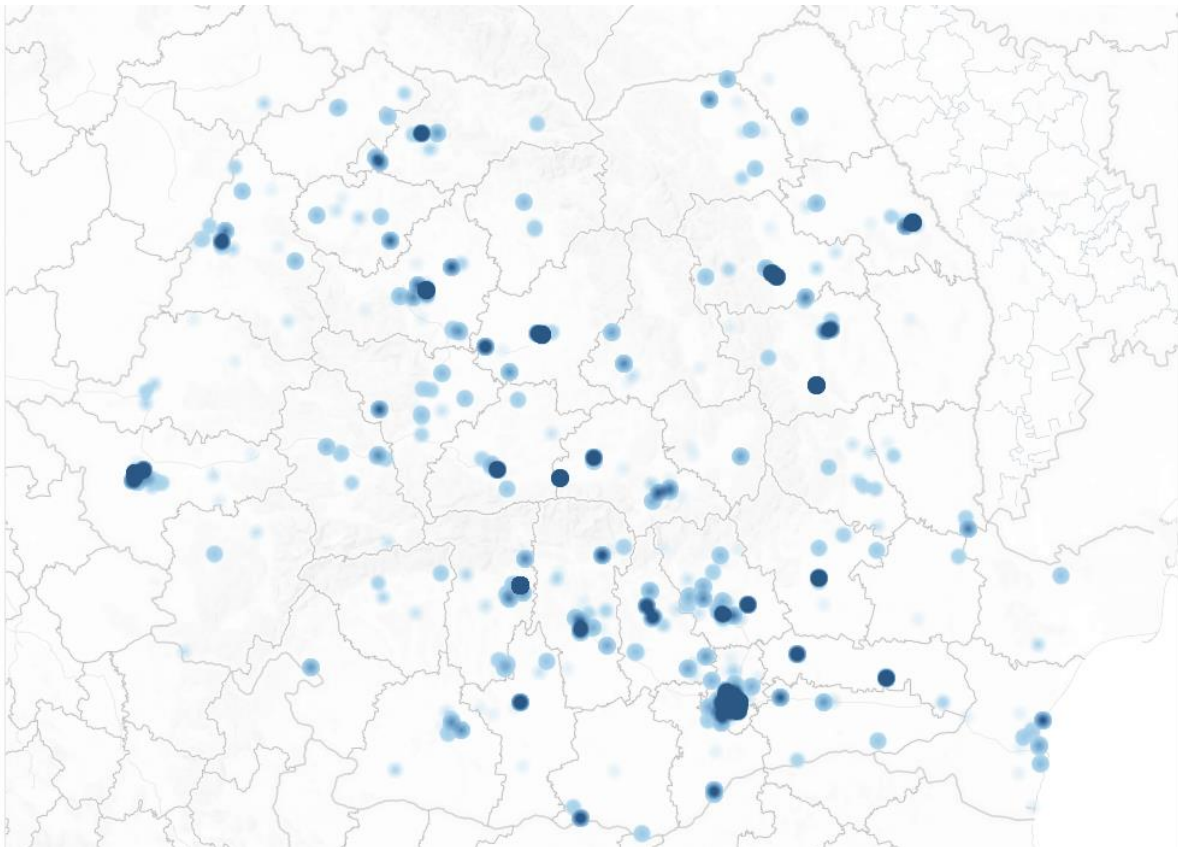
Cele trei sectoare (producția auto, echipamentele electrice și electronice și produsele chimice) sunt **sectoare de nivel următor**, cu potențial ridicat deși nu neapărat cu salarii foarte mari (dar peste medie). Deciziile de investiție în aceste sectoare sunt în general, mai calculate și includ aspecte precum proximitatea furnizorilor, proximitatea de piețe de distribuție, proximitatea de infrastructură conectivă majoră, disponibilitatea forței de muncă calificate, etc. Mai există un anumit grad de dependență de traseu: orașele care au avut o tradiție într-un anumit sector (de ex. Dacia în Pitești-Mioveni, Oltcit - acum Ford - în Craiova, Tractorul în Brașov) beneficiază de investiții care au modernizat tehnologiile, procesele și au permis accesul către piețele mai mari. Alte locuri, precum Timișoara și Arad, au beneficiat de proximitatea graniței de vest, în timp ce locuri precum Sibiu sau Sebeș au mizat pe moștenirea lor germană pentru a atrage companii germane.

Imaginea 24. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria echipamentelor electrice și electronice

Sursa: Institutul Național de Statistică

Imaginea 25. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria chimică

Sursa: Institutul Național de Statistică

Aceste sectoare de nivel următor vor juca un rol inevitabil în istoria dezvoltării regiunilor mai puțin dezvoltate din România; ele au nevoie de abilități și efort concentrat din partea de comunități locale pentru atragerea investitorilor.

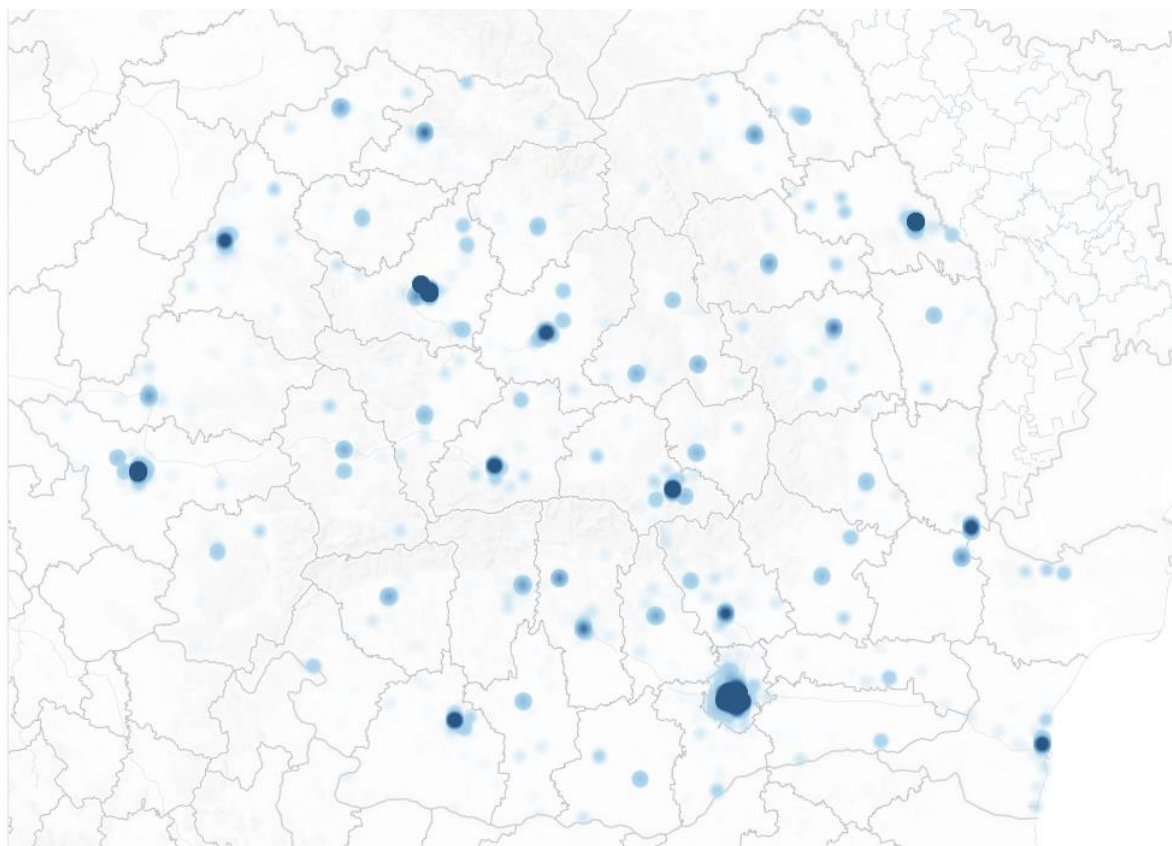
4.4. Sectoare economice ambițioase

Una din binecunoscutele teorii ale geografiei economice este că un oraș își poate susține creșterea dacă reușește să genereze locuri de muncă mai bine plătite, care poate compensa costul de trai în timp ce se dezvoltă. Implicațiile acestei teorii pentru o administrație locală sunt atât simple cât și puternice. Pentru a susține creșterea pe termen lung a orașelor, este important să avem anumite sectoare economice care pot plăti salarii din ce în ce mai mari. Acesta este unul din motivele pentru care nu există multe metropole axate producție în lume.

ANEXA 2 include sectoarele principale care plătesc salarii peste medie. Vom observa o parte din acele sectoare și distribuția lor teritorială specifică. Unele (de ex. rafinarea uleiului, miniere, transport aerian) au o amplasare specifică (de ex. unde este acces rapid la resursele naturale, la un port sau la un aeroport). Altele pot răspunde mai repede la stimulentele locale.

Unul dintre sectoarele ambițioase, și anume star-ul suprem, este sectorul IT. Este unul din cele mai valoroase sectoare prin care România a reușit să construiască un avantaj competitiv în anii de tranziție. Pe măsură ce sectorul a crescut, a devenit mai localizat, cu principalele grupări în București, Cluj-Napoca, Timișoara și Iași – mizând destul de mult pe universitățile puternice din aceste orașe.

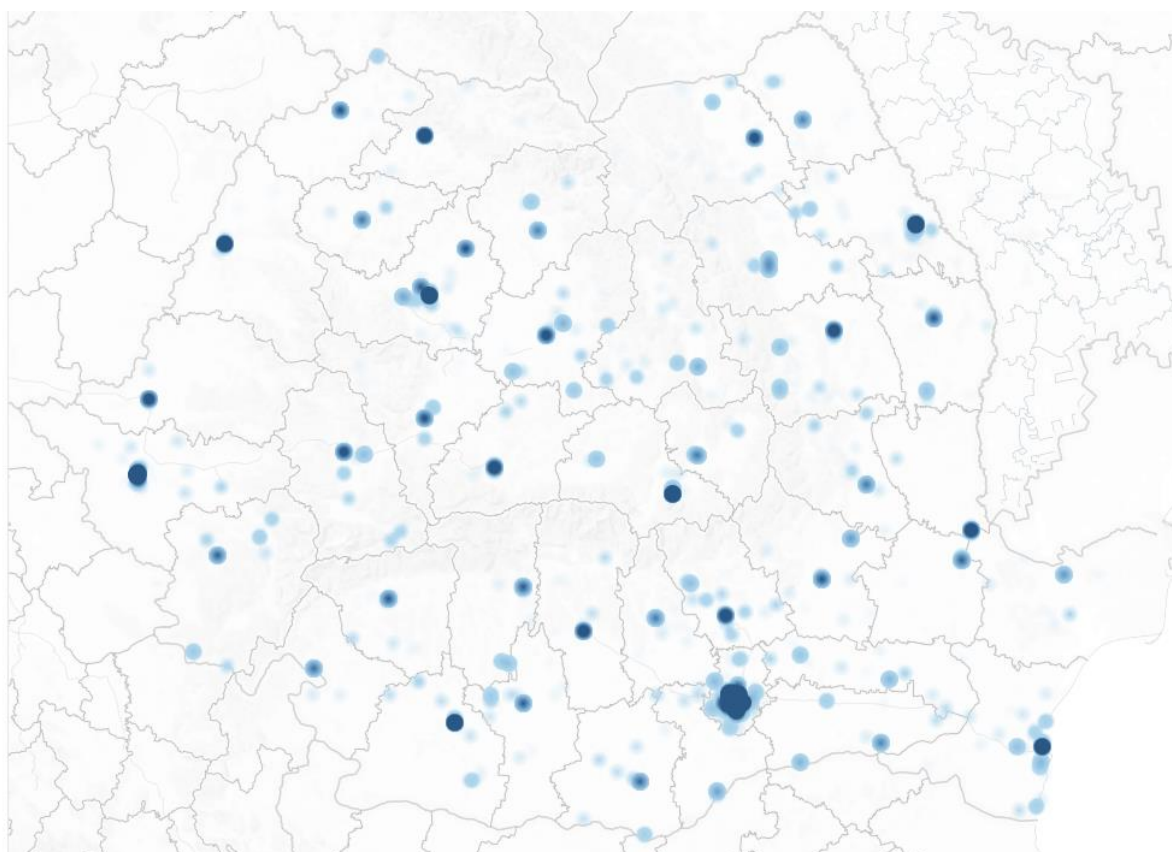
Imaginea 26. Distribuția teritorială a forței de muncă în IT

Sursa: Institutul Național de Statistică

Alt sector cu salarii peste medie este cel al telecomunicațiilor. Este unul din sectoarele care au crescut rapid în anii recentți și care va deveni mai proeminent în era post-Covid-19. În termeni de distribuție teritorială, sectorul vizează în special zonele urbane dar acoperă destul de uniform toate regiunile din România. Caracteristica interesantă a acestui sector este că favorizează orașele medii precum Bacău, Oradea sau Baia Mare, prin centre de telecomunicație pentru zonele înconjurătoare. Cu o nevoie tot mai mare de de instrumente de comunicație și telecomunicație, de investițiile în acest sector pot începe să beneficieze și orașele mai mici.

Imaginea 27. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria telecomunicațiilor

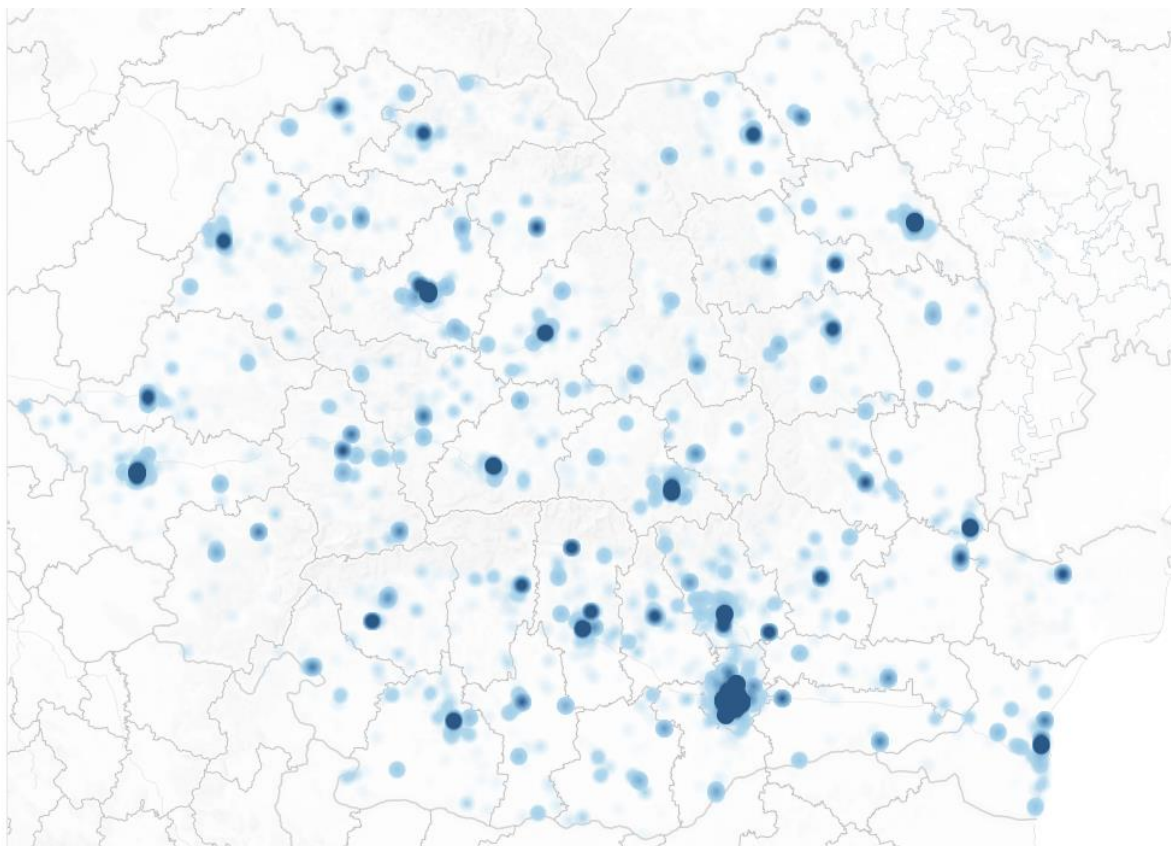

Sursa: Institutul Național de Statistică

Este de așteptat ca sectorul de cercetare și dezvoltare să fie super-localizat în marile orașe universitare. Cu adevărat, locuri precum București și Cluj au mari grupări de R&D. Dar se pare că există și o foarte puternică dimensiune metropolitană a acestui sector, cu multe facilități R&D localizate în zonele suburbane și periurbane. Când analizăm detaliat datele, devine tot mai clar faptul că aceste facilități operează sub acoperișul diverselor companii de producție. Unitățile R&D sunt relativ uniform distribuite în teritoriu, deși există o preferință clară pentru zonele urbane.

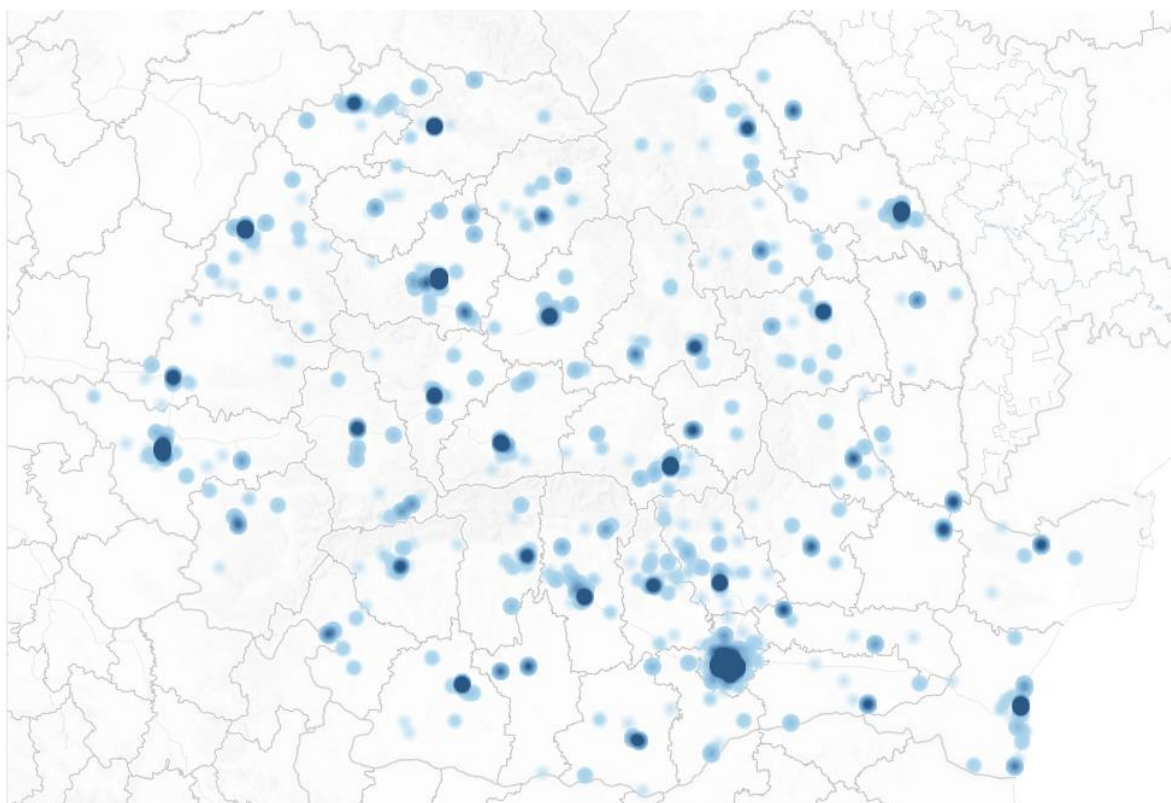
O dinamică teritorială similară poate fi observată în sectorul media, cu o evidentă preferință pentru reședințele de județ - centre de informare pentru respectivele județe.

Imaginea 28. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria de cercetare și dezvoltare

Sursa: Institutul Național de Statistică

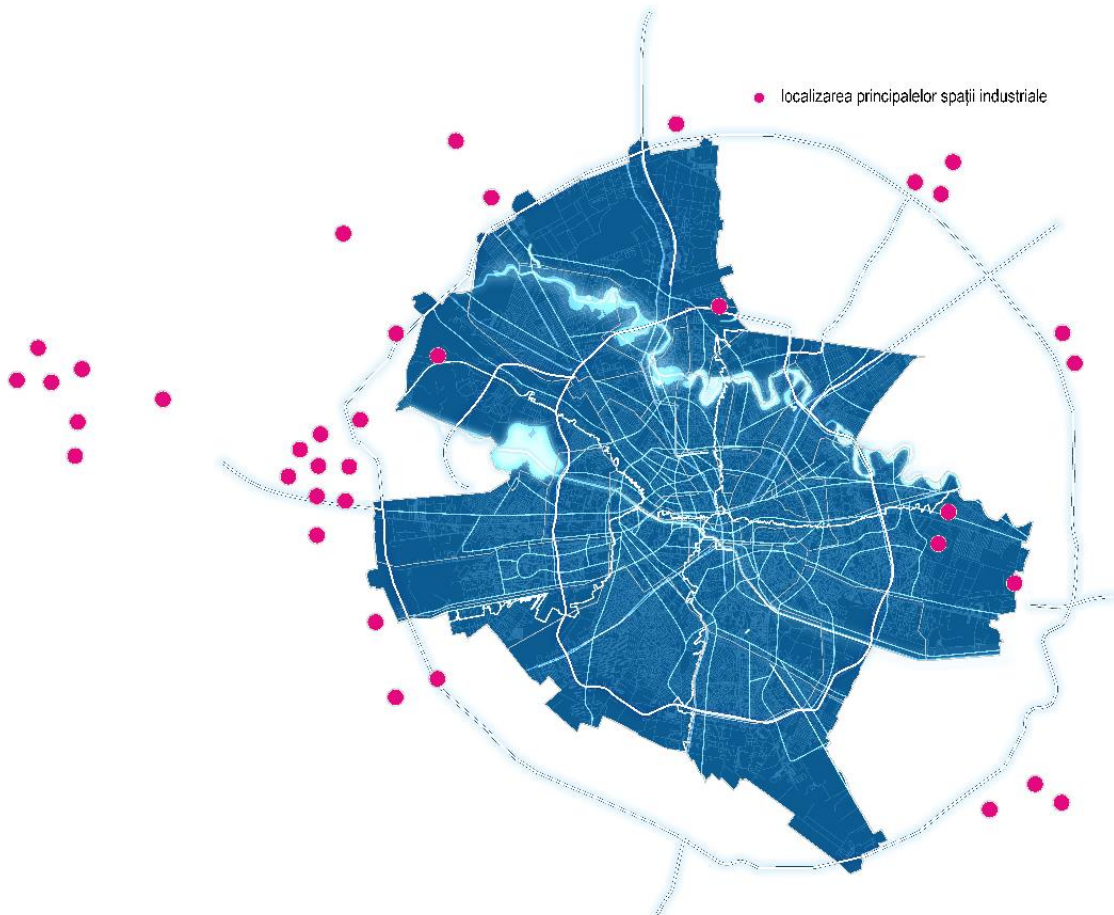
Imaginea 29. Distribuția teritorială a forței de muncă în media

Sursa: Institutul Național de Statistică

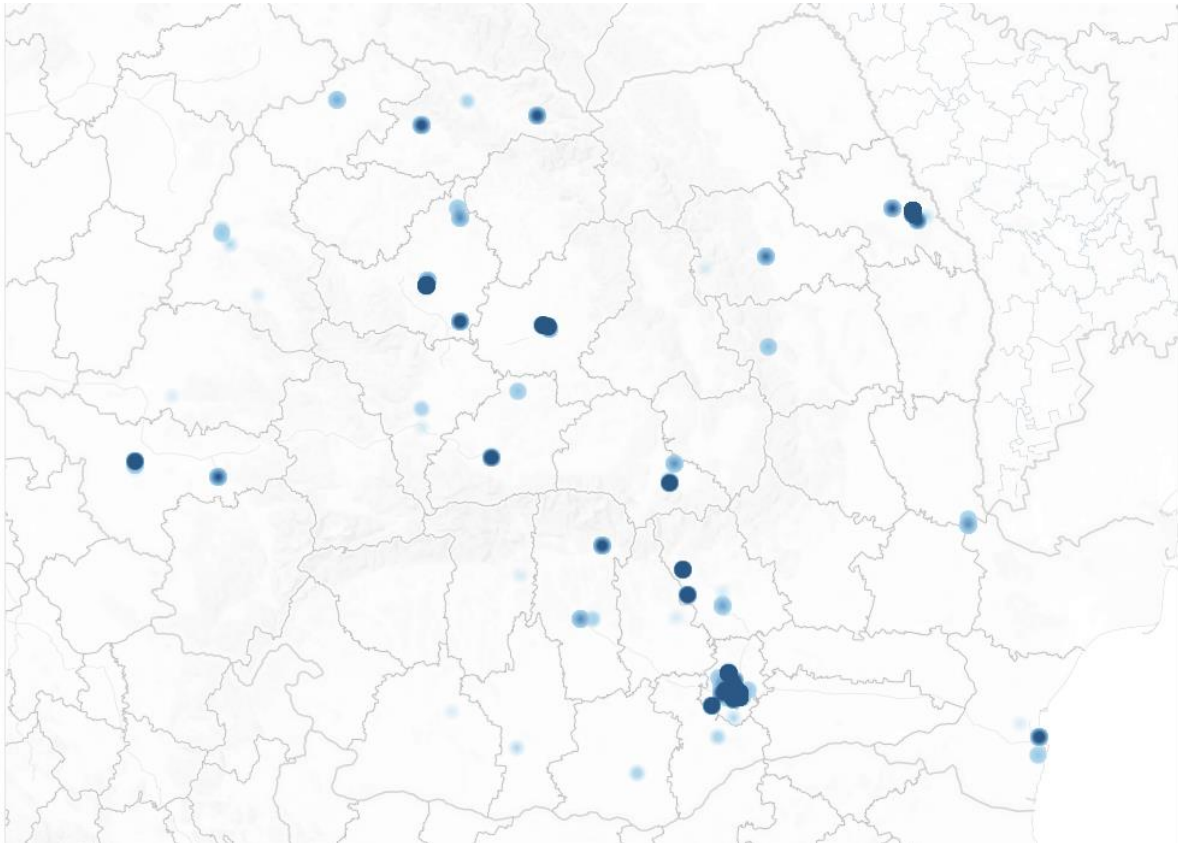
Sectorul de depozitare și logistică este grupat în general în jurul centrelor de transport principale, adesea favorizând orașele mai mici (de ex. Turda), și aproape de marile centre urbane. Cea mai mare grupare logistică este în jurul autostrăzii A1 la ieșirea din partea de vest a Bucureștiului (vezi imaginea de mai jos).

Imaginea 30. Principalele centre logistice și unități de producție în și din jurul Bucureștiului

Ultimul sector cu mari aspirații care merită o privire mai atentă este cel farmaceutic (un subsamblu al sectorului chimic, discutat mai devreme). Este cel mai bine localizat sector dintre cele analizate aici, cu cele mai mari valori adăugate. Sectorul pare că preferă zonele urbane, în special cele cu universități de medicină puternice (de ex. Târgu Mureș) și este încurajator faptul că pare să prospere într-un oraș precum Iași. Este un sector în care infrastructura rutieră majoră din jur nu este neapărat un avantaj (deși instalațiile aeriene de transport marfă par să ajute) și se poate să fie un sector de o importanță strategică pentru zonele urbane din regiunile periferice și mai puțin dezvoltate.

Imaginea 31. Distribuția teritorială a forței de muncă în industria farmaceutică

Sursa: Institutul Național de Statistică

4.5. Indicele de atractivitate sectorială

Analizând localitățile care au reușit cel mai bine să dezvolte anumite sectoare economice, se ridică întrebarea care localități sunt cele mai atractive pentru investiții viitoare în anumite sectoare. Astfel, au fost calculați un set de indici de atractivitate sectorială, concentrându-se pe sectoarele și subsectoarele discutate mai sus și ținând cont de caracteristicile care fac ca anumite localități să fie mai atractive pentru diferite tipuri de investitori. Sectoarele și subsectoarele luate în calcul sunt descrise mai jos:

- Industria de automobile:
 - o CAEN29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor
 - o CAEN30 - Fabricarea altor mijloace de transport
- Industria chimică:
 - o CAEN17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie
 - o CAEN19 - Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului
 - o CAEN20 - Fabricarea substanțelor și a produselor chimice
 - o CAEN21 - Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice
 - o CAEN22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
- Industria echipamentelor electrice :
 - o CAEN27 – Fabricarea echipamentelor electrice
- IT&C:

- CAEN58 – Activități de editare
- CAEN60 - Activități de difuzare și transmitere de programe
- CAEN61 - Telecomunicații
- CAEN62 - Activități de programare calculator, consultanță și activități conexe
- CAEN63 - Activități de servicii informatice
- CAEN95 - Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc
- Transport și logistică
 - CAEN49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte
 - CAEN50 – Transporturi pe apă
 - CAEN51 – Transporturi aeriene
 - CAEN52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi
 - CAEN53 - Activități de poștă și de curierat

Pentru calcularea acestor Indici de atractivitate sectorială, sunt luate în calcul următoarele caracteristici specifice:

- Pentru sectoarele de producție: accesibilitate, forța de muncă disponibilă, precum și relevanța profilului funcțional al orașului, transpus în indice de industrializare (procentaj de cifră de afaceri locală care vine din activitățile industriale);
- Pentru servicii foarte dezvoltate (IT&C): forța de muncă, numărul de absolvenți de învățământ superior;
- Pentru transport și logistică: accesibilitate și proximitate la infrastructura mare sau nodurile de transport.

Indicatorii luați în calcul pentru fiecare domeniu sunt:

1. Industria de automobile:
 - a. Accesibilitate la infrastructura conectivă majoră;
 - b. Accesibilitate rutieră la granița de vest (în minute);
 - c. Forță de muncă în sectoarele vizate;
 - d. Venitul firmelor din sectoarele vizate;
 - e. Indice de industrializare ; și
 - f. Studenți calificați în licee profesionale, școli tehnologice cu următoarele profile: electric, electronică, electronică automatizări, mecanică.

Toți indicatorii au fost normalizați cu privire la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat conform valorilor minime și maxime.

$$\text{IAS auto} = (20 \cdot \text{indice accesibilitate} + 15 \cdot \text{min timp călătorie} + 20 \cdot \text{nr. de angajați} + 10 \cdot \text{cifră de afaceri} + 15 \cdot \text{indice de industrializare} + 20 \cdot \text{număr de elevi calificați}) / 100$$

2. Industria chimică
 - a. Forță de muncă în sectoarele vizate;
 - b. Veniturile firmelor din sectoarele vizate;
 - c. Elevii calificați în licee profesionale, școli tehnologice cu un profil de chimie industrială;
 - d. Accesibilitate la infrastructura conectivă principală ;
 - e. Accesibilitate rutieră la granița de vest (în minute); și
 - f. Indice de industrializare.

Toți indicatorii au fost normalizați cu privire la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat conform valorilor minime și maxime.

IAS ind. chimică = (20* indice de accesibilitate +15*min timp călătorie+20*nr. de angajați+10*cifra de afaceri +15*indice de industrializare +20*număr elevi calificați)/100

3. Industria echipamentelor electrice

- a. Forță de muncă în sectoarele vizate;
- b. Veniturile firmelor din sectoarele vizate;
- c. Elevi calificați în licee profesionale, școli tehnologice cu următoarele profile: electronică și electronică automatizări;
- d. Accesibilitate la infrastructura conectivă principală ;
- e. Accesibilitate rutieră la granița de vest (în minute); și
- f. Indice de industrializare.

IAS echipamente electrice = (20*indice accesibilitate +15*min timp călătorie+20*nr. de angajați+10*cifra de afaceri +15*indice de industrializare +20*număr elevi calificați)/100

4. IT & C

- a. Forță de muncă în sectoarele vizate;
- b. Veniturile firmelor din sectoarele vizate;
- c. Accesibilitate la infrastructura conectivă majoră ;
- d. Instruirea forței de muncă (număr de licee, absolvenți de postliceală și învățământ superior); și
- e. Absolvenți de învățământ superior.

Toți indicatorii au fost normalizați cu privire la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat conform valorilor minime și maxime.

IAS IT&C = (25*indice accesibilitate +25*nr. de angajați+25*instruire forță de muncă+25*număr absolvenți)/100

5. Transport & Logistică

- a. Forța de muncă;
- b. Veniturile firmelor în sectoarele vizate;
- c. Accesibilitate la infrastructura conectivă majoră ;
- d. Accesibilitate rutieră la granița de vest (în minute); și
- e. Indice de industrializare .

Toți indicatorii au fost normalizați cu privire la medie, cu excepția indicelui de accesibilitate, care a fost normalizat conform valorilor minime și maxime.

IAS transport & logistică = (20*indice accesibilitate +20*nr. de angajați+20*cifra de afaceri +20*indice de industrializare +20*min călătorie)/100

Ținând cont de rezultate, cele mai atractive orașe pentru industria auto sunt Mioveni, Timișoara, Craiova, Sibiu, București, Brașov, Arad, Pitești, Cluj-Napoca și Ploiești, unde se află și cele mai mari companii. Decizia de a investi în aceste orașe este de obicei influențată de "active" precum: forța de muncă calificată, accesibilitate, un climat industrial și tradiție (în unele cazuri). Acești factori sunt extrem de importanți pentru investitori, fapt pentru care valorile cele mai ridicate ale capitalului străin sunt înregistrate de aceste orașe – un nivel ridicat de specializare poate influența capitalul străin

pentru a se concentra în orașe specifice specializate în care aglomerația, văzută ca o concentrare a activității economice, poate duce la costuri mai mici și la un nivel al productivității mai ridicat. Această industrie este caracterizată printr-un nivel al producției ridicat însă are un impact limitat al valorii adăugate brute în economiile locale. Diferența dintre producție și valoarea adăugată vine de la consumul intermediar, care este mai mare în industria de automobile pentru că activitatea se bazează pe produse intermediare, acoperită în principal prin importuri.

Informații tehnice din industrie – detalii privind industria auto care ar trebui luate în considerare de către autoritățile publice locale în contextul planificării strategice

Acest sector este extrem de important pentru dezvoltarea țării, mai ales pentru că, în fiecare oraș cu 10k-15k locuitori există cel puțin un producător care injectează piese din plastic, dependent de diferite colaborări cu producătorii auto. O singură mașină are aproximativ 30.000 de piese, unele sunt fabricate intern de producătorii auto, dar multe dintre acestea sunt fabricate de furnizori, din diferite materii prime (metal, cauciuc, materiale plastice etc.) și prin diferite procese de producție. Ca atare, o dezvoltare sectorială sdevată va avea efecte secundare pe piețe în aval și amonte și va crea și alte sectoare.

Identificarea verigilor transversale din lanțul valoric al industriei auto este o provocare. Este interesant de văzut care sunt furnizorii TIER 1 și ce furnizează aceștia (scaune, produse din metal etc.) sau furnizorii TIER 2 care produc cabluri, produse din metal și plastic, servicii de turnătorie etc. Din acest motiv, realizarea unui lanț valoric național care cartografiază/mapează toți actorii din industrie ar fi extrem de util.

De-a lungul timpului, producătorii auto și-au adaptat procesele și structura organizațională pentru a rămâne competitivi. Aceștia și-au îmbunătățit modelul de afaceri și au inițiat un proces de modernizare care a inclus: **schimbări organizaționale** – schimbarea nivelului de integrare a diferitelor activități, păstrându-le doar pe cele principale legate de componente și mașini; **modernizarea sistemului industrial** – care a contribuit la creșterea productivității; **reorganizarea lanțului de aprovizionare și a rețelei comerciale** – integrarea locală și dezvoltarea unui lanț de aprovizionare în vecinătatea producătorilor este o prioritate; **instruirea angajaților**.

Cu privire la investițiile viitoare din industria auto, un aspect important care trebuie menționat și luat în considerare de către autoritățile publice locale este acela că un producător auto nu se va localiza niciodată pe o rază de 200 km apropiere față de următorul producător (mai ales din cauza absorbției forței de muncă). De asemenea, este extrem de important să înțelegem cum funcționează acest business: modelul de business creează frecvent nevoia unui intermediar între producătorii auto români (ex. Dacia-Renault), care construiesc mașina, și un furnizor român, care deține producția, tehnologiile și experiența, toate necesare pentru a da formă materialelor, pentru a construi piesele.

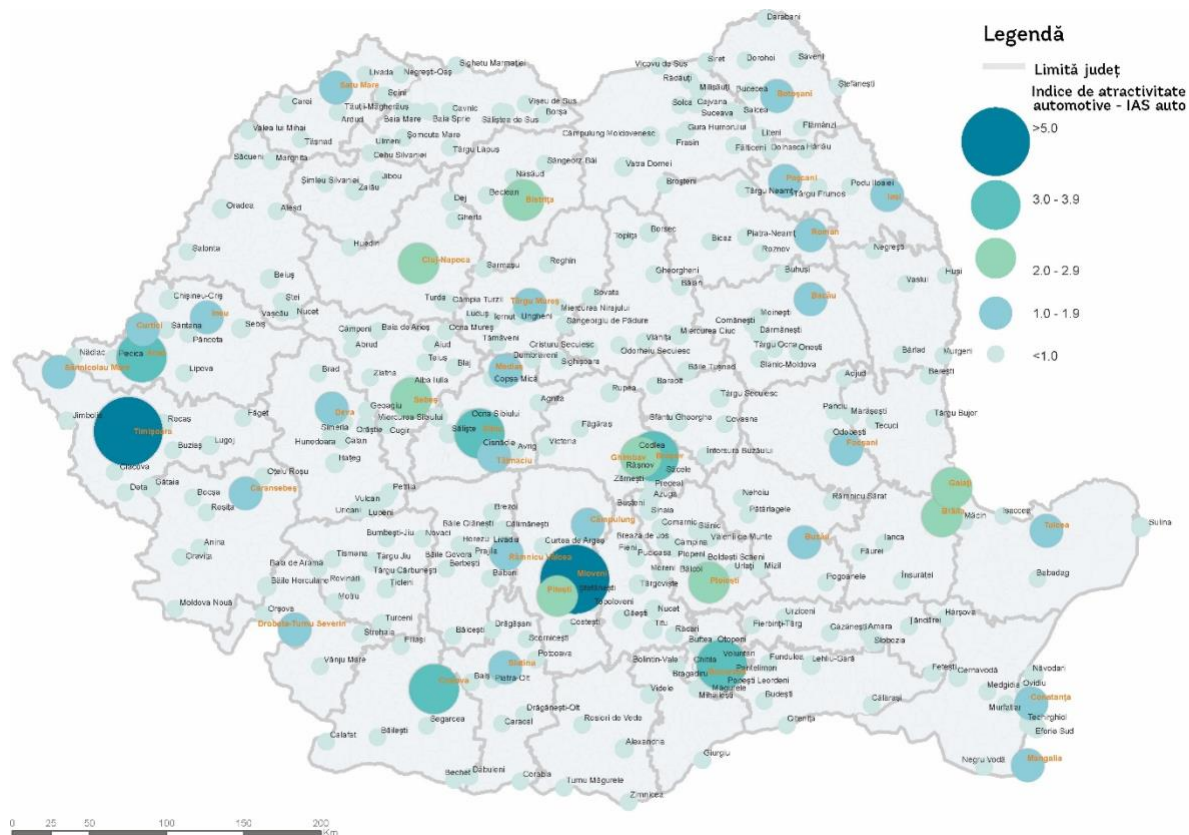
Modelul actual de business referitor la dezvoltarea de noi produse scoate în evidență faptul că toți producătorii auto caută furnizori de soluții, deoarece riscurile și costurile dezvoltării de noi produse sunt extrem de mari. "Ingineria conceptuală" este, de obicei, externalizată către acești furnizori de soluții. Luând în calcul cele menționate mai sus, diferite tipuri de intervenții (la nivel local sau național) ar trebui luate în considerare:

- Intervențiile ar trebui să vizeze atragerea unui "expert garant/intermediar", care, de obicei, trebuie să fie o companie multinațională.
- Intervențiile trebuie să sprijine dezvoltarea centrelor de inginerie capabile să deservească diferite industrii, nu numai pe cea auto: pentru ca producătorii naționali să dezvolte noi produse, trebuie să existe birouri independente de studii sau centre de inginerie (un exemplu ar fi ARKK Development – inginerie, prototipare, tooling etc.).
- Intervențiile care asigură integrarea locală sunt esențiale, mai ales din punct de vedere al proximității față de producători.

- În ceea ce privește optimizarea transportului, administrațiile publice ar trebui să creeze parcuri logistice și huburi de depozitare: pentru piesele care depășesc un metru în lungime, una dintre constrângeri este că furnizorii trebuie să fie la cel mult 60 km distanță față de producător.

Analiza lanțului valoric auto național evidențiază inexistența producătorilor de echipamente exterioare: bare, ornamente de pasaj de roată, ecrane de pasaj de roată, elemente exterioare, piese interioare din plastic, garnituri de pavilioane (sandwichuri textile din burete).

Imaginea 32. Indicele de atractivitate pentru industria de automobile – clasament național

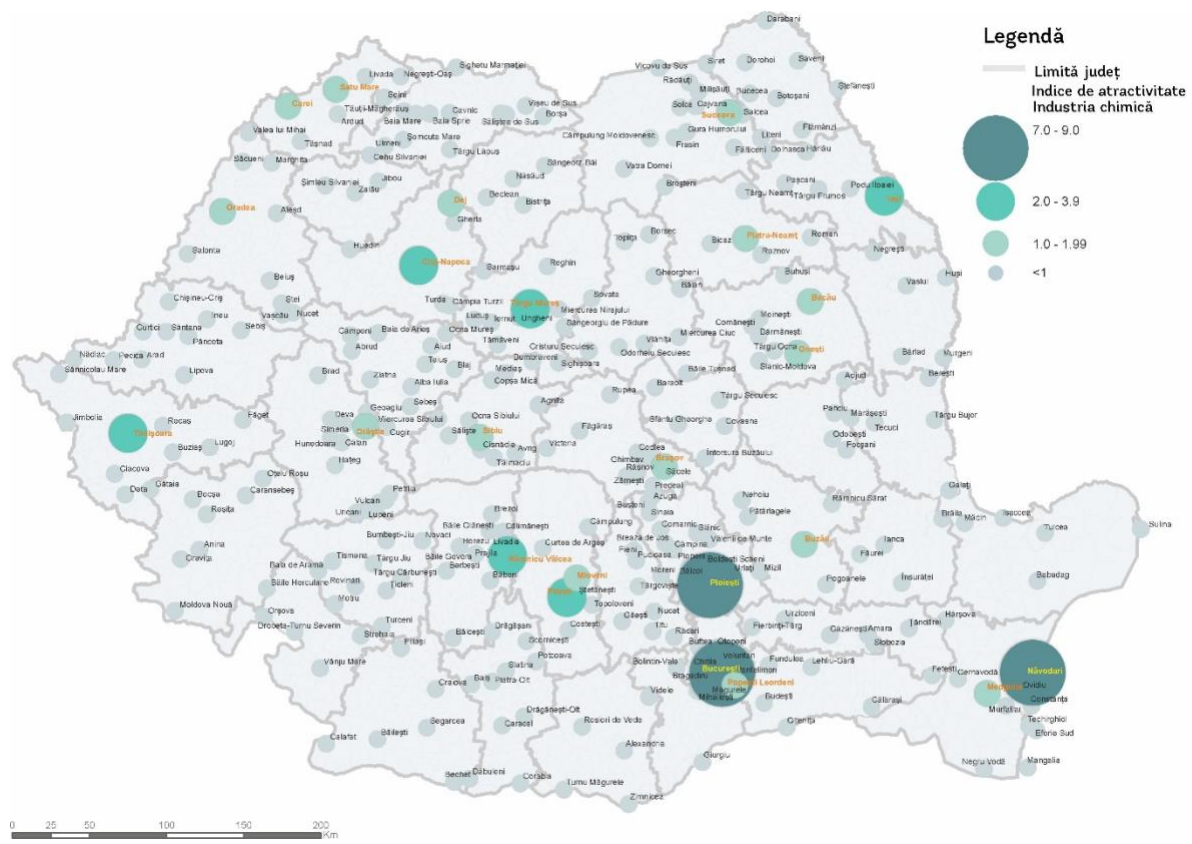

Sursa: Calculele autorilor

Cele mai atractive orașe pentru industria chimică sunt prezentate în imaginea de mai jos. Industria chimică din România este dependentă de importurile de materii prime pentru produsele fabricate

local. România, al patrulea cel mai mare producător de gaze naturale din Uniunea Europeană, are rezerve semnificative de petrol, însă lemnul și sarea sunt „ingredientele” principale din țară din care se produc produsele chimice, în cea mai mare parte. Cea mai mare problemă în această industrie este că lanțurile din aval sunt slab dezvoltate, iar în unele cazuri, inexistente; situația este identică pentru produsele farmaceutice. Această industrie poate experimenta economii de aglomerare prin localizarea în apropierea altor firme de-a lungul lanțului valoric. Importul de materii prime pentru produsele farmaceutice cauzează o creștere considerabilă în costul de producție; de obicei, importurile sunt de două ori mai scumpe față de produsele locale, ducând la limite de profit reduse pentru companii.

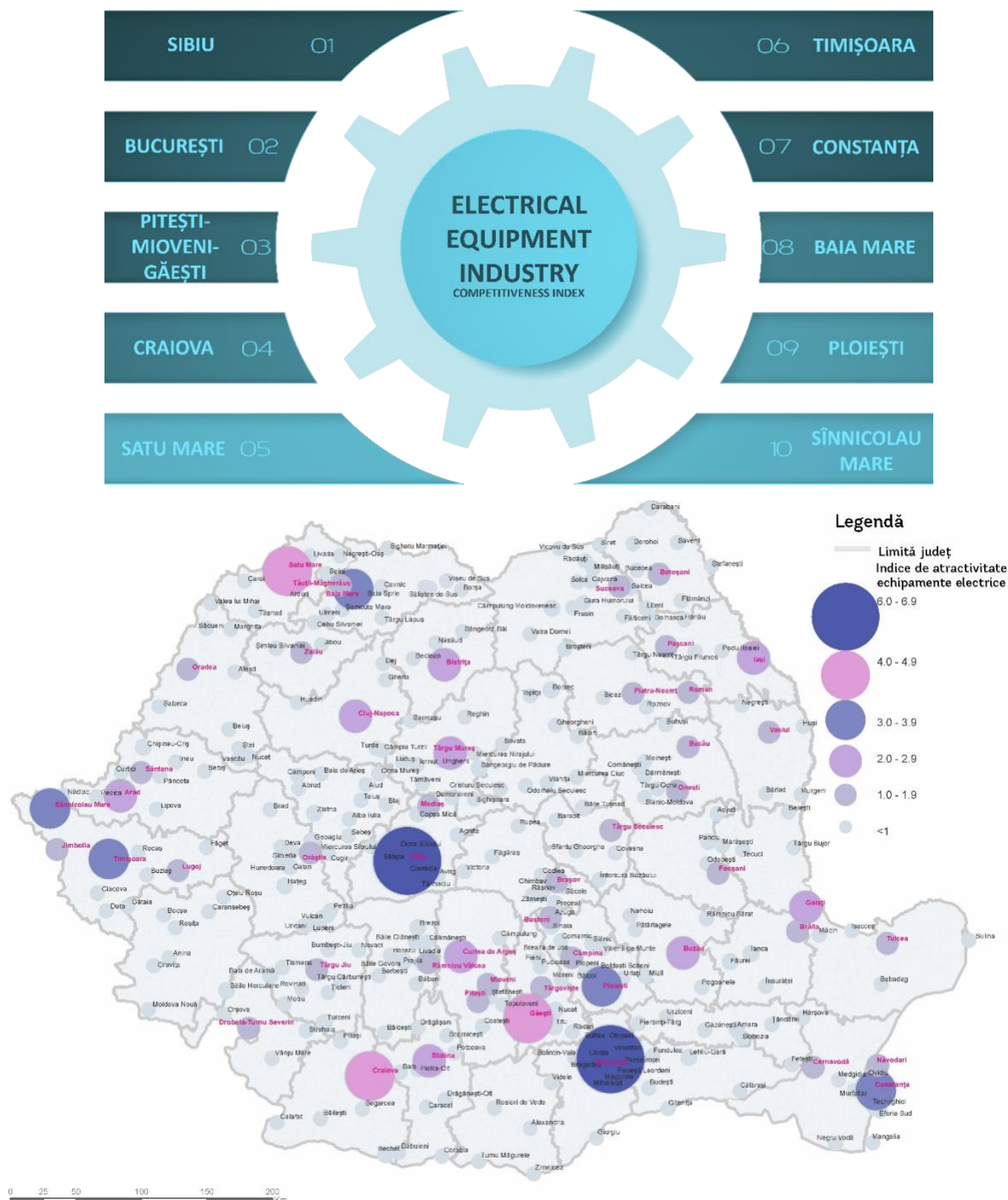
Imagina 33. Indicele de atractivitate pentru industria chimică – clasament național

Sursa: Calculele autorilor

Industria echipamentelor electrice se conturează precum industria auto; companiile din fiecare industrie au aproape aceleași modele de afacere. Această industrie medie spre înaltă tehnologie are un consum intermediar relativ scăzut și o pondere mare a valorii adăugate brute în producție (36% față de 29% din industria auto). Cele mai competitive orașe din această industrie sunt prezentate în imaginea de mai jos. Aproape 40,000 angajați lucrează în această industrie.

Imaginea 34. Indicele de atractivitate pentru industria echipamentelor electrice – clasament național

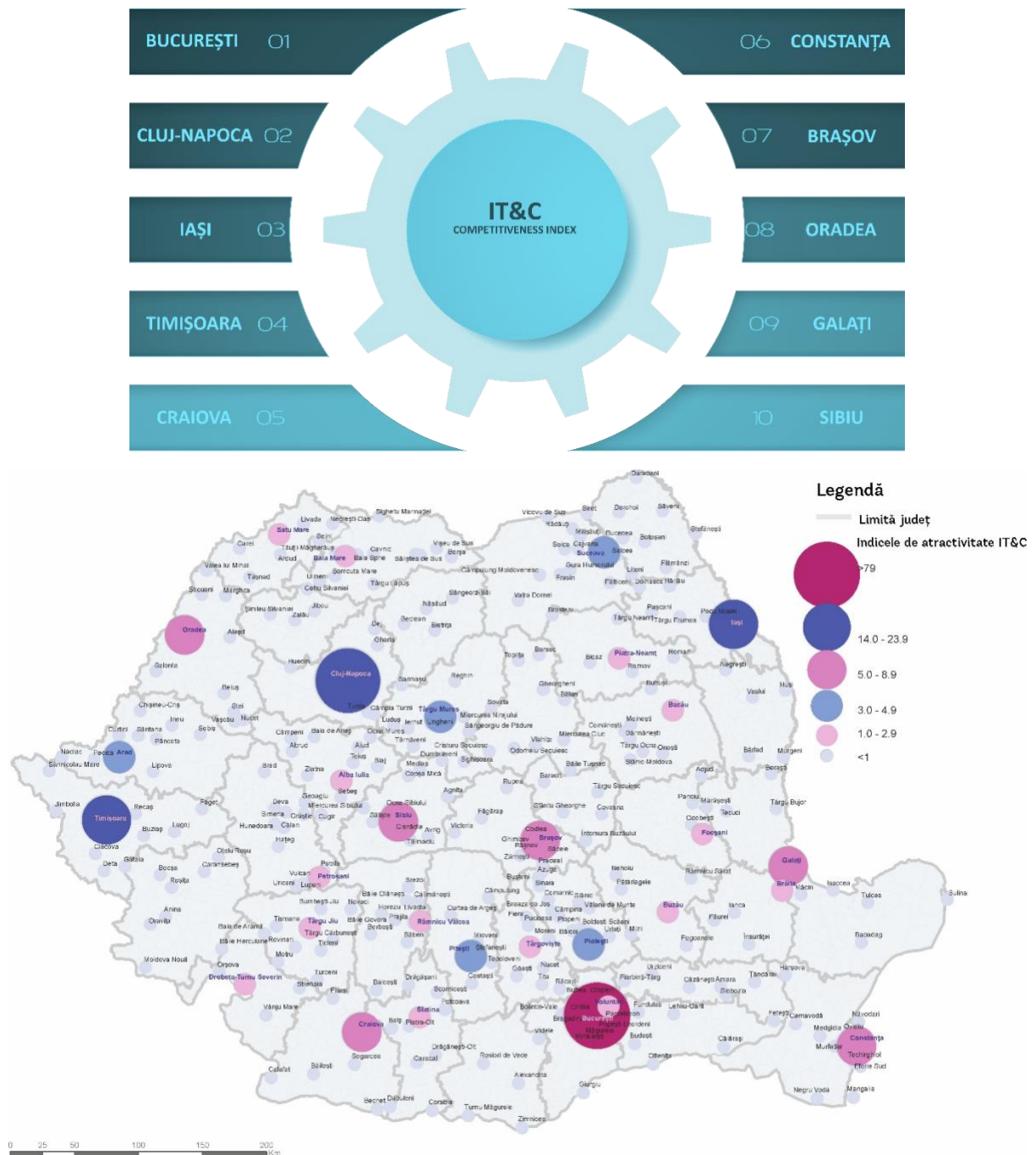

Sursa: Calculele autorilor

Este important de menționat că viitorul acestei industrii este reprezentat de electronica avansată, care include producția de semiconductori. De-a lungul lanțului valoric (echipamente, materiale – nowafer, materiale – wafer, automatizarea designului electronic, fables, producători de dispozitive integrate, turnătorie pure-play, asamblare, testare și servicii), multe activități pot fi comune mai multor orașe și

pot fi dezvoltate local (prin eforturi financiare comune ale orașelor). Administrațiile publice își pot proiecta viziunea în funcție de aceste tendințe și pot încuraja dezvoltarea acestei activități cu valoare adăugată ridicată dacă au capacități în industria echipamentelor electrice. Oferirea sprijinului pentru inovare, crearea unui ecosistem urban de inovare pentru atragerea talentelor și oferirea unor subvenții, sunt acțiuni care pot stimula dezvoltarea industriei locale a semiconductoarelor.

Imaginea 35. Indicele de atractivitate pentru IT – clasament național

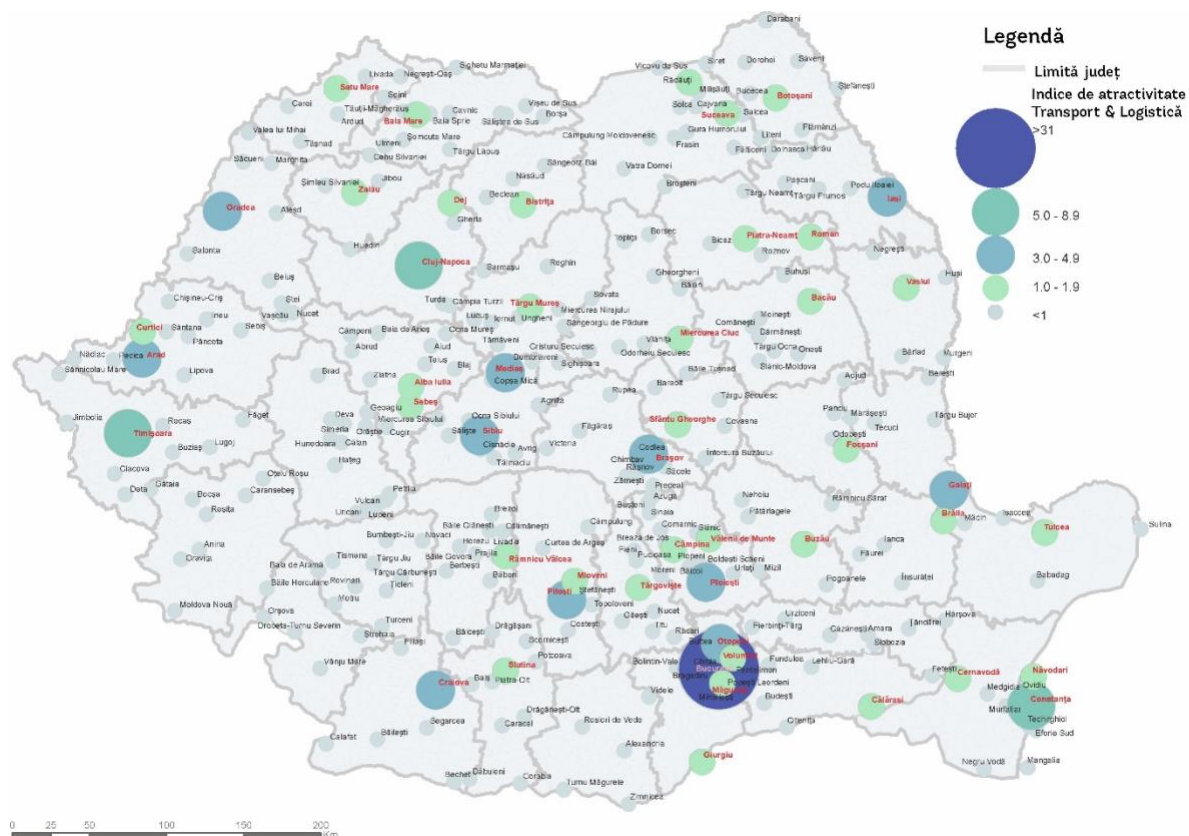
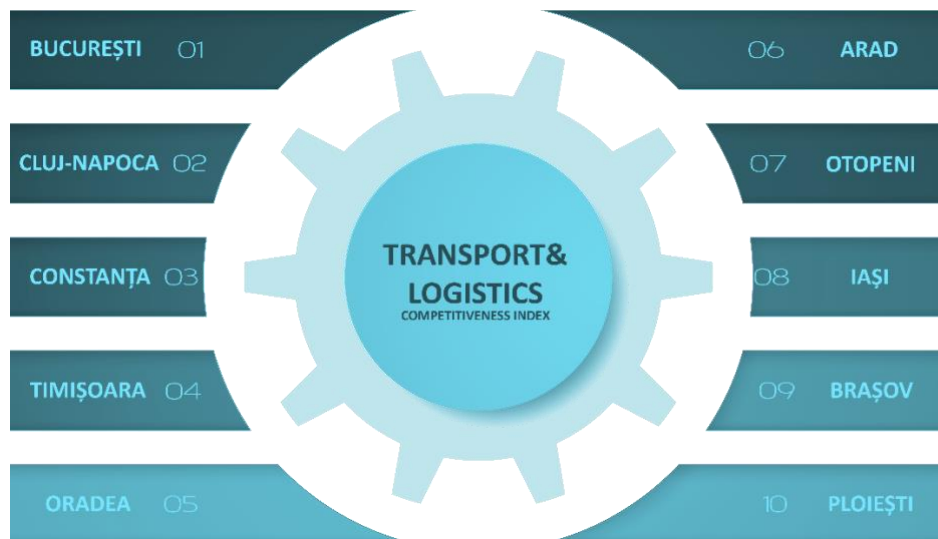

Sursa: Calculele autorilor

Sectorul IT&C nu are nevoie de nicio introducere, fiind o activitate cu o valoare adăugată ridicată, cu potențial de impact în întreaga economie.

Cele mai competitive centre sau grupări logistice sunt București, Cluj-Napoca și Constanța. Trebuie luat în calcul faptul că doar 40% din toate bunuri ajung direct la destinația finală și nu utilizează niciun hub logistic înainte de a ajunge la destinația finală; restul de bunuri vor folosi cel puțin un hub logistic.

Imaginea 36. Indicele de competitivitate pentru industria de transport și logistica – clasament național

Sursa: Calculele autorilor

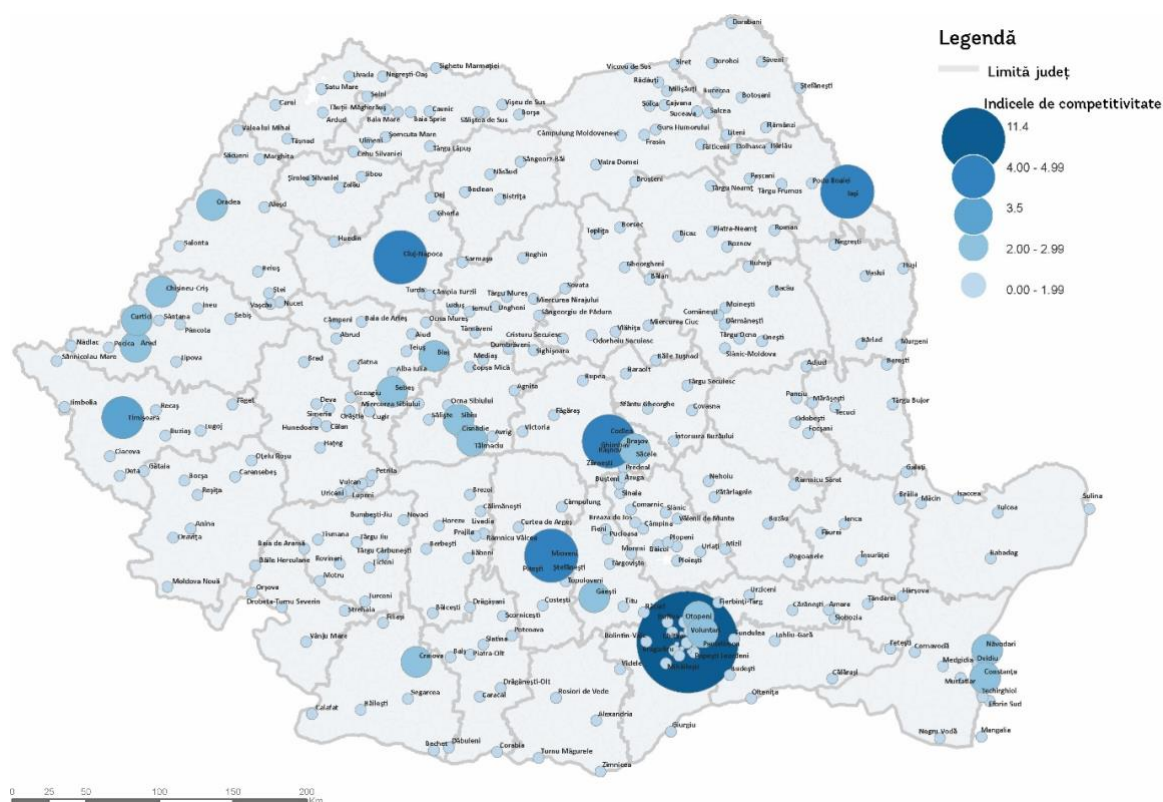
4.6. Performanța generală și potențialul orașelor din România

Competitivitatea este adesea descrisă precum validarea externă a economiilor țărilor/ regiunilor/ orașelor în era globalizării. De obicei, locurile pot fi echivalentul corporațiilor, concurend pentru talent și aport de piață într-o economie globală. Acesta este motivul pentru care competitivitatea și atractivitatea sunt indicatori importanți pentru analizarea performanței economice a orașelor și abilitatea lor de a atrage capital mobil, cunoștințe și companii inovatoare.

Doi indici au fost dezvoltați pentru a evalua performanța orașelor din România: indicele competitiv (concentrat pe performanța actuală) și **indicele general de atractivitate** (concentrat pe performanța potențială). Nu este nicio surpriză faptul că cel mai competitiv oraș din România este București, cel mai mare oraș care concurează în prezent pe picior de egalitate în termeni de productivitate cu alte orașe importante din UE. Este urmat de alte orașe dezvoltate (Cluj-Napoca, Iași, Timișoara etc.), care sunt de asemenea, importante hub-uri economice. Orașele competitive secundare sunt esențiale pentru mai puternica performanță regională, pentru că propagă creșterea și dezvoltarea în localitățile vecine.

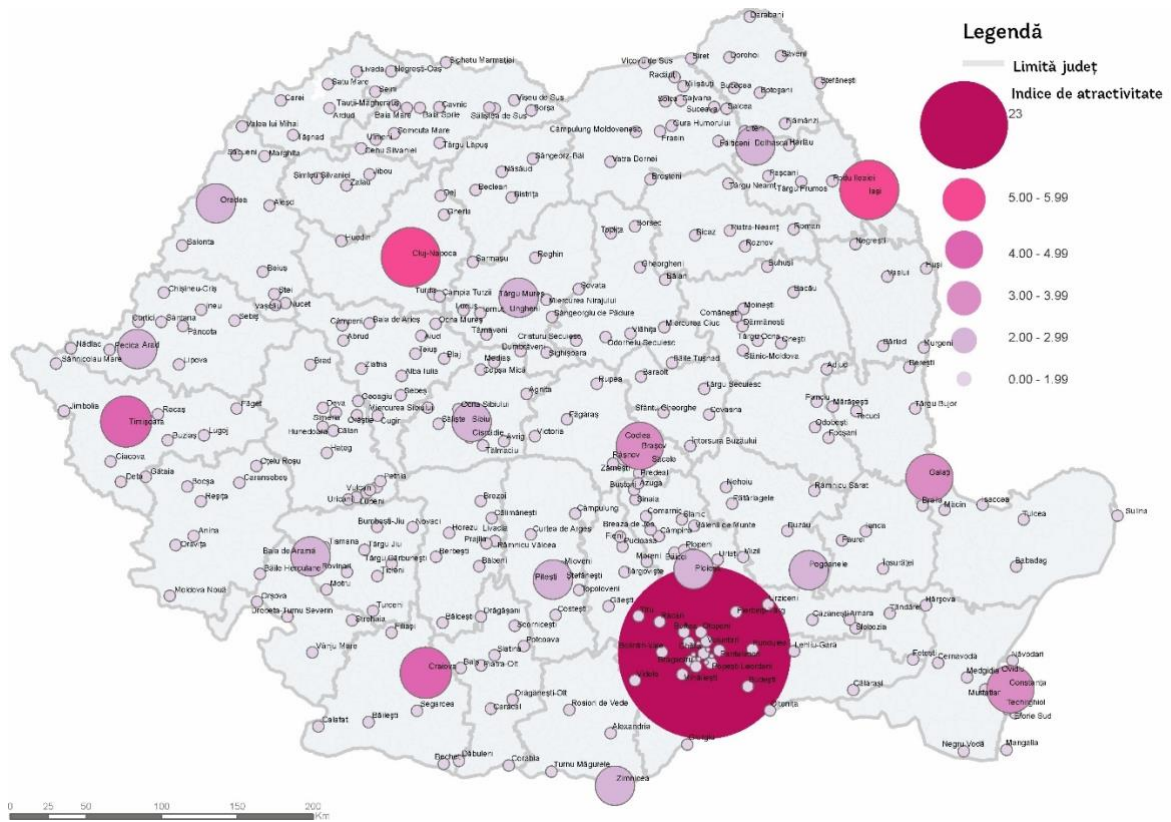
Datele au prezentat o corelație pozitivă între performanța economică exprimată prin VNB/capita și indicele de competitivitate, care înseamnă că un oraș competitiv oferă cu adevărat oportunități mai bune cetăților săi. Alte orașe (Ghimbav, Mioveni, Năvodari, Găești, Otopeni etc.) beneficiază foarte mult de proximitatea lor la polii de creștere urbană și acest lucru este reflectat în nivelul de competitivitate. Mai mult, s-a observat că valoarea indicelui este corelată cu nivelul de specializare al unui oraș (de exemplu, Ghimbav este specializat în industria aerospațială, Mioveni este specializat în industria auto – ambele au valori ridicate ale indicelui de competitivitate). Pe scurt, acest lucru înseamnă că un grad mai ridicat de specializare în cadrul unui oraș creează premisa unui nivel de competitivitate mai mare. Orașele puternic specializate, însă, sunt susceptibile de schimbări bruște economice. Astfel, ori de câte ori este posibil, trebuie luat în considerare la nivel local un echilibru între specializare și diversificare.

Imaginea 37. Indicele de competitivitate

Sursa: Calculele autorilor

Imaginea 38. Indicele de atractivitate

Sursa: Calculele autorului

„Ierarhia orașelor”⁶ în termenii indicelui de atractivitate arată că cele mai atractive orașe în această perioadă de expansiune economică continuă să fie Bucureștiul, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Craiova, Constanța, Galați, Brașov, Oradea și Ploiești. În cele mai multe cazuri, deși există excepții, poate fi observată o corelație pozitivă între indicii de atractivitate și valoarea capitalului străin atras de un oraș anume (de exemplu, Brașov este cotate al 8-lea în termeni atât al indicelui de atractivitate cât și de atragere a capitalului străin). Indicatorul de accesibilitate este extrem de important pentru calcularea indicelui de atractivitate. Proximitatea graniței de vest oferă avantaje clare, pentru că zona vestică este în general preferată de investitori datorită amplasării în apropierea piețelor europene vestice. Astfel, poziția geografică reprezintă în mod evident un factor de atracție, în special pentru centrele de producție.

Conform OECD, în 2020 fluxul global ISD se preconizează să scadă cu peste 30% - și aceasta este un scenariu optimist. În România, ISD sunt în declin, iar investițiile domestice, deși ușor în recuperare comparativ cu anii precedenți, rămân insuficiente pentru păstrarea economiei pe linie de plutire. Totuși, criza economică actuală vine cu o oportunitate reală pe care România ar trebui să o valorifice.

Cea mai mare oportunitate pentru România și orașele sale o reprezintă **fenomenul reshoring** (planurile curente ale companiilor europene de a reduce sau repatria lanțurile valorice de producție/ facilitățile, având în vedere distanțele din ce în ce mai problematice și tensiunile comerciale care au escaladat din cauza pandemiei). Astfel, capacitățile de producție retrase de pe alte continente ar trebui relocalate în România dacă putem să câștigăm competiția cu alte state din regiune și să demonstrăm avantajele noastre competitive.

România este foarte competitivă în termeni de costuri iar producția industrială a crescut semnificativ în anii din urmă. Aceste caracteristici pot transforma țara într-un magnet pentru investiții, în special în zona de producție.

În viitor, se preconizează că conexiunea dintre Europa și China se va schimba; multe capacități de producție importante ale companiilor europene care funcționează în Asia vor fi relocalate în Europa pentru a controla mai bine lanțul de aprovizionare. **România și alte țări CEE sunt atractive în special pentru piața forței de muncă, cu salarii inferioare celor din Europa de vest**, similare în unele cazuri – și în special în anii recenți – cu cele din China. De exemplu, costurile forței de muncă în sectorul de producție din Germania este de șase ori mai mare decât în România.

Fiecare oraș românesc trebuie să-și dezvolte propriul profil economic pentru a se specializa și pentru a atrage capitalul potrivit conform viziunii de creștere dezvoltată local.

Competitivitatea orașelor și indicii de atractivitate

Competiția dintre orașe pentru capital și talent este în creștere. De aceea s-a decis să se dezvolte doi indici pentru analiza competitivității și atractivității pentru capital la nivelul orașului.

Indicele de competitivitate (IC) este calculat ca media ponderată a trei indicatori: economic, social și tehnologic. Fiecare dintre acești indicatori este calculat ca medie ponderată a variabilelor selectate din 3 categorii de interes major. Ponderile folosite pentru fiecare din cei trei indicatori (suma ponderată a fiecărui indice este 100%) sunt prezentate mai jos:

1. Indicator economic (Ie)
 - E1 = PIB/locuitor – 30
 - E2 = productivitatea muncii – 40
 - E3 = venit net/capita – 30
2. Indicator social (Is)
 - S1 = rata angajărilor pentru populația în vârstă de 20-64 – 60
 - S2 = rata de dependență a persoanelor vârstnice – 40
3. Indicator tehnologic (It)
 - T1 = populația angajată în industrii inovatoare – 40
 - T2 = absolvenți inv. superior – 30
 - T3 = utilizarea internetului – 30

Modelul de calcul este:

$$Ie = (30 * E1 + 40 * E2 + 30 * E3) / 100$$

$$Is = (60 * S1 + 40 * S2) / 100$$

$$It = (40 * T1 + 30 * T2 + 30 * T3) / 100$$

Valoarea indicelui de competitivitate este dată de următoarele medii ponderate ale celor trei indicatori:

$$IC = (40 * Ie + 30 * Is + 30 * It) / 100$$

Mai mult, fiecare indicator a fost normalizat la media urbană, în final obținându-se indicii de competitivitate.

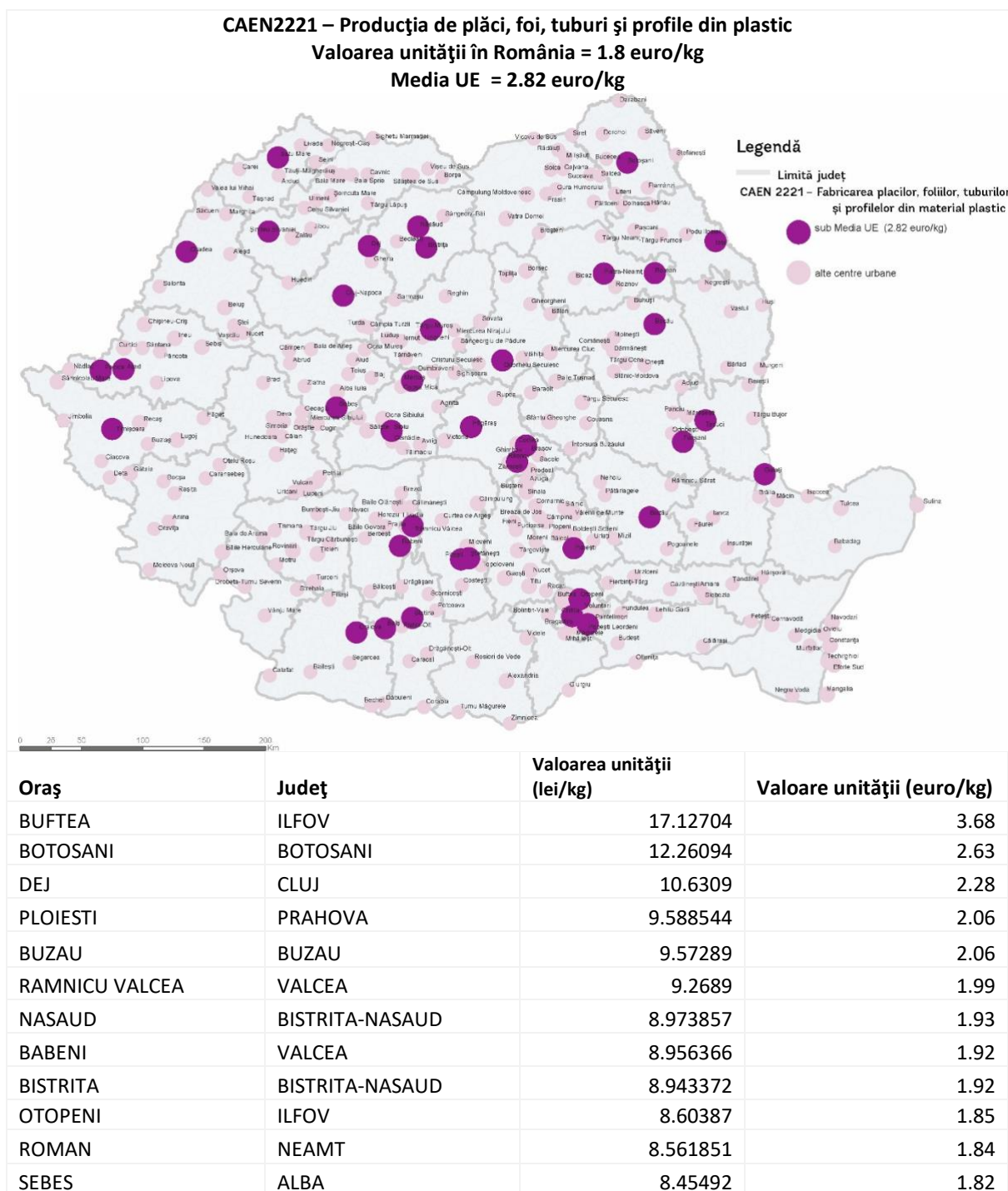
Indicele general de atractivitate (IA) este calculat ca media ponderată a trei indicatori: accesibilitate, abundența forței de muncă și calificarea populației.

1. Indicator accesibilitate (Ia) - 30
2. Abundența forței de muncă transpusă în ponderea șomajului în resursele totale de muncă (IFEXC) -35
3. Indicatori de calificare ai forței de muncă
 - ICFM1 = instruirea forței de muncă (absolvenți liceu, postliceale și universități) – 50
 - ICFM2 = profesii (manageri și specialiști and cu învățământ superior, tehnicieni și muncitori calificați) – 50

$$ICFM = (50 * ICFM1 + 50 * ICFM2)$$

Valoarea indicelui de atractivitate este dată de următoarea medie ponderată a trei indicatori:

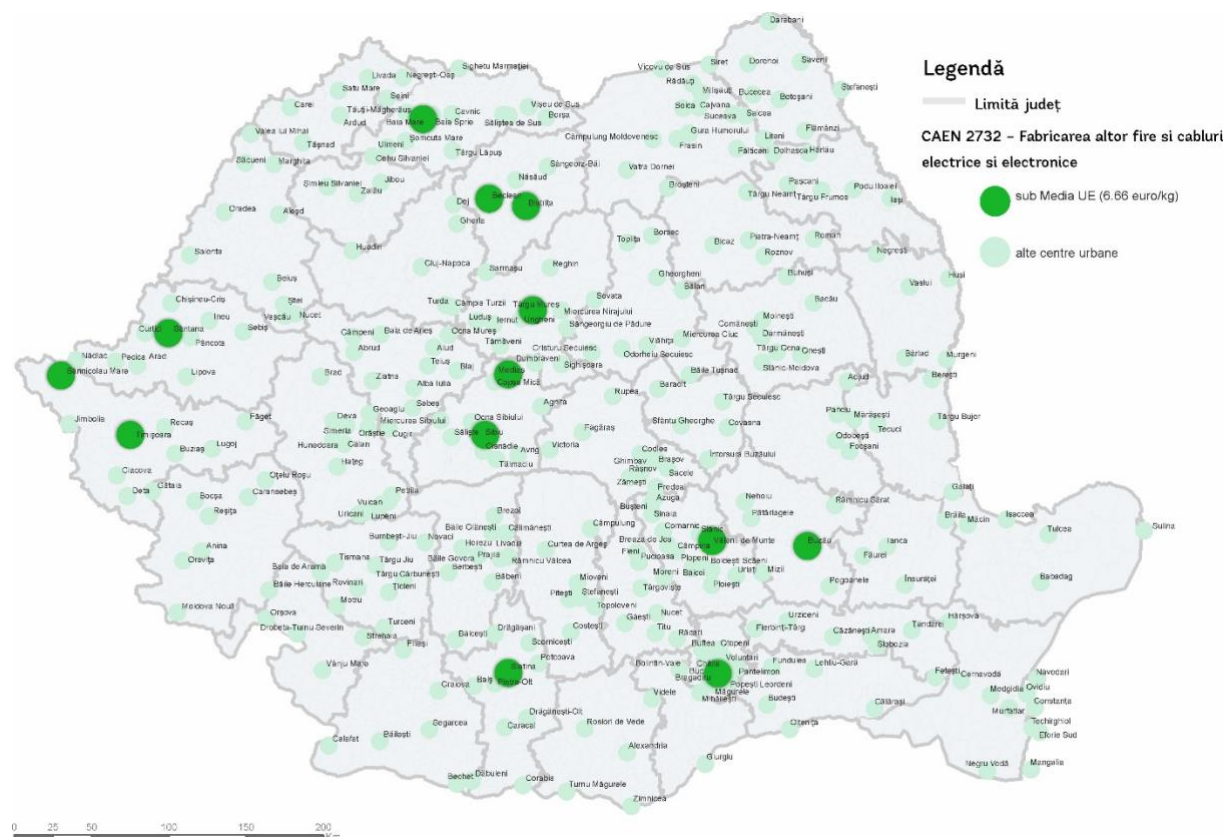
Analizele costurilor de producție pot fi de ajutor atât factorilor de decizie, cât și potențialilor investitori, contribuind în același timp la stimularea competiției între orașe pentru atragerea investițiilor în activități specifice. Astfel, se pot analiza costurile de producție ale bunurilor din industriile chimică, auto și de echipamente electrice și, interpretând rezultatele, se pot găsi niveluri de competitivitate ale orașelor în termeni de costuri de producție, în comparație cu media europeană (tabelele de mai jos prezintă doar produsele pentru care costurile de producție românești sunt inferioare mediei europene). Această informație poate servi într-un proces decizional bazat pe date pentru ca orașele să beneficieze de fenomenul reshoring.

⁶ Christaller, W. (1933), Central places in Southern Germany, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

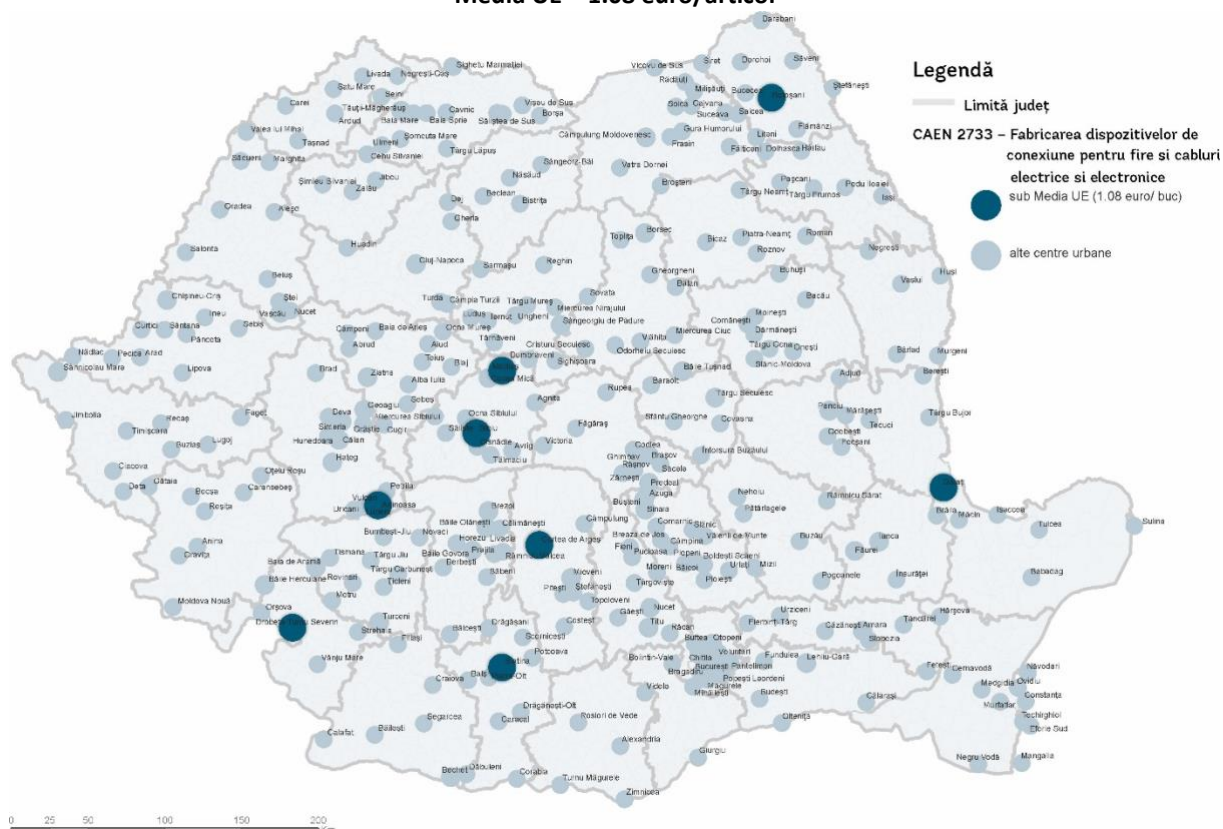
CODLEA	BRASOV	8.398641	1.80
FAGARAS	BRASOV	8.353278	1.80
SIBIU	SIBIU	8.319967	1.79
RASNOV	BRASOV	8.31187	1.79
BACAU	BACAU	8.30702	1.79
SUCEAVA	SUCEAVA	8.273749	1.78
SIMLEU SILVANIEI	SALAJ	8.249817	1.77
PECICA	ARAD	8.131782	1.75
TARGU MURES	MURES	8.112913	1.74
POPESTI LEORDENI	ILFOV	8.086779	1.74
PITESTI	ARGES	8.082648	1.74
ARAD	ARAD	8.060738	1.73
TIMISOARA	TIMIS	7.973336	1.71
IASI	IASI	7.964133	1.71
PIATRA NEAMT	NEAMT	7.961286	1.71
ODORHEIU SECUIESC	HARGHITA	7.961116	1.71
ORADEA	BIHOR	7.949398	1.71
BRASOV	BRASOV	7.937652	1.71
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	7.922958	1.70
SLATINA	OLT	7.819476	1.68
BALS	OLT	7.807869	1.68
SATU MARE	SATU MARE	7.797334	1.68
FOCSANI	VRANCEA	7.719607	1.66
MEDIAS	SIBIU	7.715087	1.66
LUGOJ	TIMIS	7.62582	1.64
TECUCI	GALATI	7.564934	1.63
STEFANESTI	ARGES	7.086903	1.52
CHITILA	ILFOV	7.045752	1.51
CRAIOVA	DOLJ	6.300395	1.35
GALATI	GALATI	5.78276	1.24

CAEN 2732 – Producția de alte cabluri și fire electrice și electronice
Valoarea unității în România = 4.4 euro/kg
Media UE = 6.66 euro/kg

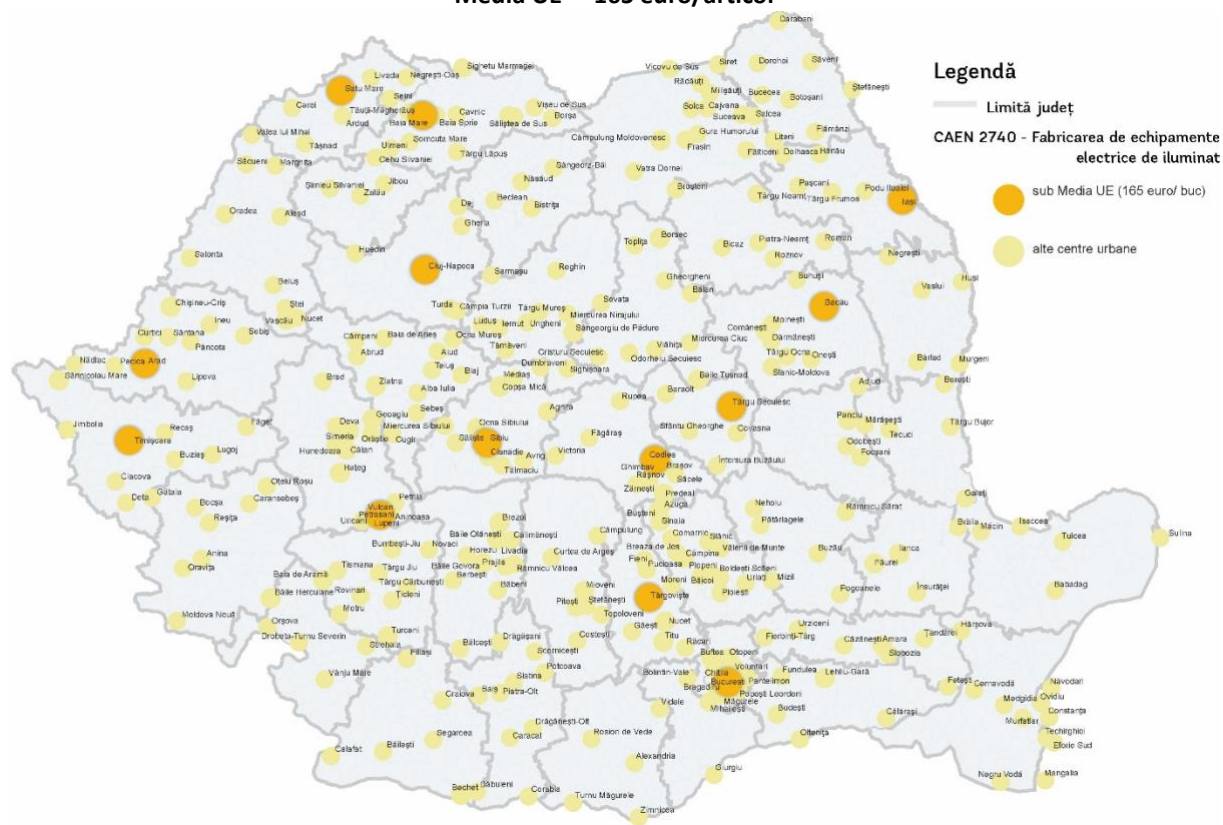
Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	51.04877	10.96997402
ARAD	ARAD	33.73053	7.248420602
TARGU MURES	MURES	25.8987	5.5654237
BUZAU	BUZAU	21.70455	4.664133574
MEDIAS	SIBIU	21.57892	4.637137965
BUCUREȘTI	MUN. BUCUREȘTI	21.36301	4.590739408
SIBIU	SIBIU	20.94886	4.501742922
VALENI DE MUNTE	PRAHOVA	20.944	4.500699314
SANNICOLAU MARE	TIMIS	20.42043	4.388187089
BECLEAN	BISTRITA-NASAUD	20.41425	4.38685924
SANTANA	ARAD	20.11638	4.322850133
BISTRITA	BISTRITA-NASAUD	19.57135	4.205727602
BAIA MARE	MARAMURES	19.46124	4.182065959
SLATINA	OLT	18.37856	3.949404975
TIMISOARA	TIMIS	12.42497	2.670027839

CAEN 2733 – Producția de dispozitive de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice
Valoarea unității în România = 1.01 euro/articol
Media UE = 1.08 euro/articol

Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
DEJ	CLUJ	16.9192	3.635801
SIMERIA	HUNEDOARA	7.824254	1.68137
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	5.887446	1.265165
TARGU SECUIESC	COVASNA	5.819282	1.250517
SIGHETU MARMATIEI	MARAMURES	5.33048	1.145478
TAUTII-MAGHERAUS	MARAMURES	5.306773	1.140383
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	5.245	1.127109
BOTOȘANI	BOTOȘANI	4.825539	1.03697
MEDIAS	SIBIU	4.623734	0.993604
SIBIU	SIBIU	4.605729	0.989734
DROBETA TURNU SEVERIN	MEHEDINTI	4.556334	0.97912
CURTEA DE ARGES	ARGES	4.446631	0.955545
GALATI	GALATI	4.441745	0.954495
SLATINA	OLT	3.195435	0.686673
ANINOASA	HUNEDOARA	0.869813	0.186916

CAEN 2740 – Producția de echipamente electrice de iluminat
Valoarea unității în România = 129.04 euro/articol
Media UE = 165 euro/articol

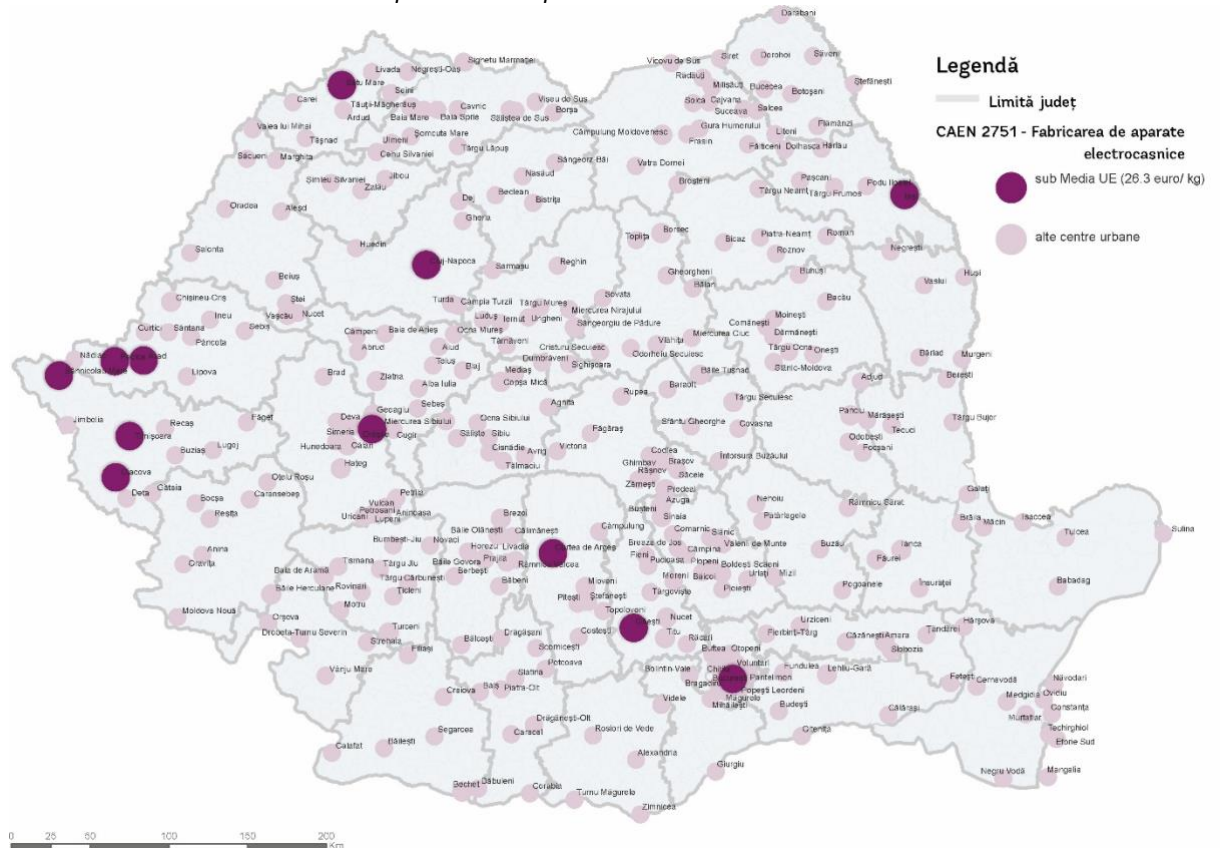
Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
BAIA MARE	MARAMURES	767.1748	164.8597
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	760.1923	163.3593
SIBIU	SIBIU	709.4579	152.4568
IASI	IASI	631.5884	135.7233
ARAD	ARAD	625.7835	134.4759
CODLEA	BRASOV	619.3803	133.0999
TIMISOARA	TIMIS	608.5435	130.7711
SATU MARE	SATU MARE	583.6542	125.4226
TARGU SECUIESC	COVASNA	573.7569	123.2958
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	547.2888	117.608
BACAU	BACAU	523.4722	112.49
PETROSANI	HUNEDOARA	501.3684	107.7401
TARGOVISTE	DAMBOVITA	403.2651	86.65846

CAEN 2751 – Producția de aparatură electrocasnică *

Valoarea unității în România = 13.27 euro/kg

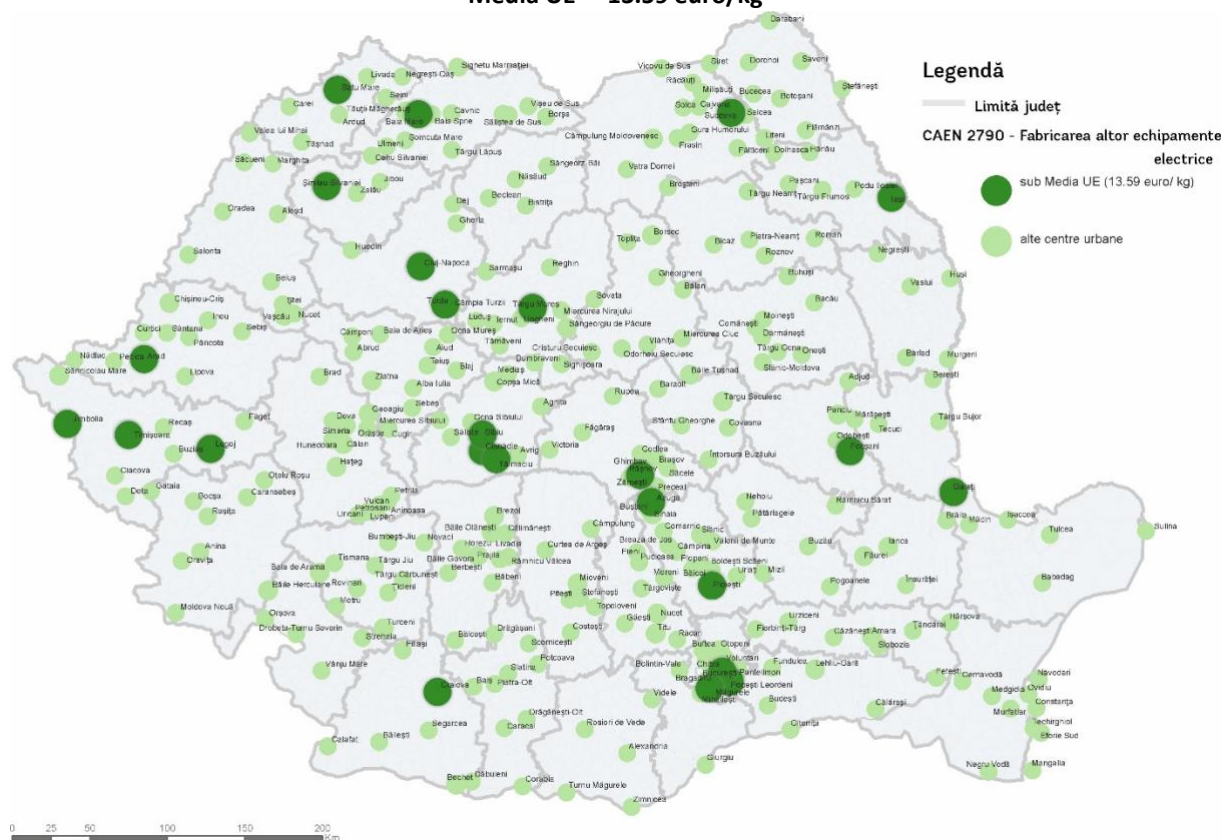
Media UE = 26.37 euro/kg

*date disponibile doar pentru rezistori cu încălzire electrică

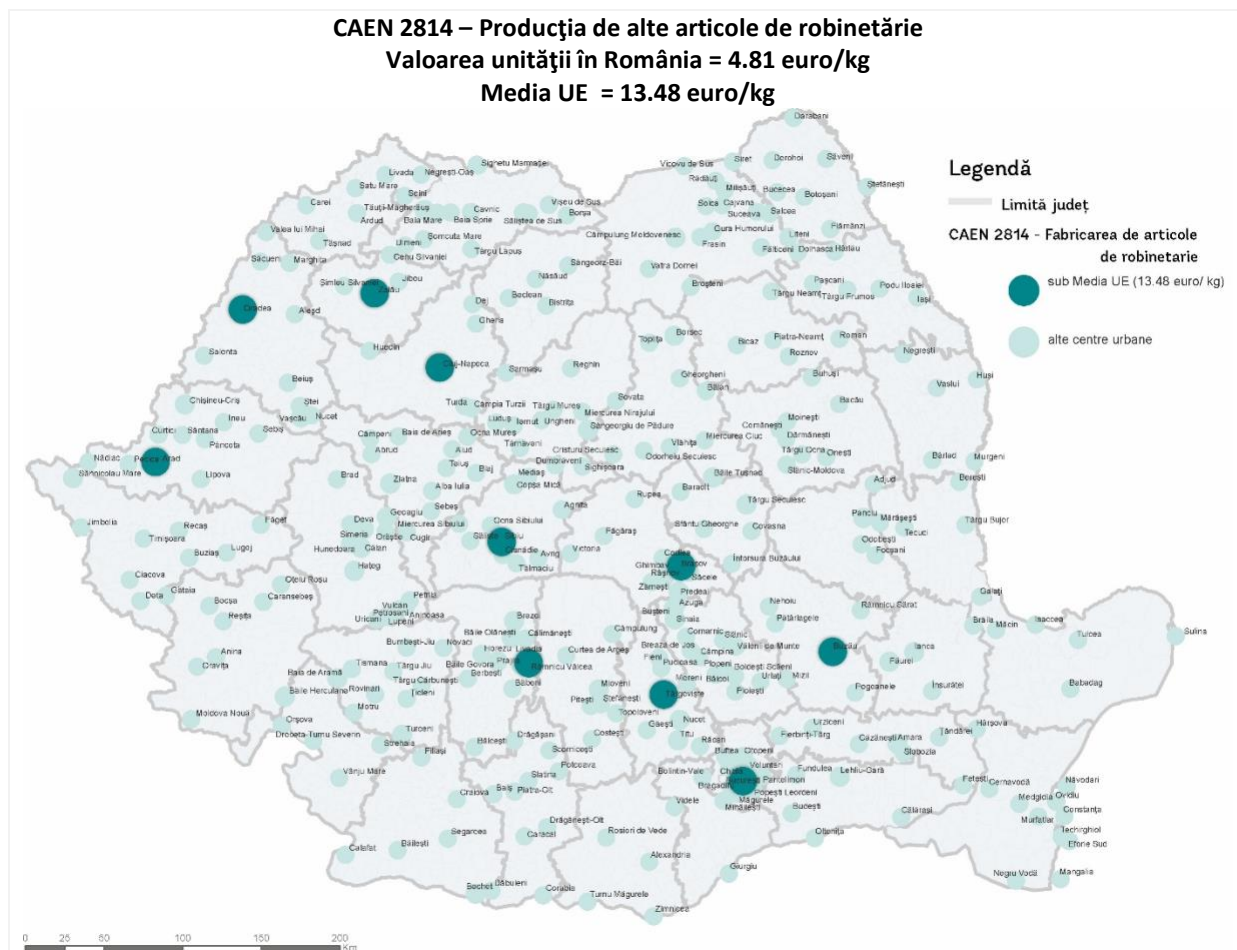
Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
ORASTIE	HUNEDOARA	82.81459	17.79581
ARAD	ARAD	74.61582	16.034
CIACOVA	TIMIS	71.09711	15.27787
CURTEA DE ARGES	ARGES	67.30899	14.46385
SANNICOLAU MARE	TIMIS	65.89107	14.15916
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	62.24982	13.3767
SATU MARE	SATU MARE	61.69643	13.25779
PECICA	ARAD	60.02268	12.89812
GAESTI	DAMBOVITA	59.35776	12.75523
IASI	IASI	59.26093	12.73443
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	51.41788	11.04905
TIMISOARA	TIMIS	46.82145	10.06134

CAEN 2790 – Producția de alte echipamente electrice
Valoarea unității în România = 5.81 euro/kg
Media UE = 13.59 euro/kg

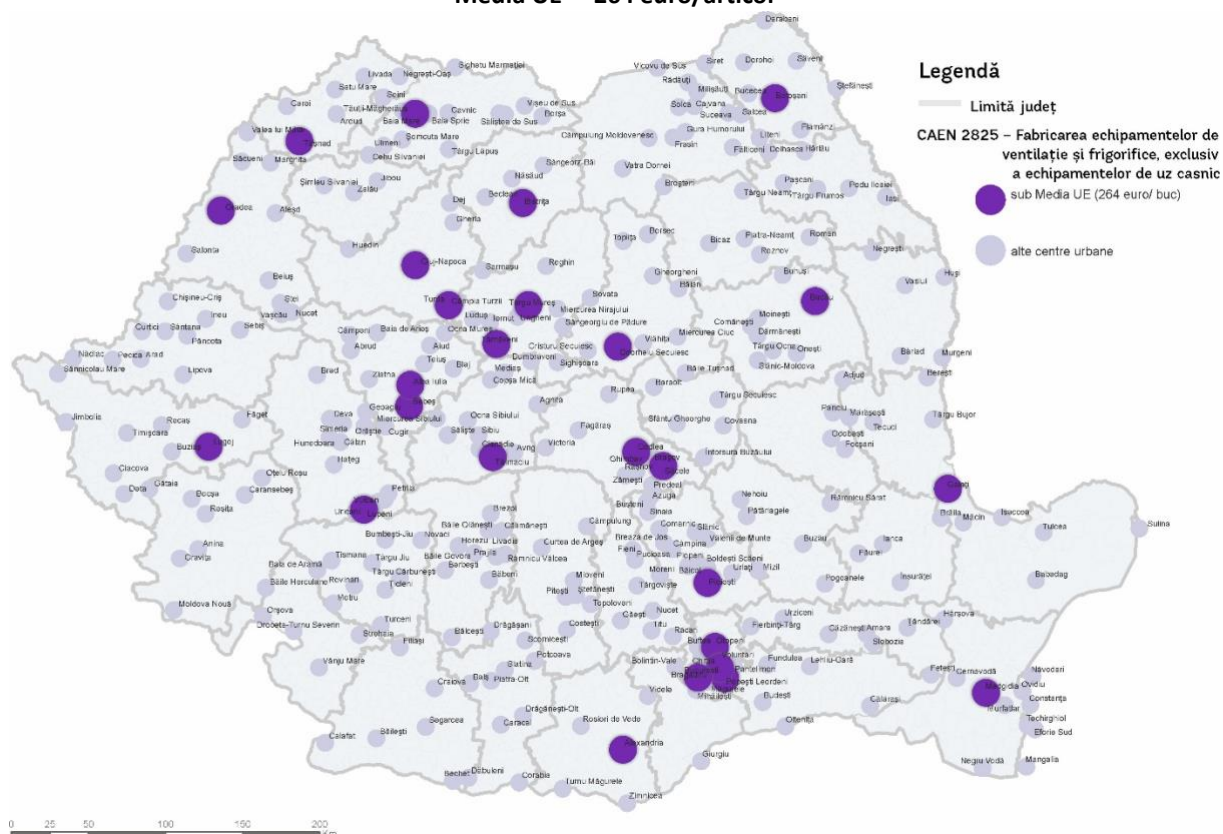
Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
CISNADIE	SIBIU	36.24323	7.78838
POPEȘTI LEORDENI	ILFOV	32.97196	7.085412
TURDA	CLUJ	28.90699	6.21188
FOCSANI	VRANCEA	28.57855	6.141302
LUGOJ	TIMIS	27.49348	5.90813
TARGU MURES	MURES	27.34592	5.87642
GALATI	GALATI	27.13674	5.831469
BAIA MARE	MARAMURES	26.88824	5.778067
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	26.73919	5.746039
CRAIOVA	DOLJ	26.71284	5.740377
JIMBOLIA	TIMIS	26.65018	5.72691
SIBIU	SIBIU	26.57366	5.710468
SUCEAVA	SUCEAVA	26.50762	5.696276
ARAD	ARAD	26.27259	5.64577
BUSTENI	PRAHOVA	26.01211	5.589795
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	25.32515	5.442173
SATU MARE	SATU MARE	25.1659	5.40795
MAGURELE	ILFOV	24.61271	5.289074
RASNOV	BRASOV	24.16543	5.192958
TALMACIU	SIBIU	23.1702	4.979092
IASI	IASI	21.78637	4.681717
SIMLEU SILVANIEI	SALAJ	21.62122	4.646227

PLOIESTI	PRAHOVA	21.07815	4.529526
TIMISOARA	TIMIS	11.38449	2.446436

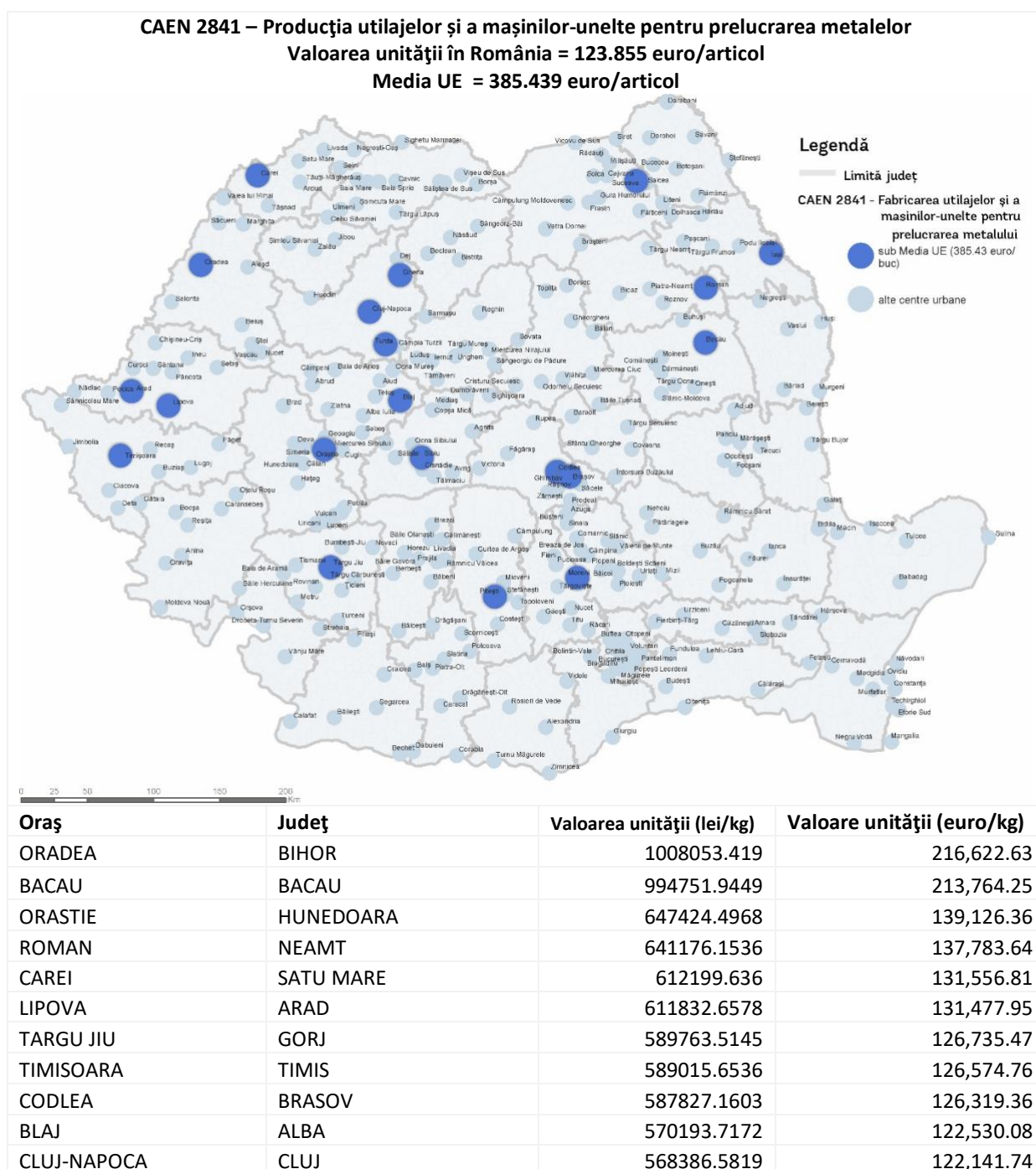
Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	31.39593	6.746734
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	28.42163	6.107581
ZALAU	SALAJ	24.94928	5.361401
RAMNICU VALCEA	VALCEA	21.96045	4.719124
BRASOV	BRASOV	21.84069	4.69339
ARAD	ARAD	21.76421	4.676955
SIBIU	SIBIU	21.56347	4.633819
TARGOVISTE	DAMBOVITA	20.17573	4.335604
BUZAU	BUZAU	20.00011	4.297863
ORADEA	BIHOR	16.29136	3.500883

CAEN 2825 – Producția echipamentelor de ventilație și frigorigife, exclusiv a echipamentelor de uz casnic
Valoarea unității în România = 230 euro/articol
Media UE = 264 euro/articol

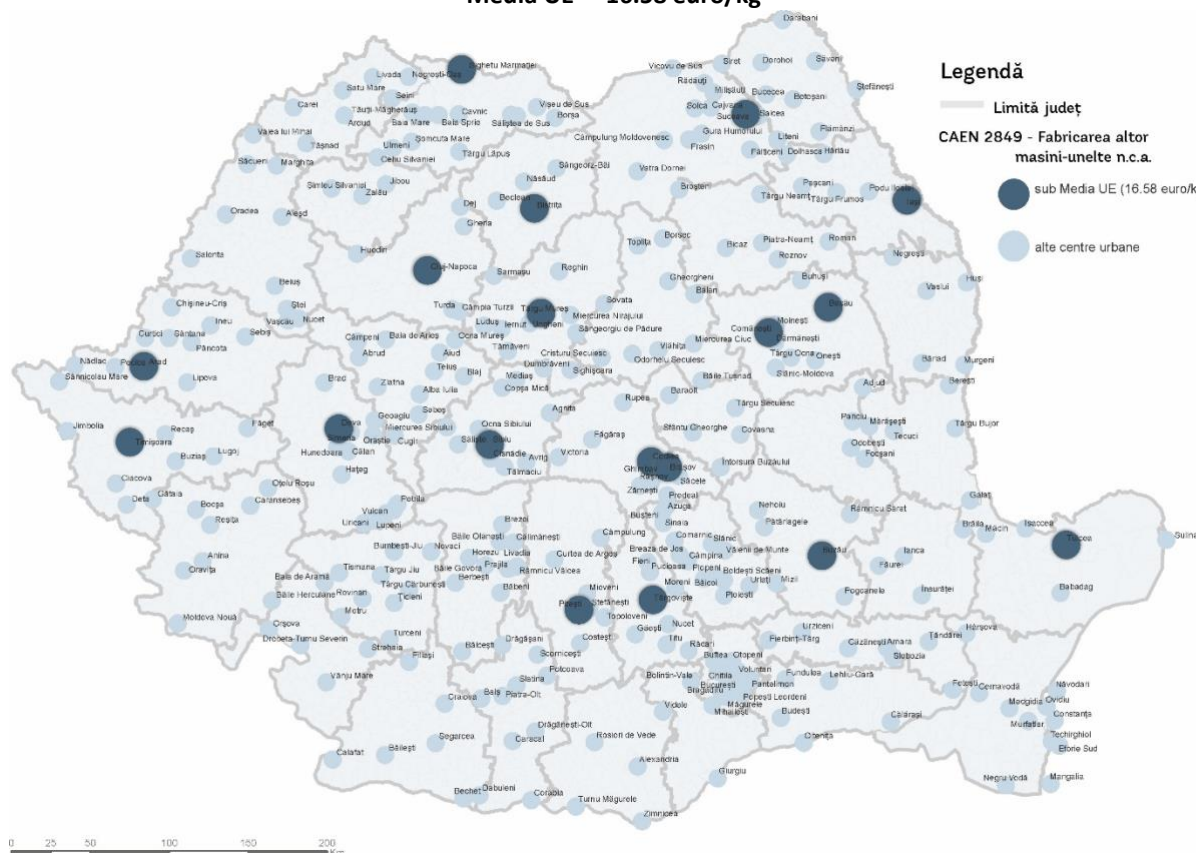
Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
CAMPULUNG	ARGES	1688.63	362.87
IASI	IASI	1662.303	357.22
BUZAU	BUZAU	1503.576	323.11
FOCSANI	VRANCEA	1476.589	317.31
GAESTI	DAMBOVITA	1333.238	286.50
BRASOV	BRASOV	1229.384	264.18
OTOPENI	ILFOV	1149.415	247.00
GHIMBAV	BRASOV	1146.031	246.27
BACAU	BACAU	1109.817	238.49
PARȚA	TIMIȘ	1109.24	238.37
TARNAVENI	MURES	1094.83	235.27
ODORHEIU SECUIESC	HARGHITA	1048.261	225.26
BAIA MARE	MARAMURES	1043.012	224.14
PLOIESTI	PRAHOVA	1037.313	222.91
POPESTI LEORDENI	ILFOV	1034.116	222.22
TARGU MURES	MURES	1026.344	220.55
SEBES	ALBA	1010.901	217.23
CRISTIAN	SIBIU	1005.816	216.14
TASNAD	SATU MARE	993.6626	213.53
LUPENI	HUNEDOARA	965.7328	207.53
TALMACIU	SIBIU	961.7481	206.67
SACELE	BRASOV	947.5835	203.63
ALEXANDRIA	TELEORMAN	937.5098	201.46

BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	926.8816	199.18
ALBA IULIA	ALBA	909.4319	195.43
BISTRITA	BISTRITA-NASAUD	895.5338	192.44
GALATI	GALATI	887.9063	190.80
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	872.0865	187.40
ORADEA	BIHOR	827.8658	177.90
LUGOJ	TIMIS	820.3614	176.29
BOTOSANI	BOTOSANI	806.9186	173.40
CAMPIA TURZII	CLUJ	765.1238	164.42
MEDGIDIA	CONSTANTA	683.4869	146.88
BRAGADIRU	ILFOV	669.2734	143.82

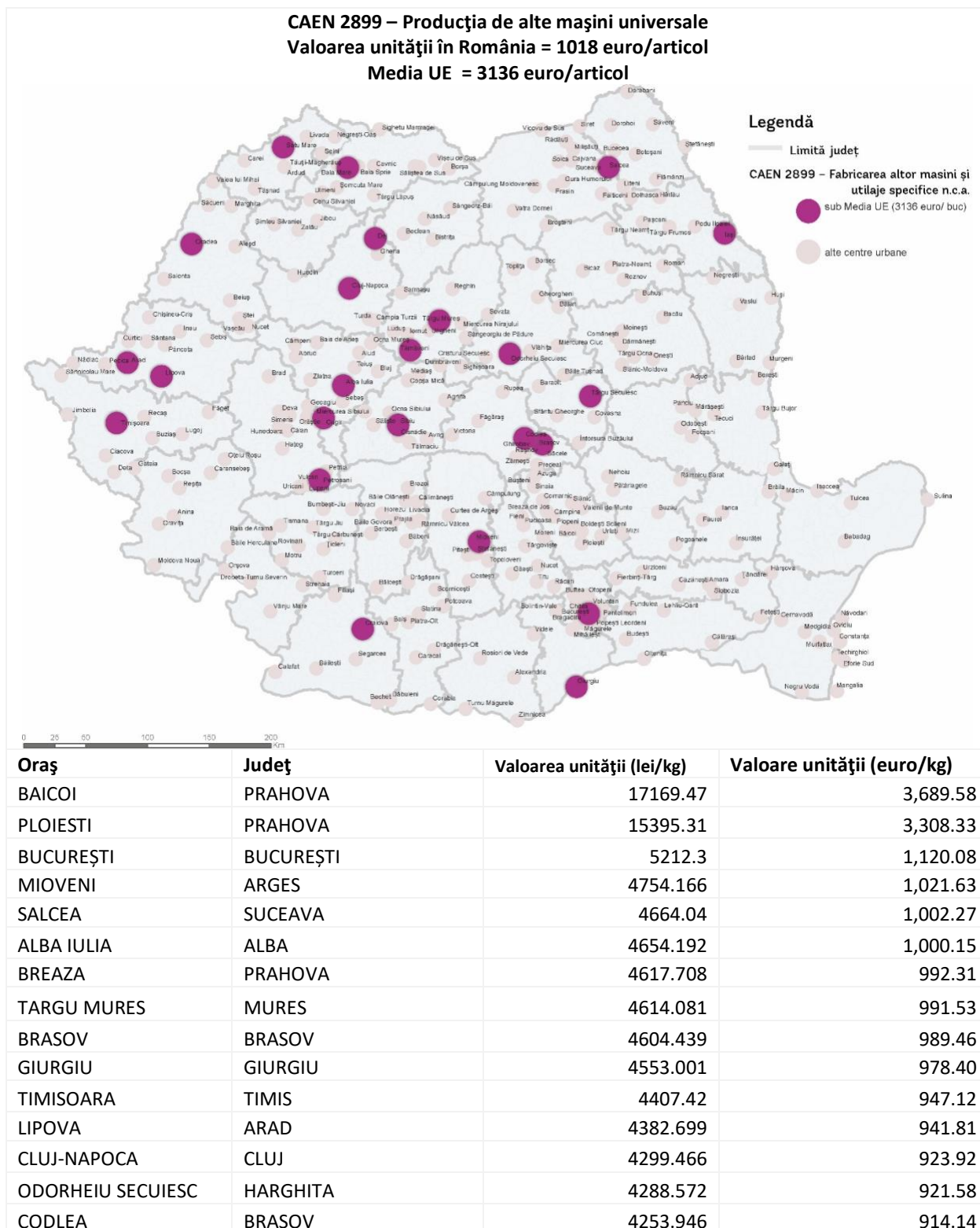
BRASOV	BRASOV	564814.0627	121,374.03
TURDA	CLUJ	559240.6925	120,176.36
SIBIU	SIBIU	552417.3959	118,710.09
IASI	IASI	549742.6678	118,135.31
GHERLA	CLUJ	526887.9352	113,224.01
PITESTI	ARGES	526576.2864	113,157.04
MORENI	DAMBOVITA	487889.8854	104,843.64
SUCEAVA	SUCEAVA	482746.9545	103,738.47
ARAD	ARAD	419043.1438	

CAEN 2849 – Producția de alte mașini unelte
Valoarea unității în România = 1.54 euro/kg
Media UE = 16.58 euro/kg

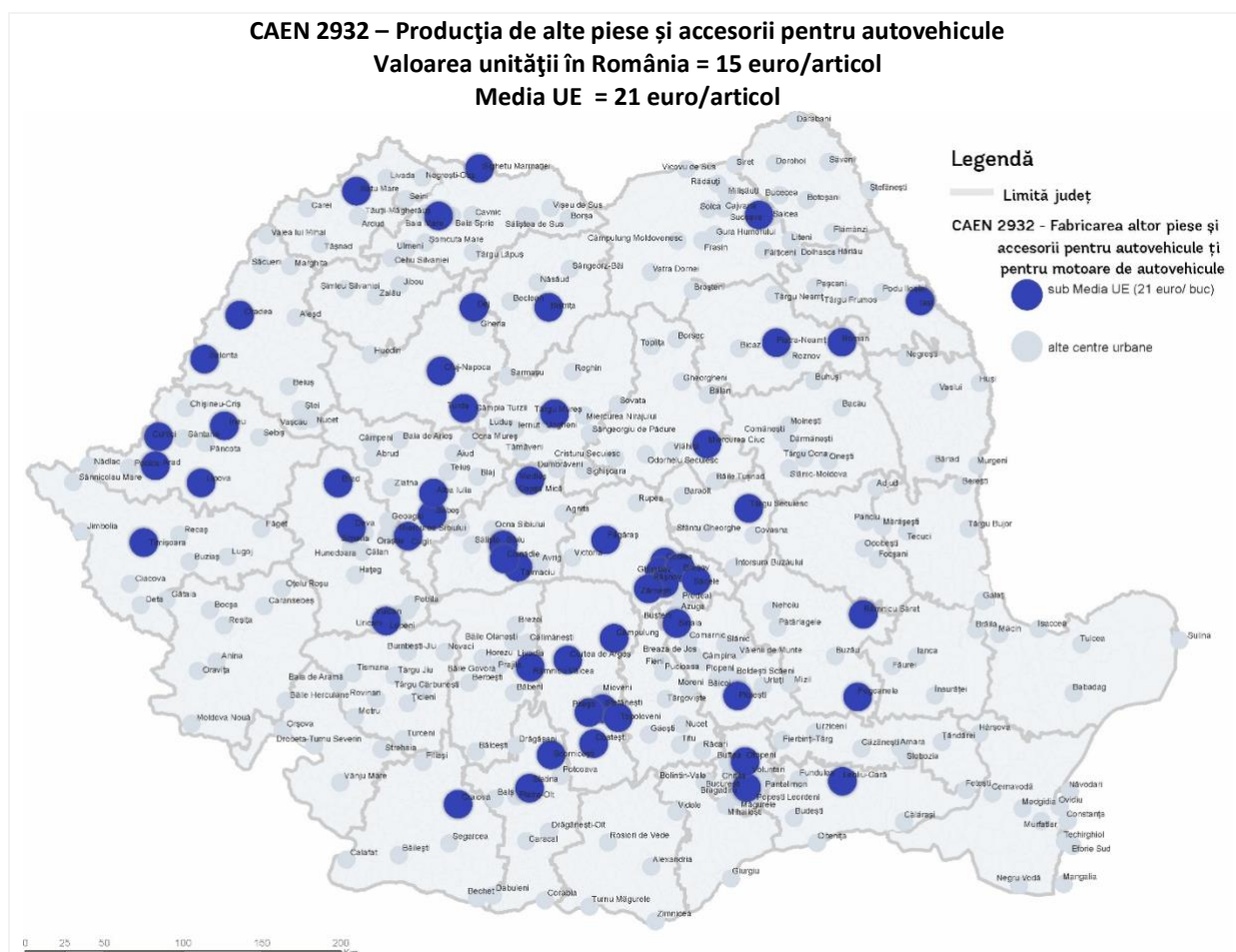

Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
SUCEAVA	SUCEAVA	12.95647	2.784242
TARGU MURES	MURES	11.57595	2.487579
ARAD	ARAD	9.896257	2.126627
COMANESTI	BACAU	8.256998	1.774363
CODLEA	BRASOV	7.410138	1.592379
IASI	IASI	7.310855	1.571044
DEVA	HUNEDOARA	7.247213	1.557368
TIMISOARA	TIMIS	7.220367	1.551599
TULCEA	TULCEA	7.216476	1.550763
BRASOV	BRASOV	6.764397	1.453615
BISTRITA	BISTRITA-NASAUD	6.634866	1.42578
BACAU	BACAU	5.633226	1.210535

BUZAU	BUZAU	5.062167	1.087819
PITESTI	ARGES	5.018603	1.078458
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	4.957347	1.065294
TARGOVISTE	DAMBOVITA	3.578836	0.769063
SIGHETU MARMATIEI	MARAMURES	3.291726	0.707366
SIBIU	SIBIU	3.206717	0.689098

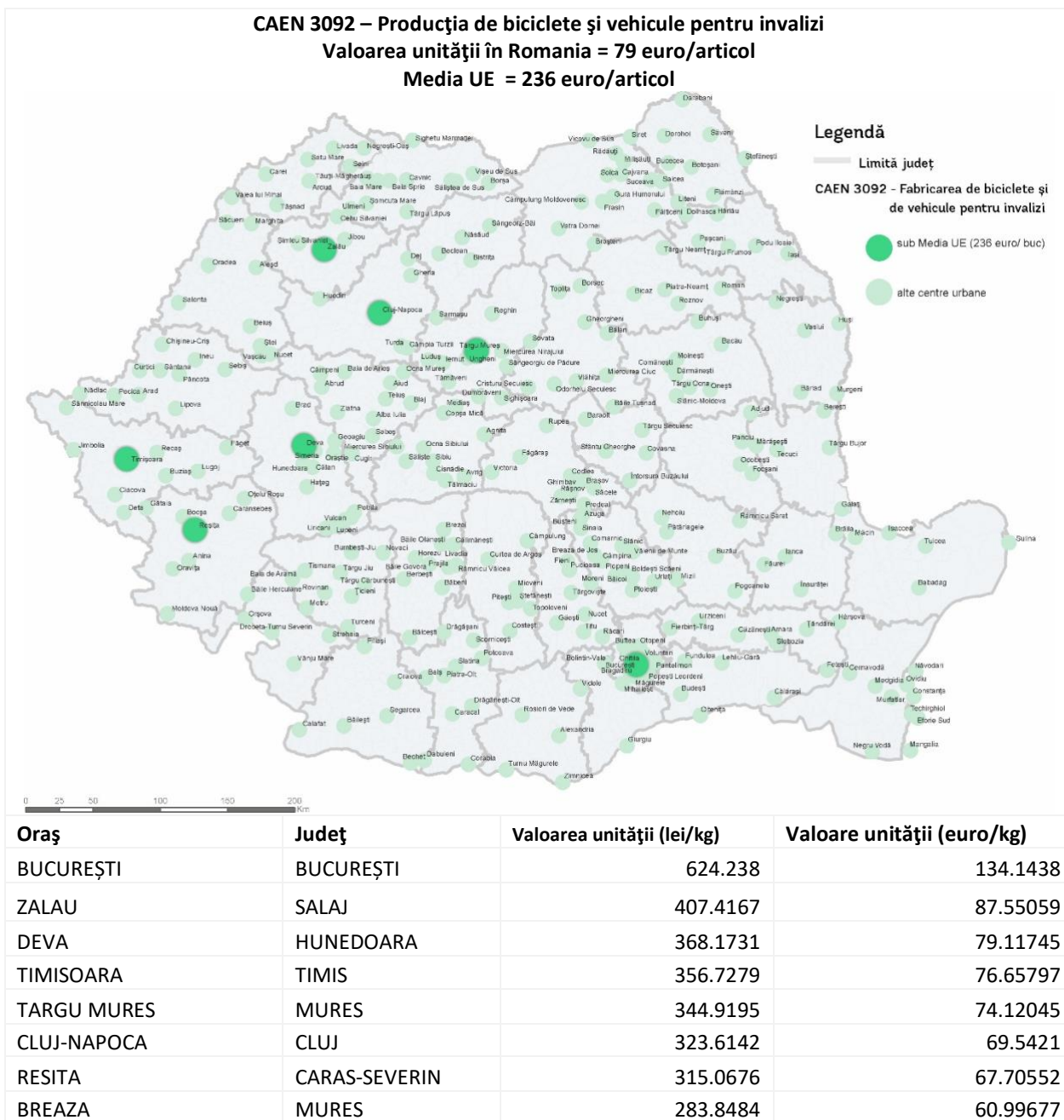
BAIA MARE	MARAMURES	4214.836	905.73
SATU MARE	SATU MARE	4205.82	903.80
TARNAVENI	MURES	3928.022	844.10
ORADEA	BIHOR	3875.128	832.73
IASI	IASI	3864.739	830.50
CUGIR	ALBA	3768.205	809.76
PETROSANI	HUNEDOARA	3690.058	792.96
ARAD	ARAD	3339.421	717.61
TARGU SECUIESC	COVASNA	3330.116	715.62
CRAIOVA	DOLJ	3289.328	706.85
DEJ	CLUJ	3280.508	704.95
SIBIU	SIBIU	2845.839	611.55

Oraș	Județ	Valoarea unității (lei/kg)	Valoare unității (euro/kg)
BREAZA	PRAHOVA	110.8277	23.81598783
SFANTU GHEORGHE	COVASNA	109.923	23.6215718
CARANSEBES	CARAS-SEVERIN	101.8368	21.88391538
BALS	OLT	97.84853	21.0268681
CODLEA	BRASOV	85.64776	18.4050209
GHIMBAV	BRASOV	82.11878	17.6466702
TALMACIU	SIBIU	80.3834	17.27375186
SINAI	PRAHOVA	80.29762	17.25531694
LIPOVA	ARAD	78.56265	16.88248688

SUCEAVA	SUCEAVA	78.27098	16.81980879
TARGU SECUIESC	COVASNA	77.34572	16.62097805
IASI	IASI	76.84904	16.51424515
SATU MARE	SATU MARE	76.59947	16.4606138
MEDIAS	SIBIU	76.46853	16.43247588
TIMISOARA	TIMIS	75.55054	16.2352069
RAMNICU SARAT	BUZAU	75.11574	16.14177224
PLOIESTI	PRAHOVA	74.96026	16.10836226
CURTEA DE ARGES	ARGES	74.84357	16.08328495
CURTICI	ARAD	73.98459	15.89869764
BISTRITA	BISTRITA-NASAUD	72.84933	15.65473878
INEU	ARAD	72.82676	15.64989028
COSTESTI	ARGES	72.68035	15.61842802
BRASOV	BRASOV	72.58859	15.59870921
ORADEA	BIHOR	72.29392	15.53538577
TURDA	CLUJ	72.29367	15.53533359
MIERCUREA CIUC	HARGHITA	71.78997	15.42709044
SLATINA	OLT	71.763	15.4212959
SEBES	ALBA	71.58073	15.38212819
ROMAN	NEAMT	71.03046	15.26387967
RASNOV	BRASOV	70.95441	15.24753677
SIBIU	SIBIU	70.87412	15.23028306
SIGHETU MARMATIEI	MARAMURES	70.79515	15.2133131
DARMANESTI	ARGES	70.76677	15.20721408
ARAD	ARAD	70.45836	15.14093917
PLOPENI	SUCEAVA	69.72872	14.98414551
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	69.33633	14.89982359
CUGIR	ALBA	69.26372	14.8842198
MIOVENI	ARGES	69.09355	14.84765127
FAGARAS	BRASOV	68.86801	14.79918594
CISNADIE	SIBIU	68.46928	14.71350218
POGOANELE	BUZAU	68.44772	14.70886874
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	68.29802	14.67669854
ALBA IULIA	ARGES	67.76579	14.56232737
SCORNICESTI	OLT	67.56145	14.51841698
STEFANESTI	ARGES	67.42231	14.48851513
SALONTA	BIHOR	66.87039	14.36991361
RAMNICU VALCEA	VALCEA	66.40752	14.27044493
CAMPULUNG	ARGES	66.08683	14.20153185
SACELE	BRASOV	65.60699	14.09841892
ZARNESTI	BRASOV	65.18465	14.00766049
DEJ	CLUJ	62.34123	13.39663262
LEHLIU-GARA	CALARASI	61.27067	13.16657714
PITESTI	ARGES	61.18774	13.14875663
CRAIOVA	DOLJ	60.09666	12.91429172
LUPENI	HARGHITA	58.57409	12.58710499

BUFTEA	ILFOV	57.92958	12.44860397
OTOPENI	ILFOV	57.92958	12.44860397
DEVA	HUNEDOARA	57.27546	12.30803841
BRAD	HUNEDOARA	56.2185	12.08090602
TARGU MURES	MURES	53.5779	11.51346284
PIATRA NEAMT	NEAMT	49.11786	10.55503664
BAIA MARE	MARAMURES	48.5691	10.4371124
MARGHITA	BIHOR	45.26975	9.728108501
TOPOLOVENI	ARGES	29.23098	6.2815036

Sursa: Calculele autorilor în baza Eurostat și Institutul Național de Statistică

Chiar dacă piața forței de muncă este încă un avantaj al sectorului de producție din România, mai sunt și alte aspecte care nu sunt favorabile și ar putea afecta potențialul de dezvoltare industrială în viitor.

Un exemplu este prețul electricității. România are unul din cele mai mari prețuri la electricitate din UE : 0.0853 EUR per kWh, peste media UE-27: 0.0772 EUR per kWh. Autoritățile trebuie să găsească o soluție pentru această problemă – dezvoltarea proiectelor de cogenerare și energie regenerabilă împreună cu unele companii în parteneriat public - privat ar putea fi o abordare fezabilă.

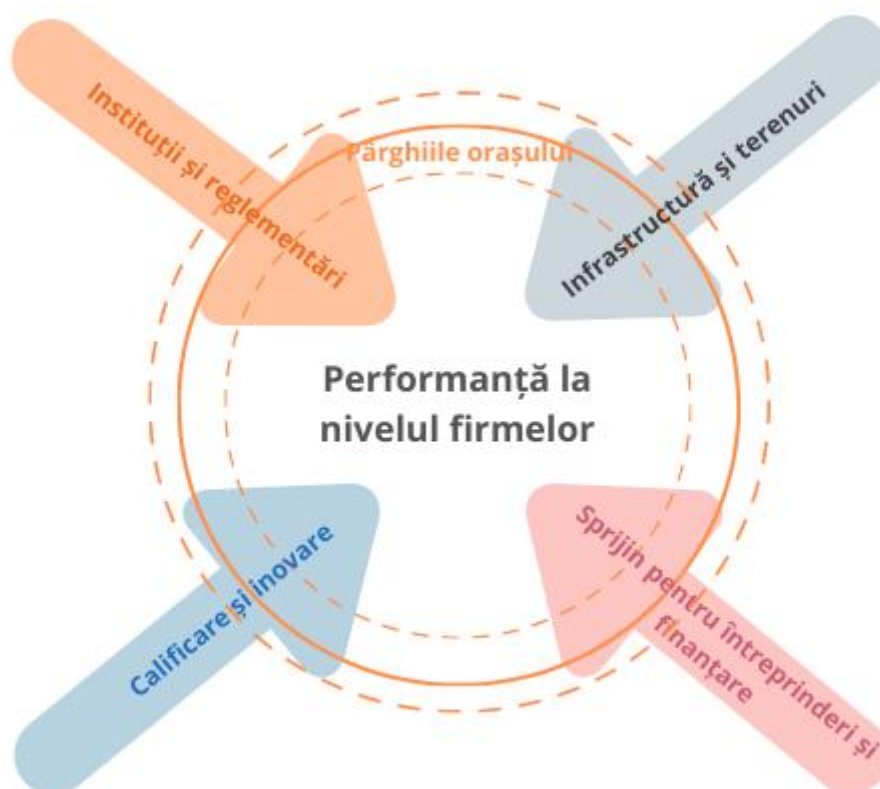
5. CUM ÎȘI POT ÎMBUNĂȚI ORAȘELE ROMÂNEȘTI PERFORMANȚA ECONOMICĂ

În raportul *Orașe magnet – migrație și navetism în România*, Banca Mondială a inclus o discuție mai extinsă cu privire la ce ar putea face orașele și zonele urbane pentru a-și îmbunătăți performanța lor economică. Centrul atenției a fost, totuși, pe orașele și zonele urbane mari. În ceea ce urmează, lucrarea se concentrează pe locurile mici, cu accent pe studiile de caz amănunțite care demonstrează ce au făcut pentru a îmbunătăți rezultatele de dezvoltare locală.

Cadrul conceptual al orașelor competitive dezvoltate de Banca Mondială⁷ a fost aplicat pentru a o oferi o perspectivă asupra acestor dinamici și asupra pârghiilor pe care autoritățile locale le au în conducerea creșterii și competitivității. Rezultatele ilustrează câțiva posibili factori determinanți ai performanței economice prin studiile de caz relevante.

Conform acestui cadru, condițiile locale pentru dezvoltarea economică sunt modelate, în diverse măsuri, de un număr mare de factori determinanți la nivelul orașului, grupați în patru grupuri cheie: (1) Instituții și reglementări, (2) Infrastructură și teren, (3) Sprijin pentru întreprinderi și finanțare, (4) Abilități și inovație.

Imaginea 39. Cadrul conceptual al orașelor competitive

Sursa: *GROWTH PATHWAYS, O metodologie de diagnosticare pentru competitivitatea orașelor, Banca Mondială, 2015*

⁷ GROWTH PATHWAYS, A Diagnostic Methodology for City Competitiveness, World Bank, 2015

În cadrul acestor patru direcții care reprezintă „pârghiile orașului”, studiile de caz din această lucrare se concentrează pe următoarele subiecte cheie:

1. **Instituții și reglementări:** construirea capacității instituționale, reducerea birocrăției și asigurarea participării, valorificarea tradiției industriale și a parteneriatelor pe termen lung, asigurând buna administrare financiară și grad ridicat de absorbție a fondurilor UE, ancorând dezvoltarea economică în strategiile de dezvoltare locală, cooperarea inter-jurisdicțională și transfrontalieră.
2. **Infrastructură și teren:** Stabilirea zonelor de dezvoltare economică, parcurilor industriale, reconversia fostelor platforme industriale, dobândirea de drepturi de proprietate asupra patrimoniului construit, conectivitate.
3. **Sprrijin pentru întreprinderi și finanțare:** Stabilirea incubatoarelor start-up și a parcurilor de afaceri, eficientizarea procesului de obținere a autorizațiilor de construcție, programe de sprijin ale sectoarelor performante, impunerea mărcilor locale.
4. **Abilități și inovație:** asigurarea disponibilității de forță de muncă calificată, sprijinirea inovației.

Aglomerările economice demonstrează avantajele de concentrare a activităților economice, ceea ce duce la o scădere a costurilor și la o mai mare productivitate.

5.1. Instituții și reglementări

5.1.1. Dezvoltarea capacității instituționale

Stabilirea structurilor dedicate precum Agențiile de dezvoltare (AD), menționate de asemenea ca Agenții de Dezvoltare Economică sau Agențiile de Promovare a Investițiilor (API) poate juca un rol cheie în asigurarea creșterii sustenabile printr-o gamă largă de servicii, mult peste stadiul atracției investiționale. Aceste unități pot obține și „un statut legal sau fiscal care să le permită utilizarea de noi puteri pentru gestiunea bunurilor și intervenții de infrastructură publică care altfel ar fi inaccesibile administrației locale”.⁸

Cu toate că AD și API ar putea fi cele mai eficiente instituții publice pentru atragerea investițiilor private, asigurând stabilirea, retenția și extinderea afacerilor în orașele mai mari, resursele necesare pentru stabilirea acestor structuri sunt adesea sub capacitatea financiară și administrativă a localităților mai mici. Un departament agil din cadrul administrației locale care pune accentul pe dezvoltarea economică, cu o strategie solidă, poate îndeplini în mod eficient rolul AD sau API. Printre factorii cheie de succes sunt dezvoltarea unei strategii solide și stabilirea unei liste clare de priorități pentru administrarea eficientă a resurselor locale limitate.

În această perspectivă, recomandările și aspectele care descriu activitatea structurilor de serviciu dedicate se vor referi la un context mai larg de aplicare, inclusiv la direcțiile de dezvoltare economică din cadrul administrațiilor locale. Oferind servicii de atragere a investițiilor la o scară mai mică, aceste

⁸ Clark, Greg, Joe Huxley, and Debra Mountford. 2010. *Organizing Local Economic Development: The Role of Development Agencies and Companies*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development quoted in Gashi, Drilon; Watkins, Joanna Alexandra. 2015. *A user's guide to implementing city competitiveness interventions (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

departamente se pot dovedi la fel de eficiente pentru creșterea sustenabilă a localităților urbane din România.

CASETA 1. Când trebuie înființată o agenție de dezvoltare?

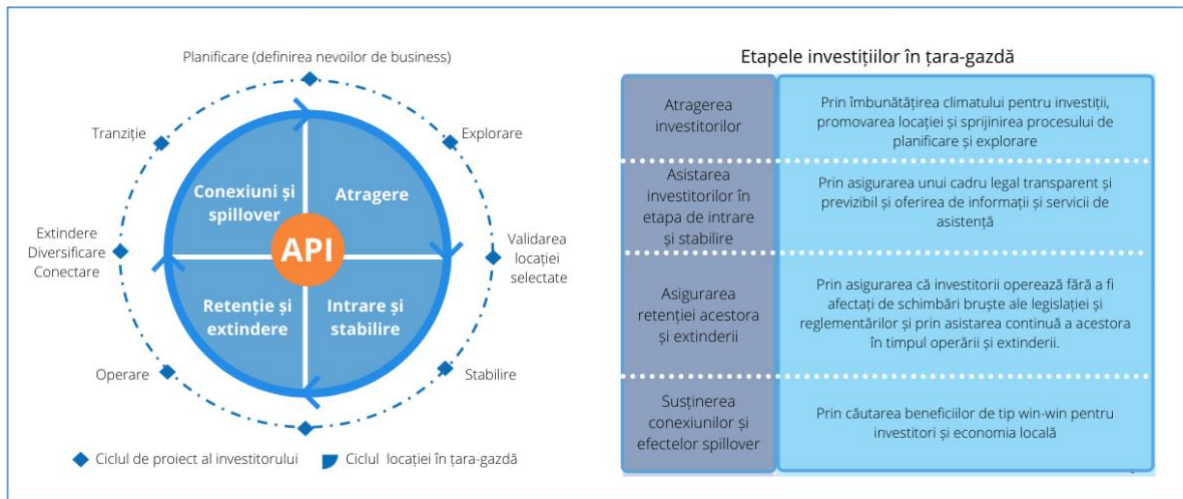
Factorii cheie în decizia de stabilire a unei Agenții de Dezvoltare includ:

- nevoia de a răspunde unei crize din economia locală
- parteneriatele locale există, dar este nevoie de mai multe pentru a crește activitățile de dezvoltare locală
- oportunitatea pentru beneficiile economice locale furnizate de activitățile externe, precum o investiție de infrastructură, comerț crescut sau turism, sau găzduirea unui eveniment major
- structura permite noi instrumente sau imbolduri pentru dezvoltare
- oportunitățile apar cu mandate politice care promit un program stabil de sprijin
- organizațiile externe sunt pregătite să investească dacă se prezintă cu o structură credibilă de asociere în participațiune.⁹

Agențiile de dezvoltare și promovare a investițiilor pot îndeplini o gamă largă de funcții, de la identificarea terenului disponibil și dezvoltarea infrastructurii necesare, până la brand-uirea și promovarea, furnizarea de informații, facilitarea parteneriatelor, medierea interacțiunii cu autoritățile publice sau asigurarea disponibilității unei forțe de muncă calificate.

Cadrul pentru serviciile destinate investitorilor (CSDI) dezvoltate de Grupul Băncii Mondiale implică patru categorii de servicii care pot fi furnizate de o API: marketing, informații, asistență și promovare, distribuite pe durata a patru stadii din ciclul de viață al investițiilor (Imaginea 40).¹⁰

Imaginea 40. Ciclul de viață al investițiilor

Sursa: *Consolidarea prestării serviciilor furnizate de agențiile de promovare a investițiilor, Cadrul de servicii pentru investitori (CISF), Grupul Băncii Mondiale, 2020*

După cum reiese din ancheta internă a Băncii Mondiale asupra API în 2017, principalul neajuns din activitatea acestor entități se referă la faptul că promovarea investiției a fost folosită în principal ca

⁹ Clark, Greg, Joe Huxley, and Debra Mountford. 2010. *Organizing Local Economic Development: The Role of Development Agencies and Companies*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development **quoted in** Gashi, Drilon; Watkins, Joanna Alexandra. 2015. *A user's guide to implementing city competitiveness interventions (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group

¹⁰ *Strengthening Service Delivery of Investment Promotion Agencies, The Comprehensive Investor Services Framework (CISF), World Bank Group, 2020*

sursă de a atrage potențialii investitori, acordând importanță redusă serviciilor de înființare și post-înființare (înregistrare, retenție și faze de conexiune). În al doilea rând, aceste structuri pot furniza servicii de mică importanță pentru investitori, în timp ce neglijează servicii care ar putea fi apreciate, precum promovarea și asistența privind aspectele operaționale¹¹.

În al treilea rând, serviciile furnizate de API trebuie adaptate pentru a răspunde diferitor motivații ale investitorilor. Un exemplu de cum pot varia serviciile de informații în funcție de tipul de investiție, în baza cadrului propus de Dunning și Lundan (2008), este prezentat mai jos:

CASETA 2. Tipul de informație solicitat de investitori, după motivația investiției

- **Investitorii în căutare de o nouă piață de desfacere** intenționează să servească piețele lor gazdă; așadar, au tendința de a fi interesate de dimensiunea piețelor locale și regionale și de competiții care oferă produse sau servicii comparabile.
- **Investitorii în căutare de sporirea eficienței** vizează în general exporturile și caută să crească eficiența costului de producție beneficiind de factorii competitivi specifici locației. Acești factori pot include o forță de muncă competitivă; o furnizare de energie eficientă, cu cost redus; servicii de cercetare și dezvoltare, design și logistică; și proximitatea de rutele marine. Acești investitori vor face, de exemplu, o analiză comparativă a performanței logistice a locației față de economiile concurente. Investitorii din această categorie sunt de asemenea interesați de informațiile cu privire la lanțurile valorice regionale și mondiale.
- **Investitorii în căutare de resurse** înființează întreprinderi ca să acceseze resurse naturale precum cele de petrol, gaz, minerale, terenuri fertile, apă și energie solară. Pentru acești investitori sunt importante informațiile cu privire la resursele specifice și hărțile de infrastructură, precum și îndrumările clare cu privire la legile relevante și procedurile de reglementare. API care pot furniza aceste tipuri de date granulare și analize vor crește influența lor asupra deciziilor investitorilor și își vor consolida imaginea ca parteneri de investiție valoroși.”¹²

5.1.1.1. Studiu de caz: Oradea

Parcul industrial Eurobusiness din Oradea dezvoltat de Agenția de Dezvoltare Locală din Oradea (ADLO) este unul din puținele exemple despre cum această infrastructură este dezvoltată de o autoritate locală (de obicei este realizată de Consiliul Local).

Agencia de dezvoltare locală din Oradea este o companie publică; Primăria orașului Oradea este principalul acționar (95%) și Compania de administrare a domeniului public din Oradea este cea de-a doua (5%). Principalele activități sunt managementul parcurilor industriale în oraș și atragerea investitorilor. De asemenea, agenția are legături cu investitori privați și instituții de educație și sprijină investitorii locali și străini în relația lor cu instituțiile publice. Pentru a asigura o forță de muncă

¹¹ Strengthening Service Delivery of Investment Promotion Agencies, The Comprehensive Investor Services Framework (CISF), World Bank Group, 2020

¹² Strengthening Service Delivery of Investment Promotion Agencies, The Comprehensive Investor Services Framework (CISF), World Bank Group, 2020

calificată pentru investitori, Agenția de dezvoltare locală pune un accent mai mare pe implicarea în proiecte comune cu instituțiile de educație și ONG-uri.

Companiile private au nevoie atât de politici publice cât și de infrastructură publică pentru a funcționa eficient. Unele au nevoie ca autorizațiile de construire să fie eliberate în timp util, altele au nevoie de conexiune rutieră la infrastructura principală din zonă și unele pot avea nevoie de politici fiscale corespunzătoare.¹³

O administrație publică gata să medieze și să răspundă rapid nevoilor investitorilor este esențială pentru construirea unui parteneriat de încredere pe termen lung. Agenția de dezvoltare locală din Oradea se poziționează singură ca partener de afaceri și oferă câteva beneficii investitorilor interesați în deschiderea unei locații în parcurile industriale, inclusiv:

- **Asistență în selectarea amplasamentului pentru investiție** – informații cu privire la indicatorii statistice regionali/locali, mediul de afaceri local, sistemul de învățământ, sistemul de transport public, utilitățile și costurile acestora, costurile investiției, facilitarea întâlnirilor cu instituții/ agenții publice
- **Asistență în realizarea investițiilor** - informații cu privire la conectarea la rețelele de utilități publice, regulamentul de urbanism aplicabil în zonă, asistență cu privire la structurile instituțiilor publice cu atribuții în aprobarea investițiilor
- **Alimentarea cu energie electrică** – elaborarea unor studii privind soluțiile pentru conectarea la rețeaua de energie electrică a parcului industrial, emiterea aprobărilor tehnice pentru conectare, semnarea contractelor de conectare, monitorizarea și calcularea consumului, re-facturarea energiei electrice consumate
- **Asistența după realizarea investiției, pe toată durata activității** – înlesnirea relației cu companiile publice de utilități (pentru semnarea contractelor de conectare, intervenții în caz de avarii, comunicarea întreruperilor anunțate în furnizarea de servicii), asistența în relația cu Inspectoratul Școlar județean din Bihor și instituțiile școlare
- **Servicii pentru administrarea spațiilor comune** - amenajarea, întreținerea și igienizarea spațiilor verzi, îndepărtarea zăpezii de pe carosabil, plata costurilor de electricitate pentru sistemul de iluminare publică și stația de pompare a parcului industrial.¹⁴

Începând cu 2008, ADLO a dezvoltat patru platforme industriale greenfield și a atras în jur de 397 milioane de euro. Până în 2021, agenția a estimat că ar putea crea mai mult de 8,500 locuri de muncă, cu 97 companii rezidente și pe o suprafață totală de 238 ha.¹⁵ Parcul industrial I de pe Calea Borșului (130 ha) este ocupat aproape complet, în timp ce Parcurile II (83.5 ha) și III (17.8 ha) au rezervată 50% și respectiv 59% din suprafața lor. Parcul Industrial IV Oradea (6.5 ha) este deschis în prezent pentru a primi aplicații.

Infrastructura de servicii publice de utilități a parcurilor este bine dezvoltată, combinând investițiile de la fondurile locale și UE:

- In Parcul Industrial I din Oradea, infrastructura pentru utilități a fost finalizată printr-un proiect finanțat din fonduri europene;

¹³ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*.

¹⁴ Agenția Locală de Dezvoltare din Oradea

¹⁵ <http://oradea.ro/stiri-oradea/investi-539-ii-in-parcurile-industriale-din-oradea-in-2019-peste-40-milioane-euro>

- În parcul Industrial II din Oradea, infrastructura pentru utilități a fost finalizată în proporție de 90% din suprafața inițială de 24 ha și 60% din suprafața extinsă;
- În Parcul Industrial III din Oradea, lucrările la infrastructura pentru utilități au fost finalizate după cum urmează: rețeaua de canalizare și hidranți și rețeaua electrică. Agenția de dezvoltare locală din Oradea estimează că lucrările de la infrastructura rutieră vor fi finalizate până la finalul lui 2020;
- În Parcul Industrial IV din Oradea, aprobarea tehnică pentru conectarea la rețeaua electrică a fost obținută și studiul de fezabilitate este în prezent în desfășurare.

Investițiile de la Parcurile Industriale din Oradea pot fi realizate prin **negociere directă** (pentru investiții directe de peste 5 milioane de EURO) și prin **licitație publică** (pentru investiții mai mici de 5 milioane euro). Cele două proceduri au fost aplicate pentru următoarele tipuri de investiții:

- **Greenfield** (cu posibilitatea conectării la utilitățile publice la limita proprietății), concesionat cu posibilitatea cumpărării după realizarea a 15% din investiția propusă (pentru investiții de peste 5 milioane euro) sau după ce investiția a fost complet realizată (pentru investiții de sub 5 milioane euro).
- Mai există o posibilitate ca Administratorul Parcului să **construiască un depozit în colaborare cu un dezvoltator** și să-l ofere spre închiriere.

5.1.1.2. Studiu de caz: Siret

Crearea structurilor suport de afaceri

Parcul Industrial de la granița europeană de est (EEB) este primul de acest tip din județul Suceava și a fost realizat de UAT Siret în 2016. Administrația Locală a înființat o structură adaptată, de suport de afaceri pentru investitori, din cadrul Primăriei orașului și pune accentul pe furnizarea serviciilor publice eficiente și rapide.

Echipă dedicată pentru sprijinul investitorilor din cadrul primăriei orașului: Administrația Locală a stabilit o echipă trans-disciplinară în cadrul Primăriei orașului gata să răspundă entităților care solicită informații cu privire la parcul industrial, precum și să ajute viitorii investitori în rezolvarea formalităților birocratice. Echipa constă în doi consilieri locali care administrează activitatea parcului industrial, șefii direcțiilor responsabile cu proiecte UE și urbanism din cadrul Primăriei orașului. Pentru că parcul Industrial EEB nu a fost încă ocupat de companii, activitatea administrativă este realizată în sistem de voluntariat de către reprezentanții de la nivel local.

Primăria orașului mai colaborează cu Registrul Comerțului din județul Suceava, Consiliul Județean și Colegiul Tehnic "Lațcu Vodă" pentru sprijinirea investitorilor și a dezvoltat proceduri simple și clare pentru admiterea investițiilor.

Furnizarea de servicii publice eficiente și rapide: în Siret, Administrația Locală a lucrat pentru creșterea eficacității și responsabilității personalului său. O schimbare de mentalitate importantă este conștientizarea importanței furnizării soluțiilor rapide a cererilor, în locul urmării respectării termenelor maxime solicitate de lege. Conform reprezentanților locali, emiterea autorizațiilor de construire, în cazul în care dosarul este complet, se realizează în 24 ore, la fel ca și emiterea certificatului de urbanism.

5.1.2. Reducerea birocrăției și promovarea implicării

5.1.2.1. Studiu de caz: Odorheiu Secuiesc

Administrația Locală din Odorheiu Secuiesc a urmărit comunicarea cu reprezentanții firmelor locale și reducerea birocrăției. Aceste măsuri includ crearea unei poziții dedicate în cadrul Primăriei orașului pentru a se ocupa de relația cu afacerile locale și organizarea unor întâlniri regulate cu reprezentanții mediului de afaceri, de cel puțin două ori pe an. Aceste întâlniri au facilitat colaborarea cu afacerile locale în timpul pandemiei COVID-19 pentru reducerea pro-activă a orelor de funcționare din restaurante, cluburi și baruri înainte de a intra în vigoare reglementările naționale.

Pentru reducerea timpului și efortului în interacțiunea cu administrația, pagina de web a Primăriei orașului permite plata online a taxelor și impozitelor locale, precum și completarea unei game largi de formulare și declarații (mai mult de 90) prin semnătură electronică. Acestea includ formulare cheie pentru agenți economici, precum cele pentru obținerea autorizațiilor de construire și demolare, licențe comerciale și spații publicitare de închiriat. Municipality din Odorheiu Secuiesc a mai implementat prima inițiativă de bugetare interactivă din România prin care proiectul de buget este dezbătut online, permițând o vizualizare ușoară și o analiză profundă a datelor istorice.

În mai 2020, Primăria orașului a lansat un chestionar referitor la economia locală în timpul pandemiei de coronavirus, în colaborare cu Incubatorul Centrului de afaceri din Harghita, Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii din zona Odorhei și Uniunea Microîntreprinderilor din Odorheiu Secuiesc. Rezultatele preliminare ale anchetei, colectând răspunsuri de la 188 companii, evidențiază patru factori principali care au afectat economia locală: suspendarea activității (restaurante, săli de gimnastică etc.), reducerea comenzilor externe (în industria textilă), reducerea vânzărilor de vehicule cu motor și reglementările naționale mai stricte privind exploatarea lemnului.

Conform datelor furnizate de municipalitate, rata șomajului a scăzut de la 3% în 2014 la 1.5% în 2019. Totuși, administrația se așteaptă să vadă o creștere semnificativă a șomajului în următoarea perioadă, din cauza reducerii de comenzi externe ale celor două fabrici principale de îmbrăcăminte (Ikos Conf și Norada), principalii angajatori din oraș. Pentru a sprijini afacerile în timpul acestei crize, Primăria orașului a început transmiterea unui buletin informativ pentru agenții economici care se concentrează pe actualizările legislative naționale și locale și a mai propus reducerea impozitelor pentru clădirile nerezidențiale și anularea obligațiilor auxiliare; aceste aspecte sunt în prezent discutate în dezbateri publice.

5.1.3. Valorificarea tradiției industriale și a parteneriatelor pe termen lung

5.1.3.1. Studiu de caz: Blaj

Dezvoltarea economică a orașului Blaj s-a bazat pe două elemente cheie: tradiția industrială în domeniul fabricării mașinilor unelte și parteneriatul strategic cu un lider mondial în furnizarea de tehnologii și servicii. În mod gradual, alte companii străine și românești au început să investească în zonă, aducând rata șomajului la un minim înregistrat din 2004 încoace, ajungând la 25%.

Fabrica de utilaje de mașini din Blaj (IAMU) a fost înființată în 1972. Principalul punct de cotitură în perioada post-1989 a fost colaborarea cu compania germană Deutsche Star GmbH Rexroth, care a început în 1994. Parteneriatul cu grupul Rexroth-Bosch a dus la reluarea activității de export a companiei și în 2010 compania a devenit un furnizor preferențial al grupului.

Grupul Rexroth-Bosch a contribuit la dezvoltarea economică a regiunii prin investiții continue, deopotrivă pentru extinderea activității și dezvoltarea comunității. Ca urmare a colaborării cu fabrica locală, compania a ales Blaj pentru deschiderea primei sale unități de producție în România în 2007 și a investit în două unități suplimentare de producție. Unitățile de producție Bosch din Blaj sunt desfășurate pe o suprafață totală de mai mult de 298,000 mp și operează în tehnologii industriale și soluții de mobilitate. În 2016, unitatea de producție Bosch din Blaj și-a construit propria cantină și în

2019 Bosch a investit într-o nouă clădire de birouri și laboratoare cu o capacitate care găzduiește 250 asociați, relocând depozitele sale într-o nouă facilitate logistică.

Conform reprezentanților companiei, printre principalele avantaje ale locației din Blaj pentru grupul Bosch au fost disponibilitatea personalului calificat din regiune și disponibilitatea și deschiderea instituțiilor școlare locale de a conduce, împreună cu Bosch, programe școlare profesionale/ duale, cu sprijin continuu din partea Președintelui Consiliului Județean, care este responsabilul pentru programul școlar dual.

Grupul Bosch a identificat câteva nevoi esențiale pentru dezvoltarea propriei activități locale. Acestea includ ajustarea impozitării, precum și investițiile în infrastructură (stații de autobuz, grădiniță copii & afterschool/școală profesională) și dezvoltarea de facilități pentru locuințe ieftine pentru angajații și elevii înscriși în învățământul profesional, pentru reducerea navetei și transportului. O dezvoltare clară pe termen lung care a vizat creșterea atractivității localității Blaj avea nevoie să includă aceste elemente și să continue strânsa cooperare cu investitorii privați pentru a identifica nevoile în desfășurare.

Contribuția fabricii Bosch la dezvoltarea economică și socială

Conform reprezentanților companiei, fabrica Bosch din Blaj este cel mai mare contribuabil la bugetul local din municipiul Blaj și al doilea cel mai mare contribuabil la bugetul județului Alba. Mai mult, fabrica Bosch din Blaj este cel mai mare angajator din Blaj, precum și din județul Alba. Alte impacturi pozitive importante apărute din faptul că Grupul Bosch este investitor strategic sunt:

- Compania investește permanent în oameni și generează continuu creștere economică;
- Fabrica Bosch din Blaj conduce, împreună cu partenerii săi locali din sistemul de învățământ, programe de învățământ profesional. Compania oferă tinerilor participanți o serie de beneficii precum acces la servicii medicale private, masă de prânz gratuită la cantina fabricii, transport și echipament de lucru gratuit, consumabile, priorități la angajare – și oportunitatea de a-și continua studiile pentru cei care doresc să obțină un nivel de studii cu grad de licență;
- Fabrica Bosch din Blaj lucrează cu diferiți furnizori locali atât pentru producție cât și pentru activități după serviciu pentru asociații săi, contribuind astfel la baza socială și baza economică a bunăstării municipalității și județului;
- Standardele Bosch ajută la personalizarea și disciplinarea mediului local de afaceri (ex. agenți economici parteneri); și,
- Compania suportă, prin sponsorizare și alte contribuții financiare, multe activități locale – de la activități educaționale la programe ajustate pentru copii și tineri.

5.1.3.2. Studiu de caz: Cugir

Ca urmare a unei colaborării de succes pe termen lung, unul dintre motoarele cheie în dezvoltarea economică din zonă a fost înființarea companiei Star Transmission Cugir în 2001, sub formă de asocierie în participațiune între concernul Daimler-Chrysler și Uzina mecanică Cugir.

Colaborarea Uzinei Mecanice din Cugir cu concernul Daimler-Chrysler a început în 1996, cu producția de cutii de viteză pentru vehiculul Mercedes A Class, ca urmare a cererii publice către producătorii din România. După succesul colaborării, uzina a devenit un furnizor autorizat în 1999 iar în 2001, s-a înființat Star Transmission Cugir LLC.

Este înființată cu capital majoritar german¹⁶ și este considerată o unitate strategică de producție pentru grupul Daimler, fabricând angrenaje, arbori și sisteme de direcție. În prezent compania are 1240 angajați și beneficiile pe care le oferă includ **transport** gratuit pe 15 rute diferite de acasă până la serviciu și retur, precum și instruire, învățământ profesional și servicii de îngrijirea copiilor în apropiere.

După înființarea Parcului industrial din Cugir, concernul Daimler-Chrysler a mai achiziționat un teren în cadrul parcului și a extins unitatea de producție pentru compania Star Transmission. Veniturile acestei achiziții au fost investite în infrastructura parcului industrial.

Imaginea 41. Fabrica de transmisie Star din Cugir

Sursa: daimler.com

5.1.4. Bună administrare financiară și grad ridicat de absorbție a fondurilor UE

Administrațiile locale foarte performante și eficiente sunt cheia dezvoltării urbane economice din România. Există câțiva factori care contribuie la performanța unui oraș, precum accesul ușor la marile piețe, un mediu democratic stabil, o societate civilă activă și sector privat implicat; capacitatea administrativă, deși este un factor care permite o influență majoră asupra tuturor celorlalți. Orașele care demonstrează buna administrare financiară și grad ridicat de absorbție a fondurilor UE au reușit să-și valorifice activele existente, crescând calitatea vieții și atragerea turiștilor.

5.1.4.1. Studiu de caz: Alba Iulia

Orașul Alba Iulia a fost recunoscut pentru bunul său management financiar al bugetului public și pentru realizările sale în regenerare urbană, în principal finanțate cu ajutorul fondurilor structurale UE. Deși are o populație relativ redusă, Alba Iulia este unul din cele mai eficiente orașe din România în ceea ce privește investițiile de capital și absorbția fondurilor europene per capita.¹⁷

Pilonul central al dezvoltării orașului a fost realibilitatea cetății Alba Carolina, un monument moștenire de importanță națională, cea mai mare și mai bine păstrată cetate de tip Vauban din Sud-estul Europei și cea mai mare citadelă din România. Au fost investite mai mult de 50 milioane de euro

¹⁶ În prezent concernul Daimler-Chrysler este unicul acționar, urmărind investiții majore în dezvoltarea unității de producție.

¹⁷ Vezi: http://www.dpfb1.mdrap.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html

în reabilitarea cetății (reabilitarea monumentelor, pereților, infrastructura de acces, canalizare, iluminat public, etc.)

Proiectele complementare pentru reabilitarea cetății Alba Carolina includ modernizarea drumurilor de acces, infrastructura de iluminat și mobila urbană. Aceste investiții au fost de asemenea finanțate de programul POR 2007-2013, prin intermediul axei 5.2 pe infrastructura turistică și 1.1. pe planurile integrate de dezvoltare urbană.

Stabilitatea politică (peste șase mandate cu aceeași primar) a fost de asemenea un element important în continuitatea proiectelor. “Ne-am dat toată silința să nu pierdem niciuna din oportunitățile financiare,” explică Nicolai Moldovan, managerul orașului Alba Iulia între 2012-2019 și șeful serviciului pentru proiecte din cadrul Primăriei orașului începând cu 2003.

Aceste investiții majore în reabilitarea cetății și infrastructurii urbane au dus la creșterea atractivității și a interesului local în noile investiții în sectorul de turism și la o largă ofertă de evenimente culturale din oraș, în timp ce au contribuit la creșterea economică a Regiunii de dezvoltare centrală. În contextul pandemiei Covid-19, turismul este bineînțeles afectat; cu toate acestea, municipalitatea este deja în căutare de soluții prin crearea parteneriatelor cu alte localități din apropiere pentru promovarea pachetelor de turism integrate și vor continua proiectele sale în turism și tradiție în următoarea perioadă.

Model bazat pe personal contractant pentru absorbția fondurilor europene

Acest model a fost folosit cu succes în Alba Iulia și este de asemenea cea mai bună soluție pentru administrațiile publice din România, din câteva motive: atragerea experților buni (cu ajutorul unor salarii corespunzătoare) și asigurarea memoriei instituționale (care nu este de obicei asigurată prin subcontractare și parteneriat).

Deosebit de important pentru primari este cum pot serviciile publice furniza un salariu ridicat pentru cei care lucrează în aceste structuri. Este foarte important să ne amintim că programele europene pot furniza o parte substanțială a salariilor personalului contractant.¹⁸

Primăria orașului Alba Iulia inițial a realizat un serviciu de dezvoltarea proiectelor înființat în 2003, care s-a dezvoltat în timp ca Direcția pentru programe, cu un personal de 20 oameni. Cei mai mulți lucrează în baza proiectului, pentru o perioadă determinată. Acest model instituțional a avut un rol important nu doar în scrierea proiectelor pentru accesarea fondurilor europene dar și în elaborarea documentelor de dezvoltare strategică. În plus, alte inițiative de dezvoltare precum o colaborare cu Jan Gehl Architects, agenția de rating de credit și audit finanțe publice Moody și participarea în proiectele URBACT au reprezentat un rezultat al muncii echipei contractate.

Audit financiar și prioritizare proiecte

În 2013, la cererea orașului, bugetul public al orașului Alba Iulia a fost supus unui audit financiar realizat de agenția de rating de credit Moody, aducând și mai multă transparență și credibilitate noilor proiecte de investiție. Alba Iulia a fost, de asemenea, primul oraș din România care a colaborat direct cu Banca Mondială pentru prioritizarea proiectelor sale pentru perioada 2014-2020.

Parteneriate inter-instituționale și public-private

Proiectul de reabilitare a implicat parteneriate cu Universitatea “December 1, 1918”, Consiliul Local, Inspectoratul școlar, două arhiepiscopii, precum și sectorul privat prin parteneriate public-private. În

¹⁸ <https://urbanizehub.ro/wp-content/uploads/2017/09/Indrumar-pentru-Primari.pdf>

2007, părți ale cetății au fost date companiilor private pentru a le administra prin contracte de participatiune sau concesiune. Investițiilor lor au dus la proiecte majore precum construirea unui hotel de 5 stele și a unui centru sportiv local.

În plus la aceste participări, organizațiile societății civile au fost încurajate să transmită proiecte de finanțare în care Primăria orașului furniza co-finanțarea. Principalele zone în care au fost atrase fonduri au fost serviciile sociale, instruirea personalului, învățământul și incluziunea comunității rome

5.1.5. Politici și planificare strategică pentru dezvoltarea turismului

La nivel național, un semnal pozitiv pentru crearea unui cadru de politici stabile care favorizează inițiativele regionale, județene și locale pentru protecția și reabilitarea monumentelor istorice este **"Monumente istorice – planificare strategică și politici publice optimizate "** (SIPOCA 389 / SMIS 115895) proiect implementat de Ministerul Culturii în parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului (INP) în perioada 2018-2021. Proiectul, cofinanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, promovează sistematizarea și simplificarea legislației active în domeniul patrimoniului cultural național și crearea unui cadru strategic și operațional pentru implementarea politicilor bazate pe date. În urma analizei legislației din domeniu, proiectul va avea ca rezultat un Cod de patrimoniu cultural care va face posibilă capitalizarea acestor monumente.

De asemenea, proiectul își dorește să creeze o strategie națională pentru protecția monumentelor istorice, care „ va fi un instrument operațional pentru autoritățile publice pentru a defini politicile publice locale și regionale în domeniile cultură, turism și urbanism, ducând la creșterea potențialului de valorizare a patrimoniului construit ”.¹⁹

Strategiile de dezvoltare locală joacă un rol vital în identificarea punctelor forte cheie și a oportunităților de dezvoltare economică. Câteva localități urbane din România au un potențial ridicat pentru turism dar nu exploatează acest avantaj. Mai sunt și câteva exemple care au realizat acest potențial latent, investind timp și efort în reabilitarea și modernizarea celor mai valoroase atracții turistice și transformând dezvoltarea turistică în pilonul central al strategiilor lor de dezvoltare.

Localitățile mai mici care nu sunt pe harta turistică dar sunt aproape de patrimoniul natural și istoric de preț, pot obține vizibilitate și pot deveni parte a rețelei de locuri turistice la nivel regional, cum o demonstrează Castelul Károlyi din Carei (Satu-Mare) și Mina de sare din Turda (Cluj).

5.1.5.1. Studiu de caz: Carei

Proiect de reabilitare

Castelul Károlyi din Carei a fost construit în 1792 prin transformarea unei vechi fortărețe care era construită inițial în secolul XV. A intrat în posesia statului român în 1944 și a funcționat ca sediu pentru unele instituții culturale (muzeu, casă de cultură și bibliotecă). În anii '90 a intrat în administrarea Primăriei orașului Carei.

Castelul a fost reabilitat între anii 2009-2012 prin Programul Operațional Regional 2007-2013; valoarea totală a proiectului a depășit 5 milioane de euro. Proiectul a mai inclus restaurarea unui castel din Arduș (județul Satu-Mare) care aparține aceași familii de nobili, integrând astfel cele două locuri într-un circuit turistic de castele medievale din N-E Transilvaniei. Alte investiții din diversificarea serviciilor turistice au fost realizate prin proiecte de cooperare transfrontalieră cu administrații publice și alți participanți din Ungaria.

¹⁹https://www.umpcultura.ro/monumente-istorice_doc_982_strategia-nationala-privind-protejarea-monumentelor-istorice_pg_0.htm

Strada care permite accesul la cele mai multe atracții turistice din municipiu a beneficiat de investiții prin ROP 2007-2013 și a fost reconstruită cu piatră cubică pentru a reda imaginea originală și de asemenea, a fost extinsă zona pietonală.

Rezultate

Interesul în turismul cultural și atracțiile turismului medieval s-a dovedit în special puternic. Ca rezultat al investițiilor realizate, numărul de turiști a crescut cu peste 50%, castelul primind până la 50,000 vizitatori pe an și găzduind peste 100 evenimente culturale anual. Această creștere a depășit toate așteptările, pentru că în proiect, creșterea minimă a numărului de turiști era preconizată la doar 5%.

După primii cinci ani de funcționare a atracției turistice reabilite din fondurile europene, sursa de venit include biletele de intrare pentru vizitarea castelului, biletele la concerte, organizarea de evenimente și ședințe foto; castelul poate fi, de asemenea, închiriat pe perioadă scurtă de timp -- o cale eficientă pentru diversificarea veniturilor.

Imaginea 42. Castelul Károlyi din Carei

Sursa: castelintransilvania.ro

Planificarea dezvoltării turistice

Strategia de dezvoltare locală din municipiul Carei (2014-2020) identifică turismul cultural ca axă importantă a dezvoltării municipiului. Organizarea atracțiilor de turism complementar în circuitele integrate la nivel local și regional, precum și aplicațiile comune pentru dezvoltarea transfrontalieră a turismului, sunt două elemente cheie identificate la nivelul strategiei .

Conform strategiei locale, municipiul Carei se distinge prin activele sale în domeniul cultural și de turism spa. Având o tradiție culturală semnificativă, intervențiile doresc să păstreze locurile curate și bine întreținute și să asigure că se regăsesc în planificarea turistică integrată local și regional. Documentul strategic evidențiază de asemenea, importanța aplicațiilor comune pentru dezvoltarea integrată transfrontalieră a turismului, pentru a beneficia mai eficient de resursele turistice comune cu partea ungară.

Dat fiind faptul că principalele atracții turistice sunt în zona centrală din municipiu, strategia de dezvoltare locală propune de asemenea, intervenții pentru infrastructura rutieră și de iluminat.

Modernizarea rețelei de iluminat și montarea cablurilor subteran în centrul orașului, precum și în Parcul deontologic și instalarea sistemelor de management la distanță sunt de asemenea prevăzute, cu efect în creșterea eficienței iluminantului și a calității spațiilor publice, pentru rezidenți și turiști deopotrivă.

5.1.5.2. Studiu de caz: Turda

Proiect reabilitare

Mina de sare Turda a fost supusă unei reabilitări majore și lucrări de modernizare între 2008 și 2010 prin Programul de coeziune socială și economică PHARE, cu o valoare de 5.8 milioane euro, din care 4.8 milioane euro erau fondurile UE. Diferența a fost acoperită de Consiliul Local din Turda și de Consiliul județean din Cluj. Proiectul, desfășurat de Consiliul Local din Turda în parteneriat cu Consiliul județean Cluj, a dus la reabilitarea atât a minei de sare dar și a zonei Lacului sărat Durgău.

Mina de sare s-a redeschis în scop turistic în 1992. Dar, au fost lucrări de modernizare începute în 2008 care au dus la una din cele mai vizitate atracții turistice din țară, cu o creștere spectaculoasă în numărul de turiști. Proiectul "Creșterea atractivității turistice a zonei cu potențial spa – zona Durgău, Valea Sărată și Salina Turda" a inclus red dezvoltarea minei Rudolf ca amfiteatru pentru concerte, mini terenuri de golf și mini-bowling, un teren de sport și un ascensor panoramic. Altă etapă a avut în vedere mina Tereza, în care turiștii pot merge cu barca pe lacul subteran și a fost aranjată o altă mină ca bază de tratament spa. Astfel, din 2010, mina de sare a revenit în circuitul turistic cu o gamă largă de noi funcționalități dar și cu o foarte bună conservare a patrimoniului său istoric.

Imaginea 43. Mina de sare Tereza din Turda

Sursa: Mina de sare Turda

Din 2016, Salina Turda deține și un hotel, cu spa și bază de tratament, renovat cu investiție totală de aproape 800,000 euro. Lucrările de renovare la Hotelul Potaissa au construit astfel la modernizarea infrastructurii turistice a municipiului și a crescut timpul petrecut aici de către turiști .

Rezultate

Ca rezultat al acestor investiții majore, Mina de sare din Turda a atras peste 375,000 vizitatori în primul an de la redeschidere; în 2018, au fost 690,000 vizitatori, până la aproximativ 40,000 în 2007. Proiectul inițial a vizat o creștere anuală de turiști de doar cca 30,000-40,000. Mai mult de o treime dintre turiști au venit din străinătate, din țări precum Ungaria, Polonia, Israel și Germania.

Investițiile de modernizare ale minei de sare a atras de asemenea și noi investitori privați, ducând la dezvoltarea de unități de cazare și creării de noi locuri de muncă. Aproape 140 angajați sunt în prezent angajații minei de sare și ai hotelului Potaissa.

Alte investiții își propune deschiderea unei alte mine pentru turiști cu echiparea unui elevator și aranjarea sa pe șase nivele, care ar fi dublul circuitului de vizitare în cadrul minei de sare.

Mina de sare Turda – pilonul central al strategiei de dezvoltare locală

Mina de sare Turda este pilonul central al strategiei de dezvoltare locală al orașului. Astfel, strategia CON-TUR 2016-2020 evidențiază nevoia de capitalizare în resursele naturale și terapeutice existente, dezvoltarea turismului fiind "singura soluție clară pentru progresul civic și economic". Conform strategiei CON-TUR 2016-2020: "principalul obiectiv este transformarea Minei de sare din Turda în pilonul central al dezvoltării locale, care va atrage fluxul de investiții regionale și internaționale, în principal prin activarea potențialului ridicat pentru SMEs în turism, servicii de spa și sănătate."²⁰

Găsirea resurselor de finanțare este de asemenea o preocupare menționată în strategie: "propunem reprezentanților Comunității Europene să găsească surse de finanțare directe, cel puțin similare cu sursele de finanțare de la nivelul reședințelor de județ, pe criterii obiective la nivel european."

Influența strategică regională

Proiectul a dus la o creștere majoră în atractivitatea turistică a zonei Lacurilor sărate - Valea sărată - Durgău și Mina de sare din Turda, dar și pentru regiune, conform cu strategia regională. Conform planului de dezvoltare a regiunii de Nord Vest, Turda este un oraș cu un potențial ridicat pentru dezvoltare, cu o influență puternică la nivel inter-județean. În acest context, strategia de dezvoltare locală identifică zone "critice" necesare sprijinirii municipiului Turda și comunităților rurale și urbane din zonă, inclusiv "capitalizarea cu privire la investițiile din infrastructura locală pentru a internaționaliza activitățile existente (vezi Mina de sare Turda și lacurile Durgău)".²¹

5.1.6. Cooperare inter-jurisdicțională și transfrontalieră pentru dezvoltarea destinațiilor turistice

Multe orașe istorice din România sunt relativ mici și au bugete mici. Astfel, sunt adesea incapabile să se îngrijească corespunzător de patrimoniul lor istoric și cultural și astfel, se lipsesc de posibilele venituri din turism, pierzând șansa lor de a le face mai atractive locuitorilor și firmelor²². Una din marile oportunități este crearea circuitelor integrate prin cooperarea inter-jurisdicțională sau transfrontalieră, care poate favoriza accesul mai ușor la fonduri.

5.1.6.1. Aplicarea comună pentru circuitele de finanțare integrată

Cooperarea inter-jurisdicțională poate aduce beneficii majore pentru dezvoltarea localităților turistice din România. În timp ce apa, igienizarea și transportul au fost cele mai frecvente zone de cooperare între administrațiile urbane din România, aplicațiile comune pentru finanțare pot asigura șanse mai mari de succes și pun localitățile cu un patrimoniu istoric și cultural comun pe harta turistică. Crearea circuitelor tematice pot fi o cale excelentă de creștere a beneficiilor economice la nivel

²⁰<https://inturda.ro/2016/03/31/turda-pol-zonal-de-stabilitate-si-crestere-salina-turda-pilonul-central-al-dezvoltarii-locale/>

²¹ idem

²² Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

regional, atrăgând mai mulți turiști și oferindu-le motive de a petrece mai mult timp, astfel crescând numărul de cazare .

Multe localități din România au un potențial turistic ridicat, dar sunt văzute ca destinații în trecere iar turiștii petrec doar câteva ore pentru a vizita atracțiile importante și apoi pleacă mai departe, fără a lua în calcul că ar putea petrece noaptea acolo. O strategie comună de marketing care integrează mai multe localități într-un circuit poate deveni baza dezvoltării infrastructurii turistice (hoteluri, restaurante, magazine etc.), cu efecte pozitive ulterioare asupra veniturilor municipiului.

5.1.6.2. Studiu de caz: Carei și Ardud (județul Satu-Mare)

Primăria orașului Carei City a transmis un proiect în cadrul ROP, *Axa Prioritară 5 – dezvoltare sustenabilă și promovarea turismului* pentru restaurarea simultană a Castelului Karolyi din Carei și Castelului Karolyi din Ardud, aplicația comună fiind un punct puternic în obținerea fondurilor.

"Colaborăm cu Ardud, un orășel de lângă Carei, unde au fost ruinele altei fortărețe care a aparținut familiei de conți Karolyi. În acest mod vom obține un scor mai mare, dacă colaborăm și acoperim o zonă mai mare și astfel am reușit să primim 5 milioane euro. O mică parte a mers la Ardud, pentru întreținerea vestigiului de acolo și peste 4 milioane euro a ajuns la Carei, pentru castel", a declarat Carmen Egli, ofițerul de proiecte și programe de dezvoltare locale la acel timp.²³

Prin proiectul comun, cele două destinații au fost incluse într-un circuit de turism a târgurilor medievale din N-E Transilvaniei, sprijinit de asemenea de Agenția de Dezvoltare Regională Nord- Vest.

5.1.7. Intervenții în zonele care înconjoară monumentele istorice și diversificarea serviciilor de turism

Grădinile, parcurile și anexele construite în jurul monumentelor istorice oferă o varietate de oportunități și funcții. Conform *Strategiei Castel în Transilvania*: "Parcurile care au fost păstrate pot fi folosite ca zone de recreație, spații pentru învățare a botanicii, arhitectură peisagistică sau reconstrucția parcurilor etc., locuri pentru concerte și evenimente culturale, dar și parcuri de aventură, benzi de ciclism sau pentru evenimente sportive, echitație etc."²⁴

Totuși, zonele din jurul castelelor și pensiunilor sunt adesea neglijate și nu sunt protejate de lege. Dezvoltarea documentației de planificare urbană care se ocupă de aceste structuri istorice ca întreg este una dintre soluții, conform coordonatorului de proiect Monumente uitate, istoricul de artă Irina Leca.²⁵

Un semnal pozitiv pentru protecția grădinilor istorice vine din *Teze prealabile ale codului de patrimoniu cultural*. Multe din zonele actuale protejate sunt definite într-o manieră generală și abstractă, prin limite teritoriale la 100, 200 sau 500 m. din cauza acestei lipse de claritate în definirea acestor limite, zonele protejate au rămas până acum un instrument neutilizat. Pentru a adresa această situație, Codul Patrimoniului Cultural prevede ca zonele din jurul monumentelor istorice să fie reglementate prin studii aplicate fiecărui monument, precum și de Planurile de amplasament local (PLP)/Planurile Urbanistice Generale (PUG)/Planurile Urbanistice Zonale (PUZ).²⁶

Cu toate că aceste cerințe nu sunt încă valabile, orașele de frontieră pot identifica oportunități de cooperare cu administratorii cu care se învecinează pentru restaurarea zonelor cu valoare istorică și diversificarea serviciilor oferite turiștilor.

²³ <https://mediaresource.openpolitics.ro/5-milioane-de-euro-pentru-reabilitarea-unui-castel/>

²⁴ https://www.castelintransilvania.ro/pdf/STRATEGIA_CIT.pdf

²⁵ <https://www.revistasinteza.ro/cum-renaste-un-castel-o-noua-viata-pentru-monumentele-uitate-si-era-electric-castle>

²⁶ Teze Preliminare ale Codului de patrimoniu cultural național, 2016

5.1.7.1. Studiu de caz: Carei

Carei, Romania și Géberjén, Ungaria

Castelul Karolyi din Carei transmite un exemplu pozitiv unde intervențiile au avut loc nu doar pentru restaurarea clădirilor ci și pentru revitalizarea grădinilor sale istorice. Parcul deontologic din jurul castelului are o zonă de 10 hectare și găzduiește un număr de specii protejate. Proiectul a fost înființat în cadrul Programului de Cooperare transfrontalieră Ungaria-România 2007-2013, prin cooperarea cu municipiul Géberjén.

"Ideea unui proiect a început din nevoia și dorința partenerilor de a proteja și restabili valorile lor naturale și istorice și de a revitaliza printr-un efort comun două obiective de valoare deontologică și istorică deosebită în regiune: parcul deontologic din Carei și parcul conacului Jékey din Géberjén."²⁷

Carei, România și Nyirbator, Ungaria

Parcul castelului Karolyi include de asemenea o școală de echitație, un teren de sport, o zonă de concert și o seră. Pentru a diversifica serviciile turistice, modernizarea castelului a continuat cu reabilitarea vechii școli de echitație a castelului, localizată în parcul dendrologic. În 2012, Primăria orașului Carei a obținut 660,000 euro prin Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria-România 2007-2013, printr-un proiect desfășurat în parteneriat cu Primăria orașului Nyirbator din Ungaria, ce a constat în pregătirea și reabilitarea școlii de echitație și crearea în castel a unui panoptic cu imaginile personalităților istorice din oraș.

Carei, Romania și Szabolcs, Ungaria

Primăria orașului Carei a mai obținut fonduri prin Programul de Cooperare transfrontalieră Ungaria-România 2007-2013 pentru proiectul "Castellum – Organizarea expozițiilor interactive în Castelul Carei și conacul Szabolcs și promovarea lor în contextul turismului transfrontalier". Prin acest proiect, au fost pregătite expoziții permanente în interiorul castelului Karolyi.

5.2. Infrastructură și teren

5.2.1. Stabilirea zonelor de dezvoltare economice

5.2.1.1. Studiu de caz: Alba Iulia

Completând dezvoltarea sa economică bazată pe turism, municipiul Alba Iulia a dezvoltat și o Zonă de dezvoltare economică pentru atragerea investițiilor în 2007. Decizia de a iniția proiectul s-a bazat pe disponibilitatea terenului de lângă o intersecție a două proiecte de autostradă importante. Principalele dezavantaje ale proiectului au fost contextul crizei financiare, lungimea timpului pentru construirea autostrăzii Sebeș-Turda precum și emigrarea forței de muncă.

Terenul disponibil din jurul unui mare proiect de infrastructură conectivă a fost un argument important pentru dezvoltare. Proximitatea față de autostrăzile Orăștie-Sibiu și Sebeș-Turda (încă în construcție) a fost principala oportunitate identificată pentru stabilirea Zonei de dezvoltare economică din Alba Iulia în 2007. Alt argument a fost că administrația avea terenul disponibil în zonă, și l-a trecut din proprietate publică în proprietatea privată a municipiului.

Ținând cont de locație, Zona de dezvoltare economică din Alba Iulia a fost concepută să devină un hub logistic pentru Transilvania, asigurând distribuția de bunuri în regiune. Administrația a luat în calcul colaborarea cu alte localități la nivelul județului în domeniul agriculturii, oferind spații de depozitare pentru produsele agricole.

²⁷<https://www.municipiulcarei.ro/media/images/achizitii%202012/Revitalizarea%20comuna%20a%20gradinilor%20istorice%20protejate%20din%20Carei%20si%20Geberjen.pdf>

Pe lângă furnizarea utilităților necesare și accesul la teren în Zona de Dezvoltare economică, municipiul Alba Iulia mai oferă facilități precum concesiune gratuită și vânzarea directă a terenului.²⁸ Pentru a beneficia de concesiunea gratuită a terenului pe toată durata activității economice, companiile trebuie să investească mai mult de 1.5 milioane euro în active fizice. Mai mult, terenul poate fi vândut direct investitorilor dacă investesc cel puțin 5 milioane euro în active fizice la prețul pieții imobiliare stabilit prin evaluare independentă.

5.2.2. Stabilirea parcurilor industriale

Parcul industrial este definit de MPWDA ca "o zonă delimitată în care sunt desfășurate activitățile economice, cercetarea științifică, producția industrială și serviciile, capitalizarea cercetării științifice și/sau dezvoltarea tehnologică, într-un regim de facilități specifice, pentru a capitaliza potențialul uman și material din zonă". Acest lucru se traduce nu doar prin crearea de locuri de muncă ci și de creșterea taxelor și contribuțiilor la veniturile locale.

Parcurile industriale furnizează infrastructura necesară pentru începerea rapidă a investițiilor (drumuri, electricitate, alimentare cu apă și canalizare, evacuarea și tratarea deșeurilor, alimentarea cu gaz, căldură, servicii de telecomunicații) precum și facilități fiscale (scutire de la impozit pe teren și clădiri în cadrul parcului industrial). Parcurile industriale sunt o soluție pentru companiile care doresc să își relocalizeze activitățile de producție, conform legislației care necesită transferul capacităților de producție în afara zonelor urbane.

Ca instrumente de dezvoltare regională și locală, aceste parcuri industriale doresc să atragă investiții și să reprezinte o importantă direcție strategică din România, suportată la nivel guvernamental. În 2014, prin Decizia Guvernului nr. 959/2014, a fost stabilită o comisie interministerială pentru a stimula și facilita stabilirea unor noi parcuri industriale. Comitetul include un reprezentant al Ministerului Economiei, Administrația Publică și Dezvoltarea regională, Finanțele Publice, Fonduri Europene și Educația Națională.

Tabel 4. Legislația cheie cu privire la stabilirea parcurilor industriale

Cadru legislativ cheie pentru stabilirea parcurilor industriale	
a)	Legea nr.31/1990 privind companiile, cu modificările și completările ulterioare;
b)	Legea nr.227/2015 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare;
c)	Legea nr.186/2013 cu privire la stabilirea și operarea parcurilor industriale; Legea nr.244/2017 pentru modificarea Legii nr.186/2013
d)	Ordinul pentru Administrația Publică nr. 2980/2013 – ordin cu privire la aprobarea condițiilor pentru acordarea măsurilor de sprijin pentru investițiile făcute în parcurile industriale (forma de sprijin de minimis)
e)	Decizia nr. 959/2014 cu privire la stabilirea Comitetului Interministerial pentru stimularea și facilitarea înființării de noi parcuri industriale

Cele mai noi date oficiale indică faptul că 69 parcuri industriale sunt operaționale la nivel național, acoperind o zonă totală de 3,294 hectare. Alte 25 sunt în derulare sau în stadiul sau de tip greenfield, cu o zonă de 2,467 hectare. Unsprezece județe nu au infrastructura cu un statut oficial al parcurilor industriale (acestea sunt Brăila, Buzău, Caraș-Severin, Călărași, Harghita, Maramureș, Mehedinți, Teleorman, Tulcea, Vaslui și Vrancea).

²⁸ Prin Decizia Consiliului Local 241/2007

Stimulente financiare pentru atragerea investițiilor private în parcurile industriale

Ocupanții Parcurilor industriale beneficiază de facilități fiscale care constau în scutirea impozitelor pe teren și clădiri, precum și scutirea de la plata altor taxe, conform deciziilor Consiliului Local. Ajutorul *de minimis* stabilit prin Ordinul Ministerial nr. 2980/2013 constă în:

- a) scutirea de la plata de impozite pentru modificarea destinației sau scoaterea din circuitul agricol a terenului aferent parcului industrial;
- b) scutirea de la plata impozitului pe teren;
- c) scutirea de la plata impozitului pe clădire;
- d) scutirea, doar cu acordul autorităților de administrație publică, de la plata oricăror impozite datorate bugetelor locale de la unitățile administrativ - teritoriale pentru emiterea oricăror certificate de construcții urbanistice, autorizații de construcție și/sau permise de demolare construcții pentru terenurile și clădirile din infrastructura parcului, care sunt parte integrantă a parcului industrial, și,
- e) alte facilități care pot fi acordate conform legii, de către autoritățile de administrare publică locală.

Identificarea unei locații adecvate pentru un parc industrial²⁹

Unul dintre cei mai importanți pași în înființarea unui parc industrial este identificarea unei locații bune. O locație bună are nevoie de accesibilitate (pentru ca populația să ajungă ușor la serviciu și pentru ca mărfurile să fie transportate cu ușurință), legături de conectare bune către rețelele municipale, conexiune rapidă la rețeaua de electricitate și gaz precum și distanța adecvată de zonele de locuit.

Fiecare afacere necesită o locație de unde să opereze. Unele companii închiriază astfel de locații sau achiziționează un spațiu de birou existent, altele necesită o nouă parcelă de pământ să-și dezvolte serviciile. Este important ca autoritățile locale să cunoască disponibilitatea spațiilor de birou (ex. rata de neocupare) și parcelele de teren din zonă (ex., dezafectate sau spații verzi). Un deficit de spații de birou și teren construibil poate restricționa dezvoltarea sectorului privat.³⁰

a. Achiziția strategică de teren

De cele mai multe ori, administrațiile locale sau de la nivel județean preferă să construiască infrastructura de afaceri acolo unde au teren disponibil. Totuși, achiziția strategică de teren pentru construcția de noi parcuri industriale merită luată în calcul, în special dacă cererea de piață este mare și sectorul privat nu răspunde satisfăcător la această cerere.

b. Identificarea terenului potrivit

Dacă autoritățile locale nu-și permit să achiziționeze teren și/sau să construiască parcuri industriale, un pas înainte ar trebui să fie identificarea terenurilor mari publice și private (sau cu posibilitatea de anexare de proprietăți), cu un acces ușor la rețelele de utilități sau cu posibilități realiste de a le extinde în zonă, precum și reglementarea corespunzătoare prin PUG (Plan urbanistic general),

²⁹ <https://urbanizehub.ro/wp-content/uploads/2017/09/Indrumar-pentru-Primari.pdf>

³⁰ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*.

respectiv prin PUZ-uri ulterioare (Planuri urbanistice zonale). Astfel, când un investitor bate la o ușă, pot prezenta clar și rapid cu opțiunile pe care le au pentru negociere în cazul unui achiziționări de teren și infrastructura urbană pe care o poate furniza biroul primarului.

c. Stabilirea parcurilor industriale pe vechile platforme industriale

Multe orașe din România au platforme industriale nefolosite și/sau dezafectate/ insuficient utilizate. Dar de cele mai multe ori le lipsesc soluțiile pentru a transforma aceste platforme. Adesea, platformele sunt deținute de persoane fizice și proprietarii nu le pun în circuit util din cauza fondurilor sau ofertelor. Din cauza impozitelor pe teren scăzute, proprietarii acestor platforme industriale nefolosite preferă să păstreze aceste terenuri în circuit neproductiv. Codul Fiscal (art. 489) permite acum supraimpozitarea acestor terenuri însă puține administrații locale folosesc această unealtă.

Aceste platforme industriale vechi sunt locația perfectă pentru înființarea unui parc industrial. Această opțiune a fost aleasă, de exemplu, de Consiliul Județean Prahova pentru a administra cu succes dezvoltarea terenurilor dezafectate sau de spații verzi din jurul municipiului Ploiești, precum și de Consiliul Județean Alba, cu dezvoltarea Parcului Industrial din Cugir.

CASETA 3. 5 Pași de stabilire a parcurilor industriale pe vechile platforme industriale

1. Acolo unde proprietatea privată a fost preluată de stat pentru stabilirea debitelor, a fost emisă o Decizie Guvernamentală de a transfera proprietatea de la stat în proprietatea publică locală în baza unui set de precondiții necesare dezvoltării viitoare.
2. Consiliul Local sau Județean inițiază înființarea de parcuri industriale prin înregistrarea unei companii în administrarea parcului.
3. După ce se asigură că cerințele sunt îndeplinite (inclusiv accesul la utilități și infrastructura de transport), compania nou înregistrată solicită autorităților competente la nivel central emiterea titlului de parc industrial, după o procedură specifică.
4. Operatorii economici transmit aplicațiile pentru închirierea spațiilor în parcurile industriale.
5. Contractele de închiriere sunt semnate și începe activitatea.

Construcția de platforme și conectarea la rețea

Conform unei anchete care cuprinde 11 ocupanți industriali care închiriază zona industrială din vecinătatea Bucureștiului, realizat în mai 2020 de JLL Romania pentru Banca Mondială, prioritățile de top sunt: (1) alimentarea la energie și (2) rețeaua de gaz, (3) disponibilitatea zone industriale/logistice de Clasa A și opțiunea de a închiria zone industriale/logistice mici (sub 5000 mp), precum și proximitatea unui punct de acces la autostradă.

Tabel 5. Principalii factori de care trebuie să se țină cont la închirierea unui spațiu industrial sau logistic

Importanță clasă	Top Priorități
25/25	1. Proprietatea să fie alimentată la energie electrică
23/25	2. Proprietatea să fie alimentată la rețeaua de gaz
22/25	3. Disponibilitatea zonei industriale/ logistice de clasă A
22/25	3. Posibilitatea de a închiria zone industriale/ logistice de mici dimensiuni (sub 5,000 m)
22/25	3. Proximitatea de accesul al autostradă
21/25	4. Disponibilitatea zonei industrial/logistice oferite sub prețul mediu de chirie al pieței
21/25	4. Proprietatea să fie conectată la rețeaua de apă
20/25	5. Posibilitatea de a închiria spațiu suplimentar în viitor
18/25	6. Titlul de parc industrial oficial (și beneficii) pentru spațiu
18/25	6. Proximitatea de o cale ferată
18/25	6. Proximitatea de o rețea de canalizare
16/25	7. Proximitatea de un aeroport
15/25	8. Proximitatea de un centru de populație mare
14/25	9. Posibilitatea de a închiria mari spații industriale/ logistice (peste 5,000 mp)
10/25	10. Posibilitatea de a cumpăra spațiul închiriat

Sursa: JLL Romania pentru Banca Mondială. Mai 2020.

5.2.2.1. Studiu de caz: județ Prahova

Județul Prahova este clasat pe locul cinci la nivel național în ceea ce privește PIB-ul în 2019, după București, Cluj, Timiș și Constanța, cu o valoare totală de 40.85 miliarde RON³¹. Dezvoltarea economică a județului are ca pilon central rețeaua de parcuri industriale, sprijinite de o dezvoltare puternică a infrastructurii și buneii conectivități internaționale datorită proximității față de capitală.

Cu 15 parcuri operaționale, Prahova este județul cu cele mai multe parcuri industriale din România. Din acestea, nouă sunt administrate de Consiliul județean Prahova (cu o majoritate, șapte), de Consiliul Local Vălenii de Munte și de Consiliul Local din Breaza, iar șase parcuri industriale sunt administrate de firme private.

Multe zone din România au fost afectate datorită închiderii de fabrici și rafinării după 1989. Viitorul lor a depins de posibilitatea de atragere de noi investiții. Conform Camerei de Comerț și Industrie din Prahova în ultimii 30 ani, Prahova a atras investiții străine în valoare de 2.45 miliarde euro - principalele zone de activitate fiind industria, comerțul și serviciile. În cadrul activităților industriale ale județului Prahova, industria de extracție —mai exact prelucrarea țigăiului, are cea mai mare pondere, urmată de industria alimentară, băuturi, țigări, auto și echipamente.³²

Nouă parcuri industriale din cadrul administrației publice sunt în Parcul Industrial Ploiești, Parcul Industrial Mizil, Parcul Industrial Ciorani, Parcul Industrial Urlați, Parcul Industrial Bărcănești, Parcul Industrial Brazi, Parcul Industrial Plopeni, Parcul Industrial Prahova (Vălenii de Munte) și Parcul Industrial Breaza. Așa cum s-a menționat, șase alte parcuri industriale sunt administrate privat: Parcul Industrial Allianso Business Park, Parcul Industrial Allianso, Parcul Industrial Dibo, Parcul Industrial WDP, Parcul Industrial Primus 1 și Primus 2.

³¹ Conform datelor Comisiei de Previziuni naționale

³² <https://cciph.ro/judetul-prahova/profilul-economic-al-judetului-prahova/>

Parcurile industriale din administrația publică din județul Prahova

Parcurile industriale din administrația Consiliului județean Prahova au fost înființate folosind structura vechilor unități din industria de apărare și/sau civilă sau de tip spații verzi și și-au dovedit viabilitatea stimulând investițiile directe domestice și străine din industrie, servicii și dezvoltare tehnologică. În prezent există șapte parcuri industriale administrate de Consiliul Județean Prahova în calitate de unic acționar, cu o suprafață totală de 448 ha.

Următoarea secțiune oferă o imagine de ansamblu asupra celor nouă parcuri industriale care sunt administrate de Consiliul Județean Prahova precum și de cele două Consilii Locale (Breaza și Vălenii de Munte). Primul pas care a dus la înființarea lor este reprezentat de administrațiile active care caută posibile soluții de dezvoltare după închiderea fabricilor și rafinăriilor. Factorii favorizanți principali sunt infrastructura industrială existentă și facilitățile, precum și locația favorabilă, cu acces la rețelele de alimentare și infrastructura de transport.

1. Parcul Industrial Ploiești (cinci locații)

Parcul Industrial Ploiești este unul dintre cele mai mari parcuri industriale din România, cu o suprafață totală de 365 ha și cinci locații: Ploiești (163 ha), Mizil (31 ha), Urlați (35 ha), Ciorani (45 ha) și Bărcănești (91 ha). Construcția Parcului Industrial vizat la atragerea investițiilor stabile, a avut un impact major asupra dezvoltării economice a zonei și asupra creării de noi locuri de muncă.

Proces de setare: Prima locație din Ploiești a fost înființată în 2002, după ce parte din compania Electromecanica Ploiești (activitatea sa principală este de producție de rachete și alte echipamente cu scop militar și civil) a fost plasată sub administrarea sa.

Prin Decizia Guvernului României nr. 1069 / 25.10.2001, o parte divizată a companiei Electromecanica Ploiești a fost plasată sub autoritatea Consiliului Județean Prahova pentru a înființa un parc industrial. Consiliul Județean Prahova, prin Decizia nr. 83/2001, a stabilit ca administrator al companiei societatea "Ploiești Industrial Parc" S.A., iar Consiliul județean Prahova în calitate de unic acționar. În 2003, Ministerul Administrației și Internelor, prin Ordinul nr. 538 / 25.09.2003, a acordat titlul de parc industrial companiei comerciale "Ploiești Industrial Parc" S.A.

Extindere locații noi: Ținând cont de atractivitatea zonei (pe șoseaua dintre Ploiești și Târgoviște și centura de vest a municipiului Ploiești), rata de ocupație este de 100%, 64 agenți economici (dintre care 10 au venit cu capital străin) s-au stabilit în Parcul Industrial Ploiești, cu un total de 10,000 angajați. Domeniile de activitate includ producția de componente, subansamble pentru industria automobilistică, elemente pentru instalațiile electrice și automatizare, echipament de extragere țigetei, ambalaje din plastic, service mașini, piese de schimb, îmbrăcăminte și depozite logistică.

Pentru că Parcul Industrial Ploiești este ocupat complet, dar și ca rezultat al cererilor de la investitorii străini și români, compania de administrare a decis extinderea locațiilor sale achiziționând teren în alte patru locații cheie: Urlați, Mizil, Ciorani și Bărcănești. În alegerea acestor locații, Consiliul județean a vizat accesibilitate dinspre un drum județean sau național și a analizat impactul social și economic în cele mai puțin dezvoltate zone.

Parcul Industrial Urlați este în imediata vecinătate a drumului național Ploiești - Buzău. Parcul găzduiește două companii cu un total de 360 angajați (o fabrică de cosmetice și o fabrică de recipiente de plastic), cu o rată de ocupare de 100%. În parcul industrial Mizil, 10 companii cu 19 angajați își desfășoară activitățile; rata de ocupare este de 48%. Parcurile industriale Ciorani și Bărcănești au în prezent lucrări de conectare la rețeaua de utilități, cu o cerere ridicată de concesiune de teren (patru companii pentru 9 ha în Ciorani și patru companii pentru 47.5 ha în Bărcănești).

Toate lucrările de investiție care au vizat modernizarea și dezvoltarea a patru parcuri au fost finanțate din fondurile proprii ale companiei.

2. Parcul Industrial Brazi

Parcul industrial Brazi acoperă o zonă de 46 hectare și în prezent găzduiește 19 companii și 950 angajați. Companiile de pe șantier se specializează în producția și distribuția energiei termice și a apei calde, fabricând turbine și colectarea și procesarea de deșeuri periculoase.

Proces de setare: parcul industrial compania Brazi a fost înființat de Consiliul județean Prahova în 2004, pe terenul fostei platforme industriale Termoelectrica Ploiești S.A.

Facilități: compania de administrare oferă companiilor rezidente acces la utilități, precum și alte servicii precum securitate și igienizare. Platforma Brazi include de asemenea una din cele mai importante fabrici petrochimice din România.

Locații: Parcul industrial este la 8 km de Ploiești, la intersecția liniilor importante de transport (căi ferate și rutiere) care conectează regiunea Munteniei cu Transilvania și Moldova.

3. Parcul industrial Plopeni

Parcul industrial Plopeni are o suprafață de 37 ha și găzduiește în prezent 44 agenți economici cu un total de 650 angajați. Principalele companii rezidente sunt active în domeniile de prelucrare a metalului, construcții metalice, imobiliare și turnarea pieselor de aluminiu. Conform Consiliului Județean Prahova, rata sa de ocupare este de 84%.

Proces de setare: SC Plopeni Industrial Parc și-a început activitatea în 2002, (înființat prin H.G. 1473 / 12.12.2002) prin preluarea administrării unei importante părți din patrimoniul Uzinei Mecanice Plopeni (parte a companiei naționale "Romarm"). A urmat reducerea substanțială a activității Uzinei Mecanice. Decizia de înființare a parcului industrial a stat la baza unei nevoi pentru crearea de locuri de muncă, cu accent pe producția de produse militare și civile, după disponibilizarea masivă de la Uzina Mecanică.

Facilități: Facilitățile oferite investitorilor includ acces rutier, utilități (alimentare gaz natural, alimentare cu apă și electricitate). Unul dintre factorii majori favorizanți, în afară de locațiile sale, a fost forța de muncă calificată devenită disponibilă de la Uzina Mecanică prin restructurarea activității sale.

Locație: Parcul este localizat la 15 km de Ploiești, cu acces direct de pe un drum județean. Cea mai apropiată cale ferată este la 2 km depărtare.

4. Parcul industrial Prahova

Parcul Industrial Prahova a fost înființat în interiorul vechii Uzine Mecanice Vălenii de Munte, o fabrică de armament, pe o suprafață de 28 ha. Închiderea vechii uzine mecanice Vălenii de Munte în 2000 a dus la o rată ridicată a șomajului – era înainte cel mai mare angajator din oraș. Începând cu 2007, Parcul Industrial a fost administrat de Consiliul Local Vălenii de Munte.

Proces de setare: Administrația Locală a revizuit posibilitatea înființării unui parc industrial în 2001; o decizie guvernamentală din 2002 a permis transferul gratuit al terenului de la fosta uzină mecanică din autoritatea Ministerului Industriei și Resurselor către județul Prahova. Prin decizia Consiliului județean Prahova, Parcul Industrial a fost subordonat Consiliului Local Vălenii de Munte în 2007.

Facilități: Infrastructura parcului constă în acces rutier, precum și alimentare cu energie și rețele de distribuție pentru toate utilitățile necesare. Conform administrației parcului, forța de muncă calificată este de asemenea disponibilă și autoritățile publice se implică în instruirea și dezvoltarea forței de muncă locale.

Locație: acces la drum național, acces la cale ferată și proximitatea de autostrada București - Brașov (în construcție) sunt principalele active ale sale.

5. Parc industrial Breaza

Parcul Industrial Breaza are o suprafață de 58.9 ha și este localizat pe vechea platformă industrială a SC HIDROJET SA. Obiectivul general al Parcului Industrial Breaza a fost revitalizarea și dezvoltarea economiei locale și regionale într-un mod sustenabil, creșterea standardelor de viață ale locuitorilor orașului prin atragerea de investiții și crearea de noi locuri de muncă.

Proces de setare: Începând cu 2011, autoritățile publice locale Breaza au analizat posibilitatea de a înființa un parc industrial pe platforma existentă a S.C. Hidrojet S.A. Breaza, care era principalul furnizor de locuri de muncă din zonă. Înființat în 1974, Hidrojet a produs componente de injecție Diesel, echipamente hidraulice și piese turnate precise. Compania a intrat în insolvență în 2007 și ulterior a intrat în faliment la finalul lui 2019.

Ca urmare a deciziei guvernamentale, platforma a fost transferată din proprietatea publică de stat în proprietatea orașului Breaza și compania comercială a fost înființată în 2019.

Facilități: platforma existentă avea utilitățile și facilitățile necesare pentru stabilirea și operarea parcului, construcția unei noi infrastructuri și investițiile majore în rețelele de alimentare nefiind necesare. Conform administrației parcului, investitorii au primit sprijin logistic pentru conectarea fiecărei clădiri la utilități publice (apă, canalizare, gaze naturale, electricitate), inclusiv contorizarea lor.

Locație: Parcul este în imediata vecinătate a viitoarei autostrăzi București - Brașov și aproape de calea ferată.

5.2.2.2. Studiu de caz: Cluj-Napoca

Județul Cluj este al doilea clasificat, după Prahova, la numărul de parcuri industriale, cu 12 astfel de structuri înregistrate. Unul este administrat de Administrația Locală din Cluj-Napoca (Parcul de Inovare Cluj) și patru parcuri, din care trei sunt operaționale (Tetarom I, Tetarom II și Tetarom III), sunt administrate de Consiliul județean .

Dezvoltarea parcurilor industriale este strâns legată de principalele avantaje oferite de zona Cluj. Locația, forța de muncă disponibilă și conectivitatea la transport au transformat Clujul într-un magnet atât pentru investitorii străini cât și pentru cei români. Orașul Cluj-Napoca a devenit de asemenea un hub de creativitate și inovare, construind o puternică tradiție culturală și academică proprie.

Ca centru universitar cu peste 60,000 studenți și universități recunoscute, Cluj-Napoca este domiciliul forței de muncă puternic calificate și a unei piețe de muncă foarte dinamice. Oferte educaționale județene includ 11 universități, numeroase licee și 57 licee profesionale. Cererea în creștere pentru forța de muncă calificată cu diferite specializări a dus facilitățile de educație în zona de oportunitate pentru diversificare de la IT la o gamă largă de meserii înființate pentru a opera mașinile numeric controlate. Administrația Locală s-a adaptat rapid trendurilor pieței, sprijinind diversificarea mediului educațional.

În termenii infrastructurii, orașul este bine conectat prin Aeroportul Internațional Cluj, accesul feroviar și autostrada și și-a dezvoltat rețelele de comunicare și utilități. Orașul Cluj-Napoca este de asemenea traversat de drumul european E60 (București- Oradea - Budapesta - Viena).

Parcurile industriale Tetarom

După 19 ani de la operare, TETAROM SA (Transilvania Echipamente și Tehnologii Avansate produse în România) administrează cele mai mari parcuri industriale din România, cu peste 3.98 milioane metri pătrați de teren. În afara faptului că este unui dintre cele mai cunoscute branduri din Cluj, Tetarom joacă rolul unui important centru industrial și de inovare regional care promovează atât industriile locale cât și cele străine. Trei parcuri sunt complet operaționale, în timp ce parcul Tetarom IV este încă în dezvoltare. În plus față de infrastructura industrială, administrația mai dezvoltă și Parcul de Științe și tehnologie (Tetapolis), care a primit titlul oficial în 2013.

Sursa: Parcurile industriale Tetarom

Investițiile totale atrase de Parcurile Industriale Tetarom sunt de peste 600 milioane euro, cu peste 100 de companii și aproximativ 12,000 de locuri de muncă create. Rata de ocupare a parcului industrial este în prezent de 97%; era 100% înainte de pandemia COVID-19.

Parcurile oferă zone pentru birouri și producție, precum și terenuri cu acces la utilități (gaz, apă, electricitate canalizare, telecomunicații). Alte servicii incluse sunt acces la camere de conferință, spații multifuncționale, parcare, securitate, curățenie și întreținere, oarecum și servicii cheie de sprijin precum inovare și transfer de tehnologie, legături cu autoritățile publice locale, servicii bancare, consultanți investiții, asistență juridică, tehnică și financiară. În termenii facilităților fiscale, investitorii pot accesa, în anumite condiții, sprijin de la stat (Ordinul nr. 2980/2019, fost Ordonanță de Guvern nr. 1680/2008) și schemele de ajutor de minimis (Decizia nr. 1164/2007 cu privire la acordarea sprijinului minimis pentru dezvoltarea sau modernizarea întreprinderilor).

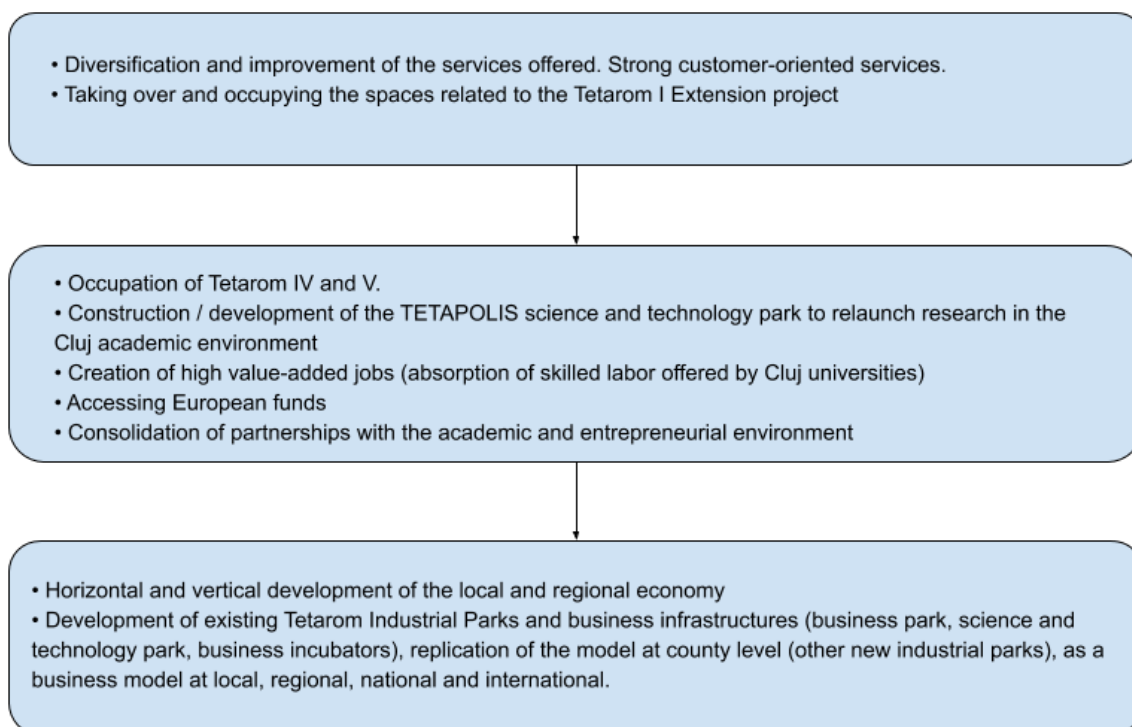
Tabel 6. Cronologia dezvoltării Parcurilor industriale TETAROM

An	Acțiuni cheie
2000	Consiliul județean Cluj transmite proiectul denumit "Dezvoltarea Zonei economice de vest– Parcul Industrial pentru tehnologii avansate " Agenției de Dezvoltare regională Nord-Est .
2001	A fost înființată compania administrativă a Parcului Industrial TETAROM , TETAROM SA.
2002	Consiliul Național pentru Dezvoltare Regională aprobă lista de proiecte de infrastructură finanțate prin programul PHARE 2000, inclusiv proiectul "Dezvoltarea Zonei economice de vest – Parcul Industrial pentru tehnologii avansate ", în sumă de 6,464,945 EURO. TETAROM SA obține primul titlu de "Parc Industrial " prin Decizia nr. 319/2002 Ministerului Dezvoltării și mediului.
2003	Lucrările de construcție au început în mod oficial la Parcul Industrial TETAROM (numit ulterior TETAROM I).
2005	Prin HCJ Nr. 95 / 27.05.2005, îi este alocată companiei TETAROM SA o altă parcelă de teren pe o suprafață de 12 ha, care se va numi Tetarom II. Sunt semnate ultimele contracte de transfer teren la Parcul Industrial TETAROM (Tetarom I). Parcul este ocupat complet.
2006	Acordul de asociere în participațiune a fost semnat cu EMERSON SRL, reprezentantul legal al companiei americane EMERSON, care în prezent ocupă integral Parcul Industrial TETAROM II (12 ha). TETAROM SA obține al doilea titlu de Parc Industrial, prin Decizia nr. 1152/2006 emisă de Ministerul Administrației și Internelor.
2007	Prin Decizia locală nr. 150 / 28 iunie 2007, se decide construirea Parcului Industrial TETAROM III
2008	Deschiderea oficială a fabricii Nokia, în Parcul Industrial TETAROM III-JUCU. Inaugurarea oficială a primei fabrici Emerson, în Parcul Industrial TETAROM II. TETAROM SA obține al treilea titlu de Parc Industrial, prin Decizia nr. 462/2008 a Ministerului de Interne și Reforme administrative TETAROM SA obține titlul de Parc Industrial , pentru 31.93 ha, prin Decizia nr. 470/2008 a Ministerului de Interne și Reforme administrative pentru extinderea Parcului Industrial TETAROM I.
2010	TETAROM SA, în parteneriat cu Consiliul județean Cluj, inițiază 2 proiecte în valoare de peste 25 milioane de Euro prin ROP 2007-2013, Axa Prioritară I "Sprijinirea dezvoltării sustenabilității orașelor – Poli de creștere urbană" – Zona de intervenție 1.1 "Planuri de dezvoltare urbană integrată": Parcul Industrial TETAROM I De dezvoltare – construcții de clădiri, extinderi și modernizarea infrastructurii și înființarea Parcului Industrial TETAROM IV.
2011	Consiliul județean Cluj aprobă prin HCJ 341 / 21.12.2011, proiectul de înființare a Parcului Industrial Tetarom IV, în comuna Feleacu.
2013	Contractul de finanțare este semnat pentru proiectul prin fonduri europene "Dezvoltarea Parcului Industrial Tetarom I - construcții de clădiri, extinderi și modernizarea infrastructurii", un proiect în valoare de 69 milioane de RON, din care 37 milioane sunt cofinanțați de Consiliul județean . Se semnează contractul de finanțare pentru proiectul " PARCUL INDUSTRIAL TETAROM IV " din comuna Feleacu. Valoarea totală a proiectului este de 54.9 milioane RON, din care 17 milioane RON – cofinanțați de Consiliul județean Cluj, 14 milioane de RON prin fonduri nerambursabile de la Fondul de Dezvoltare Regională Europeană. TETAROM SA obține al patrulea titlu de Parc Industrial , prin Decizia nr. 2137 / 10.06.2013 a Ministerului de Interne și Reformă administrativă. TETAROM SA primește titlul de parc de știință și tehnologie pentru proiectul Tetapolis, un proiect inițiat de TETAROM SA în parteneriat cu Consiliul județean Cluj și principalele universități din Cluj.
2014	Au loc ceremonia de deschidere oficială și lucrările de modernizare ale Parcului Industrial Tetarom I.

2014-2020	Administrația parcurilor a vizat ocuparea completă a spațiilor existente. Obiectiv îndeplinit. Azi, ca urmare a pandemiei și ținând cont de toate efectele negative ale mediului de afaceri, Parcul Industrial Tetarom are o rată de ocupare de 97%.
2020	Proiect de extindere Tetarom I: organizarea primei licitații pentru ocuparea a 4 noi clădiri primite în administrare

Imaginea 44. Obiectivele de afaceri pe termen scurt, mediu și lung – Parcul industrial Tetarom

Short, medium and long-term business objectives - Tetarom Industrial Parks

Principalele provocări identificate de administrația Parcurilor Industriale sunt de natură legislativă. Conform reprezentanților parcului, codul administrativ prevede că bunurile care aparțin domeniului public trebuie să fie închiriate prin licitație publică fapt care previne ca parcurile să aibă o atitudine flexibilă față de cererile pieții. Dezvoltarea parcului are de asemenea, un impact din partea managementului încet și birocratic a luării de decizii și a proceselor operaționale din circuitul public și din partea lipsei predictibilității legilor.

5.2.2.3. Studiu de caz: Cugir

Orașul Cugir, recunoscut pentru tradiția sa din industria de apărare, este un exemplu foarte bun de transformarea terenurilor dezafectate în Parc Industrial și administrarea utilizării activelor sale pentru atragerea de investiții majore. Conform Strategiei de dezvoltare a orașului Cugir (2014-2020), avantajele sale principale sunt infrastructura sa industrială disponibilă, cultura sa tehnică care datează de mai bine de 200 ani și resursa sa umană foarte bine instruită.

Capitalizarea acestor resurse, administrația la nivel local și județean, au dus la investiții majore în redevoltarea locurilor dezafectate (în special în eficiența rețelelor de distribuție) și au stabilit

parteneriate puternice cu instituții universitare și agenți economici pentru inovări ulterioare, transfer de tehnologie și dezvoltare de forță de muncă locală.

Ca urmare, rata șomajului în Cugir este sub 3%, conform Directorului Parcului Industrial Cugir, Emil Muntean. Parcul găzduiește 36 companii și aproximativ 370 angajați. Cei trei mari angajatori ai orașului sunt Star Transmission, Uzina mecanică Cugir și Fabrica de armament, însumând un total de 4300 angajați (peste 16% din populația totală).

Până în 1989, Cugir a fost un oraș mono-industrial, dependent în mare măsură de uzina siderurgică mecanică înființată în 1799. La sfârșitul anilor '90, Uzina Mecanică Cugir avea peste 18,000 angajați și producea produse pentru industria de apărare, precum și mașini de cusut, mașini de spălat etc. "Orașul s-a identificat cu uzina și uzina s-a identificat cu orașul," a declarat Emil Muntean, director al Parcului Industrial Cugir. Această tradiție a fost baza relansării ulterioare a localității și diversificarea activităților industriale și economice care au urmat în cele din urmă.

Imaginea 45. Vedere aeriană din Parcul industrial Cugir

Sursa: apitsiar.ro

Crearea Parcului Industrial Cugir

Parcul Industrial Cugir a fost înființat în 2002, cu Consiliul județean Alba drept unic acționar. Parcul acoperă o suprafață de 6.2 hectare și a vizat crearea mai multor locuri de muncă ca urmare a diminuării activității a Uzinei Mecanice Cugir. Parcul oferă spații pentru birouri, precum și spații de producție și depozitare.

După 2000, Uzina Mecanică Cugir a cedat o parte din activele sale Consiliului județean Alba pentru înființarea unui Parc Industrial și atragerea de investiții. În 2002, Guvernul a aprobat divizarea Uzinei mecanice Cugir, drept parte a companiei naționale "Romarm", în două entități – Uzina Mecanică Cugir (cu actualizarea activelor) și o nouă companie, creată pentru a administra Parcul Industrial sub autoritatea Consiliului județean Alba.³³

³³ Decizia Guvernului nr. 1031/2002

Asigurarea eficienței rețelelor de utilități

Parcul Industrial Cugir este unul dintre puținele investiții pe teren dezafectat care a reușit să reducă pierderile companiilor rezidente prin construirea propriilor rețele de distribuție pentru energie electrică, gaz, apă și o parte din rețeaua deținută de canalizare. Ca rezultat, nu furnizează toată infrastructura necesară pentru dezvoltarea afacerii ci asigură și eficiență ridicată și minimalizarea costurilor pentru companiile rezidente. Din cauza lipsei activității pe platformele civile, eficiența scăzută a transformatoarelor au dus la pierderi foarte mari de până la 60%. Investițiile majore au fost realizate într-o perioadă de șase ani aducând aceste pierderi aproape de zero, prin construcția propriilor rețele de distribuție (rețea de distribuție electricitate cu o stație de transformare, rețele de distribuție gaz și apă, precum și rețea de canalizare). Costurile utilităților și infrastructurilor de acces rutier au fost acoperite parțial prin venituri din vânzarea de teren din Parcul Industrial către Daimler-Chrysler, precum și din împrumuturi și contribuțiile proprii ale Consiliului județean.

Alte servicii oferite companiilor rezidente includ un punct de control, protecție la incendiu, igienizare, parcare, promovare, reclamă, întreținerea rețelelor de utilitate, consultanță juridică, o bibliotecă tehnică și camere de conferințe.

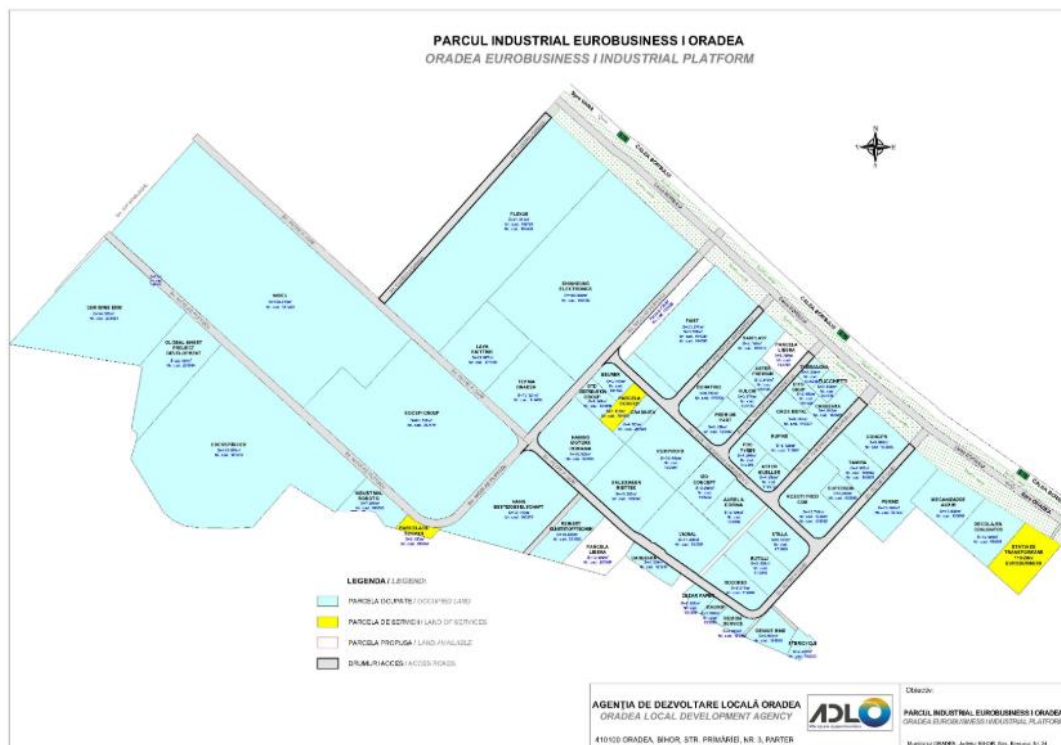
5.2.2.4. Studiu de caz: Oradea

Unul dintre cele mai bune exemple de înființare a infrastructurii de afaceri de tip greenfield este oferit de Parcul Eurobusiness din Oradea. Mai jos, includem informații despre Parcul I Eurobusiness realizat de Agenția de dezvoltare locală din Oradea. Datele oferă o aproximare a cât de mult costă acest tip de infrastructură și cum se dezvoltă.

Alimentarea cu energie electrică este de o importanță specială în construirea unui Parc Industrial și reprezintă o investiție substanțială și relativ complexă. Multe localități mici au pierdut investiții semnificative din cauza faptului că nu au putut asigura conectarea la rețeaua de energie electrică și stațiile trebuie să transforme tensiunea înaltă (110 kV) în medie (20 kV) și tensiunea medie în scăzută (0.4 kV).

Imaginea 46. Parcelarea parcului industrial Eurobusiness I Oradea

Denumirea capitolelor de cheltuieli		Valoarea cheltuieli/ obiectiv
AMENAJAREA TERENULUI	Demolări	€ 31.109
	Degajare teren	€ 156.345
	Sistematizare pe verticală	€ 93.689
AMENAJĂRI PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI	Amenajări pentru protecția mediului	€ 5.559
INVESTIȚII DE BAZĂ	Lucrări de drumuri	€ 4.570.468
	Alimentare cu apă	€ 284.052
	Canalizare menajeră	€ 471.304
	Canalizare pluvială	€ 1.764.274
	Rețele de termoficare și racorduri	€ 2.293.072
	Iluminat exterior	€ 627.437
	Alimentare cu energie electrică	€ 2.869.066
	Dotări PSI stație	€ 11.907
	Instalație electrică canalizație telefonică subterană	€ 178.163
	Racord canalizație T.C.	€ 75.821
ORGANIZARE DE ȘANTIER	Organizare de șantier	€ 188.131
TOTAL VALOAREA (inclusiv TVA)		€ 13.620.396
TOTAL VALOAREA (exclusiv TVA)		€ 16.208.271

Sursa: ADLO Oradea

Toate companiile din parc beneficiază de acces direct la o serie completă de facilități tehnice și de infrastructură inclusiv o rețea de energie electrică (propria stație de energie 110/20kV), o rețea publică de iluminat, o rețea de apă și căldură, o conductă de legătură de gaz natural, o rețea rutieră internă, o rețea de canalizare și evacuare, telecomunicații și internet, prevenirea incendiului, servicii

de administrare a unității pentru zonele comune (curățenie, pază, supraveghere video rutieră), servicii de formare (școala vocațională Eurobusiness) și programe dedicate în licee și universități.

5.2.2.5. Studiu de caz: Siret

Principalele provocări cu care s-a confruntat orașul Siret sunt reprezentative pentru barierele de dezvoltare cu care s-au confruntat orașele mici din România, care trebuie să concureze cu municipiile și reședințele de județ pentru a atrage investitori. Municipiile mari au o gamă mai largă de avantaje de oferit, inclusiv resurse educaționale (colegii tehnice, universități), și resurse financiare disponibile pentru dezvoltare, precum și calitatea vieții (spații verzi, evenimente culturale, unități de cazare). Orașele mici au un set de acțiuni cheie care pot crește șansele lor de atragerea investițiilor și ar trebui să-și maximizeze folosirea de fonduri UE.

În timpul erei comuniste, Siret era domiciliul fabricilor din industria textilă (cu o fabrică mare de covoare care a angajat peste 1800 oameni). După 1989, orașul s-a confruntat cu o perioadă dificilă din punct de vedere economic; toate fabricile existente închise între 1990-1998. În 2000, o fabrică de mobilă a fost deschisă de Swedwood (o divizie a IKEA), cu aproximativ 550 angajați. S-a închis însă opt ani mai târziu. Holzindustrie Schweighofer, care avea deja o fabrică în Rădăuți, a preluat fabrica de mobilă Swedwood, reangajând aproape 200 din angajații săi. Altă fabrică a fost deschisă de către compania est-europeană Filobranca, specializată în industria textilă; avea aproape 180 angajați, dar a închis în 2015.

În efortul de a aborda situația economică precară a orașului, Administrația Locală a făcut pașii necesari pentru a stabili primul **Parc Industrial din județul Suceava**. Acesta a fost gândit ca mediu de atragere a investitorilor și crearea de oportunități de locuri de muncă. În timpul etapei de informare și documentație, Administrația Locală a participat în vizite de studiu în Polonia, precum și la Oradea. Deși partea administrativă de înființare a Parcului industrial de tip greenfield nu a fost o sarcină dificilă, obiectivele cheie ale acestor vizite de studiu au fost de a împrumuta bune practici și de a evita riscurile, bazându-se pe experiența celorlalți.

Parcul Industrial Frontiera est-europeană (EEB) are o suprafață totală de 15.9 ha, cu posibilitatea extinderii la 25 ha. Oferă acces la principalele utilități, precum și facilitățile fiscale acordate conform regulilor de ajutor de minimis (scutirile pe teren și clădiri acordate conform ajutorului de minimis nu pot depăși 200,000 euro în trei ani consecutiv). Conform reprezentanților Primăriei orașului Siret, a fost importantă înființarea Parcului Industrial (pentru a putea oferi scuturi de taxe) și parteneriatul cu compania specializată să realizeze construcția de utilități fizice în funcție de nevoile specifice investitorilor.

Imaginea 47. Parcelarea parcului industrial Granița Europeană de Est din Siret

Condiții cumulative minime pentru admiterea în Parcul Industrial EEB Siret

- Investiția minimă: EUR 100,000
- Minim locuri de muncă create: 30
- Suma investită: un minim de 70 EUR /mp (referitor la zona totală de teren pentru care este transmisă oferta)
- Ocuparea terenului: construcții cu acoperiș construit în o zonă de minim 20% din teren, referitor la zona totală de teren pentru care este transmisă oferta.

O condiție importantă care a fost implementată ca bune practici învățată din experiența Parcului Eurobusiness Oradea este că terenul este dat în concesiune cu clauză de vânzare la finalul investiției, pentru a evita speculațiile imobiliare. După terminarea investiției, sub rezerva îndeplinirii calendarului de activități și clauzele contractuale, transferul proprietății este pregătit automat.

Administrarea Parcului Industrial a mai identificat câteva bune practici implementate la nivel național în Polonia:

- Unul dintre cele mai bune modele practice observate în Polonia este că, în afară de scutirea de impozite, orice companie care funcționează într-un Parc Industrial poate automat aplica pentru ajutorul de stat, pe când în România companiile interesate în aplicarea schemelor de ajutor de stat furnizate de Ministerul de Finanțe din România trebuie să pregătească diferite aplicații.
- Sprijinirea participării țării la târgul internațional Expo Real din Muenchen, și deținerea un stand bine reprezentat și extins, cu participarea unor oficiali de rang ridicat. În timpul crizei economice, guvernul polonez a închiriat un stand de 600 mp și a oferit vouchere autorităților locale interesate în promovarea ofertei lor investitorilor.

- Guvernul trebuie să ia act ca facilitator între mulți jucători din imobiliarele industriale (CBRE, Colliers, CTP etc.) și localitățile care sunt gata să primească. Fiecare localitate trebuie să depună eforturi individuale de promovare, însă transmiterea mesajului că guvernul sprijină aceste investiții este esențial atunci când se vorbește de actori mari din afacerile imobiliare industriale.

Promovarea Parcului Industrial

O strategie bine dezvoltată de a atrage investițiile are nevoie de un buget relativ ridicat, pe care orașele mici de cele mai multe ori pur și simplu nu le au. Totuși, orașul Siret vizează să obțină mai mult vizibilitate pentru că orașul este cunoscut drept destinație economică prin mobilizarea rețelelor sale de conexiune și participarea la târguri și conferințe de nivel înalt, precum Expo Real (München).

Strânsa colaborare cu Camera de Industrie și comerț germano-română a fost un element cheie în promovarea activităților desfășurate de administrația locală. Orașul Siret participă frecvent la evenimentele organizate de Camera și solicită constant facilitarea de întâlniri cu factorii de decizie din afaceri. Principalul obiectiv este menținerea unei rețele de parteneri de dialog care poate nu-și dorește să-și extindă afacerile azi dar vor lua la cunoștință de oportunitățile existente oferite de oraș în viitor.

Mai mult, orașul Siret a avut o participare activă și constantă la târgul internațional Expo Real pentru imobiliare și investiții ținut la Muenchen, cu scopul de a promova facilitățile și avantajele oferite de Parcul Industrial Eastern European Border din Siret și a extinde legăturile cu posibii investitori.

Una dintre marile provocări din orașele mici din regiunea de Nord-Est din România este existența prejudecății mediului de afaceri, rezumată la “este dificil să faci afaceri în zona Moldovei”. Administrația Locală din Siret demonstrează consecvența și asiduitatea în demontarea percepției factorilor de decizie din afaceri asupra acestei regiuni.

- “Este dificil să ajungi acolo” – în mod realist, drumul care conectează Vatra Dornei de Bistrița poate fi parcurs mai ușor decât București-Brașov, din cauza condițiilor de trafic. Conform reprezentanților locali, orașul Siret oferă aceeași accesibilitate la Europa de Vest precum orașele mari din Transilvania. Cineva a spus: “Este atât de aproape de Amsterdam cum este Clujul de Brașov, cu aproximativ 1452 km pe autostradă prin Ucraina și Polonia, dar este cea mai avantajoasă alternativă financiară. Costul legat de salarii este redus și disponibilitatea este mai mare ca număr în comparație cu țările din Europa de Est și Centru.”
- “Oamenii nu vor să muncească” – investitorii sunt surprinși de cât de bine sunt întreținute gospodăriile și de numărul ridicat de oameni care au plecat la muncă în străinătate (peste 120,000 la nivelul județului Suceava în 2017). În județul Suceava, numărul de locuri de muncă per 1000 locuitori este de două ori mai scăzut decât în comparație cu țările din vestul României (113,000 angajați per 744,000 locuitori). Datorită accesibilității convenabile a Parcului Industrial prin Vama Siret (300 metri de la biroul vamal Siret), este posibilă inclusiv recrutarea externă a muncitorilor transfrontalieri din Ucraina.
- “Este lipsă de forță de muncă calificată” – Colegiul tehnic local implementează deja învățământul profesional, companiile oferind sprijinul necesar pentru a califica persoane în cele mai relevante domenii iar biroul primarului sprijină liceele în toate inițiativele lor.

Investițiile și investițiile complementare vizate pentru creșterea atractivității orașului pentru investitori:

- **Proiect de mobilitate urbană:** Numărul de vehicule din Siret este aproape egal cu numărul de locuitori, ducând la blocaje în trafic. Ca răspuns, Administrația Locală implementează în prezent un proiect UE pentru a introduce transport urban electric cu posibilitatea extinderii către comunele vecine în următoarea perioadă de programare. Alte măsuri pentru a adresa această provocare include interzicerea parcerii în centrul orașului, furnizând alternativa zonelor de parcare, precum și de opțiunea park & ride.
- **Proiectele de dezvoltare a spațiilor verzi** pentru îmbunătățirea calității vieții atât a rezidenților cât și investitorilor: proiectul european intitulat “Revitalizarea terenului degradat din orașul Siret, strada Suceava, județul Suceava” a fost finalizat în 2020 și vizează extinderea suprafeței de spații verzi până la 4,800 metri pătrați, furnizarea mobilierului urban și crearea facilităților de agrement pentru comunitate. Alt proiect, în implementare în prezent, are ca scop extinderea suprafeței de spații verzi în oraș cu o zonă de aproximativ 17,000 metri pătrați pe malul râului Siret.
- **Centrul balnear de fizioterapie:** a fost semnat alt contract UE pentru noua bază de tratament în cadrul Spitalului de afecțiuni cronice din Siret, vizat să furnizeze servicii de recuperare fizică, inclusiv serviciile pentru persoanele care desfășoară muncă fizică, mișcări repetitive, statul pe termen lung sau pentru cei care adoptă o postură neadecvată în timpul activității lor profesionale – ex. statul pe scaunul de la birou pe perioade lungi.

5.2.3. Reconversia funcțională a fostelor platforme industriale

În unele cazuri, reconversia vechilor platforme industriale este soluția preferată de a înființa un Parc Industrial. Un Plan urbanistic general (PUG) bine conceput poate conține prevederi precise cu privire la reconversia funcțională a acestor platforme, precum și o procedură de restructurare în baza unui contract între Consiliul Local și proprietarii de spații dezafectate, precum noul PUG al municipiului Cluj-Napoca.

5.2.3.1. Studiu de caz: Cluj-Napoca

Noul Plan Urbanistic General (PUG) al municipiului Cluj-Napoca definește pașii din procedura de restructurare:

- (a) **Negocierile cu administrația locală pentru a stabili condițiile cadru pentru restructurare.** Aceste negocieri privesc principalii indicatori urbani, obiectivele interesului public necesare în zonă (precum parcele stradale de interes general și local, infrastructură, spații verzi, locuri de joacă pentru copii, piețe, instituții educaționale publice, sănătate, așezăminte sociale, etc.) și terenurile aferente lor, care vor deveni proprietate publică, parametri economici, drepturile și obligațiile părților, etc.
- (b) **Elaborarea studiilor urbanistice** (master plan care se va ocupa de subiecte precum - accesibilitate, organizație spațial-funcțională, infrastructură, trafic, parceri vehicule, sistem de spațiu public, sprijinirea utilităților publice care împiedică teritoriul respectiv, parametri tehnico-economici) și studii de mediu. Acestea vor ajuta cu pregătirea studiilor de fezabilitate.
- (c) **Terminarea negocierilor** în baza datelor furnizate de studiile mai sus menționate, care devin parte integrantă a contractului.
- (d) **Terminarea contractului de restructurare** dintre Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca și proprietarul unității industriale.
- (e) **Elaborarea documentației de urbanism de restructurare** (Plan urbanistic zonal - PUZ și Regulamentul local de urbanism - RLU).

Construcțiile cu valoare de patrimoniu industrial trebuie păstrate și integrate în noua structură urbanistică dacă trec printr-o procedură de restructurare.

5.2.4. Dobândirea de drepturi de proprietate asupra patrimoniului construit

În multe cazuri, intervențiile necesită “războaie” pentru obținerea proprietăților cu alte entități publice pentru bunurile cu potențial turistic ridicat. Ministerul Apărării deține câteva bucăți de teren care nu sunt în prezent folosite și din nefericire, nu intră în circuitul civil, social și economic. Aceste proprietăți pot fi folosite pentru a genera venituri, sprijinirea turismului, atragerea sau reținerea talentelor în oraș sau pot deveni puncte centrale pentru industriile creative.

Procesele de restituire continuă să blocheze intervențiile de salvare a clădirilor patrimoniu dar imediat ce aceste clădiri vor fi deținute de administrația locală, au șanse mai mari să fie reabilitate cu succes, accesând inclusiv fonduri UE disponibile în acest scop. Unele administrații locale au reușit cu succes și au putut implementa proiecte majore finanțate de UE care au deschis spațiul pentru folosul publicului și aduc un omagiu valorii istorice a zonei, precum conacelor medievale din Alba Iulia, una dintre cele mai importante și mai apreciate atracții din România.

5.2.4.1. Studiu de caz: Alba Iulia

Ca oraș turistic³⁴, investițiile din Alba Iulia din ultimii câțiva ani s-au tradus prin atingerea locului 5 pe indicele de vitalitate culturală din România în 2015, depășind orașe cu o populație mult mai mare, precum și în numărul crescut de vizitatori în citadela Alba Carolina – de la 43,000 în 2007 până la 600,000 în 2019.

Mai mult, între 2007 și 2017, numărul de unități de cazare turistice a crescut de la 9 la 42. Prin urmare, numărul de șederi peste noapte au crescut de cinci ori, de la 32,000 în 2007 la 154,000 în 2017. Dezvoltarea orașului s-a tradus și în crearea unui număr de 1,500 locuri de muncă, creșterea de autorizații de construcții și o creștere demografică susținută.

În cazul conacului Alba Carolina, parte din fortăreață a fost deținută de Ministerul Apărării; a devenit proprietatea municipiului în 2001 prin H.G. 793/2001. Ca rezultat, a putut beneficia de fonduri nerambursabile în perioada de programare 2007-2013. Pentru obținerea drepturilor de proprietate, începând cu 1998, municipiul a trimis o serie de cereri care argumentau interesul public al acestor spații ca monumente istorice și posibila lor dezvoltare pentru oraș. Stabilitatea administrației publice și sincronizarea potrivită au fost principalii factori de succes în acest proces.

³⁴ OUG nr. 93/2000, aprobat de Legea nr. 344/2001 definește întreg orașul Alba Iulia și zonele din împrejurime drept obiectiv de interes național.

Imaginea 48. Poarta I a Cetății Carolina din Alba

Sursa: Viziteaza Cetatea Alba Iulia

Palatul Princiar este alt monument istoric important din oraș care a fost transferat din proprietatea Ministerului Apărării în cel al Administrației Locale. După rezolvarea problemelor de proprietate, municipiul a câștigat o finanțare nerambursabilă de 5 milioane euro prin Axa Prioritară pentru reabilitarea clădirilor de patrimoniu, în cadrul ROP 2014-2020. S-a transmis, de asemenea, o cerere către Compania Națională de Investiții pentru finanțarea ulterioară a lucrărilor de reabilitare. Spațiile din Palatul Princiar au fost identificate ca potrivite pentru muzeu, hotel, divertisment, restaurante, evenimente, conferințe etc. Municipiul este activ în promovarea acestor oportunități posibilelor noi investitori.

5.3. Conectivitate

5.3.1. 5.3.1. Optimizarea apropierii de Vest

Zonele urbane prospere sunt aproape mereu noduri de transport. Cu cât orașele sunt mai apropiate de granița de vest a României (unde trec 70% dintre exporturi), cu atât tind să aibe o performanță mai bună.³⁵

5.3.1.1. Studiu de caz: Simeria

Cu o populație totală de 13,638, principalele avantaje strategice ale orașului Simeria sunt apropierea de vest, infrastructura de transport (este nod feroviar, cu acces ușor către autostrada A1) și tradiția sa industrială. În afară de accesul său la drumul principal și infrastructura rutieră, Simeria mai beneficiază de poziționarea sa în apropierea orașelor cu o puternică dinamică a economiei (Timiș, Alba, Cluj).

Alt avantaj semnificativ al localității Simeria constă în apropierea de zone importante turistice, precum fortăreața dacică între Orăștie și orașele Deva și Hunedoara. Simeria este și patria celei mai vechi și valoroase rezervații deontologice din România pe o suprafață de 70 ha, care integrează orașul în circuitele turistice ale regiunii și poate sprijini dezvoltarea infrastructurii turismului.

Tradiția industrială

Economia orașului Simeria a fost legată în mod tradițional de extragerea și prelucrarea pietrei și repararea și întreținerea echipamentului de transport feroviar. Pentru că aceste activități mai sunt încă foarte bine reprezentate, după privatizarea și închiderea unor structuri economice economia locală a intrat în faza de diversificare, sectorul principal actual fiind comerțul (28%), urmat de extragerea și prelucrarea pietrei (7.7%), transportul (7.4%) și o largă gamă de alte activități (57%).

Cele două companii cu o tradiție industrială în extragerea și prelucrarea pietrei (MARMOSIM) și repararea și prelucrarea materialului rulant (REVA) sunt încă principalii angajatori din Simeria, în contrast cu alte companii privatizate care au mai puțin succes în menținerea capacității de angajare și creștere a dezvoltării economice. Fabrica MARMOSIM a fost înființată în 1960 și a aparținut statului până în 1998, atunci când o companie privată a achiziționat pachetul majoritar, în timp ce REVA Simeria a fost înființată în 1869 și a fost privatizată prin licitație publică în 2001.

Măsuri de sprijini ale economiei locale

Orașul Simeria și-a propus să dezvolte o cultură pentru antreprenoriat și să atragă investitori ca prim obiectiv strategic pentru perioada 2015-2020, oferind în prezent oportunități cetățenilor orașului Simeria și celor șase localități de sub jurisdicția sa (Uroi, Simeria Veche, Sântandrei, Cărpiniș, Săulești, Bârcea Mare).

Investitorii interesați în înființarea de afaceri în Simeria au ocazia să aleagă dintre terenuri de diferite dimensiuni, orașul Simeria dispunând încă de zone mari potrivite pentru deschiderea unor locuri de producție. Municipiul a mai organizat programe de instruire pentru personalul administrației publice locale pentru a asigura colaborarea eficientă cu sectorul de afaceri.

³⁵ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

Municipiul a mai făcut investiții importante în extinderea și modernizarea rețelelor de apă, canalizare și gaze naturale și energie electrică, precum și modernizarea infrastructurii în educație, finanțate prin fonduri UE și prin Programul de Dezvoltare Locală Națională. Unul dintre cele mai recente proiecte care a fost aprobat pentru finanțare prin ROP 2014-2020 a fost extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public, care include un sistem de management la distanță și folosirea panourilor fotovoltaice.

În baza avantajelor oferite de această locație, grupul Bosch a decis achiziționarea a peste 30 ha de teren în oraș, cu infrastructură electrică, gaz și rutieră construită de administrația locală. Deși deschiderea unei fabrici de mașini de spălat a fost temporar suspendată, prezența acestui partener strategic este o investiție promițătoare pentru dezvoltarea economică a orașului Simeria.

5.3.1.2. Studiu de caz: Caransebeș

Acest studiu de caz furnizează o imagine cu privire cum s-a adaptat orașul Caransebeș (29,642 locuitori) la impactul major al declinului industrial și reorganizării sectorului economic după 1989, prezentând situația actuală și scenariile posibile pentru întărirea dezvoltării economice și îmbunătățirea calității vieții.

În termeni de avantaje strategice, orașul beneficiază de apropierea cu granița de vest cu Ungaria și Serbia și accesul la infrastructura de transport - Caransebeș este un nod feroviar, are o centură ocolitoare pentru trafic greu și este localizat aproape de drumul European E70. Caransebeș poate de asemenea capitaliza infrastructura de transport aerian, care a fost recent modernizată de către o companie privată care are drepturi de concesiune asupra sa.

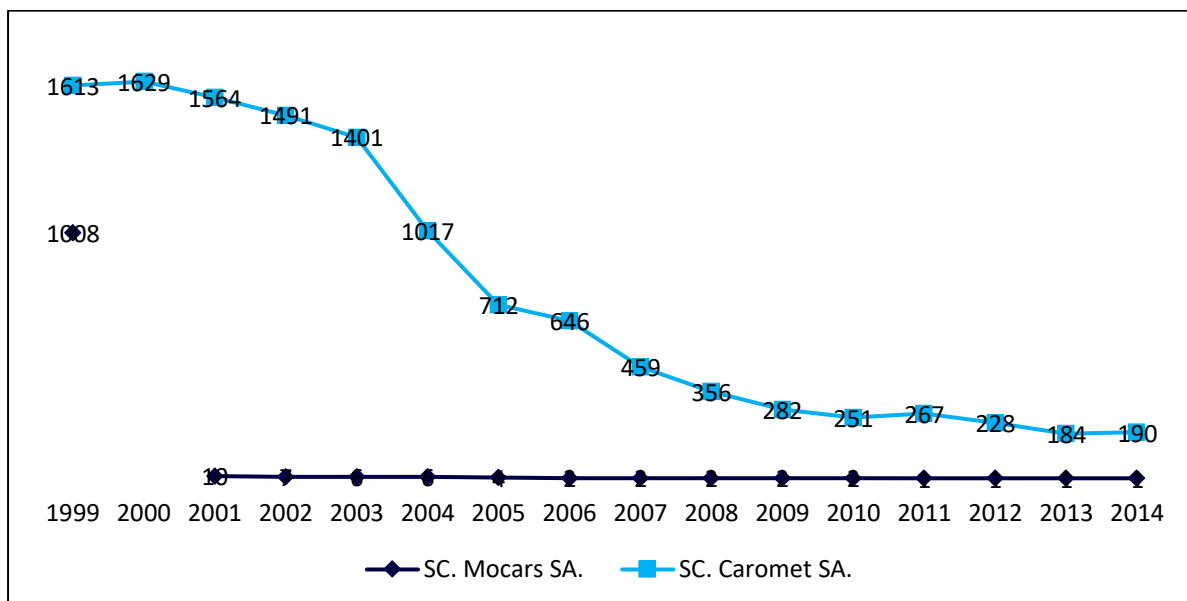
Aeroportul local a fost deschis în 1969 ca aeroport pentru urgențe și a început să funcționeze ca aeroport civil din 1975 până în 1994, când Tarom a suspendat zborurile interne către Caransebeș. Ca urmare a investițiilor private, infrastructura aeroportului local a fost reconstruită și aeroportul a primit autorizație de funcționare în mai 2020. A fost deschis un liceu tehnologic privat de aviație în interiorul aeroportului în 2018; aici elevii sunt instruiți să devină tehnicieni în mecanica de aviație, obținând diplome recunoscute internațional.

Evoluția sectorului industrial în perioada post-comunistă

În Caransebeș, cele mai reprezentative activități industriale în timpul perioadei comuniste au fost cele de construcții de mașini (inclusiv piese pentru locomotive și tramvaie), piese metalice pentru hidrocentrale și centrale nucleare, precum și procesarea lemnului.

Declinul sectorului industrial după 1989 a avut un impact major asupra municipiului, generând o creștere a șomajului în timpul perioadei de tranziție, venituri scăzute în sector, precum și abandonarea spațiilor industriale. Cele mai mari fabrici din oraș, CPL – fabrică de procesarea lemnului (în prezent Mocars, 1 angajat) și ICM – fabrică de construcții mașini (în prezent Caromet, 88 angajați), localizate pe platformele industriale în nordul și sudul orașului, aveau în trecut aproape 10,000 angajați.

Imaginea 49. Evoluția numărului de angajați a unităților de producție economice privatizate după 1989

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Perioada de destructurare industrială a stabilit tranziția de la producția industrială în masă la activitățile care favorizează procesele economice indirecte precum asamblarea și re-distribuția produselor. În prezent, unul dintre principalii angajatori din zonă este Automotive Wiring System SRL (AWS), un membru al Sumitomo Electric Bordnetze GmbH, care produce cabluri electrice pentru vehicule, cu aproape 900 angajați în comuna Buchin. În 2003, compania a închiriat spații industriale pe platformele fostei fabrici de procesare a lemnului, dar expansiunea capacității de producție a determinat relocarea sa în teritoriul administrativ al comunei Buchin. Deși este înregistrată în Buchin, compania este conectată la rețelele de servicii din municipiul Caransebeș.

Poziția acestui centru de producție de lângă Caransebeș, deși specifică sistemului lohn (în baza unui număr mare de angajați slab instruiți, cu perioade pe perioade determinate și salarii scăzute), este o importantă sursă de angajare atât pentru oraș cât și pentru zona din jur, puterea de polarizare se extinde înspre nord, către comuna Sacu (22 km, adiacentă județului Timiș), înspre est spre comuna Turnu Ruieni (13 km), înspre sud, pe coridorul Timiș, către Mehadia (68 km) și spre vest, către Reșița și Bocșa (60 km).³⁶

Alte companii importante în Caransebeș sunt TMD Friction (producător de materiale de frânare, aproape 500 angajați), TELCO-PE (producție de produse electrice cu scop general, aproape 230 angajați), Formin (prospectare geologică și servicii de forare, peste 120 angajați), cu alte două, Benning Power Electronics și Massiv Forest Products, înființate pe teritoriul comunei Buchin, cu un total de aproape 300 angajați. Acestea sunt completate de un număr de lanțuri de supermarket și restaurante, localizate cel mai adesea în nord.

Sectorul de retail (excluzând vehiculele motorizate și motocicletele) este cel mai activ sector din Caransebeș (42% dintre toate companiile), urmat de restaurante și servicii alimentare (12%), transport (10%) și construcții (6%). Sectorul retail este de asemenea sectorul cu cei mai mulți angajați. Companiile cu cele mai mari contribuții la cifra de afaceri sunt în sectorul de servicii de transport rutier.

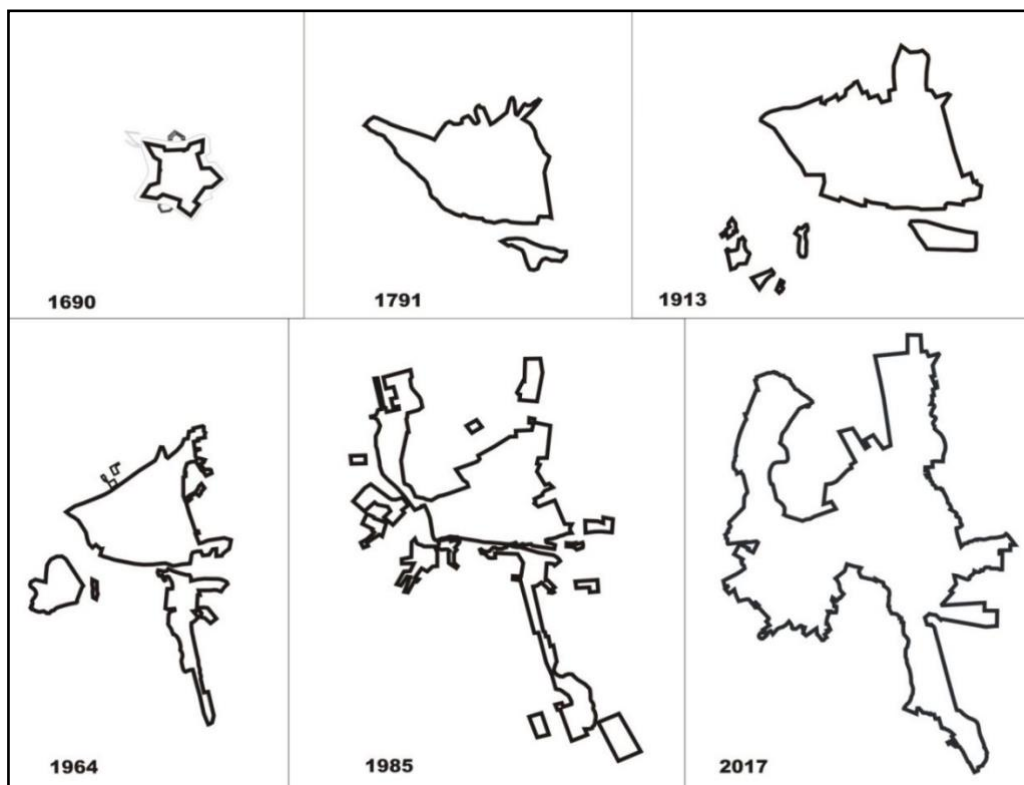
³⁶ Dragoș Onea, Urban planning and organization of the geographic space in Caransebeș, Eurobit, Timișoara, 2018.

Conform Institutului Național de Statistică, rata de șomaj local a început să parcurgă un trend în descreștere după criza din 2008, de la 611 persoane în șomaj în 2010 la 270 în 2014.

Evoluția spațiului construit

În termenii evoluției zonei de construcție în Caransebeș, locația zonelor industriale în continuarea axelor principale de infrastructură rutieră au generat o dezvoltare întinsă a zonei de construcție din nordul și sudul orașului.³⁷ După 2000, vedem o creștere a densității spațiului rezidențial prin apariția unor clădiri individuale în zonele urbane de la la marginea perimetrului construit al orașului. Actualizarea în 2000 a Planului Urbanistic general a dublat intravilanul.

Imaginea 50. Evoluția zonei urbane din municipiul Caransebeș

Scenarii pentru dezvoltarea economică

Dezvoltarea economică a orașului și regiunii Caransebeș poate fi accelerată semnificativ prin investiții în modernizarea infrastructurii actuale feroviare, care poate completa transportul rutier pentru mărfuri, permis de proximitatea de A1 și la viitoarea autostradă A6, precum și impactul pozitiv al dezvoltării turismului. Infrastructura recentă de re-operationalizare a aeroportului oferă de asemenea, un prospect pozitiv pentru regiune.

Altă direcție cheie a dezvoltării este turismul. Orașul este într-o zonă cu un potențial turistic ridicat, aproape de un lanț muntos important, cu o infrastructură de schi bine dezvoltată, inclusiv cele mai lungi rute de urcare pentru schi din România (peste 3.5 km, Muntele Mic). O importantă atracție în cadrul orașului este Parcul Teiuș, care oferă o gamă largă de oportunități culturale, sportive și de recreere, care ar putea sta la temelia brandului turistic al orașului.

Deși restructurarea industrială a generat apariția unor noi unități industriale în nordul orașului Caransebeș, zona de sud este preponderent rezidențială, lipsind spațiul pentru construcția de locuri de producție. Companiile și-au stabilit sedii în comuna Buchin, localizată în continuarea drumului

³⁷ Radu Săgeată, *Urban Geography*, "Lucian Blaga" University Publishing, Sibiu, 2010

europene, unde vaste zone de teren au devenit disponibile. Pentru a eficientiza transferul intermodal de persoane și mărfuri, municipiul Caransebeș a dezvoltat un Plan de mobilitate urbană durabilă pentru 2020-2030 pentru municipiu și localitățile din zona sa de influență, care vizează stabilirea terminalelor de transport și implementarea transportului public electric.

Îndepărtându-ne, viitoarea dezvoltare economică a orașului se bazează pe capitalizarea locației sale bune, a conectivității bune la infrastructura feroviară și rutieră, pe potențialul turistic, modernizarea infrastructurii feroviare, precum și pe dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii pentru servicii de bază

5.3.1.3. Studiu de caz: Lugoj

Municipiul Lugoj (46,589 locuitori) are două sate în cadrul limitelor sale, Tapia și Măguri; acestea sunt localizate la 5 km și respectiv 8 km de centrul orașului. Poziția avantajoasă a orașului – în vestul țării, la 135 km de granița cu Ungaria, 55 km de aeroportul Timișoara, pe cele două artere principale (DN68 și E70, care fac parte din coridorul Pan European 4), a jucat un rol major în dezvoltarea economică a orașului Lugoj. Orașul mai beneficiază de un drum ocolitor și de o conexiune directă la autostrada A1.

În perioada dintre cele două războaie, Lugoj a devenit un centru important al industriei ușoare, în special în domeniul materialelor textile și de construcții. Rămâne una dintre cele mai importante industrii locale pe toată perioada comunistă, când orașele erau puternic industrializate, cu o populație care a ajuns la 60,000 în 1989. Precum multe alte localități urbane din România, Lugoj s-a confruntat cu o reducere a activității industriale după 1989, chiar și în ramurile sale tradiționale precum industria textilă.

Semnele dezvoltării economice și industriale au reapărut după 1993, cu primii investitori străini stabiliți aici și dezvoltarea unei a doua platforme industriale (Tapiei), în plus față de cea existentă (Timișorii). Locația bună, tradiția industrială și disponibilitatea unei forțe de muncă specializate la costuri reduse față de alte orașe din regiune au fost factorii principali care au făcut ca investitorii să – și stabilească locurile de producție în Lugoj. Investitorii pot de asemenea să achiziționeze, închirieze sau să concesioneze la sume semnificativ mai scăzute față de Timișoara.

Conform reprezentanților municipiului, industria de produse sanitare (Mondial Lugoj - Villeroy & Boch), industria automobilistică (Autoliv, Hella, Schieffer, Honeywell, Eybl), producția de echipamente electrice și prelucrarea lemnului au generat mai mult de 50% din totalul cifrei de afaceri și a angajat mai mult de jumătate din forța de muncă locală. Industria ușoară - textile, îmbrăcăminte, încălțăminte (Primos, Schöller Romania, Riva Intima) este foarte bine reprezentată, de asemenea. Ca rezultat, rata șomajului a scăzut de la 841 persoane șomere în 2010 la 233 în 2018, și impozitul pe clădiri a crescut cu aproximativ 23%.

Principalele provocări din dezvoltarea economică a orașului Lugoj au fost legate de declinul industrial după 1989, infrastructura slabă, lipsa forței de muncă calificate și relocarea companiilor în județe cu costuri mai mici pentru mâna de lucru. Printre măsurile luate de a atrage investițiile și de a promova orașul ca locație de afaceri au fost condițiile de închiriere de teren favorabile, sprijinul în conectare la infrastructura de utilități, facilitățile fiscale, modernizarea transportului local, infrastructura de apă și evacuare, precum și reglementarea transportului public local gratuit. Municipality a mai facilitat și dialogul între instituțiile de educație și companiile locale, pentru armonizarea ofertei de lucru actuale oferind specializări de liceu local.

5.3.1.4. Studiu de caz: Curtici

Orașul Curtici (8,754 locuitori) este în partea de vest a României, în imediata vecinătate a graniței cu Ungaria și la 17 km nord de Arad. Curtici este de asemenea un nod feroviar esențial, asigurând conectarea la centrul și vestul Europei.

Potențialul agricol al zonei, poziția favorabilă la granița de vest a României, proximitatea de orașul Arad și prezența liniei de cale ferată care conectează vestul Europei sunt principalele puncte forte care au dus la dezvoltarea economică a orașului Curtici. O analiză a PIB-ului per capita și impozitul pe venit per capita pentru 2013-2017 așează orașul în partea de sus a clasamentului printre cele mai dezvoltate economic localități din România – clasată pe locul 8.³⁸

Sectoarele cu cel mare număr de angajați sunt în industria de procesare și producție, urmată de agricultură. Industria de procesare și producție angajează până la 35% din populația activă și este reprezentată de unități de prelucrare a produselor semifinisate din lemn (parchet și piese mici), o unitate de procesare a laptelui, unități de depozitare importante și activități auxiliare pentru transport și unități care aparțin industriei ușoare – confecții textile.

Sectorul agricol a jucat un rol important din punct de vedere istoric în economia orașului Curtici, atât înainte de 1989 cât și în prezent; în prezent implică în jur de 20% din populația activă a orașului. Orașul este compus în mare din teren arabil (85% din teritoriul total). Climatul favorabil și solul fertil sunt un avantaj.³⁹

Zona liberă Curtici Arad

În baza locației strategice a orașului, Zona liberă Curtici Arad a fost înființată în 1999, cu o suprafață de 90 ha, alcătuită din două platforme localizate în Curtici (75 ha) și în Arad (15 ha). Este singura zonă liberă din județ care este localizată pe un coridor rutier european, aproape de cele patru puncte vamale. Mai mult, locația favorabilă a Zonei libere Curtici Arad permite accesul rutier excelent (709B drum județean), cale ferată și aeriană, datorită apropierii de Aeroportul Internațional din Arad, care operează atât cu nave pentru pasageri cât și de mărfuri.

Deși locația și infrastructura furnizează o amplasare potrivită pentru dezvoltarea economică, Zona liberă Curtici Arad s-a confruntat cu plecarea a două mari companii în 2019, cauzând pierderea a 2000 locuri de muncă. Zona liberă este foarte posibil sub impactul efectelor pandemiei globale COVID-19, necesitând o evaluare a pârgurilor ce pot fi folosite pentru a atrage mai mulți investitori.

5.3.2. Îmbunătățirea conectivității regionale - Asigurarea conectivității prin transportul metropolitan

Dezvoltarea infrastructurii metropolitane de transport și de transport public sunt esențiale pentru asigurarea dezvoltării economice și accesul la oportunități pentru persoanele din afara orașelor principale. Există puține sisteme de transport operațional metropolitan în România în acest moment, deși datele de navetă indică că aceste sisteme sunt necesare în cele mai multe orașe mari.⁴⁰

5.3.2.1. Studiu de caz: Alba Iulia

Asociația de dezvoltare Inter-comunală pentru transport public

Pentru asigurarea mobilității forței de muncă din jurul municipiului Alba Iulia, a fost înființată o asociație de dezvoltare intercomunală pentru transport public la începutul anului 2012, legând opt unități administrativ teritoriale și servind aproximativ 95,000 locuitori. A fost prima inițiativă a unei

³⁸ <https://urbanizehub.ro/analiza-topul-localitatilor-din-romania-cu-cele-mai-puternice-economii/>

³⁹ Strategia de dezvoltare locală din Curtici 2016-2020

⁴⁰ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*.

administrații locale de a implementa transportul metropolitan și este unul dintre cele mai performante sisteme de transport metropolitan din România.

Imaginea 51. Acoperirea Companiei de Transport Public Metropolitan din Alba Iulia

Sursa: Compania de transport public din Alba Iulia

5.3.3. Conectivitatea la nivelul orașelor

Reabilitând o atracție turistică, fără a da atenție conectivității și infrastructurii publice din jur, aduce arareori valoare economică. Astfel, intervențiile la infrastructura publică și la servicii din zonele care înconjoară atracțiile turistice sunt esențiale.

Cu cât se ajunge mai ușor la un punct de atracție, cu atât mai mulți vizitatori vor veni. Accesul facil la aeroport, infrastructura mare rutieră, feroviară și hub-uri navale este esențial în această privință, deși nu este mereu la îndemâna unei autorități locale să furnizeze această conectivitate.⁴¹

5.3.3.1. Studiu de caz: Turda

Interconectări cu zone de interes strategic pentru oraș

Municipiul Turda este al doilea oraș ca mărime din județul Cluj. Luând în calcul proximitatea de orașul Cluj-Napoca, interesul administrației locale este de a dezvolta fluxul de turism în ambele direcții. Oportunitatea este evidențiată în mod special prin construirea Autostrăzii Transilvania, precum și prin apropierea orașului Turda de aeroportul Cluj-Napoca. Strategia CON-TUR 2016-2020 vizează să asigure o mai bună interconectare cu zonele de interes pentru orașul Turda (Cluj-Napoca, aeroportul Internațional Avram Iancu, zona Apuseni, locații de interes turistic pe o rază de 40-50 km), precum și modernizarea infrastructurii de transport (rutieră, feroviară) la principalele destinații turistice din interesul zonal local.

⁴¹ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

Mobilitatea alternativă și reabilitarea infrastructurii rutiere, pietonale și de utilități

În 2018, Turda a primit premiul din partea Comisiei Europene pentru cel mai bun Plan de mobilitate urbană sustenabil (SUMP) din UE, pentru "viziunea de planificare clară, strategia robustă de finanțare și obiectivele măsurabile"⁴². În baza acestui plan, Primăria orașului Turda va avea acces la o valoare financiară de peste 50 milioane de euro din fonduri nerambursabile până în 2030.

Ca obiectiv turistic principal al orașului, Mina de sare din Turda a primit atenția specială în termenii de îmbunătățire a mobilității prin SUMP (2017-2030). Gradul scăzut de accesibilitate la nivel local a fost identificat ca principala barieră a capitalizării acestui punct de atracție turistică. Pentru această zonă, SUMP promovează folosirea mijloacelor alternative de transport, în special prin implementarea benzilor pentru biciclete și a unui program de bike-sharing. Planul propune de asemenea implementarea unui funicular de acces la mina de sare, care vizează să sprijine persoanele cu mobilitate redusă și încurajează utilizarea bicicletelor ca mijloc de transport către mina de sare.

Imaginea 52. Îmbunătățiri de mobilitate propuse pentru creșterea atractivității la Minele de sare din Turda

Sursa: Plan de mobilitate urbană sustenabilă Turda (2017-2030)

⁴² <https://cciph.ro/judetul-prahova/profilul-economic-al-judetului-prahova/>

Unul dintre proiectele propuse ar putea fi implementarea unei rute care include crearea infrastructurii pentru un funicular, conectat la rețeaua propusă de biciclete care va favoriza metodele de bike-sharing care vor fi așezate în puncte strategice. Prin promovarea metodelor alternative de lucru, altă nișă a turismului poate fi turismul de ciclism, o metodă de promovare folosită în țările din Europa de vest.

Lucrările propun de asemenea și modernizarea infrastructura drumurilor și pietonalului din zonă, precum și investițiile în rețeaua de transport public prin modernizarea zonei de așteptare și achiziționarea de autobuze electrice. Este propusă și o rută de autobuz care ar putea lega atracțiile principale turistice ale municipiului. Reabilitarea inițială a Minei de sare a inclus de asemenea și crearea unei noi rețele de apă și canalizare și a unei instalații de tratare a apei.

5.4. Sprijin pentru întreprinderi și finanțe

5.4.1. Stabilirea incubatoarelor pentru firme start-up și a parcurilor de afaceri

Start-up-urile trec printr-o perioadă dificilă în ultimii ani și lipsa lor de experiență și resurse a necesitat un spațiu de incubare . Autoritățile publice pot furniza astfel de spații de incubare care permit start-up-urilor să parcurgă mai ușor primii lor ani.⁴³

5.4.1.1. Studiu de caz: Odorheiu Secuiesc

Orașul Odorheiu Secuiesc este caracterizat prin o densitate ridicată a agenților economici, aducând o contribuție ridicată la cifra de afaceri a județului (35.1%)⁴⁴. Deși infrastructura rutieră din județul Harghita este relativ mai puțin dezvoltată, Odorheiu Secuiesc beneficiază de o bună legătură feroviară și de proximitatea de Ciceu (51.6 km), un nod feroviar care face legătura cu estul, nord - estul și sud-vestul României.

Principalii angajatori sunt activi în industria de îmbrăcăminte, precum și în comerțul alimentar, industria de imprimare și industria lemnului. Accentul său pe industria ușoară datează din perioada comunistă, când au fost înființate principalele întreprinderi deținute de stat, fără reprezentare în industria grea. Harghita este unul dintre cele 11 județe care nu au înființat niciun Parc Industrial, dar a făcut pași importanți în dezvoltarea infrastructurii sale centrale de afaceri.

⁴³ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

⁴⁴ http://elemzo.hargitamegye.ro/wp-content/uploads/2016/11/AnalizaSiStrategie_20161012.pdf

Sursa: Centrul de afaceri Harghita

Odorheiu Secuiesc are un incubator pentru start-up-uri de succes și a obținut finanțare pentru construirea unui al doilea, localizat pe un teren nefolosit de teren în apropiere. Harghita Business Center a fost înființat în 2017 de Consiliul județean și Administrația Locală din Odorheiu Secuiesc și comuna Dealu, pentru a promova antreprenoriatul și pentru a sprijini start-up-urile din regiune. Companiile găzduite în centrul incubatorului beneficiază de diferite programe de mentoring și instruire, precum și spații moderne și infrastructură.

Investiția a fost finanțată prin Programul Operațional Regional 2007-2013. În baza acestei experiențe și a rezultatului pozitiv, municipiul a obținut finanțare UE pentru crearea unui al doilea incubator de afaceri pentru industriile creative până în 2022, cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă și de a îmbunătăți economia din regiune.

În prezent, economia locală din Odorheiu Secuiesc se bazează încă pe industria de îmbrăcăminte, care necesită forță de muncă relativ slab calificată și salarii reduse. Pentru a crea mai multe oportunități, municipalitatea sprijină activ dezvoltarea noilor afaceri, în timp ce asigură programe educaționale de calitate în parteneriat cu patru universități din Ungaria. Centrul academic al orașului oferă programe în colaborare cu patru universități din Ungaria în domenii cheie precum industria ușoară, comerț și marketing, dezvoltare rurală și inginerie agricolă, turism și alimentație publică.

5.4.1.2. Studiu de caz: Simeria

Unul dintre cei mai importanți pași în sprijinirea afacerilor locale a fost înființarea Parcului de afaceri Simeria, un proiect finanțat prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 4 "sprijinirea mediului de afaceri local și regional", domeniul de intervenție 4.1 "Dezvoltarea sustenabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală". Parcul de afaceri oferă spații de producție și birouri, precum și o sală mare de conferințe cu o capacitate de peste 300 oameni și un program de incubare.

Agenții economici care își doresc să intre în programul incubatorului în cadrul Parcului de afaceri din Simeria trebuie să îndeplinească anumite criterii, inclusiv cerințele de a fi noi întreprinderi mici și mijlocii, să aibă un potențial de dezvoltare ridicat și să creeze cel puțin trei locuri de muncă în următorii doi ani de activitate.

Sursa: Parc de afaceri Simeria

Deși parcul a avut un început ușor după inaugurarea sa în 2014, rata de ocupare a crescut constant începând cu 2016; în prezent parcul încearcă să respecte indicatorii economici ceruți prin contractul de finanțare. Proiectul inițial avea management privat. A fost transferat ulterior în administrarea Consiliului județean în 2016 pentru a crește eficiența prin intermediul unei administrații directe. Consiliul județean a fost administratorul parcului prin Agenția de Dezvoltare socială și economică a județului Hunedoara până în 2020, după care a fost transferat în administrarea Consiliului Local Simeria. Municipality a planificat stabilirea unei administrații mixte, public-private.

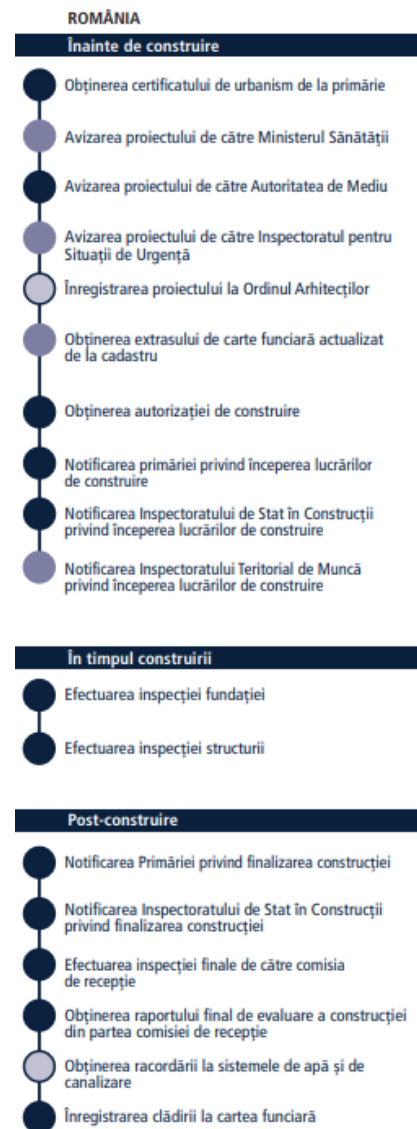
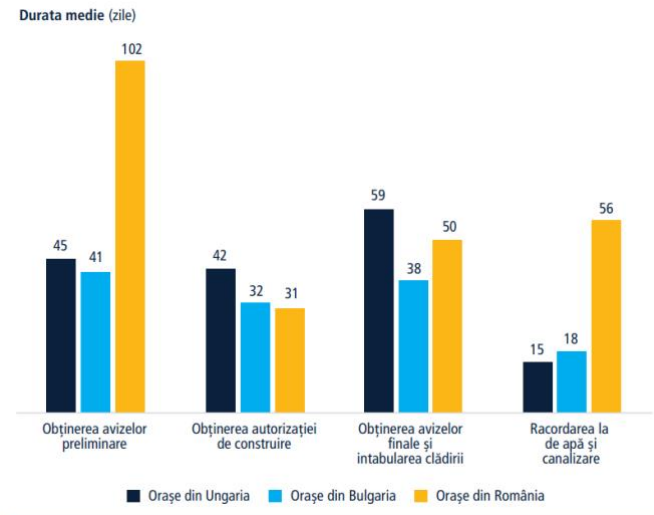
5.4.2. Eficientizarea procesului de obținere a autorizațiilor de construcție

Confruntarea autorizațiilor de construcție în România poate fi o povară dacă ne uităm la vecini și la alte economii.⁴⁵ În București, cu cel mai eficient proces, se fac 24 proceduri în timp ce în Cluj-Napoca, Ploiești și Timișoara sunt necesare 27. Principala diferență între orașele din România stă în obținerea unei autorizații de proiect înainte de construire. Cel mai rapid proces din oraș are nevoie de 156 zile, în timp ce în unele localități poate dura și până la 300 zile. În general, costurile sunt relativ mari în România cu o medie de 3.4% din valoarea clădirii. Este de 1.7 ori mai mare decât media UE, mai mare din cauza taxelor mari de aprobare și a autorizațiilor de construcție. Reglementările de construcție sunt în general disponibile online, cerințele sunt clar specificate, verificările de control de calitate sunt valabile înainte, în timpul și după construire și profesioniștii implicați în procesul de control al calității sunt bine calificați. Ca rezultat, este cotate cu puncte din 13 din 15 posibile la indicele de control de calitate pentru construcții, depășind Media UE de 11.4.

⁴⁵ World Bank. Doing Business in the EU 2017 – Bulgaria, Hungary, Romania. Comparing Business Regulation for Domestic Firms in 22 Cities in Bulgaria, Hungary and Romania with 187 Other Economies.

Imaginea 53. Pașii pentru obținerea unei autorizații de construire în România (conform WB Sub-National Doing Business Report 2017) ➔

Imaginea 54. Timpul de obținere a autorizației de construire în România în comparație cu Bulgaria și Ungaria 🕒

5.4.3. Susținerea sectoarelor cu valoare ridicată

5.4.3.1. Studiu de caz: Oradea

Pentru a-și susține creșterea, municipiul Oradea se concentrează pe atragerea investițiilor performante. Ultimii investitori anunțați în Parcul Industrial se concentrează pe tehnologia inovativă, de ultimă generație: producția de roboți (Braintronix), precum și baterii/acumulatori necesare în industria de automobile și aeronautică (ATNOM). Pentru a dezvolta în continuare aceste sectoare foarte valoroase, Administrația Locală se angajează să continue investițiile în calitatea vieții urbane și are o strategie pentru atragerea și instruirea specialiștilor IT în oraș, prin intermediul pachetelor de facilități și stimulente, parte a programului “Make IT in Oradea”, care va fi lansat la finalul lui 2020.

Make IT in Oradea este o inițiativă comună cu Primăria orașului Oradea și comunitatea tehnică locală pentru sprijinirea dezvoltării unui ecosistem IT competitiv. Programul acordă facilități fiscale (reducerea impozitului pe clădiri) pentru locurile în care operează companiile IT și sprijină dezvoltarea start-up-urilor locale, antreprenorii și SMEs în domeniul IT. Programul de incubare a start-up-urilor va avea un buget anual de 300,000 euro, acordat de Primăria orașului.

Programul va include ideea de jams, hackathons și bootcamps, după care start-up-urile “câștigătoare” vor fi selectate și vor intra în etapa de incubare a programului, timp de șase luni. Pot participa și companiile care pivotază spre alt produs. “Ne dorim să dăm câteva direcții în sectoare și industrii, dar nu ne vom limita la acestea. Ne vom adapta conform ideilor și pasiunii solicitanților. Încă nu sunt finalizate dar sectoarele vizate dar vor include cel mai probabil cele din securitatea digitală, IoT, Smart City, industria automobilistică și, în special, smart cars,” a declarat David Achim, Director al Oradea Tech Hub.

Unul dintre obiectivele cheie ale proiectului este de a încuraja tinerii să rămână sau să revină în Oradea și să-i conecteze la oportunitățile locale. Programul mai oferă un pachet pentru sprijinirea elevilor de licee sau colegii, punând bazele unei noi generații de specialiști IT. Măsurile de sprijin includ școlarizarea, precum și masa și cazarea pentru elevii din localitățile din împrejurimi .

5.4.4. Impunerea mărcilor locale

Efectele pozitive ale promovării și impunere a unei mărci merg dincolo de domeniul turismului, în atragerea persoanelor și investițiilor, precum și dezvoltarea unor mărci comerciale puternice locale. Alba-Iulia a construit o tradiție istorică și culturală și a generat o creștere majoră în turism printr-o inițiativă propusă de public, fiind primul oraș din România care are un manual de identitate. Însă, impunerea mărcilor locale nu este întotdeauna o sarcină realizată de administrațiile publice. În unele cazuri, precum în Borsec, gloria unui fost foarte popular oraș balnear turistic este păstrată printr-o marcă comercială.

Chiar și cele mai multe atracții vor mai rămâne nevizitate dacă oamenii nu au informații despre ele. Dacă autoritățile locale stabilesc că au ceva valoros de vizitat, trebuie să identifice și căie creative pentru a promova acele atracții.⁴⁶

5.4.4.1. Studiu de caz: Alba Iulia

Alba Iulia este promovată la nivel european ca exemplu de bune practici în domeniul brandului de oraș.⁴⁷ Manualul său de imagine a fost realizat în 2010, devenind primul oraș din România care are un astfel de manual și în 2017 orașul a obținut recunoașterea oficială din partea Comisiei Europene (prin Secretariatul URBACT) pentru proiectul de branding a orașului.

Manualul de imagine al orașului⁴⁸ poziționează Alba Iulia într-o manieră curajoasă, drept “cealaltă capitală” și drept orașul cu cea mai mare citadelă din România. Imaginea este construită, de asemenea, ca o reinterpretare a valorilor de patriotism dintr-o perspectivă modernă. Datorită investițiilor masive în renovarea citadelei, strategia de dezvoltare a brandului de oraș plănuiește să direcționeze jumătate din acțiunile propuse pe domeniul turismului.

O abordare digitală și centrată pe design de atragere a vizitatorilor

Manualul de branding și ghidul sunt completate de un website dedicat călătorilor, o aplicație mobilă în limba română și limba engleză, un ghid turistic, campanii de promovare, o strategie digitală, repere interactive, un magazin design concept, un muzeu cu experiențe interactive și coduri publicitare QR pentru 64 monumente⁴⁹. Alte canale de comunicare oficiale includ paginile Facebook și Twitter destinate turiștilor, în limba engleză, un canal YouTube, un website dedicat orașului Alba Iulia ca smart city și un blog dedicat de turism în limba română⁵⁰. Operatorii economici locali au început, de asemenea, să folosească identitatea vizuală a orașului (producătorii de vinuri, producătorii de pâine).

⁴⁶ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

⁴⁷ <http://urbact.eu/city-branding-making-invisible-visible>

⁴⁸ https://www.apulum.ro/pdf/Alba%20Iulia%20Manual%20De%20Brand_2014.pdf

⁴⁹ <http://albaiuliaqr.ro/>

⁵⁰ www.viziteazaalbaiulia.ro

Abordare de marketing neconvențională

Alba Iulia a folosit o abordare neconvențională de a promova orașul, inclusiv prin intermediul unei invitații către Prințul Charles, transmisă de către Primarul municipiului Alba Iulia. Inițiativa a fost apreciată de experții în crearea brandului de oraș, dată fiind circularea acesteia în majoritatea publicațiilor internaționale, fără a implica costuri ridicate pentru municipalitate. Colaborarea cu bloggeri, precum și incluziunea în rețele precum Europa Nostra (dedicată patrimoniului cultural) și TransRomanica, pot fi menționate printre alte inițiative de promovare. În 2011, Alba Iulia a primit titlul de Destinație Europeană de Excelență din partea Uniunii Europene, fapt care a contribuit semnificativ la vizibilitatea orașului.

5.4.4.2. Studiu de caz: Borsec

Orașul Borsec a devenit sinonim cu cea mai de preț resursă naturală pe care o posedă, apa minerală. Conform strategiei de dezvoltare sustenabilă a orașului 2015-2020, până la 95% din forța de muncă locală este angajată în îmbutelierea apei minerale, existând “foarte puține familii care nu au membri implicați în acest proces”⁵¹.

Compania care deține resursele naturale este Romaqua Group, una dintre cele mai valoroase companii din România, cu aproximativ 2,000 angajați distribuiți în cele șase fabrici, în Borsec, în București, Bușteni, Sebeș și Stânceni. Apa minerală Borsec este, de asemenea, una dintre cele mai puternici imagini din România, cu peste 200 de ani de recunoaștere internațională.

Borsec este situat la o altitudine de 900 m, într-o zonă cu mai mult de 15 izvoare de apă minerală naturală și o varietate de atracții naturale, înconjurată de trei munți importanți. Orașul a fost declarat stațiune balneară în 1953. În 2017, orașul și-a reobținut statutul de stațiune de interes național, pe care îl pierduse în 2001, când baza de tratament din oraș fusese închisă. Redobândirea statutului îi permite să acceseze fonduri structurale pentru dezvoltarea turismului.

În ciuda unei infrastructuri balneare dezvoltate, sectorul turistic a scăzut considerabil după 1989, din cauza privatizărilor lipsite de succes și a inconsecvențelor din noua legislație. Doar 3% dintre IMM-uri sunt active în sectorul turistic; bazele de tratament existente și infrastructura turistică fiind extrem de degradate⁵².

Într-un efort de revitalizare a turismului local, Borsec a beneficiat de un program de investiții printr-un proiect al Ministerului Dezvoltării Regionale și turismului început în 2011. Acesta implica redezvoltarea atracțiilor turistice, construcția unei noi baze de tratament și wellness (în derulare încă) și trei pârtii de schi. Au fost create de asemenea și parteneriatele public-private, precum și cele pentru deschiderea Băii Ó-Sáros cu apă minerală încălzită.

Administrația locală consideră revitalizarea turismului drept direcția principală în vederea dezvoltării economice. Investitorilor locali și străini li se oferă oportunitatea de a achiziționa teren intravilan pentru dezvoltarea infrastructurii de turism, precum și dreptul de a folosi surplusul din resursele de apă minerale existente. Oportunitățile de investiție disponibile în active publice sunt promovate de asemenea pe platforma “[Invest in Harghita](#)”, administrată de Agenția de Dezvoltare județeană Harghita. Investitorii au opțiunea de a achiziționa vile existente istorice și terenurile aferente lor de la proprietarii de proprietăți private.

⁵¹ Strategie de dezvoltare sustenabilă din Borsec (2015-2020)

⁵² idem

5.5. Abilități și inovație

5.5.1. Asigurarea disponibilității forței de muncă calificată

Existența unui personal cu o calificare înaltă în domeniile de specializare căutate reprezintă un element cheie pentru atragerea și menținerea investitorilor și necesită ca instituțiile de învățământ să fie puternic ancorate în realitatea economică a comunității. Stabilirea parteneriatelor dintre administrația publică, instituțiile de învățământ și agenții economici pentru dezvoltarea educației în sistem dual s-a dovedit a fi foarte eficientă.

Școala vocațională Germană Kronstadt din Brașov este prima astfel de inițiativă din România și singura care funcționează exclusiv în sistem dual, cu o personalitate juridică independentă față de cea a unui colegiu tehnic. Alt exemplu de bune practici de învățământ profesional organizat în cadrul colegiilor tehnice tradiționale includ Oradea, Cugir și Alba Iulia.

Sursa cheie a productivității companiei este reprezentată de oamenii săi. Sunt oamenii care gândesc și concep produsele și serviciile, sunt oamenii care produc în cele din urmă aceste produse și servicii și sunt oamenii care pun pe piață și vând produsele și serviciile. Astfel, când o companie se decide unde să se localizeze sau când un antreprenor decide unde să-și înceapă afacerea, disponibilitatea forței de muncă este unul dintre primele lucruri la care ar trebui să se gândească.⁵³

5.5.1.1. Studiu de caz: Brașov

Școala vocațională Germană Kronstadt (SPGK) a fost înființată în 2012, la inițiativa unor agenți economici germani care au identificat o nevoie stringentă de personal tehnic calificat în zona Brașov. Deși la început a existat o rețineră majoră față de acest sistem de educație, modelul dual vocațional s-a dovedit a fi de mare succes în Brașov. Atenția acordată pregătirii practice asigură o rată ridicată de angajare pentru elevi chiar în companiile în care au învățat.

În prezent, școala oferă următoarele calificări: operator pentru mașini unelte cu comandă numerică, operator mașini unelte și instalații industriale, tehnician matrițer, sudor și confecționar articole din piele și înlocuitori. Prin continuarea drumului educațional la clasele din sistemul seral, absolvenții pot deveni operatori sau tehnicieni, putând mai apoi să meargă la facultate. Liceul seral este frecventat doar de absolvenții SPGK, care trebuie să fie angajați pe parcursul acestei perioade.

Învățământul profesional este unul dintre cele mai importante obiective ale Clubului Economic German din Brașov. Ca urmare a succesului său, DWK desfășoară un program de popularizare a învățământului dual în toată România.

⁵³ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

Imaginea 55. Școala în sistem dual Kronstadt

Sursa: școala profesională Kronstadt

Cadrul legislativ pentru învățământul dual

Una dintre deciziile legislative cu cel mai mare impact a fost adoptarea unei metodologii de organizare și funcționare a învățământului dual în 2017. O altă schimbare importantă a avut loc în 2014, când printr-un Ordin de Ministru a fost aprobată începerea școlii profesionale din clasa a IX-a, în locul clasei a X-a. În urma acestei modificări legislative, cererea în cadrul școlii Kronstadt a crescut la 5 elevi pe loc, comparativ cu o cerere anterioară de 1,5 elevi pe loc pentru începerea clasei a X-a.

Cadrul administrativ

Dezvoltarea Școlii vocaționale Germane Kronstadt este un exemplu de colaborare de succes între sectorul privat și autoritățile publice: actuala clădire a școlii a fost reabilitată de Primăria orașului, iar amenajările interioare, utilitățile atelierelor și echipamentul sălii de sport au fost finanțate de către întreprinderi (această metodă de colaborare este de asemenea motivată de faptul că multinaționalele își justifică cu greu costurile investițiilor în imobiliare sau renovări pentru construcții). În anii care urmează, școala mai are în plan să construiască un internat cu peste 300 de locuri. Construcția va fi finanțată din bugetul local, în timp ce facilitățile, resursele și proiectul în sine sunt finanțate de DWK.

"Cheia spre succes a fost, de fapt, parteneriatul dintre mediul economic, autoritățile publice locale, Inspectoratul Școlar județean Brașov și Ministerul Educației." - Werner Braun, Președintele Clubului Economic German din Brașov.

Colaborarea strânsă cu agenții economici, pe de altă parte, asigură, de asemenea, un nivel ridicat de profesionalism pentru promovarea ofertei școlare și a evenimentelor sale: „Avem o comisie de marketing unde specialiștii din fiecare companie se întâlnesc o dată la două săptămâni pentru a plănui activitățile.” Acestea includ promovarea târgurilor educaționale, sărbătorilor din timpul iernii și verii, dar și masa, cazarea, echipamentul pentru ceremoniile de absolvire, etc.

Motivarea elevilor și prevenirea abandonului școlar

Școala aplică un sistem de motivare a elevilor în funcție de rezultatele obținute – dacă obiectivul de 6.5 pentru rezultatele școlare nu este atins, în cazul absențelor sau acțiunilor disciplinare, nivelul burselor școlare poate fi temporar redus. Fondul alocat burselor complete școlare este realocat, ca recompensă, studenților care au rezultate foarte bune. Mai există și premii care sunt acordate la final de an – pentru zero absențe, de exemplu – alocate, de asemenea, din fondurile inițiale ale burselor școlare. Propunerile pentru aceste premii și alte moduri de a motiva elevii vin din de la companii și sunt induse în Regulamentul de Ordine Interioară al școlii.

Munca cu consilierii psihologi ajută, de asemenea, la reducerea abandonului școlar și la creșterea ratei de absolvire. Obiectivul comun este de a înțelege motivele pentru care elevii nu învață, au multe absențe sau au un comportament dificil, de a vedea care sunt problemele lor și de a putea contura un program comun.

În cadrul școlii există o cantină, unde elevii mănâncă în timpul stagiului de practică, fiindu-le asigurat transportul în mod gratuit. Aceste beneficii sunt esențiale pentru prevenirea abandonului elevilor din afara orașului sau județului sau pentru cei care provin din familii defavorizate.

CASETA 4. Lecțiile învățate și soluțiile de sprijinire a învățământului profesional dual

În primii ani de operare a SPGK, principalele lecții învățate au fost:

1. Școala profesională trebuie să continue învățământul gimnazial

Între 2012-2014, școala a funcționat începând cu clasa a X-a, conform legislației din acea perioadă, însă s-a dovedit a fi foarte dificilă să convingi elevii de liceu să vină la o școală profesională în clasa a X-a, în special părinții/ tutorii legali ai acestora. Această soluție a fost rezolvată în urma unui Ordin de Ministru în anul 2014, care a introdus începerea școlii profesionale în clasa a IX-a.

2. Școala trebuie să standardizeze distribuția burselor școlare private. Înainte de implementarea unui catalog electronic și a unui sistem de distribuție automată a burselor școlare private, fiecare companie a decis deducerea sau lipsa deducerii burselor școlare ale elevilor, fapt care a condus la diferențe majore între elevi.

3. Percepția învățământului în sistem dual este mai negativă în zonele urbane. A fost necesară o creștere semnificativă a bugetului de marketing, dat fiind faptul că la început a existat o reticență majoră cu privire la acest sistem de învățământ. Reprezentanții școlii au observat că, în zonele rurale, tinerii au un grad mai mare de conștientizare asupra importanței unei meserii.

4. Companiile trebuie implicate în procesul de luare a deciziilor. Prezența unei delegații formate din reprezentanții companiilor este obligatorie, informațiile comunicate în timpul ședințelor fiind transmise companiilor, pe baza unui protocol. Una dintre provocările întâlnite de către management este reprezentată de implicarea tuturor companiilor în procesul de luare a deciziilor, inclusiv a celor care au doar unul sau doi elevi în școală.

5. **Nevoia de internate pentru elevii din alte județe.** Școala vocațională Germană Kronstadt va avea un internat cu peste 300 locuri, construit din bugetul local și pregătit și echipat de Clubul Economic German din Brașov.
6. **Adaptarea calendarului de certificare profesională.** Legislația privind calendarul aferent certificării elevilor nu este adaptată pentru școlile care funcționează în mod exclusiv în sistem dual și care au un număr mare de elevi care trebuie evaluați și certificați, în comparație cu alte școli, în aceeași perioadă de timp.

Multiplicarea modelului Kronstadt

Cu o rată de absorbție în piața forței de muncă de peste 98%, Școala vocațională Germană Kronstadt este un model de succes pentru învățământul profesional dual din România. Este foarte important ca acest model să fie preluat pe tot teritoriul României, pentru a crea oportunități în piața forței de muncă pentru tinerii din România, dar și ca parte a strategiei de a atrage investitori. Echipa de proiect a oferit sprijin celorlalte orașe care își doresc să dezvolte același program educațional, fiind un promotor al învățământului profesional dual atât prin exemplul dat cât și prin bogăția experienței și expertizei pe care o are.

Alte orașe care au implementat modele similare de școli vocaționale duale includ Sibiu, Cluj-Napoca, Timișoara, Oradea, Alba-Iulia, Slatina, Caracal și Balș.

5.5.1.2. Studiu de caz: Oradea

Școala profesională Eurobusiness din Oradea a fost inițiată de compania de management a Parcului Industrial Eurobusiness, în parteneriat cu Primăria orașului Oradea, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, colegii tehnice din oraș și companii private. Avantajele pe care elevii le pot obține prin înscrierea în sistemul educațional dual sunt bursele școlare lunare de 400 RON (200 RON oferite de Ministerul Educației și 200 RON oferite de companiile partenere), precum și transportul, cazarea și mesele acordate de Primăria Municipiului Oradea, o diplomă recunoscută internațional și un loc de muncă garantat la finalul celor trei ani școlă. În prezent, școala vocațională oferă 200 locuri.

În 2019, municipalitatea a finalizat reabilitarea unui internat cu 100 de locuri pentru elevii din sistemul școlar dual. Celor care locuiesc în afara Oradiei le este oferită cazare gratuită. Sunt în vedere și planuri de a construi blocuri de locuințe pentru companiile care doresc să aducă muncitori de la distanțe mai mari de 50 km, care nu pot face naveta.

5.5.1.3. Studiu de caz: Cugir

Ca urmare a înființării Parcului Industrial Cugir, agenții economici au colaborat strâns cu autoritățile publice și instituțiile de învățământ în stabilirea și derularea unui sistem de învățământ dual în Cugir. Daimler AG a fost principalul susținător al învățământului profesional și este una dintre primele companii din România care l-a organizat în baza modelului german.

Absolvenții școlilor au prioritate la angajarea de către companiile partenere, obținând competențe și certificări recunoscute atât în România cât și în străinătate. Companiile partenere organizează stagii de practică pentru elevii din școlile profesionale și le acoperă parțial bursa școlară (RON 200 din partea Guvernului și RON 200 din partea agenților companiilor), care poate varia în funcție de performanța și prezența lor.

Pentru a atrage mai mulți elevi, administrația locală a investit în modernizarea infrastructura școlii (cantină, internat, facilități de atelier), oferind cazare gratuită, masă și transport pentru toți elevii. Unul dintre principalele avantaje a fost că fostele licee profesionale aveau deja aceste facilități, care au rămas vacante ca urmare a închiderii liceelor profesionale, necesitând reabilitări .

Parcul Industrial Cugir găzduiește, de asemenea, un centru de instruire profesională în care administrația a organizat cursuri de pregătire pentru angajații companiilor rezidente. Administrația a achiziționat echipamentul necesar pentru instruire pentru folosirea mașinilor cu comandă numerică, inclusiv simulatoare, pentru ca agenții economici să poată evita toate posibilele costuri care ar putea surveni ca urmare a utilizării necorespunzătoare a acestor mașini, dar și pentru a beneficia de personal bine instruit.

5.5.1.4. Studiu de caz: Alba Iulia

Conform administrației locale din Alba Iulia, companiile au devenit mult mai interesate cu privire la disponibilitatea forței de muncă și a calificărilor existente, mai mult decât cu privire la infrastructura fizică. După identificarea principalelor zone în care era necesară calificarea, municipiul a investit în dezvoltarea învățământului profesional furnizând clădirea, făcând aranjamentele necesare și punând la dispoziție rețeaua de utilități, și operatorii economici din județ au contribuit cu sume de bani pentru fiecare elev. De asemenea, în oraș a fost înființată o extensie a Universității Tehnice din Cluj-Napoca, cu specializări în domeniul construcției de mașini și mecanică; aceste specializări țin cont de faptul că marii operatori economici din zonă activează în domeniul automobilistic (Daimler, Bosch).

5.5.1.5. Studiu de caz: Blaj

Blaj reprezintă un alt exemplu de colaborare de succes între administrația publică și un investitor privat pentru a asigura disponibilitatea unei forțe de muncă calificate și dezvoltarea economică sustenabilă prin învățământul dual.

Începând cu 2013, grupul Bosch s-a implicat în instruirea profesională a tinerilor elevi de liceu care au dorit să-și construiască o carieră în industria automobilistică. În același an, uzina Bosch din Blaj a devenit partener în învățământul dual la nivel județean. Primul partener educațional a fost Școala Profesională Germană din Alba Iulia, urmată de Liceul Tehnologic "Alexandru Domșa" din Alba Iulia. În următorul an (2014), cu implicarea Liceului Tehnologic "Timotei Cipariu" din Blaj, orizonturile programului s-au extins. Azi, peste 100 elevi de la Liceul Tehnologic "Timotei Cipariu" participă la programul școlii profesionale, conform reprezentanților Bosch Romania.

Investirea în instruirea profesională reprezintă un element important în strategia companiei de implicare în cadrul comunității locale. În 2020, investitorul a deschis o unitate de aproximativ 550 mp destinată găzduirii cursurilor școlare duale și protocoalelor de practică, localizată în imediata apropiere a perimetrului uzinei. Tinerii înscriși în programul dual primesc anumite beneficii, precum accesul la servicii medicale private, masă gratuită în cantina fabricii, transport și echipament de muncă, alimente, produse necesare angajării, precum și oportunitatea de a-și continua studiile.

5.5.1.6. Studiu de caz: Simeria

Conform reprezentanților Primăriei orașului Simeria, Agenția județeană pentru angajare a înregistrat o tendință descrescătoare a numărului de șomeri în 2019, parțial datorită creării noilor locuri de muncă, dar și din cauza migrației forței de muncă în orașele mai mari din regiune și străinătate. Pe de altă parte, Administrația Locală a mai identificat și faptul că județul Hunedoara este zona unei forțe de muncă latente; multe gospodării au doar un membru de familie angajat, din cauza închiderii multor activități industriale în orașele din împrejurimi și orientarea către activitățile agricole după 1989.

Pentru a asigura disponibilitatea forței de muncă calificate, administrația de la nivel local și județean, în parteneriat cu Agenția județeană de ocupare a forței de muncă din Hunedoara, au înființat un centru regional pentru instruirea profesională a adulților și un centru de evaluare și certificare a aptitudinilor profesionale. Primăria orașului Simeria are în plan dezvoltarea ulterioară și centralizarea acestor activități de instruire în cadrul Simeria Business Park, după preluarea administrării sale, în 2020. Specializarea în industriile tradiționale ale orașului, precum prelucrarea pietrei, va fi inclusă de asemenea în programele de instruire dezvoltate în cadrul parcului de afaceri.

5.5.1.7. Studiu de caz: Caransebeș

Infrastructura educațională din Caransebeș este bine dezvoltată, cu șase școli tehnologice și teoretice, în domenii precum mecanica, prelucrarea lemnului și industria forestieră, transport. Acestea oferă premisele de bază pentru dezvoltarea învățământului în sistem dual; totuși, aceste inițiative nu au fost încă implementate, în mare parte pentru că aceste companii care investesc sunt interesate să angajeze personal necalificat.

Administrația locală subliniază că deși creează locuri de muncă, companiile operează într-un sistem lohn –care nu este interesat de angajarea forței de muncă calificate, păstrând astfel salariile la un nivel redus și limitând veniturile locale. Comunitățile în care întreprinderile de acest fel reprezintă principalii angajatori pot beneficia de anumite prevederi pentru implicarea acestora în dezvoltarea socială a zonei, precum sprijinirea învățământului dual și alte acțiuni de responsabilitate corporativă.

5.5.1.8. Studiu de caz: Siret

În Siret (în regiunea de nord-est a României), parteneriatul dintre administrația locală, colegiul tehnic local și universitatea din apropiere, din Suceava, asigură dezvoltarea forței de muncă calificată care poate fi ușor integrată în dezvoltarea pieței de locuri de muncă a orașului.

Colegiul tehnic "Lațcu Vodă" are o moștenire de peste 40 de ani în mecanica auto și în prezent are peste 1,350 elevi înscriși în domeniile tehnic, teoretic și profesional. Anual, un total de peste 220 absolvenți obțin o formă de certificat de competențe profesionale. Specializările tehnologice principale oferite sunt tehnician transport, mecanic auto și tehnician în industria textilă și pielărie. Există de asemenea multe legături facilitate de municipiu pentru promovarea ofertei educaționale de la Universitatea din Suceava (43 km) pentru studenții care vor să-și continue studiile.

Mai mult, orașul Siret a implementat recent un sistem educațional dual pentru a asigura forța de muncă calificată aliniată la nevoile pieței locale. Proiectul școlar dual este implementat în parteneriat cu Colegiul tehnic "Lațcu Vodă" din Siret și două companii private și în prezent oferă specializare în domeniul mecanicii, echipamentelor de mașini și industriale. O dată cu înființarea Parcului Industrial Eastern European Border, Colegiul Tehnic "Lațcu Vodă" și Primăria orașului Siret doresc să extindă sistemul de învățământ dual în parteneriat cu companiile care operează în Parcul Industrial, conform nevoilor lor de calificare.

Administrația Locală a securizat, de asemenea, finanțarea UE prin Axa 10.2 (învățământ vocațional și educație tehnică) pentru construirea și echiparea a trei ateliere (lăcătuș, mașini cu comandă numerică, textile), trei laboratoare (design CAD, mecanică, textile) și un amfiteatru. Alt proiect finanțat de UE (Axa 13.1 – Îmbunătățirea calității vieții populației în orașele mici și medii din România) va fi implementat pentru crearea unui centru de educație pentru învățare continuă în Siret. Centrul va avea săli de instruire, o cameră multifuncțională, precum și infrastructura educațională din domeniul

roboticii industriale. Partenerii instituționali sunt Colegiul Tehnic “Lațcu Vodă” și Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava.

În dezvoltarea proiectului de învățământ dual, reprezentanții orașului Siret au vizita școala Kronstadt din Brașov și s-au întâlnit cu reprezentanții Bosch Rexroth Romania, care au implementat, de asemenea, un sistemul educațional dual în Jucu (Județul Cluj), prin intermediul Camerei de Comerț și Industrie Româno-Germană (AHK Romania).

5.5.2. Sprijinirea inovației

Orașele competitive au nevoie de companii competitive dar au nevoie și ca ele să muncească împreună și să împartă resursele pentru asigurarea unei dezvoltări comune. O acțiune importantă care poate fi luată de către administrațiile publice în această direcție este crearea de grupuri, precum și centre de inovare și transfer de tehnologie, permițând astfel un parteneriat strâns între agenții economici și instituțiile academice și promovând competitivitatea .

Oricât de contraintuitiv ar părea, companiile private au nevoie de celelalte companii din același sector pentru a fi eficiente. Există multe lucrări în care se explică pe larg, începând cu descrierea districtelor industriale a lui Alfred Marshall din secolul XIX, în Anglia care arată beneficiile colocației. Existând alte companii similare împrejur se permite un flux mai ușor de idei, un acces continuu la forța de muncă calificată și la o productivitate mai ridicată prin competiția locală.⁵⁴

5.5.2.1. Studiu de caz: Cugir

Asocierea națională a prelucrătorilor de metale

Competitivitatea este unul dintre pilonii principali ai strategiei Parcului Industrial Cugir. Administrația parcului a abordat acest obiectiv prin crearea de parteneriate cu instituțiile academice și Consiliul Județean Alba.

În efortul de a sprijini producătorii din industria de prelucrare a metalului, Parcul Industrial Cugir este membrul fondator al Asociației prelucrătorilor de metale din Transilvania, alcătuită din peste 40 IMM-uri, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea “Lucian Blaga” din Sibiu și Universitatea “December 1 1918” din Alba Iulia, precum și Primăriile orașelor Alba Iulia și Cugir, Consiliul județean Alba și Centrul Agenției de Dezvoltare Regională. Misiunea asociației este de a sprijini dezvoltarea sustenabilă la nivel regional și național și de a spori competitivitatea și inovația prin un bazin comun de resurse umane specializate, furnizori și clienți și o infrastructură educațională comună. Companiile din domeniul prelucrării metalului sunt sprijinite pentru a-și crește capacitatea organizațională și performanță economică.

Centrul de inovație și transfer de tehnologie

În următoarea perioadă de programare, Asociația de Dezvoltare Socio-economică Alba va aplica pentru fonduri UE în vederea înființării unui Centru pentru inovație și transfer de tehnologie, care vizează creșterea competitivității companiilor pe piața europeană. Asociația de Dezvoltare Socio-

⁵⁴ Cristea, Marius; Mare, Codruța; Moldovan, Ciprian; China, Andreea-Mirela; Farole, Thomas; Vințan, Adina; Park, Jane; Garrett, Keith Patrick; Ionescu-Heroiu, Marcel. 2017. *Magnet cities: migration and commuting in Romania (English)*. Washington, D.C.: World Bank Group.

economică Alba este compusă din Parcul Industrial Cugir și Universitățile din Alba Iulia și Timișoara, cu sprijinul Consiliului Județean Alba ca unic acționar. Proiectul este conceput ca o platformă virtuală, cu participarea activă a sectorului privat în dezvoltarea și capitalizarea cercetării și inovării. Principalul argument pentru această inițiativă a fost volumul existent al subiectelor de cercetare a studenților de la doctorat care au fost publicate ca parte a conferințelor locale de inginerie. Scopul proiectului este de a produce cinci patente pe an, pentru o perioadă de trei ani.

5.5.2.2. Studiu de caz: Cluj-Napoca

Parcul de Inovare din Cluj

Cele două centre de afaceri din Parcul de Inovare Cluj - CREIC (Centrul regional de excelență pentru industrii creative) și TEAM (Centrul pentru tehnologie, evoluție, antreprenoriat și microîntreprinderi) au fost construite de municipiul Cluj-Napoca cu scopul de a îmbunătăți valorile economice, academice și culturale ale orașului. Proiectul vizează, de asemenea, conectarea start-up-urilor, industriilor creative, a liber profesioniștilor și a corporațiilor pentru a crea o comunitate puternică sub forma unei rețele și a permite învățarea. Pe lângă halele de producție și de parcelele de teren, parcul mai găzduiește un studio de film, zone de lucru în comun, facilități de bistro și locuri pentru evenimente.

Companiile beneficiază de spații moderne de birouri și servicii operaționale complete – recepție, pază și protecție, rețele în bandă largă, IP voce și date, sistem de aer condiționat și întreținere clădiri. Antreprenorii mai pot primi consultanță specializată help-desk în toate zonele de afacere: juridic, financiar, marketing și vânzări, investiții, management, precum și promovarea pe portalul online al parcului.

Unitatea a fost construită pe un teren cu suprafața totală de 180,151 mp. Compania sa de administrare, SC Cluj Innovation Park SA, a fost înființată în 2014 cu ajutorul Consiliului Județean Cluj-Napoca ca unic acționar și a primit titlul oficial de Parc Industrial în 2017.

Începând cu 2015, Parcul de inovare din Cluj găzduiește, de asemenea, un incubator de afaceri pentru start-up-uri care vizează activitățile din industria creativă și IT & C. Programul este destinat companiilor nou înființate sau a celor stabilite cu cel mult doi ani în urmă.

5.5.2.3. Studiu de caz: Siret

Parcul de științe și tehnologie și centrul de inovare

Proiectul de înființare a Parcului de științe și tehnologie din cadrul Parcului Industrial Eastern European Border din Siret a fost transmis și aprobat, iar contractul urmează să fie semnat. Principalii parteneri sunt Siret UAT, Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava, Consiliul Județean Suceava și Compania de Administrare a Parcului Industrial EEB Siret. Partenerii de sprijin includ Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană, Universitatea Chernivtsi și Bosch Rexroth.

Principalele zone vizate sunt industria 4.0. și destinațiile smart (smart city și smart tourism). Parcul va avea o platformă pentru inovare în Industria 4.0, săli de întâlniri, precum și birouri de consultanță în domeniile Industriei 4.0, destinații smart și transfer de tehnologie, dezvoltarea afacerilor și drepturi de proprietate. Înființarea unui centru de inovare în domeniul industriei 4.0., acolo unde forța de muncă poate fi instruită, este, de asemenea, luată în calcul.

Aceste facilități vor deveni avantaje majore pentru companiile care au procese de producție automatizate și vor dori să vină în zonă, pentru că vor putea să își instruiască rapid forța de muncă cu ajutorul Universității din Suceava și a centrelor de inovare locală.

6. CUM POT DEVENI ORAȘELE DIN ROMÂNIA MAI ANTREPRENORIALE

Orașele competitive sunt, prin definiție, și orașe antreprenoriale. Antreprenoriatul este totuși un subiect care este deseori abordat separat, pentru că administratorii publici doresc să încurajeze inițiativa private la nivel local. Pentru perioada de programare 2021-2027, vor fi disponibile sume importante din fonduri UE pentru promovarea activităților antreprenoriale.

Este important să menționăm încă de la început, că antreprenoriatul tinde să prospere în locurile cu o bază economică puternică – de obicei locurile în care companii de mari dimensiuni și/sau multinaționale sunt deja prezente. Antreprenoriatul de dragul antreprenoriatului este o alegere de politică greșită, în special pentru o țară precum România. Prima pre-condiție pentru un mediu antreprenorial dinamic este reprezentată de accesul direct, indirect sau indus la piețele de desfacere mari. Pentru o țară precum SUA, piața internă servește bine acel scop. Pentru o țară precum România, accesul la piețele de export este esențial.

Și, când vine vorba de exporturi, multinaționalele au câteva avantaje. Unele dintre aceste avantaje sunt bine cunoscute, altele mai puțin cunoscute. Vom descrie unele dintre acestea mai jos:

- Acces la capital pentru investiții;
- Acces la noi tehnologii;
- Sector know-how;
- Personal calificat;
- o rețea logistică deja dezvoltată;
- rețea de clienți globală stabilită; și
- Acces la o rețea globală de experți.

În termeni simpli, o companie multinațională poate genera milioane în venituri imediat după instalarea unui nou punct de lucru, în timp ce o firmă nouă are nevoie de ani pentru dezvoltarea unei baze de clienți, cunoștințe relevante pentru creșterea companiei și o rețea logistică.

Pe de altă parte, capitalul privat local tinde să fie mai puțin mobil și conferă o probabilitate mai mare de investire a profitului pe plan local, mai degrabă decât o transmitere a acestuia spre compania mamă.

Tabelul de mai jos oferă o defalcare a companiilor pe baza mărimii acestora, pentru anii 2018 și 2011. Numărul de companii mari și medii este relativ limitat, iar o pondere importantă (în jur de o treime dintre companiile mari și în jur de o pătrime dintre companiile medii) sunt în capitală. Este interesant faptul că, din 2011 până în 2018, numărul companiilor mari a crescut într-o anumită măsură (o creștere de aproximativ 8%), în timp ce numărul de companii medii a scăzut ușor și numărul de IMM-uri a rămas relativ stabil. Numărul de microîntreprinderi apare ca având o creștere însemnată, dar cifrele pentru anul 2018 sunt denaturate pentru că includ și companiile inactive (ex. cele fără angajați și fără venituri).

Tabel 7. Număr firme după mărime, pentru 2018 și 2011

	Capitală	Județe capitale	Alte municipii	orașe	TOTAL
2018					
Firme mari (>=250)	523	872	170	189	1,754
Firme medii (>=50 și <250)	2,073	4,461	870	1,014	8,418
IMM (>=10 și < 50)	10,080	23,021	4,824	5,450	43,375
Microîntreprinderi (<10)	154,368	285,225	57,290	65,721	562,604
2011					
Firme mari (>=250)	399	857	200	168	1,624
Firme medii (>=50 și <250)	2,041	4,654	999	1,036	8,730
IMM (>=10 și < 50)	9,882	23,740	4,911	5,063	43,596
Microîntreprinderi (<10)	84,249	166,322	35,025	33,980	319,576
2018-2011					
Firme mari (>=250)	124	15	-30	21	130
Firme medii (>=50 și <250)	32	-193	-129	-22	-312
IMM (>=10 și < 50)	198	-719	-87	387	-221
Microîntreprinderi (<10)	70,119	118,903	22,265	31,741	243,028

Dacă ne uităm la localitățile care au avut o creștere a numărului de firme (și excludem populația microîntreprinderilor, pentru că numerele din 2018 sunt denaturate prin firmele inactive), putem observa o performanță majoră a centrelor universitare mari din România (București, Cluj-Napoca, Iași) și a suburbiilor lor. Cluj-Napoca se evidențiază în mod special, cu cea mai puternică creștere a firmelor medii și cea mai mare creștere generală relativă (deși reprezintă o șesime din populația Bucureștiului, a generat jumătate din numărul firmelor noi).

Tabel 8. Localitățile cu cea mai mare creștere de firme între 2011 și 2018

Localitate	Județ	Firme mari	Firme medii	IMM	TOTAL
BUCURESTI	BUCURESTI	124	32	198	354
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	18	50	124	192
SIBIU	SIBIU	11	25	81	117
IASI	IASI	9	38	65	112
POPESTI LEORDENI	ILFOV	-1	1	91	91
FLORESTI	CLUJ	0	1	69	70
CHIAJNA	ILFOV	4	6	58	68
SUCEAVA	SUCEAVA	-1	-1	62	60
BRAGADIRU	ILFOV	-1	2	51	52
VOLUNTARI	ILFOV	2	22	28	52

Imaginea este destul de diferită dacă ne uităm la performanța economică a acestor firme. Veniturile firmelor din orașele din România au crescut cu peste 31% între 2011 și 2018, cu aproximativ 69 de miliarde de euro. O pondere semnificativă din această creștere (40%) a fost generată de companiile mari – aproape aceeași pondere a fost generată de IMM-uri și microîntreprinderi. Folosind aceste date în conjuncție cu datele prezentate mai sus, este clar că un impuls semnificativ al economiilor locale din România a fost dat de companiile deja prezente în plan local (i.e. companiile care și-au extins activitățile, vânzările și veniturile). **Implicațiile pentru factorii de decizie sunt clare, indicând că, în plus față de încurajarea start-up-urilor, o atenție deosebită ar trebui acordată furnizării de sprijin companiilor care funcționează pe plan local.**

Tabel 9. Performanța firmelor pe mărime, în 2018 și 2011

	Capitala	Județe capitală	Alte municipii	Orașe	TOTAL
2018					

Firme mari (>=250)	€ 28,089,685,257	€ 40,345,568,949	€ 8,026,034,717	€ 17,579,758,596	€ 94,041,047,519
Firme medii (>=50 și <250)	€ 28,332,790,702	€ 32,491,625,395	€ 4,225,136,243	€ 8,957,952,501	€ 74,007,504,841
IMM (>=10 și < 50)	€ 21,408,567,179	€ 33,247,996,677	€ 5,164,670,142	€ 7,903,568,315	€ 67,724,802,313
Microîntreprinderi (<10)	€ 16,854,781,693	€ 27,083,260,277	€ 3,660,077,328	€ 5,409,242,322	€ 53,007,361,621
2011					
Firme mari (>=250)	€ 19,990,818,469	€ 29,171,107,385	€ 6,160,639,397	€ 11,523,356,579	€ 66,845,921,831
Firme medii (>=50 și <250)	€ 23,734,731,771	€ 25,850,025,487	€ 3,378,160,576	€ 7,714,144,693	€ 60,677,062,527
IMM (>=10 și < 50)	€ 17,672,368,955	€ 24,912,620,675	€ 4,022,212,492	€ 5,220,259,200	€ 51,827,461,322
Microîntreprinderi (<10)	€ 14,139,892,080	€ 18,870,602,012	€ 2,867,978,835	€ 4,695,156,325	€ 40,573,629,252
2018-2011					
Firme mari (>=250)	€ 8,098,866,788	€ 11,174,461,563	€ 1,865,395,320	€ 6,056,402,017	€ 27,195,125,688
Firme medii (>=50 și <250)	€ 4,598,058,930	€ 6,641,599,908	€ 846,975,668	€ 1,243,807,808	€ 13,330,442,314
IMM (>=10 și < 50)	€ 3,736,198,224	€ 8,335,376,002	€ 1,142,457,650	€ 2,683,309,115	€ 15,897,340,991
Microîntreprinderi (<10)	€ 2,714,889,613	€ 8,212,658,265	€ 792,098,493	€ 714,085,998	€ 12,433,732,369

Tabelul de mai jos include orașele cu cele mai mari creșteri de venituri ale companiilor între 2011 și 2018. Imaginea, din nou, este una mixtă. Orașele cu cele mai mari creșteri ale veniturilor în rândul firmelor (București, Timișoara, Craiova) sunt cele în care creșterea a fost în principal condusă de companiile mari. Cluj-Napoca, Iași și Oradea, au cele mai mari creșteri de venituri de firme printre IMM-uri și microîntreprinderi. Ploiești, Sibiu și Sebeș au economii conduse în principal de companii mari, în timp ce Brașov are un mediu economic local mai echilibrat.

Tabel 10. Localitățile cu cea mai mare creștere a veniturilor între 2011 și 2018

Localitate	Județ	Firme mari	Firme medii	IMM	Microîntreprinderi	TOTAL
BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	€ 8,098,866,788	€ 4,598,058,930	€ 3,736,198,224	€ 2,714,889,613	€ 19,148,013,555
TIMIȘOARA	TIMIS	€ 2,260,502,754	€ 953,998,762	€ 879,108,505	€ 752,667,058	€ 4,846,277,078
CRAIOVA	DOLJ	€ 2,566,363,464	€ 495,723,292	-€ 14,023,333	€ 188,749,074	€ 3,236,812,496
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	€ 691,418,177	€ 528,933,097	€ 802,787,471	€ 1,033,810,118	€ 3,056,948,863
PLOIEȘTI	PRAHOVA	€ 1,119,736,109	€ 571,917,588	€ 358,279,761	€ 547,503,330	€ 2,597,436,788
SIBIU	SIBIU	€ 1,074,179,968	€ 208,430,606	€ 717,996,141	€ 268,888,033	€ 2,269,494,748
IASI	IASI	€ 373,239,199	€ 490,551,316	€ 684,455,365	€ 533,137,292	€ 2,081,383,172
BRASOV	BRASOV	€ 637,996,827	€ 371,426,673	€ 369,522,176	€ 377,562,305	€ 1,756,507,982
SEBES	ALBA	€ 1,447,009,454	€ 115,582,357	€ 35,930,604	-€ 34,067,568	€ 1,564,454,847
ORADEA	BIHOR	€ 330,517,309	€ 407,698,285	€ 294,335,123	€ 528,789,478	€ 1,561,340,195

Pe o metrică care contează cel mai mult pentru oficialii publici (numărul de locuri de muncă nou create), vedem din nou o imagine mixtă. Pentru începători, o pondere disproporționată de noi locuri de muncă a fost creată de companii mari din București. Microîntreprinderile au fost cea mai mari creatori de noi locuri de muncă. IMM-urile au menținut o bază de angajare relativ stabilă, în timp ce firmele medii au pierdut în jur de 32,000 locuri de muncă. Este însăși o dinamică care ar trebui să încurajeze activitățile antreprenoriale.

Tabel 11. Performanța firmelor pe numărul de angajați în 2018 și 2011

	Capitala	Capitală Județ	Alte municipii	Orașe	TOTAL
2018					
Firme mari (>=250)	384,709	573,401	103,902	131,852	1,193,864
Firme medii (>=50 și <250)	213,256	458,775	86,412	102,406	860,849
IMM (>=10 și < 50)	199,691	461,335	95,480	107,935	864,441
Microîntreprinderi (<10)	182,170	394,991	84,807	94,132	756,100
2011					
Firme mari (>=250)	281,056	539,961	114,624	120,821	1,056,462
Firme medii (>=50 și <250)	207,208	478,491	101,609	106,171	893,479

IMM (>=10 și < 50)	196,795	471,231	96,167	101,534	865,727
Microîntreprinderi (<10)	171,403	385,697	83,702	79,515	720,317
2018-2011					
Firme mari (>=250)	103,653	33,440	-10,722	11,031	137,402
Firme medii (>=50 și <250)	6,048	-19,716	-15,197	-3,765	-32,630
IMM (>=10 și < 50)	2,896	-9,896	-687	6,401	-1,286
Microîntreprinderi (<10)	10,767	9,294	1,105	14,617	35,783

Dacă ne uităm la localitățile care au avut cel mai mare succes în crearea de noi locuri de muncă, vedem din nou în top unele dintre cele mai dinamice centre universitare din România și suburbiile lor. Cluj-Napoca se evidențiază din nou, cu cele mai multe locuri de muncă per capita din România, făcându-l cel mai atractiv oraș din țară – în acord cu constatările din raportul *Orașele magnet*.

Tabel 12. Localitățile cu cea mai mare creștere de locuri de muncă între 2011 și 2018

Localitate	Județ	Firme mari	Firme medii	IMM		Microîntreprinderi
BUCURESTI	BUCURESTI	103,653	6,048	2,896	10,767	123,364
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	21,900	5,015	3,702	5,023	35,640
TIMISOARA	TIMIS	14,524	1,315	-296	-848	14,695
IASI	IASI	3,057	4,655	2,207	1,568	11,487
SIBIU	SIBIU	5,867	1,726	2,094	506	10,193
VOLUNTARI	ILFOV	1,870	2,222	871	1,123	6,086
GHIMBAV	BRASOV	5,388	356	159	137	6,040
CHIAJNA	ILFOV	2,461	163	1,100	1,394	5,118
ORADEA	BIHOR	192	2,039	638	1,889	4,758
CRISTIAN	BRASOV	2,901	959	224	241	4,325

În cele din urmă, este important de văzut nivelul productivității pentru diferite tipuri de firme. În mod surprinzător, diferența dintre firmele mari și cele mici este destul de mică – ex. o microfirmă generează cam același venit per angajat precum o firmă mare. Companiile mijlocii par a fi cele mai productive firme din România, ceea ce este cumva îngrrijorător, ținând cont că numărul acestora a scăzut în ultimii ani. IMM-urile au înregistrat cele mai mari câștiguri în productivitate în ultimii ani fapt care, din nou, este un argument pentru încurajarea activității antreprenoriale.

Tabel 13. Productivitatea firmelor pe tipul firmei în 2018 și 2011

	Capitala	Capitală de Județ	Alte municipii	Orașe	TOTAL
2018					
Firme mari (>=250)	€ 73,015	€ 70,362	€ 77,246	€ 133,329	€ 78,770
Firme medii (>=50 și <250)	€ 132,858	€ 70,823	€ 48,895	€ 87,475	€ 85,970
IMM (>=10 și < 50)	€ 107,208	€ 72,069	€ 54,092	€ 73,225	€ 78,345
Microîntreprinderi (<10)	€ 92,522	€ 68,567	€ 43,158	€ 57,464	€ 70,106
2011					
Firme mari (>=250)	€ 71,128	€ 54,024	€ 53,747	€ 95,375	€ 63,273
Firme medii (>=50 și <250)	€ 114,545	€ 54,024	€ 33,247	€ 72,658	€ 67,911
IMM (>=10 și < 50)	€ 89,801	€ 52,867	€ 41,825	€ 51,414	€ 59,866
Microîntreprinderi (<10)	€ 82,495	€ 48,926	€ 34,264	€ 59,047	€ 56,327
2018-2011					
Firme mari (>=250)	€ 1,888	€ 16,337	€ 23,500	€ 37,954	€ 15,497
Firme medii (>=50 și <250)	€ 18,313	€ 16,799	€ 15,649	€ 14,817	€ 18,059
IMM (>=10 și < 50)	€ 17,408	€ 19,202	€ 12,266	€ 21,811	€ 18,479
Microîntreprinderi (<10)	€ 10,027	€ 19,641	€ 8,894	-€ 1,583	€ 13,779

Observând câștigurile din productivitate în localitățile cu cele mai mari economii locale, putem observa din nou o performanță îmbunătățită a companiilor mari și a localităților în care companiile mari joacă un rol dominant.

Tabel 14. Câștigurile productivității între 2011 și 2018 în cele mai mari economii locale

Localitate	Județ	Firme mari	Firme medii	IMM	Micro-întreprindere	TOTAL
NAVODARI	CONSTANTA	€ 1,314,654	-€ 30,104	€ 23,911	€ 12,097	€ 80,924
MIOVENI	ARGES	€ 130,967	-€ 14,221	€ 8,549	-€ 862,872	€ 68,290
PLOIESTI	PRAHOVA	€ 50,561	€ 43,363	€ 23,864	€ 45,117	€ 41,960
CRAIOVA	DOLJ	€ 81,669	€ 36,940	-€ 107	€ 7,233	€ 36,624
TIMISOARA	TIMIS	€ 24,625	€ 26,654	€ 31,313	€ 31,374	€ 27,778
SIBIU	SIBIU	€ 23,272	€ 6,470	€ 38,950	€ 19,776	€ 22,021
ARAD	ARAD	€ 26,221	€ 8,317	€ 14,664	€ 36,094	€ 21,410
SLATINA	OLT	€ 35,442	€ 4,811	€ 19,935	€ 3,490	€ 21,222
TARGU MURES	MURES	-€ 49,877	€ 84,452	€ 45,889	€ 13,159	€ 18,968
PITESTI	ARGES	€ 2,713	€ 28,843	€ 16,733	€ 34,719	€ 18,913
BRASOV	BRASOV	€ 17,055	€ 15,237	€ 18,332	€ 16,435	€ 16,782
ORADEA	BIHOR	€ 19,887	€ 14,828	€ 11,186	€ 21,025	€ 16,471
IASI	IASI	€ 8,426	€ 11,228	€ 21,986	€ 21,479	€ 15,391
GALATI	GALATI	€ 14,480	€ 5,884	€ 22,737	€ 6,871	€ 12,251
CONSTANTA	CONSTANTA	€ 1,846	€ 32,387	€ 2,508	€ 6,721	€ 11,586
BACAU	BACAU	€ 3,115	€ 14,428	€ 10,977	€ 18,341	€ 11,311
VOLUNTARI	ILFOV	-€ 47,589	€ 86,025	€ 18,049	-€ 22,312	€ 10,400
BUCURESTI	BUCURESTI	€ 1,888	€ 18,313	€ 17,408	€ 10,027	€ 8,438
CLUJ-NAPOCA	CLUJ	-€ 11,327	€ 4,734	€ 14,957	€ 22,904	€ 5,293
BUZAU	BUZAU	€ 4,784	-€ 15,172	-€ 1,712	€ 1,181	-€ 3,996

Principala lecție pentru factorii de decizie este clară: localitățile cu cea mai puternică activitate antreprenorială sunt cele care au cea mai mare prezență în rândul companiilor mari și mijlocii. Nu există economii locale propulsate de IMM-uri. Chiar și în orașul cu cel mai mare nivel de antreprenoriat, Cluj-Napoca, unde IMM-urile și microîntreprinderile sunt destul de puternice, a fost observat că cele mai multe din noile locuri de muncă create de companiile mari între 2011 și 2018.

În linii mari, orașele cu universități puternice par a avea un nivel mai ridicat de antreprenoriat decât celelalte orașe, suburbiile celor mai dinamice orașe din România părând a fi terenuri propice pentru activitatea antreprenorială. Această observație este în special întemeiată, ținând cont de faptul că suburbiile și zonele periurbane din Romania au un deficit semnificativ de infrastructură publică. **Fără îndoială, îmbunătățirea infrastructurii publice în suburbii și zonele periurbane din Romania ar putea fi una dintre metodele cele mai directe de încurajare a inițiativelor antreprenoriale.**

Antreprenoriatul este cea mai bună cale de a crea oportunități și locuri de muncă. Este cea mai simplă cale de a inventa noi industrii și locuri de muncă. Antreprenoriatul este un motor inovativ, un orchestrator al viitorului. Administrația publică îl poate încuraja prin aceste scheme de susținere cu costuri scăzute, dar eficiente -:

- "Cluburi de antreprenori" - pentru a crea o legătură puternică și pentru a înțelege preocupările antreprenorilor încă din fazele incipiente ale dezvoltării
- Scheme de stimulare a investițiilor pentru potențialii antreprenori
- Producătorii ecosistemului ("makers eco-system") – crearea întreprinderilor prin utilizarea e-Economy și imprimare 3D.

7. CUM POT ORAȘELE DIN ROMÂNIA SĂ CULTIVE INOVAREA ȘI SPECIALIZAREA INTELIGENTĂ?

Inovarea este un termen adesea circulat și urmărit în cercurile politice, dar adesea greșit înțeles sau explicat. Dat fiind faptul că teoria economică indică faptul că inovarea locală reprezintă cheia creșterii economice pe termen lung⁵⁵, factorii de decizie din toată lumea, inclusiv din România, caută să stimuleze inovarea și întreprinderile inovatoare. Foarte adesea, se oferă puține detalii despre ce tip de inovare este cerut.

În termeni economici, inovarea se referă la îmbunătățirile aduse unui produs sau serviciu, sau la un produs sau serviciu complet nou. Din această definiție se înțelege că inovarea este peste tot în jurul nostru și este prezentă în aproape toate procesele. Cei mai mulți oameni inovează, cel puțin la limită, de-a lungul întregii vieți - deși cu niveluri de impact diferite.

Inovarea poate fi înțeleasă ca "ceva diferit care are impact"⁵⁶. Acest lucru nu implică neapărat o invenție ci o nouă cale de a folosi o tehnologie existentă: inovarea este combinație.

Pentru a crea un impact, este esențial să înțelegem că inovarea nu este conectată la evenimente unice: depinde de **ecosisteme de descoperiri (experiment), inginerie (forță de muncă STEM), și transformare (industrii tradiționale de actualizare folosind tehnologiile cu scop general – GPTs precum IT&C sau biotehnologia, similare cu conceptul CE – tehnologii generice esențiale).**

Impactul unei inovații este ceea ce diferențiază inovațiile comune de cele cu caracter transformator. Inovațiile cu caracter transformator, în schimb, pot fi împărțite în două categorii generale: 1) inovații cu impact asupra pieței; 2) inovații disruptive⁵⁷. Inovațiile cu impact asupra pieței sunt cele care se termină fiind adoptate de piața de desfacere și ajung integrate în produse și/sau servicii de succes pe piață. România a reușit să genereze câteva inovații în ultimii ani. Noile modele Dacia sunt astfel de inovații. Comercializată în jurul ideii de vehicul de 5,000 Euro și vândută în conjuncție cu programe de reînnoire a vehiculelor uzate pe întreg teritoriul UE, Dacia a reușit să devină marca de mașini cu cea mai mare pondere de creștere pe piața din Europa în ultimii ani. Vânzările mașinilor Dacia au crescut de la aprox. 28,000 de unități în 2005 și o pondere pe piața din Europa de doar 0.18%, la peste 576,000 de unități în 2018, și o pondere pe piață de 3.7%⁵⁸. În iunie 2020, Dacia Sandero a fost a patra cea mai populară mașină de pe piața europeană - dintr-un total de 347 modele⁵⁹ existente.

Dacă vorbim de inovarea disruptivă (ex. inovații care creează sau redefinesc un întreg sector), România prezintă o situație mai puțin favorabilă. La fel, de fapt, este cazul majorității țărilor din Europa. Raportul Băncii Mondiale *Golden Growth* a arătat că Europa se specializează în sectoare cu o intensitate medie a dezvoltării și cercetării (a se vedea tabelul de mai jos), concentrându-se mai mult pe îmbunătățiri marginale în sectoarele deja înființate – precum cel al producției de automobile. În ultimii ani, Europa nu a reușit să concureze pe picior de egalitate cu SUA în generarea de inovație disruptivă, SUA au fost cele care au ghidat tendințele economiei globale de la al Doilea Război Mondial încoace.

⁵⁵ Vezi, de exemplu: Romer, Paul. 1990. "Endogenous Technological Change". *Journal of Political Economy*, Vol. 98, No. 5, Part 2.

⁵⁶ The Little Black Book of Innovation – Scott Anthony

⁵⁷ Disruptiv, conform Thales Teixeira, o schimbare abruptă și sesizabilă a ponderilor de piață printre participanții unei industrii.

⁵⁸ <https://carsalesbase.com/europe-dacia/>

⁵⁹ Ibid.

Tabel 15. Europa este specializată în sectoare cu intensitate medie a cercetării și dezvoltării, Statele Unite în sectoare cu intensitate ridicată (indicii (RTA) de avantaj tehnologic relativ pe sector, raport, 2007)

	Europa	Statele Unite
Aerospațială și apărare	1.5	1.13
Automobile și piese	1.26	0.58
Biotehnologie	0.32	2.2
Produse chimice	1.31	0.64
Vehicule comerciale și camioane	1.3	1.06
Hardware de calculatoare și servicii	0.08	1.39
Componente și echipamente electrice	1.56	0.18
Echipament electric și echipamente electrice de birou	0.18	0.37
Telecomunicații fixe și mobile	1.53	0.2
Alimente, băuturi și țigări	0.92	0.74
Produse industriale generale	0.61	1.49
Echipamente și servicii de asistență medicală	0.7	1.86
Bunuri pentru gospodărie	0.84	1.6
Mașini industriale	1.84	0.24
Metale industriale	1	0.3
Internet	0	2.54
Petrol	1	0.85
Bunuri personale	1.44	0.69
Produse farmaceutice	1.27	1.16
Semiconductori	0.5	1.72
Software	0.51	2.05
Servicii suport	0.78	1.19
Echipament telecomunicații	1.38	1.09

Sursa: Banca Mondială. 2012. Golden Growth: Restoring the lustre of the European economic model.

Notă: Avantajele tehnologice relative sunt calculate ca pondere pe regiune din totalul sectorial R&D relativ la ponderea pe regiune din totalul cercetării și dezvoltării. O valoare în avantajul tehnologic relativ care este mai mare de 1 înseamnă că regiunea este specializată din punct de vedere tehnologic în acest sector. Japonia și restul lumii nu se află în raport pentru că sunt prea puține observații când se dezagreghează pe sectoare separate.

Sectoarele de creștere în baza inovației sunt evidențiate îngroșat și înclinat.

Motivul pentru care SUA sunt liderul mondial în domeniul tehnologiei sunt concomitent simple și extrem de complexe. De exemplu, SUA au ieșit din Al Doilea Război Mondial cu o bază economică intactă și îmbunătățită (Guvernul SUA a investit masiv în capacitatea de producție, în special punând accent pe mașinile de război și armament), și cu o piață internă care a eclipsat toate celelalte piețe naționale. Această piață mare internă de mari dimensiuni, este, de asemenea, un avantaj pentru inovatori, dat fiind faptul că poate fi tradusă printr-o piață de mari dimensiuni care adoptă timpuriu inovațiile. Este recunoscut faptul că puține inovații ajung la forma perfectă din primele încercări. De obicei, fiecare inovație trebuie finisată conform cu răspunsul pe care-l primește din piață. Cu cât mai multe persoane încearcă să interacționează cu o versiune timpurie a produsului, cu atât există șanse mai mari pentru a fi îmbunătățit pentru a se potrivi cu gusturile/ nevoile publicului general.

Deși UE este o piață similară ca mărime cu piața SUA, barierele de limbă și de birocrație fac mai dificilă testarea și adoptarea inovațiilor dincolo de limitele naționale. De exemplu, când Apple a dezvoltat iPod, au început să-l promoveze agresiv și să-l vândă cu reduceri mari studenților din campusurile colegiilor din întreaga Americă. Știau că acei studenți erau viitoarea clasă de mijloc, iar dacă aceștia deveneau utilizatori ai tehnologiei Apple în timpul studiilor universitare, era mai mult decât probabil

că vor rămâne cu aceeași pasiune în perioada adultă– și vor transmite deprinderea și copiilor lor , de asemenea. Este, până la acest moment, relativ dificil ca o inovație similară dezvoltată în Espoo (Finlanda) să fie pusă pe piață din campusurile din toată Europa– din cauza barierelor de limbaj, diferitelor sisteme birocratice și diferitelor reguli de patentare.

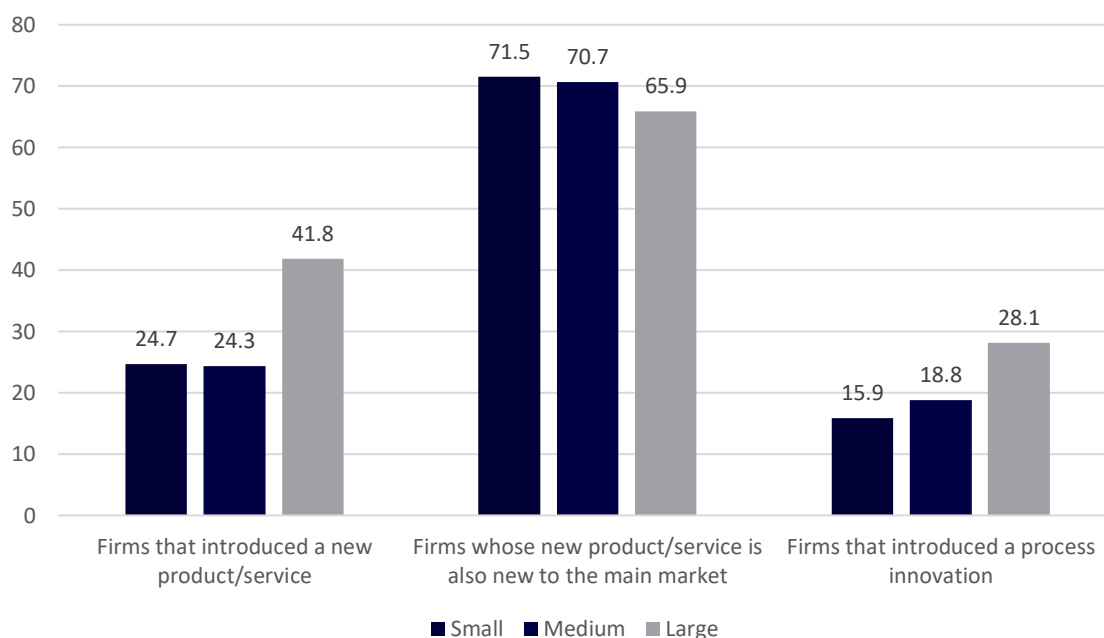
Mai mult, inovațiile disruptive generate de țările din UE au potențialul de a submina proiectele UE. A se lua în calcul, de exemplu, ce s-ar fi întâmplat dacă o inovație precum iPhone ar fi fost generată de o companie din Spania, eliminând, în timpul procesului, cota de piață a unor companii cu vechime din industria telefoniei mobile, precum Nokia sau Ericsson. Finlanda încă nu a reușit să își revină din șocul iPhone, ținând cont de faptul că Nokia genera în jur de 7% din PIB-ul țării. În 2007, când iPhone a fost introdus pe piață, Finlanda avea exporturi de aproximativ 92 miliarde de dolari americani, în principal în sectorul tehnologic. În 2018, exporturile au totalizat doar circa 77 miliarde de dolari americani, accentul fiind pus pe produsele din lemn și produse din fier și oțel.

Astfel, șansele ca România să genereze o inovație disruptivă în viitorul apropiat sunt reduse, deși acest lucru nu înseamnă că astfel de inovații nu pot fi realizate. Este esențial, totuși, să se cunoască domeniile în care România poate aduce o contribuție semnificativă. În baza dinamicii economice actuale, România este cel mai probabil inovatoare în sectoare care definesc economia UE și sectoare în care s-a dezvoltat un avantaj competitiv în ultimii ani. Aceste sectoare includ:

- SECTORUL DE TRANSPORT, cu accent pe INDUSTRIA AUTOMOTIVE;
- SECTORUL DE ECHIPAMENTE ELECTRICE și ELECTRONICE;
- SECTORUL DE PRODUSE CHIMICE, cu accent pe PRODUSE FARMACEUTICE; și
- IT&C

Conform unui raport al Băncii Mondiale⁶⁰, 7.1% dintre companiile românești întrebate (mici, mijlocii și mari)- în jur de 58- investesc în activități de cercetare și dezvoltare, cel mai mare procent fiind înregistrat de companiile mari.

Imaginea 56. Procentul firmelor care desfășoară activități de inovare

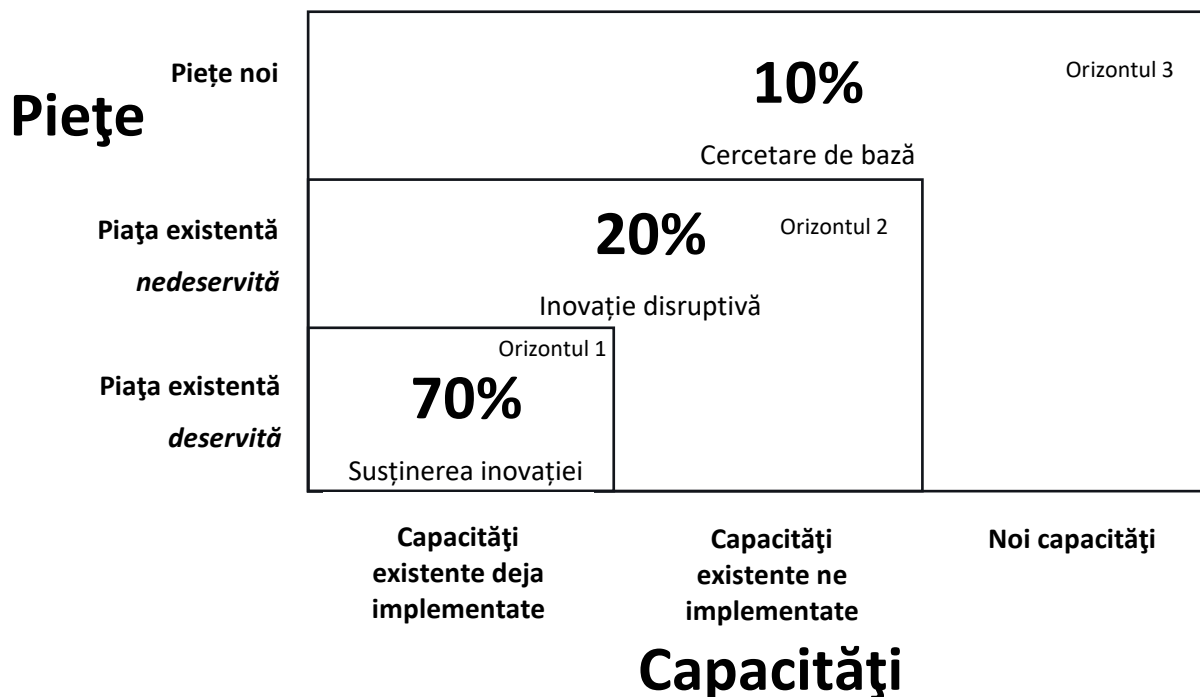
Sursa: anchete antreprenoriale - Romania 2019 – profil de țară, Banca Mondială

⁶⁰ “Enterprise Surveys - Romania 2019 – Country Profile”, World Bank 2019

În România, cu excepția centrelor urbane care beneficiază de prezența universităților sau instituțiilor de cercetare (actori care realizează în special cercetare de bază) și au reușit să atragă cele mai bune talente, orașele ar trebui să se concentreze pe transformarea industrială sau pe actualizarea următoarelor cadre strategice prezentate mai jos.

Imaginea 57. Trei orizonturi de inovație

Sursa: "Maparea inovației – o schemă de joc pentru navigarea unei ere disruptive", Greg Satell

Abordarea bazată pe cele trei orizonturi oferă un cadru simplu și un limbaj simplu pentru a discuta nivelurile de inovație și suma de "investiții" necesară dezvoltării capacităților și abordării piețelor.

Administrația publică ar trebui să sprijine companiile pentru a demara și a susține inovația, în baza capacităților existente care sunt deja implementate, în cadrul pieței deservită în prezent. În cele mai multe cazuri, inovația înseamnă produse noi și îmbunătățite pentru aceeași piață, precum și procese noi și îmbunătățite folosind capacitățile existente. Pe termen mediu, orașele ar trebui să abordeze inovația în această fel – în realitate, orașele trebuie să vizeze transformarea sau să se concentreze pe actualizarea a ceea ce au deja. Centrele urbane precum București, Cluj-Napoca, Iași sau Timișoara, ar putea să se gândească pe termen lung prin încurajarea cercetării de bază pentru a dezvolta noi capacități și de a intra pe noi piețe.

Este România suficient de inovatoare?

România este un inovator modest, conform Tabloul de bord european privind inovarea regională⁶¹. La o analiză mai detaliată, se observă că valorile cele mai scăzute ale indicatorilor care alcătuiesc acest indice din regiunile din România, sunt următoarele:

1. *Inovatori produse și procese* – numărul de IMM-uri care au introdus un produs nou sau un nou proces pe una dintre piețele lor. Inovația tehnologică așa cum a fost măsurată prin introducerea noilor produse și procese este cheia inovării în activitățile de producție.

⁶¹ <https://ec.europa.eu/growth/sites/growth/files/ris2019.pdf>

Ponderea ridicată de inovatori tehnologici trebuie să reflecte nivelul ridicat de activități inovatoare.

2. *IMM-uri care inovează in-house* – numărul de IMM-uri cu activități de inovare in-house. Firmele inovatoare cu activități de inovare in-house au introdus un produs nou sau noi procese fie in-house sau în combinație cu alte firme. Acest indicator se limitează la IMM-uri, pentru că aproape toate firmele mari inovează.

Cele mai multe regiuni din România au probleme majore cu privire la inovarea produselor sau proceselor, cu repercusiuni asupra dezvoltării și lansării de noi produse, pentru companiile sau piețele în care operează, precum și în termenii de inovare in-house. Indicatorii menționați mai sus trebuie să crească la nivel național. Intervențiile care asigură creșterea celor doi indicatori la nivel de oraș trebuie să fie susținute în mod prioritar.

Pe de altă parte, nu toată lumea poate să inoveze. Așa cum se poate vedea mai jos, companiile sunt cei mai importanți participanți. Dar, în practică, companiile care inovează sunt cele care, de cele mai multe ori, dețin o importantă echipă **STEAM** (științe, tehnologie, inginerie, arte și matematică). O companie inovatoare ar trebui să aibă cel puțin un grup de ingineri care concep produsele pentru a fi lansate pe piață; companiile care fac doar produse concepute de alții, fie din țară, fie din străinătate, nu sunt considerate inovatoare. Astfel, intervențiile ar trebui să vizeze în special companiile cu potențial inovator.

Dar ce fac liderii în inovație pentru a-și crește numărul inovatorilor de produse și procese?

CASETA 5. Studiu de caz – inovație în Hedmark-Dalarna și Ticino

Descriere caz: Inovație în Hedmark-Dalarna

Regiunea cu cel mai ridicat număr de IMM-uri care inovează produse și procese se găsește în Norvegia (Hedmark og Oppland), la granița cu Suedia; este considerată o regiune rurală. Totuși, este aproape de capitala Oslo, o regiune aflată în creștere și beneficiază de creștere a migrației pozitive interne (în special imigranți străini). Inovația este în domeniul industriilor rurale, concentrându-se pe inovațiile incrementale care reprezintă noutăți în rândul firmelor și instituțiilor dintr-o zonă sau piață specifică, în contrast cu inovațiile radicale care reprezintă noutăți la nivel global. Inovația a fost stimulată prin colaborarea dintre Hedmark și districtul Dalarna din Suedia, care au creat economii de scară – resurse combinate pentru eficiența investiției, o piață a forței de muncă mai extinsă și accesul la afaceri mai mari și rețele de cunoștințe care să crească masa critică. Crearea de oportunități pentru colaborarea în inovație dintre aceste două districte a fost un element cheie.

Descriere caz: Rețele de cercetare în Ticino

Ticino este poziționat pe locul doi în **Tabloul de bord european privind inovarea regională din 2019** cu privire la numărul de inovatorilor de produse sau procese. În cazul Ticino, sistemul de inovare și structura industrială interacționează în mai multe domenii industriale (ex. materii prime chimice și farmaceutice). Caracterul inovator al regiunii Ticino are un grad ridicat de dependență față de conectarea internațională a antreprenorilor locali și cercetătorilor. Folosind datele patentelor și a sistemului de aplicații de patente comune pentru a vedea domeniile de cooperare dintre alte regiuni și Ticino, s-a observat că Ticino menține mai multe legături cu Londra sau cu Statele Unite. Numărul companiilor care au dezvoltat noi produse și servicii este astfel mai ridicat. Această caracteristică este extrem de importantă pentru ecosistemele de inovare, în special pentru economiile locale caracterizate de o lipsă de capacități antreprenoriale și de o calitate slabă a capacității administrative. Construirea unor "poduri" și căi de comunicare de la economiile locale spre lumea exterioară și promovarea interacțiunilor dintre părțile implicate este obligatoriu.

Intervențiile de inovare ar trebui să fie "despre locuri" sau "despre oameni"?

Capacitatea de concentrare a forțelor centrelor urbane reprezintă o condiție esențială pentru atragerea talentului, a stimula comerțul și a potențial de creștere. Aglomerarea, în combinație cu

Încurajarea oamenilor spre mobilitate permite populației să locuiască în locuri pe care le consideră prielnice, sporind totodată și veniturile persoanelor, productivitatea, cunoștințele și creșterea. Astfel, intervențiile ar trebui să fie neutre din punct de vedere al spațiului, iar factorii (oamenii și producția) trebuie încurajați să se mute în locurile în care înregistrează cel mai mare nivel al de productivității. Profesorul Geoffrey West, un fizician renumit cu interese în dezvoltarea domeniului științific al orașelor, consideră că cea mai interesantă parte a unui oraș sunt oamenii care locuiesc în el, pentru că, însuși rolul unui oraș este de a facilita interacțiunea, de a aduce oamenii împreună, de a crea idei noi, de a inova și de a crea bunăstare.

Orașele aduc oamenii împreună într-un mediu care subzistă de peste 2000 ani. Ideile bune izvorăsc din fenomenul de furnizare a unui mediu prielnic pentru interacțiune— ceea ce reprezintă mecanismul inerent al unui oraș. Orașele reprezintă factorul integrant și intersecția dintre fizic, energie, resurse (metabolismul orașului) și infrastructura sa și schimbul de informații între oamenii care locuiesc în el și creează inovație și bunăstare. Prin aceste măsuri, orașele ar trebui considerate drept cei mai dinamici stâlpi ai strategiilor de specializare inteligentă— putând atrage talente și investiții într-o manieră îmbunătățită și putând să se profileze ca ecosisteme de afaceri și inovare printr-un proces de branding și printr-o strategie de marketing adaptată. Orașele reprezintă actori cheie RIS3, iar autoritățile locale ar trebui să se erijeze în generatori de politici de inovare și industriale.

În cele ce urmează pot fi observate caracteristicile unui oraș inovativ, precum și modalitățile prin care administrația publică ar putea stimula inovarea.

- **Un oraș inovativ este dependent de propriul ecosistem (companii, instituții de cercetare, universități, asociații, start-up-uri, ONG-uri etc.).**

Constatare: ecosistemele urbane de inovare sunt esențiale pentru un oraș inovativ. Aceste ecosisteme sunt dependente de comunități, cu o dimensiune socială pronunțată. Densitatea populației și a companiilor, precum și efectele de aglomerare joacă un rol important, deoarece se pare că există o corelație pozitivă între mărimea și densitatea orașului și creșterea organică a ecosistemelor urbane de inovare. Un articol MIT spune: "Dublați populația orașului și productivitatea sa economică va ajunge la 130%." Densitatea urbană este unul dintre cei mai importanți factori pentru dezvoltarea companiilor nou-înființate din domeniul high-tech și pentru atragerea capitalului de risc.

Conform Brookings Institution, ecosistemele urbane de inovare evidențiază cinci caracteristici principale de creștere și sprijin care generează "coliziuni" (oameni, bunuri economice, infrastructura, bunuri de rețea și mediu favorizant) sau, altfel spus, energia ecosistemului. Coliziunile reprezintă întâlnirile ocazionale cu oamenii care în mod normal nu s-ar întâlni. Conform acestei teorii, întâlnirile generează noi idei și perspective pentru inovare. Cu cât se „ciocnesc” mai multe persoane de oameni cu idei diferite, cu atât mai creativi și mai inovatori pot deveni. Astfel, potențialul intrării în coliziune stimulează inovația și oportunitățile antreprenoriale. Caracteristicile unui ecosistem urban de inovare sunt:

- **Oamenii** – diversitatea este extrem de importantă; caracteristicile oamenilor care cresc potențialul de inovare, cu privire la experiență, la nivelul de educație și la abilitatea orașului de a asigura servicii de educație și instruire, inclusiv instruire în domeniul tehnice.
- **Bunurile economice** se referă la varietatea de industrii, afaceri sau sectoare, facilități de cercetare în instituții sau universități, maturitatea industriilor culturale și creative.
- **Infrastructura** – în special modul în care aceasta facilitează coliziuni aleatorii: infrastructura de transport, parcuri și locații pentru evenimente, festivaluri, restaurante⁶², teatre etc. Spațiile verzi reprezintă o metodă bună de a atrage talente și de a încuraja coliziunile. Spațiile de birouri reprezintă elemente necesare pentru firmele tech și start-up-uri; ele contribuind la realizarea coliziunilor etc.

⁶² Conform Richard Florida, în Berlin, scena tech a crescut datorită dive barurilor și culturii coffee-shop.

- **Mediu favorizant** (guvern și politici) se referă la politicile publice promovate de guvern în sprijinul inovației (open data, platforme, provocări, competiții etc.). Administrațiile publice pot sprijini companiile să creeze platformele pentru a accesa ecosistemele de talent, tehnologie și informație, pentru a găsi soluții la costuri mai mici. Pentru a avea companii inovative, autoritățile publice ar trebui să înțeleagă și să creeze oportunități și instrumente în mod special în momentul când acești actori vor decide că este mai ieftin și mai eficient să externalizeze unele capacități.
- **Bunuri de rețea** – multiplică numărul de coliziuni în cadrul ecosistemului crescând numărul de companii nou înființate, de angajați în industriile high-tech prin evenimente tech, meet-ups, programe de "bootcamp", spații colaborative, spații de lucru în comun, acceleratoare și incubatoare, business angels, capital de risc etc.

Pentru a crește nivelul de inovare în cadrul orașului, administrația publică ar trebui să înțeleagă importanța ecosistemului prezentat mai sus. Intervențiile trebuie să sprijine toate cele cinci elemente necesare pentru a crea sustenabilitate, dar și să ia în calcul vulnerabilitățile pe care le are România și zonele în care sunt necesare îmbunătățiri (un număr extrem de scăzut de inovatori de produse și procese).

Realități:

1. **Companiile sunt cei mai importanți participanți din ecosistemul de inovare.** Conform conceptului de specializare inteligentă, un ecosistem inovativ trebuie să includă "monștrii adormiți" (nu sectoare inovatoare de mari dimensiuni), "spiridușii entuziasmați" (clusterelor) și "piticii flămânzi" (IMM-uri low-tech). Cele mai multe orașe din România au "monștrii adormiți" și "piticii flămânzi", dar le lipsesc "spiridușii entuziasmați". În multe orașe din România, economia locală include un sector larg (alimente, produse chimice, mobilier etc.) cu o capacitate slabă de inovare și multe IMM-uri low-tech care sunt subcontractori pentru sectorul auto; dar un număr semnificativ de IMM-uri sunt active în comerț, ceea ce nu aduce valoare adăugată economiei și nu reprezintă un potențial de inovare. Acest lucru înseamnă că administratorii publici ar trebui să stimuleze crearea "spiridușilor entuziasmați" și ar trebui să finanțeze "monștrii adormiți" și "piticii flămânzi", care se află într-o nevoie stringentă de schimbări structurale – actualizări/modernizări și diversificări.
2. **Bunurile de rețea care stimulează coliziuni, în special spațiile de lucru în comun și hub-urile creative, sunt concentrate, în general, în cadrul centrelor urbane,** precum: București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Constanța, Brașov, Oradea, Sibiu, Galați (C.HUB). Există un număr limitat de astfel de spații în orașe precum Târgu Mureș, Piatra Neamț, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Satu Mare, Bacău, Miercurea Ciuc, Sfântu Gheorghe sau Roman. Cu excepția Alba-Iulia, Arad, Pitești, Reșița, Bistrița, Târgoviște, Craiova, Galați, Târgu Jiu, Petroșani, Baia Mare, Suceava, aproape toate centrele urbane cu universități au spații de lucru în comun care mențin coliziunile dintre oameni și stimulează ideile inovatoare.
3. **Talentul tehnic și creativ al oamenilor trebuie capitalizat prin diferite conexiuni cu specialiștii din orașele mai dezvoltate,** fie din România sau din alte părți ale lumii. Inginerii IT&C din Cluj pot transmite cunoștințele lor în orașele în care aceste competențe se găsesc într-o mai mică măsură. De exemplu, un oraș specializat în industria low-tech poate fi actualizat printr-o combinație cu resurse IT&C extra-locale care vor declanșa un proces de învățare pe plan local. Aplicațiile IT&C care vor transforma sectorul low-tech pot veni din alte orașe. Mai multe detalii despre acest proces pot fi consultate mai jos.
4. **Doar puține orașe din România organizează competiții și concursuri de rezolvare a diferitelor probleme, angajând comunitățile pentru a participa la găsirea unor soluții.** Un exemplu recent este competiția de design internațional organizată de Consiliul Județean Cluj

- Comprehensive Transplant Centre – care a oferit arhitecților din întreaga lume prilejul de a își împărtăși soluțiile cu privire la Centrul din cadrul Complexului spitalului universitar.

Descriere caz: Acțiuni de politici pentru Sprijinirea inovației ecosistemului în New York

Orașul New York a sprijinit propriul ecosistem de inovare cu acțiuni de politici strategice, precum: promovarea spațiilor colaborative cu conexiuni la incubatoare; Atragerea de capital de risc în firmele nou înființate în New York; găzduirea educației STEM prin sprijinul școlilor de inginerie în dezvoltarea de programe la nivelul orașului, în oferirea de instruire de bază, pentru accesarea soluțiilor hardware în spațiile publice. Organizarea de competiții și concursuri pentru a angaja comunitatea în rezolvarea problemelor orașului. Pe lângă New York, alte orașe – Amsterdam, Helsinki, Barcelona sau Londra – își stimulează ecosistemele inovatoare prin acțiuni similare.

Descriere caz: Cluj-Napoca – un ecosistem urban de inovare

Cluj-Napoca a fost primul oraș est european care s-a aflat între finaliștii pentru titlul de Capitală Europeană a inovării în 2020. Orașul, unul dintre cele mai vibrante din Europa de Est, centru academic, a fost considerat hub inovativ pentru că a creat condițiile pentru inovație experimentând noi concepte (laborator viu, inițiativă de tip "City Science" etc.), procese, unelte și modele de guvernare ca bază pentru inovare; implicând cetățenii în procesul de inovare și asigurând absorbția ideilor lor (CIIC – Centrul de Inovare și Imaginație Civică). A fost sporită atractivitatea orașului de a deveni un model pentru celelalte orașe. Cetățenii au fost capacitați prin crearea unei valori adăugate concrete și măsurabile prin implementarea practicilor inovative (platforme de bugetare). Cluj-Napoca are talent, o economie locală diversă cu sectoare care aduc valoare și industrii creative și culturale mature, multe spații care încurajează întâlnirile (parcuri, restaurante, locații pentru evenimente, spații de coworking, birouri) și o scenă tech efervescentă cu programe de "bootcamp", incubatoare, acceleratoare, fonduri de investiții. Administrația publică este conștientă de importanța pilonilor întregului ecosistem și încearcă să dezvolte acțiuni de politici pentru sprijinul tuturor actorilor implicați, în special prin Unitatea de Inovație Urbană care vizează mobilitatea urbană, viitorul muncii și reziliența urbană.

Intervenții:

Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare	Intervenții	Exemple
Talent & abilități	Dezvoltarea programelor STEM în colaborare cu centre/ universități/ școli de instruire	
	Organizarea "coding bootcamps" pentru a adresa lipsa abilităților solicitate de piața muncii (aceste programe se pot adresa populației cu un nivel scăzut de instruire, oferindu-i oportunitatea de a dobândi un set de abilități de bază solicitate de ecosistemul tech și conducând astfel la o absorbție a lor mai rapidă)	Municipiul Medellin din Columbia în parteneriat public - privat http://www.decodingbootcamps.org/reports
	Dezvoltarea unui program de educație antreprenorială cu un element de incubare	Municipiul Cluj-Napoca prin Unitatea de Inovație Urbană https://diviziadeinovare.ro/the-culturepreneurs-20-21-program-has-started/

Mediu favorizant	Organizarea competițiilor și provocărilor prin realizarea unor platforme de inovare ⁶³	https://www.smart-city-hub.com/
Bunuri de rețea	Dezvoltarea hub-urilor de inovație	Factory, Berlin https://factoryberlin.com/ Forum Virium, Helsinki https://forumvirium.fi/en/
	Crearea spațiilor de coworking, proprietate publică, furnizarea de legături cu mentorii, cursuri de instruire a aptitudinilor, acceleratoare sau incubatoare	WeWork, New York https://www.wework.com
	Crearea de fablab-uri (program din MIT)	Fab Lab Barcelona https://fablabbcn.org/
Bunuri economice	Înființarea clusterelor industriale (dacă există masă potențială și critică)	Exemple de orașe din România: Cluj-Napoca, Timișoara, Iași

Exemple: Dezvoltarea unui ecosistem inovativ în cadrul orașului

Pas 1. Crearea de spații de colaborare (spații de coworking, fablab, incubator etc.) pentru a crește ecosistemul – spațiul va conecta antreprenorii și va genera evenimente de networking (întâlniri) pentru sprijinirea comunității. Pot fi coordonate printr-un hub de inovație cu misiunea de a promova comunitatea și membrii săi. De obicei, un hub de inovație va coordona actorii ecosistemului.

Pas 2. Instruirea abilităților pentru tinerii antreprenori – autoritatea publică poate organiza diferite competiții crowdsourcing, cu bootcamps, permițând însușirea rapidă a calificărilor necesare. Rezultatele competiției vor rezulta în câteva proiecte de start-up (adică cel puțin un produs viabil, un business plan și o prezentare). Competițiile pot oferi conexiuni la o rețea de mentori internaționali.

Pas 3. Transformarea industriilor tradiționale pentru a genera noi produse și procese – această activitate va facilita legătura între start-up-urile din domeniul tech și antreprenorii tradiționali pentru crearea de proiecte comune care integrează respectivele tehnologii în sistemele lor de producție; pot dezvolta programe de schimb cu experții din cadrul altor ecosisteme inovative din întreaga lume (cercetătorii, antreprenorii, start-ups, scale-ups în special din țările cu un număr mare de inovații radicale și disruptive etc.). În paralel, autoritatea publică ar trebui să creeze spații care să încurajeze coliziunile- baruri, restaurante, spații verzi, parcuri etc.

➤ **Un oraș inovativ ar trebuie să creeze o “economie locală de învățare”.**

Problema creării unei economii de învățare rezidă în conceptul instituțiilor componente (e.g corporații). Învățarea are loc în cadrul organizațiilor și cunoștințele rezidă în cadrul companiilor. Conform Stiglitz și Greenwald⁶⁴, sectorul industrial reprezintă sursa inovării. Activitatea de inovație are loc în firmele care sunt: mari, durabile, stabile, concentrate într-o zonă de densitate mare din punct de vedere geografic. Sectorul industrial are un avantaj comparativ în învățare și generează externalizări de învățare.

⁶³ Administrațiile publice pot fi folosite ca platforme de a porni ecosistemul local de inovație. Printr-o platformă de inovație deschisă, se pot implica comunitățile în rezolvarea provocărilor orașului și stimularea creării de noi start-upuri.

⁶⁴ “Creating a learning society” (2014), Joseph Stiglitz and Bruce Greenwald

1. Autoritățile publice trebuie să știe că inovația este adesea generată de întreprinderile mari, industriale.

Constatare: Orașele cu companii mari active în sectorul industrial trebuie să conștientizeze că aceste companii reprezintă surse de inovație. Companiile mari pot internaliza mai mult din externalitățile care au fost generate prin învățare; inovarea reprezintă un risc, existând posibilitatea în cazul companiilor mari de a manifesta o aversiune mai mică la risc. În general, companiile mari au resursele pentru finanțarea inovației.⁶⁵

Companiile multinaționale mari, sunt mai predispuse, în mod realist, să genereze inovație comparativ cu companiile mici (urmând modelul Dacia), iar factorii de decizie ar putea să facă un obicei din încurajarea companiilor care investesc în economia României de a dezvolta departamente de cercetare și inovare în România. Cu cât sunt mai multe astfel de departamente R&D prezente în țară, cu atât există mai multe șanse de a genera spin-offs inovative și inovații de către companiile locale.

Realități: ținând cont de această constatare, cele mai inovative orașe (cu cel mai mare număr de companii în sectorul industrial care ar putea genera viitoare inovații) sunt București (60 companii mari), Timișoara (27 companii mari), Cluj-Napoca (25 companii mari), Sibiu (23 companii mari), Arad (21 companii mari), Iași (18 companii mari) și Oradea (18 companii mari). Aceste companii au ales în mod strategic să se localizeze în orașele cu centre universitare care generează talent.

Intervenții:

<i>Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare</i>	<i>Intervenții</i>	<i>Exemple</i>
Bunuri economice	<i>Dezvoltarea programelor pe perioadă scurtă între start-ups/scale-ups și companii mari pentru crearea de noi produse</i>	
Bunuri de rețea	<i>Crearea Laboratoarelor de Inovare în Producție care vizează promovarea învățării inter-firme și legăturii între dezvoltatorii de tehnologii (ingineri și alți angajați STEM) și potențiali utilizatori.</i>	<i>MxD (Manufacturing x Digital) https://www.mxdusa.org/about/ - parte a inițiativei Manufacturing USA, reprezentând 14 instituții public-private⁶⁶</i>
	<i>Rețele de colaborare cu universitățile din străinătate</i>	

⁶⁵ Schaeffler Romania, cu mai mult de 5,000 angajați în Brașov, a inaugurat în 2019, un Centru de testare R&D facility – Schaeffler cu 10 celule de testare care furnizează toată infrastructura necesară desfășurării activității, precum și 25 standuri de probă pentru testarea componentelor de motor.

Marquardt Sibiu, cu mai mult de 2,800 angajați, a decis extinderea Centrului R&D, lucrând în prezent la DemoCar – mașina viitorului, un produs inovativ echipat cu tehnologiile produse de companie (Human – Machine Interface tools).

⁶⁶ Așa cum a fost anterior declarat, inovația nu este un eveniment izolat. Pentru a avea impact, trebuie gândită o strategie națională. De exemplu, fostul președinte american Obama a dezvoltat un parteneriat de producție avansată ("Advanced Manufacturing Partnership") pentru stabilirea unei rețele de instituții care acționează ca huburi pentru inovație în domenii precum imprimarea 3D și produse fotonice integrate. Programul intenționa să primească fonduri pentru înființarea inițială pe o perioadă de 5-7 ani, dar obiectivul a fost depășit cu 50%. Firmele au investit sume suplimentare pentru a construi facilități lângă huburi pentru a-și integra mai bine operațiunile cu cele ale huburilor. Acest program a fost desfășurat pentru ca integrarea oamenilor de știință în procesul de producție a fost important, la fel precum integrarea producătorilor în procesul de descoperire, când America a pierdut 5 milioane locuri de muncă în producție în 2000.

2. Autoritățile publice trebuie să știe că inovația apare în condiții de stabilitate și continuitate.

Constatare: Acumularea cunoștințelor în baza căreia productivitatea crește depinde de o organizație stabilă care va disemina aceste cunoștințe. E foarte posibil ca stabilitatea și continuitatea să fie prezente în organizațiile care au resursele de a furniza capacitatea relevantă, față de organizațiile mici, dispersate. De aceea îmbunătățirea productivității are șanse mai mari să apară din companii mari.

Realități: Companiile, chiar și cele străine, care sunt stabile și interesate de continuitate, vor avea un nivel de productivitate mai mare. Investițiile străine directe sporesc învățarea și unele dintre aceste companii au prins rădăcini în economia locală, devenind astfel extrem de conectate la comunitatea locală. De exemplu, Bosch și-a început activitatea de producere a echipamentelor electrice și electronice pentru vehicule motorizate în 1994. În prezent, productivitatea sa este de aproape 224,000 dolari americani/angajat/an, mult mai mare decât cea a Continental (care și-a început activitatea în 2000 și produce 147,000 dolari americani/angajat/an).

Conform raportului Băncii Mondiale citat mai sus, efectul mediului de afaceri asupra performanței firmei poate depinde de experiența și longevitatea firmei. Firmele mai vechi vs. Firmele mai recent înființate pot să difere în abilitatea lor de a se descurca cu succes în mediul de afaceri. Dacă mediul de afaceri al unui oraș este sprijinit și competitiv, resursele sunt direcționate spre cele mai productive utilizări, iar firmele investesc pentru a continua creșterea productivității.

Intervenții:

<i>Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare</i>	<i>Intervenții</i>
<i>Mediu favorizant</i>	<i>Baza de date comună între sectorul privat și administrația publică</i>
	<i>Platforma de comunicare și colaborare pentru mediul de afaceri și rețelele de partajare de date, documente și sporirea managementului de cunoștințe</i>

3. Autoritățile publice trebuie să știe că inovația înseamnă acumularea capitalului uman care duce la nivele de productivitate mai mari.

Constatare: Există o posibilitate mai mare ca oportunitățile pentru acumularea capitalului uman să fie mai mari în cadrul companiilor industriale mari, complexe, durabile, stabile cu o gamă largă de activități independente. Firmele stabile, cu activitate de lungă durată, au mai multe stimulente pentru promovarea creșterii capitalului uman care poate duce la o mai bună productivitate a firmei.

Acumularea capitalului uman reprezintă un activ important pentru dezvoltarea inovațiilor de care depinde creșterea productivității, cât și pentru diseminarea lor, dat fiind faptul că angajații beneficiază de mobilitate atât în cadrul companiilor, cât și între companii și sectoare.

Cu privire la locurile de muncă care au o posibilitate mai mare de a genera inovații, calitatea sistemelor educaționale va juca un rol semnificativ și va contribui la acumularea capitalului uman. Orașele cu universități puternice vor genera mai multe inovații, doar pentru că au un număr mai mare de experți care pot fi angajați în departamentele R&D. În același timp, locurile unde se găsesc entități puternice de învățământ profesional⁶⁷ (bazate pe modelul german) vor avea, cel mai probabil, un randament

⁶⁷ Hirschmann Romania, o companie din industria automobilelor, va extinde facilitățile de producție în cadrul Parcului Industrial Mureș și va începe producerea de cabluri pentru șasiuri sau pentru sistemele de frânare, suspensie, ABS, EPS etc. Cererea pentru componente de mașini electrice s-a triplat, astfel că compania trebuie să-și redimensioneze facilitățile de producție. În același timp, compania este implicată în îmbunătățirea calității forței de muncă; investește în sistemul de învățământ dual în parteneriat cu Liceul Tehnologic Electromureș pentru o specializare în electromecanică.

mai mare decât orașele care nu au universități sau au universități mai slab pregătire, și nu au învățământ profesional.

Diaspora României, numărând aproximativ 5 milioane de persoane, ar putea să joace un rol semnificativ în creșterea nivelului de inovație al economiei României: este conectată la piețe globale, idei, surse de finanțare și influenceri. Această diaspora nu este folosită la ora actuală la adevăratul ei potențial în ceea ce privește antreprenoriatul. Diaspora poate oferi o rezervă importantă de talente pentru ecosistemul antreprenorial, atât în forma antreprenorilor, cât și a forței de muncă talentate, precum și a investitorilor de tip "business angels" sau investitorilor de pe piețele de capital.

România oferă o viză de afaceri, care este destinată străinilor care lucrează în România sau oamenilor care au afaceri în țară. Această viză îmbunătățește contextul investitorilor și acționarilor străini, facilitând astfel dezvoltarea de parteneriate și astfel și co-partenerilor străini în companiile nou înființate în România.

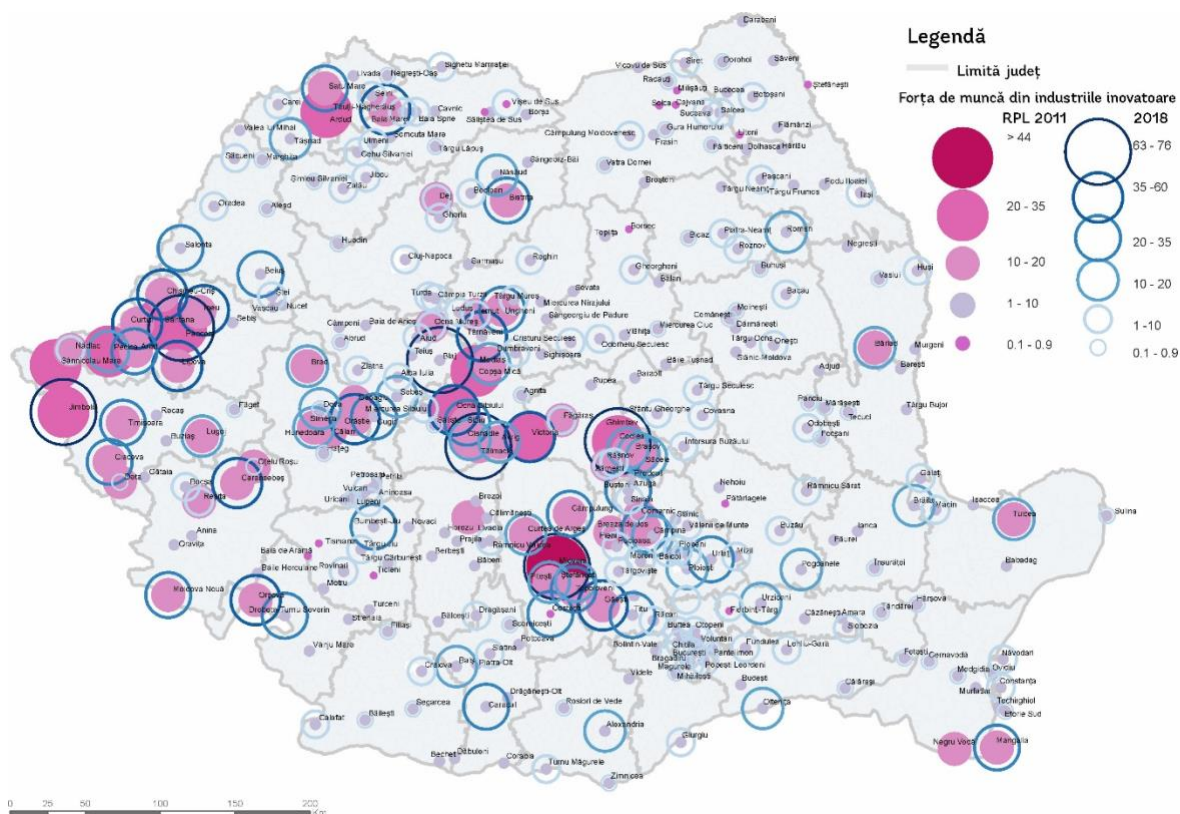
Potrivit lui Richard Florida⁶⁸, motorul inovației și al creșterii economice este reprezentat de capacitatea orașelor de a concentra oameni talentați, oferindu-le prilejul de a-și împărtăși ideile și de a-și combina eforturile.

Fapte: Un indicator important este reprezentat de forța de muncă în industriile inovative & high-tech. Aceste industrii sunt specializate în angajați STEM⁶⁹ având, astfel, cele mai mari șanse de a inova, indiferent de tipul inovării (produs, proces, marketing sau inovație organizațională). Cel mai mare procentaj de angajați care lucrează în industriile inovative și high-tech este înregistrat în următoarele orașe: Talmaciu, Mioveni, Ghimbav, Sântana, Jimbolia, Blaj, Ineu, Victoria, Găești, Chișineu-Criș (cu mai mult de 50% din forța de muncă care lucrează în industriile high-tech). Din păcate, nu există statistici oficiale cu privire la rezultatul general al inovației din aceste industrii, dar în aceste orașe forța de muncă este mult mai specializată și mai conectată la noi tehnologii/ cunoștințe.

⁶⁸ "The New Urban Crisis", Richard Florida, 2018

⁶⁹ Continental Automotive din Timișoara are mai mult de 20,000 angajați, din care 1/3 sunt ingineri și specialiști IT care creează viitorul mobilității. Mii de angajați STEM contribuie la dezvoltarea mașinilor autonome, o ramură a industriei automotive interconectată la noile tehnologii precum inteligența artificială sau Big Data. Echipa Continental lucrează la inovații precum robo-taxi sau alte soluții digitale smart city – tehnologii referitoare la fluxul de trafic, optimizarea transportului public, dezvoltarea soluțiilor ecologice și ambientale.

Imaginea 58. Ponderea sau forța de muncă urbană în industriile inovatoare, in 2011 și 2018

Sursa de informație: Institutul Național de Statistică

Intervenții:

<i>Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare</i>	<i>Intervenții</i>
<i>Mediu favorizant</i>	<i>Dezvoltarea platformelor pentru conectarea cu diaspora</i> <i>Stabilirea unei vize de start-up pentru atragerea antreprenorilor străini și sprijinirea lor pentru a-și deschide afaceri în România</i> <i>Stabilirea unui program de promovare pentru atragerea talentului antreprenorial străin și al Diasporei</i>

4. Autoritățile publice trebuie să știe că inovația este dependentă de concentrare și difuzarea cunoștințelor în cadrul companiilor.

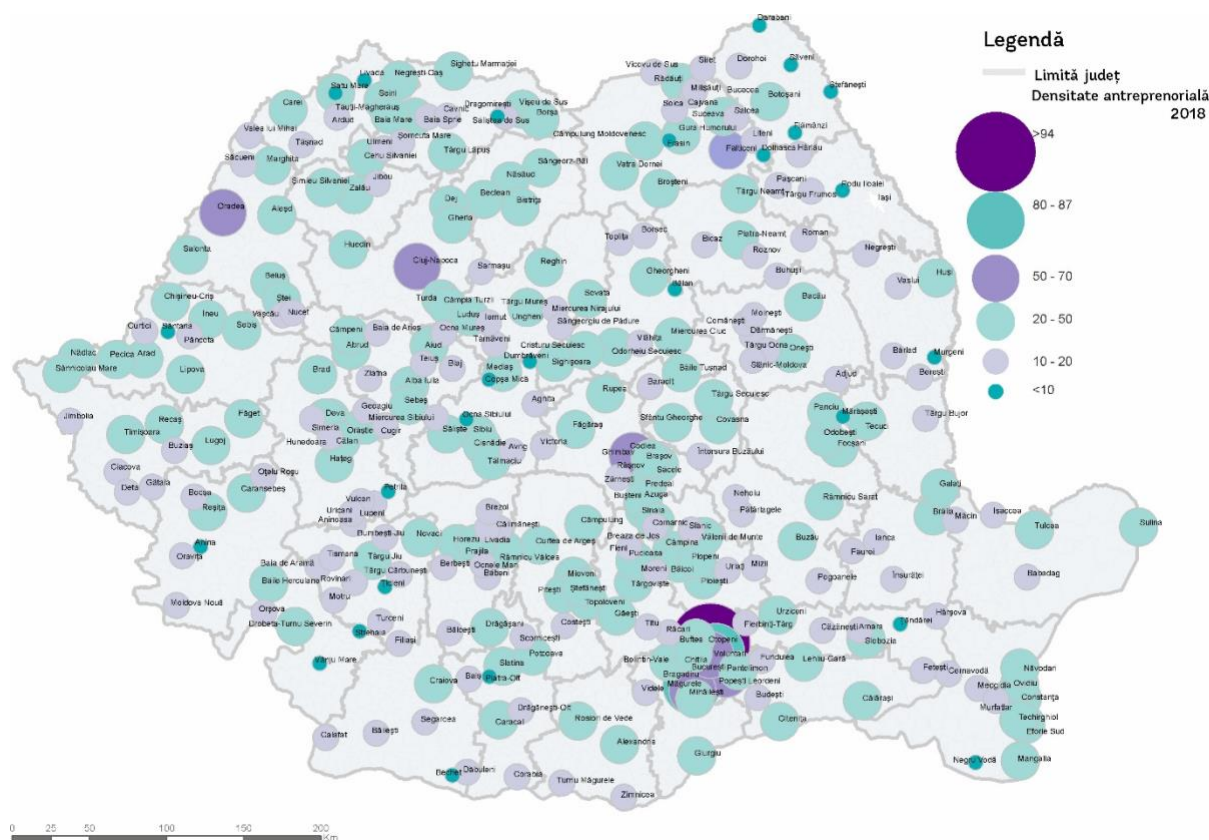
Constatare: Difuzarea cunoștințelor printre companiile industriale de mari dimensiuni, de densitate mare, este mult mai rapidă decât difuzarea cunoștințelor în rândul companiilor dispersate. Proximitatea geografică este încă importantă, iar rolul clusterelor în difuzarea cunoștințelor fiind adesea evidențiat.

Diseminarea cunoștințelor este importantă pentru creșterea și dinamica firmelor, putând fi mai ușor identificate în orașele în care mai mulți oameni sunt conectați într-un spațiu relativ mic unde cunoștințele se răspândesc mai repede. Accesibilitatea cunoștințelor tehnologice este dependentă de proximitatea geografică a companiilor inovative și tech sau a instituțiilor de educație și la nivelul interacțiunilor dintre actorii cheie dintr-un ecosistem de inovare.

O industrie concentrată într-un spațiu definit teritorial poate justifica efortul de a atrage firme și muncitori specializați. Acest scenariu ar fi valabil dacă industria încă se află în proces de maturizare și neavând un oraș câștigător clar al competiției pentru resursele mobile. Un exemplu poate fi producția de panouri solare sau de semiconductori, industrii în creștere care folosesc muncitori foarte calificați și produc mărfuri diferențiate. Desigur, în viitor, aceste industrii vor începe să se dezvolte în unele orașe - dar încă nu se știe unde.

Realități: Orașele din județul Ilfov precum Otopeni, Bragadiru, Voluntari au cea mai ridicată rată de densitate antreprenorială urmată de Cluj-Napoca, Popești-Leordeni, Măgurele, Ghimbav, București, Oradea etc. Asta înseamnă mai mult de 50 companii/1000 locuitori.

Imaginea 59. Densitate antreprenorială 2018

Intervenții: Ar putea fi profitabil pentru orașe să se înființeze un cluster industrial, dacă se respectă condiția privind masa critică.⁷⁰

- **Un oraș inovativ înseamnă crearea mecanismelor de a stimula descoperirile antreprenoriale.**

⁷⁰ Primăria Timisoara a dezvoltat centrul regional pentru competențe și dezvoltarea furnizorilor CERC – în sectorul automotive, o infrastructură de afaceri dedicată dezvoltării lanțului de aprovizionare auto local/regional. Scopul acestui centru este de a crește performanța furnizorilor regionali în sectorul auto prin instruire specializată, servicii de consultanță și dotarea unui laborator pentru utilizarea colaborativă de echipament specializat (CNC, mașini injecție etc.)

Constatere: Administrațiile publice nu mai joacă un rol de planificator omniscient, dar ar trebui să creeze mecanisme de a asculta antreprenorii, cercetătorii și chiar cetățenii pentru a identifica în mod colectiv noile activități din oraș. Antreprenoriatul promovează învățarea; în unele cazuri, diseminarea antreprenorială poate fi mai mare în cazul companiilor domestice față de entitățile străine, întrucât companiile domestice sunt mai bine conectate la comunitatea locală. Descoperirile antreprenoriale implică experimente, exploatare și stabilirea unui nou domeniu de oportunități care poate genera inovare. Antreprenorii doresc să trăiască în mijlocul acțiunii, în locuri cu tineri și persoane talentate, cu activități sociale sau împreună cu alți antreprenori. Orașele cu activități cu o valoare agăugată ridicată, precum high-tech sau servicii avansate sunt conectate într-o manieră complexă la generarea de inovație și R&D.

Realitate: Întrucât strategiile RIS3 sunt documente care ar trebui elaborate la nivel regional/național, procesele de descoperire antreprenorială au fost lansate în fiecare regiune conform metodologiei. Rolul orașelor din cadrul procesului RIS3 este superficial și, așa cum este menționat mai sus, orașele ar trebui să fie considerate dezvoltatori cheie RIS3. În această discuție, nu vorbim de repetarea RIS3 la nivel local; însă, este o problemă de guvernare multi-nivel. În cadrul regiunilor/ orașelor, descoperirile antreprenoriale demonstrează unicitatea, diferențierea, creativitatea și determină autorităților publice să personalizeze stimulentele pentru industriile private. Cele mai multe regiuni din România au ales același mixt de tehnologie în strategiile lor de specializare inteligente regionale, arătând că viziunea strategică lipsește. Regiunile nu au fost capabile să captureze elementele de diferențiere oferite de descoperirile/cunoștințele antreprenoriale. Poate la nivelul unor unități teritoriale mai reduse acest aspect poate fi luat în considerare.

Intervenții:

<i>Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare</i>	<i>Intervenții</i>
<i>Mediu favorizant</i>	<i>Mese rotunde; grupuri de lucru pe industrii diferite</i>
<i>Talent & abilități</i>	<i>Crearea rețelelor de "pirați ai inovării" care explorează nevoile de afaceri ale companiilor și aduc idei inovative care pot fi implementate pentru a obține profituri îmbunătățite pe baza aceluiași capital etc.</i>
<i>Bunuri de rețea</i>	<p><i>Crearea unui fond de capital de risc public care poate finanța anumite investiții incerte sau cu caracter experimental sau care pot atrage organizațiile de capital de risc din alte țări (ex. SUA)</i></p> <p><i>Data Labs, cu specialiști din diferite orașe din România sau străinătate, pentru a co-crea modele noi de afaceri bazate pe clienți (companii cu un grad mai scăzut de inovație care ar dori să inoveze cu privire la noi produse, noi procese, noi tehnici de marketing etc.)</i></p> <p><i>Dezvoltarea unor programe de vouchere de inovare pentru companiile care realizează cercetare și dezvoltare în parteneriat cu universitățile locale, centrele de cercetare pentru următoarele activități:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Dezvoltare tehnologică</i> - <i>Dezvoltarea produselor, serviciilor și a pieței</i> - <i>Proiecte interne de cercetare și dezvoltare într-o fabrică</i> <p><i>Ex.: https://commerceri.com/incentives/innovation-incentives/ - Programul Voucherelor de Inovare Rhode Island (50.000 USD pentru companiile mari)</i></p>

Descriere de caz: Transformarea unei industrii tradiționale în Finlanda prin mecanismul EDP

Un grup de companii din industria celulozei și hârtiei din Finlanda a explorat potențialul unor noi metode științifice și tehnologii aplicate pentru a îmbunătăți eficiența proceselor de prelucrare din industria tradițională.

Unii antreprenorii au explorat nanotehnologia ca sursă importantă de aplicații practice cu un nivel ridicat de valoare adăugată, iar firmele din această industrie au făcut pași în folosirea nanotehnologiei în procesele lor. Unele companii au început să investească în R&D și să dezvolte noi aplicații în baza nanotehnologiei. Apariția unei rețele de noi colaborări R&D – care implică operatori, instituții de cercetare, furnizori și universități – a reprezentat un pas important pentru dezvoltarea și schimbarea industriei celulozei și hârtiei în baza nanotehnologiei. Mecanismul de descoperire antreprenorială a reprezentat factorul declanșator al schimbării, aducând împreună diferiți actori și dezvoltând o nouă activitate, la intersecția dintre noua tehnologie și industria tradițională.⁷¹

- **Un oraș inovativ trebuie să se specializeze într-o manieră inteligentă, construind pe bazele existente și în conformitate cu o viziune ambițioasă.**

Constatare: Orașele trebuie să se specializeze într-o manieră inteligentă prin cunoașterea activelor și capacităților pe care le posedă. Specializarea inteligentă acordă o oportunitate pentru actualizarea sectoarelor tradiționale conectându-le la sectoare high-technology și la noile activități apărute. De aceea, există o nevoie pentru a identifica căi de a crea legături și sinergii între firmele și sectoarele cu care se intersectează.

Inovația în procesele de producție reprezintă o nevoie stringentă în toate orașele cu un indice de industrializare ridicat și cu o rată ridicată de ocupare în acest sector.⁷²

Realități: Unele orașe au un profil industrial puternic care ar trebui actualizat. Orașe precum Mioveni, Talmaciu, Năvodari, Sebeș, Ghimbav, Miercurea Sibiului, Cernavodă, Blaj, Urlați, Curtici, Ineu și Cugir au un indice de industrializare ridicat, ceea ce înseamnă că mai mult de 80% din cifra lor de afaceri vine din industrie. Dacă companiile din aceste orașe nu vor adopta inovația și nu își vor adapta modelele lor de afaceri în acest sens, vor falimenta. Exemplele de descoperiri antreprenoriale se focusează pe procesul de tranziție de la o zonă cu o productivitate redusă la una ridicată – de la mătasea tradițională la materialele tehnice în Lyon; sau de la procesarea metalului la tehnologiile medicale pentru IMM-urile din Suedia.⁷³

Intervenții:

<i>Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare</i>	<i>Intervenții</i>
Mediu favorizant	<i>Conceperea unei viziuni de dezvoltare ambițioase și realiste care implică cetățeni și actori locali.</i>
	<i>Crearea unor relații puternice între orașele mici și aglomerări, pentru că primele pot crește dacă “împrumută din dimensiunea celorlalte”.</i>
	<i>Promovarea schimbului de bune practici și asocierea între autoritățile publice locale</i>

- **Un oraș inovativ trebuie să sprijine companiile și firmele high-tech nou înființate.**

⁷¹ În baza studiului de caz prezentat în cartea “Smart Specialisation – opportunities and challenges for regional innovation policy” (Dominique Foray, 2015).

⁷² O inovație disruptivă în acest domeniu a fost înlocuirea motorului cu abur cu motorul electric modern. În locul unui singur motor mare, au fost concepute unele mai mici pentru a lucra cu fiecare mașină. A devenit mai eficient energetic și pentru că fiecare mașină are motorul său, întreaga linie de proces nu trebuie să se oprească dacă o mașină se strică sau are nevoie de întreținere. Această inovație a avut un impact asupra conceptului de spațiu de lucru în a-l optimiza pentru fiecare sarcină, creând posibilitatea de a îmbunătăți și experimenta procesele de producție. Acest lucru a generat nevoia de mai mulți angajați foarte calificați cu inițiative și care puteau lua decizii. Companiile care nu și-au adaptat aceste noi practici au intrat în faliment.

⁷³ “Smart specialization – Opportunities and challenges for regional innovation policy”, Dominique Foray

Constatare: Firmele care inovează, în afară de cele mari și indiferent de tipul de inovație, sunt preponderent acelea care desfășoară activități de proiectare de produse, nu doar de servicii de manufactură; aceste activități tind să aibă un nucleu important de angajați STEM și din sectorul creativ (STEAM TEAM). Ideea principală este că, în aceste companii high-tech, ar trebui să existe cel puțin un grup de ingineri care să proiecteze produsele care urmează să fie comercializate pe piață. Din această categorie, companiile care produc doar produse proiectate de alții, fie din țară sau străinătate, sunt excluse.

Aceste companii sunt în general active în sectoarele IT, design și producție, care servesc câteva industrii avansate: biotehnologie, tehnică medicală & farmaceutică, aerospațială, agrotehnoologii, cleantech, electronice & telecomunicații, energie, fintech, proptech, materiale avansate, procese industriale și energie etc. Aceste companii high-tech trebuie încurajate să lucreze strâns cu alte companii din industriile tradiționale și să împărtășească cunoștințele. Inovația nu se răspândește, deoarece informațiile cu privire la procesele de inovare sunt păstrate în cadrul unui număr restrâns de companii care vor continua să inoveze și să genereze inovație. Inovația și specializarea inteligentă însă, sunt dependente de trans-sectorialitate.

Realități: Fenomenul start-up este într-o mare măsură un concept urban și vizează orașe precum București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași sau Brașov. O posibilă explicație poate fi găsită în faptul că start-up-urile sunt active în mod special pe piața forței de muncă dedicată talentelor, fiind știut faptul că talentul are o propensiune pentru zonele urbane (vezi lucrarea lui Richard Florida, printre altele).

Companiile High-tech sunt concentrate în București, Cluj-Napoca, Iași, Brașov și Timișoara. Cluj-Napoca are mai mult de 200 companii high-tech care generează cunoștințe și inovații pentru diferite sectoare și acest număr este în continuă creștere. Există o corelație pozitivă între locația acestor companii și poziționarea clădirilor de birouri de clasa A în oraș. În zonele cu densitate mai mare de companii high-tech, administrația ar trebui să se gândească la crearea "spațiilor de interacțiune", huburi în care oamenii din aceste companii să se poată întâlni, stimulând "coliziunile" și generând idei inovatoare. În același timp, administrația ar trebui să dezvolte competiții de cartier dedicate companiilor high-tech pentru a crea comunități inovatoare, restrânse de cartier. În aceste zone de concentrare, după modelul Berlinului, trebuie să existe cafenele, baruri, locuri care să stimuleze interacțiunile și coliziunile.

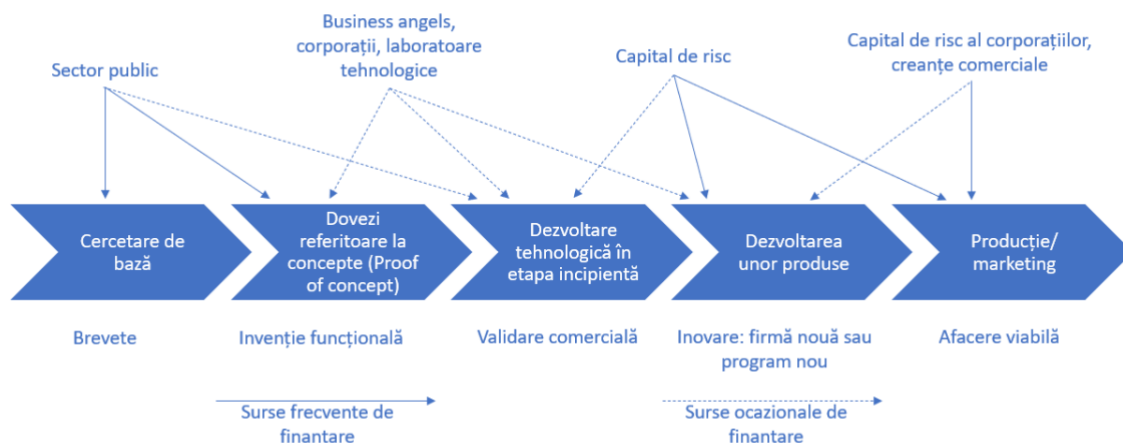
Aceste companii high-tech au departamente de design dedicate creării de noi produse contribuind la îmbunătățirea indicatorilor cu care cele mai multe regiuni din România au probleme în cadrul Tabloului de bord european privind inovarea regională din 2019. Astfel, fiecare oraș trebuie să aibă o masă critică de companii high-tech.

Intervenții (aplicate la orașele cu un număr relevant de companii high-tech):

<i>Caracteristici ale unui ecosistem urban de inovare</i>	<i>Intervenții</i>	<i>Exemple</i>
Mediu permisiv	Dezvoltarea programelor "proof of concept" dedicate companiilor high-tech pentru sprijinirea ideilor și fazelor de prototip pentru soluțiile care rezolvă provocările orașului	POC Croația https://www.amphinicity.com/ (beneficiar)

De obicei, administrația publică poate interveni cu finanțare în diferitele faze ale ciclului de inovare conform imaginii de mai jos.

Imaginea 60. Ciclul de inovare și sursa de finanțare

Sursa: Branscomb LM, Auerswald PE. (2002)

➤ **Un oraș inovativ trebuie să furnizeze instrumente și infrastructură pentru viitorii inovatori.**

Constatare: Este improbabil că România să genereze inovații disruptive pe termen mediu, dar merită ca țara să fie pregătită pentru un astfel de scenariu. O analiză de inovații recente disruptive pune accent pe importanța echipării liceelor cu tehnologie de ultimă oră. Bill Gates și Paul Allen, fondatorii Microsoft, au avut acces la primele calculatoare din lume, în cadrul liceului lor; acolo și-au perfecționat abilitățile de programare. Nolan Bushnell, fondatorul Atari (prima companie de jocuri video din lume), avea acces la un computer uzat în cadrul liceului său, pe care se juca Spacewar (unul dintre primele jocuri video dezvoltate de câțiva studenți MIT) cu prietenii săi.

Realități: Deși administrațiile locale nu au un cuvânt de spus în administrarea universităților, sunt direct responsabile pentru echiparea liceelor și ar putea juca un rol important în facilitarea accesului la ultimele descoperiri tehnologice a cât mai multor copii.⁷⁴

Intervenție: Administrațiile locale pot investi strategic în noi utilaje și produse avansate tehnologice și pot facilita copiilor accesul gratuit la această infrastructură. Cea mai scurtă cale spre inovarea disruptivă este o minte curioasă și pregătită.

Oportunități disruptive în jurul lumii

Conform unui studiu realizat de un profesor de la Harvard Business School,⁷⁵ oportunitățile disruptive există în următoarele categorii (ținând cont de creșterile de cost), numite **Big Seven**. Acestea corespund unei serii de alegeri de consum pe care oamenii trebuie să le facă în cursul vieții lor: **învățarea și educarea** (reprezintă cea mai mare oportunitate pentru schimbarea disruptivă la nivel global), **însănătoșirea** (produse și servicii de asistență medicală și bunăstare), **locuințe** (cazare și costuri de încălzire și răcire ale locuințelor), **mâncare** (producție alimentară, distribuție, comerț, mai multe produse alimentare naturale, organice, locale, funcționale), **mișcare** (vehicule personale, sectorul producător de automobile, călătorii aeriene, transport public). Două din Big Seven (**îmbrăcămintea** – produse de îmbrăcăminte și încălțăminte; și **distracții** – televizor, jocuri video, jucării, sporturi) au suferit scăderi de costuri, dar acest lucru nu înseamnă neapărat că noi procese

⁷⁴ Ford Craiova a dezvoltat, în 2018, Centrul de Inițiativă pentru resurse și angajare Ford ca hub antreprenorial pentru studenții și absolvenții Universității Craiova, finanțându-le ideile inovative prin granturi. Primăria orașului Craiova a sprijinit proiectul oferind o clădire.

⁷⁵ "Unlocking the Customer Value Chain – How Decoupling Drives Consumer Disruption", Thales Teixeira, 2019

disruptive nu pot avea loc în aceste domenii. Aceste alegeri de consum pot fi explorate de start-up-urile din România sau de companii deja existente pentru viitoare inovații, iar rolul administrației publice este de a facilita aceste experimente. Este clar că antreprenoriatul reprezintă un motor de inovare, fiind necesare și adoptarea unor măsuri de sprijin în acest sens.

Specializarea inteligentă nu se referă la o monocultură tehnologică și la uniformitate; din contră, se referă la promovarea diversității. Diferențierea economică reprezintă un principiu central pentru definirea conceptului de inovare și specializare inteligentă. Cheia către o diferențiere de succes stă în exploatarea diferențelor, care sugerează că economia locală poate construi un avantaj competitiv prin diversificarea cunoștințelor unice, locale în combinații noi și inovații care pot fi utilizate ca un levier pentru activele existente și experiența câștigată.

ANEXA 1.1. PERFORMANȚA ECONOMICĂ A MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR DIN ROMÂNIA (1)

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea următorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajați (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
1	oraș oraș	GHIMBAV	Brașov	Brasov	CENTRU	6,308	10,994	503	€ 203,535	€ 1,051.03	1	2
2	oraș	OTOPENI	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	16,594	19,693	2,201	€ 131,018	€ 1,421.67	3	1
3	oraș	VOLUNTARI	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	42,173	28,439	5,081	€ 103,298	€ 766.94	4	3
4	oraș	MIOVENI	Pitești	Arges	SUD	34,327	20,047	946	€ 173,141	€ 611.24	2	5
5	oraș	MĂGURELE	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	11,047	7,030	855	€ 97,542	€ 478.19	5	9
6	Municipalitate - capitală	BUCUREȘTI	București	Municipiul Bucuresti	BUCURESTI-ILFOV	2,113,362	979,826	167,044	€ 44,770	€ 684.01	12	4
7	oraș	BUFTEA	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	22,445	8,397	1,275	€ 61,489	€ 427.73	10	12
8	oraș	CHIȘINEU-CRIȘ	Arad	Arad	VEST	8,335	4,754	306	€ 65,252	€ 384.83	9	16
9	oraș	NĂVODARI	Constanța	Constanta	SUD-EST	42,070	6,063	1,368	€ 75,978	€ 351.92	6	23
10	Municipalitate – reședință de județ	CLUJ-NAPOCA	Cluj-Napoca	Cluj	NORD-VEST	323,675	170,786	31,135	€ 34,642	€ 392.90	18	13
11	oraș	CURTICI	Arad	Arad	VEST	8,809	5,577	227	€ 65,431	€ 335.81	8	25
12	oraș	TURCENI		Gorj	SUD-VEST	8,061	2,031	102	€ 29,993	€ 474.67	27	10
13	oraș	CERNAVODĂ	Constanța	Constanta	SUD-EST	18,982	4,794	514	€ 27,074	€ 503.79	32	7
14	Municipalitate – reședință de județ	SIBIU	Sibiu	Sibiu	CENTRU	169,274	79,099	9,883	€ 34,455	€ 362.43	19	20
15	oraș	SÂNNICOLAU MARE	Arad	Timis	VEST	14,614	7,449	470	€ 29,064	€ 390.93	28	14
16	Municipalitate – reședință de județ	TIMIȘOARA	Timișoara	Timis	VEST	330,209	147,027	21,000	€ 35,435	€ 331.78	16	26
17	oraș	PANTELIMON	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	28,422	9,525	1,846	€ 36,966	€ 331.02	15	27
18	Municipalitate – reședință de județ	ARAD	Arad	Arad	VEST	177,601	69,499	10,583	€ 31,082	€ 353.26	24	22
19	Municipalitate – reședință de județ	PLOIEȘTI	Ploiești	Prahova	SUD	229,767	73,878	11,123	€ 39,601	€ 307.37	14	34
20	oraș	BORSEC		Harghita	CENTRU	2,749	1,158	78	€ 25,883	€ 389.97	34	15

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajați (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoarea medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
21	oraș	POPEȘTI LEORDENI	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	34,690	13,553	3,128	€ 30,446	€ 345.34	25	24
22	oraș	CHITILA	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	15,476	4,126	802	€ 28,810	€ 358.41	29	21
23	Municipalitate – reședință de județ	SLATINA		Olt	SUD-VEST	83,441	30,563	4,110	€ 35,085	€ 306.00	17	35
24	Municipalitate – reședință de județ	TÂRGU MUREȘ		Mures	CENTRU	148,575	50,486	8,605	€ 32,198	€ 311.33	22	32
25	Municipalitate – alta față de reședința de județ	SEBEȘ		Alba	CENTRU	32,595	12,718	1,526	€ 74,765	€ 266.97	7	52
26	oraș	BUȘTENI	Brașov	Prahova	SUD	9,673	2,111	514	€ 21,318	€ 375.67	45	17
27	oraș	BRAGADIRU	București	Ilfov	BUCURESTI-ILFOV	21,177	7,145	2,501	€ 28,380	€ 310.39	30	33
28	Municipalitate – alta față de reședința de județ	MEDIAȘ	Sibiu	Sibiu	CENTRU	57,753	20,028	1,698	€ 33,908	€ 283.61	21	42
29	Municipalitate – reședință de județ	BRAȘOV	Brașov	Brașov	CENTRU	290,060	102,807	17,541	€ 24,206	€ 317.69	35	30
30	Municipalitate – reședință de județ	CONSTANȚA	Constanța	Constanta	SUD-EST	314,936	100,998	19,673	€ 22,544	€ 329.90	40	28
31	oraș	GĂEȘTI	Pitești	Dâmbovița	SUD	15,081	5,311	456	€ 50,438	€ 254.00	11	62
32	Municipalitate – reședință de județ	ORADEA	Oradea	Bihor	NORD-VEST	221,897	80,887	17,455	€ 23,533	€ 288.25	37	41
33	Municipalitate – reședință de județ	MIERCUREA CIUC		Harghita	CENTRU	41,802	13,511	2,276	€ 21,790	€ 292.25	44	39
34	oraș	ROVINARI		Gorj	SUD-VEST	13,410	8,039	209	€ 23,090	€ 280.21	39	44
35	oraș	TITU	București	Dâmbovița	SUD	10,286	2,430	260	€ 16,395	€ 367.45	66	18
36	Municipalitate – reședință de județ	PITEȘTI	Pitești	Argeș	SUD	175,102	62,965	10,036	€ 23,425	€ 270.43	38	47
37	oraș	INEU		Arad	VEST	9,561	3,702	267	€ 20,958	€ 298.31	48	38
38	oraș	UNGHENI		Mureș	CENTRU	7,672	4,141	253	€ 41,403	€ 240.11	13	76
39	oraș	TĂUȚII-MĂGHERĂUȘ		Maramureș	NORD-VEST	8,391	2,475	255	€ 17,265	€ 316.58	61	31

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
40	Municipalitate – reședință de județ	ALBA IULIA		Alba	CENTRU	74,631	25,503	4,581	€ 19,390	€ 282.11	51	43
41	Municipalitate – reședință de județ	DEVA		Hunedoara	VEST	69,625	23,365	3,664	€ 20,976	€ 269.44	47	48
42	Municipiu – altul față de reședința de județ	BLAJ		Alba	CENTRU	20,860	6,448	548	€ 30,290	€ 240.08	26	77
43	Municipalitate – reședință de județ	TÂRGOVIȘTE		Dâmbovița	SUD	92,157	24,299	3,899	€ 17,501	€ 275.32	59	45
44	Municipalitate – reședință de județ	BUZĂU		Buzău	SUD-EST	133,465	41,573	6,531	€ 22,049	€ 248.37	43	66
45	Municipalitate – reședință de județ	CRAIOVA	Craiova	Dolj	SUD-VEST	303,057	87,257	14,233	€ 23,760	€ 241.06	36	75
46	Municipalitate – reședință de județ	BISTRIȚA		Bistrița - Năsăud	NORD-VEST	94,046	32,912	5,378	€ 21,222	€ 246.46	46	67
47	oraș	SEGARCEA	Craiova	Dolj	SUD-VEST	7,938	923	120	€ 27,150	€ 236.30	31	83
48	oraș	TĂLMACIU	Sibiu	Sibiu	CENTRU	8,221	4,020	233	€ 33,961	€ 230.77	20	95
49	Municipalitate – față de reședință de județ	CÂMPINA		Prahova	SUD	36,942	10,456	1,695	€ 18,256	€ 250.87	56	63
50	Municipalitate – reședință de județ	SLOBOZIA		Ialomița	SUD	52,281	12,208	2,223	€ 22,385	€ 239.55	42	78
51	oraș	SĂLIȘTE		Sibiu	CENTRU	5,993	1,428	176	€ 12,036	€ 328.45	92	29
52	Municipalitate – reședință de județ	TULCEA		Tulcea	SUD-EST	87,735	22,123	3,862	€ 16,228	€ 262.13	67	54
53	Municipalitate – reședință de județ	ZALĂU		Sălaj	NORD-VEST	69,561	18,472	3,590	€ 20,630	€ 241.75	49	73
54	oraș	MIERCUREA SIBIULUI	Sibiu	Sibiu	CENTRU	4,806	1,073	85	€ 15,885	€ 269.26	74	49
55	oraș	SINAIA		Prahova	SUD	11,264	3,423	746	€ 9,671	€ 486.68	116	8
56	Municipalitate – reședință de județ	SATU MARE		Satu Mare	NORD-VEST	120,800	40,898	5,821	€ 18,419	€ 243.50	55	70
57	oraș	VĂLENII DE MUNTE		Prahova	SUD	13,594	4,817	502	€ 17,950	€ 245.38	58	68
58	oraș	LEHLIU-GARĂ	București	Călărași	SUD	6,639	617	184	€ 16,135	€ 256.18	69	60
59	Municipalitate – reședință de județ	RÂMNICU VÂLCEA		Vâlcea	SUD-VEST	118,179	31,935	6,020	€ 17,335	€ 243.67	60	69
60	oraș	TOPOLOVENI	Pitești	Argeș	SUD	9,399	3,053	306	€ 32,124	€ 222.05	23	106

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
61	Municipiu – altul față de reședința de județ	CAREI		Satu Mare	NORD-VEST	24,288	6,308	921	€ 18,866	€ 237.09	53	81
62	oraș	RECAȘ	Timișoara	Timis	VEST	9,780	1,067	249	€ 11,973	€ 273.22	93	46
63	Municipalitate – față de reședința de județ	DEJ		Cluj	NORD-VEST	38,467	8,320	1,958	€ 13,616	€ 258.89	83	57
64	Municipalitate – față de reședința de județ	ODORHEIU SECUIESC		Harghita	CENTRU	38,341	13,346	2,005	€ 18,557	€ 232.95	54	86
65	oraș	EFORIE	Constanța	Constanta	SUD-EST	11,095	2,393	769	€ 8,532	€ 465.01	133	11
66	oraș	SOVATA		Mures	CENTRU	10,352	2,910	362	€ 13,600	€ 254.20	84	61
67	oraș	PREDEAL		Brasov	CENTRU	5,045	1,259	323	€ 7,973	€ 601.42	141	6
68	Municipalitate – față de reședința de județ	BEIUȘ		Bihor	NORD-VEST	11,230	4,338	570	€ 10,518	€ 267.72	103	50
69	Municipalitate – reședința de județ	BAIA MARE		Maramures	NORD-VEST	146,367	49,254	7,364	€ 19,044	€ 223.33	52	105
70	Municipalitate – reședința de județ	SFÂNTU GHEORGHE		Covasna	CENTRU	64,466	15,722	2,584	€ 14,396	€ 237.65	78	80
71	Municipalitate – față de reședința de județ	TÂRGU SECUIESC		Covasna	CENTRU	20,004	5,625	607	€ 11,538	€ 248.83	97	65
72	oraș	SEBIȘ		Arad	VEST	6,391	1,488	296	€ 8,979	€ 298.63	126	37
73	Municipalitate – față de reședința de județ	ORĂȘTIE		Hunedoara	VEST	22,252	7,710	647	€ 16,518	€ 226.98	64	99
74	Municipalitate – față de reședința de județ	VATRA DORNEI		Suceava	NORD-EST	16,866	2,804	602	€ 9,961	€ 263.36	111	53
75	Municipalitate – față de reședința de județ	SALONTA		Bihor	NORD-VEST	19,087	5,195	875	€ 13,963	€ 235.47	80	84
76	Municipalitate – reședința de județ	SUCEAVA		Suceava	NORD-EST	122,654	30,349	5,154	€ 16,488	€ 225.10	65	102
77	Municipalitate – față de reședința de județ	CODLEA	Brașov	Brasov	CENTRU	25,942	6,582	842	€ 16,121	€ 226.57	70	101
78	Municipalitate – reședința de județ	CĂLĂRAȘI		Calarasi	SUD	76,537	15,858	2,779	€ 18,043	€ 217.37	57	114
79	Municipalitate – reședința de județ	ALEXANDRIA		Teleorman	SUD	50,877	15,191	2,098	€ 15,900	€ 226.78	72	100

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
80	Municipalitate – reședință de județ	FOCȘANI		Vrancea	SUD-EST	93,005	25,087	4,557	€ 14,531	€ 230.39	77	96
81	oraș	BOLDEȘTI-SCĂENI	Ploiești	Prahova	SUD	11,540	2,607	355	€ 13,488	€ 232.28	85	89
82	Municipalitate – reședință de județ	IAȘI	Iași	Iasi	NORD-EST	374,600	103,408	16,739	€ 16,007	€ 224.39	71	103
83	oraș	URLAȚI	Ploiești	Prahova	SUD	11,619	2,438	341	€ 16,621	€ 216.81	63	115
84	Municipalitate – reședință de județ	GIURGIU		Giurgiu	SUD	67,753	11,931	2,422	€ 20,099	€ 201.97	50	130
85	Municipalitate – față de reședință de județ	RĂDĂUȚI		Suceava	NORD-EST	33,875	6,716	1,208	€ 26,595	€ 189.31	33	148
86	oraș	PECICA	Arad	Arad	VEST	14,110	2,565	427	€ 9,765	€ 242.45	114	72
87	Municipalitate – reședință de județ	GALAȚI	Galați	Galati	SUD-EST	303,638	69,279	11,268	€ 15,199	€ 220.35	76	110
88	Municipiu – altul față de reședința de județ	LUGOJ		Timis	VEST	47,125	9,527	1,833	€ 9,901	€ 239.42	112	79
89	Municipalitate – reședință de județ	BACĂU		Bacau	NORD-EST	197,636	48,628	8,035	€ 15,271	€ 215.75	75	117
90	Municipalitate – reședință de județ	TÂRGU JIU		Gorj	SUD-VEST	95,914	22,581	4,596	€ 10,526	€ 231.94	102	91
91	oraș	RĂȘNOV	Brașov	Brasov	CENTRU	18,089	2,695	679	€ 9,292	€ 242.93	123	71
92	oraș	OVIDIU	Constanța	Constanta	SUD-EST	15,785	2,566	679	€ 10,185	€ 231.84	106	92
93	oraș	FĂGET		Timis	VEST	7,582	1,698	238	€ 9,981	€ 231.51	109	94
94	Municipalitate – alta față de reședință de județ	MANGALIA		Constanta	SUD-EST	41,458	9,749	1,757	€ 6,978	€ 290.30	166	40
95	Municipalitate – alta față de reședință de județ	URZICENI		Ialomita	SUD	17,127	4,187	747	€ 13,687	€ 209.42	82	124
96	oraș	ȘTEFĂNEȘTI	Pitești	Arges	SUD	15,624	4,614	839	€ 16,146	€ 190.26	68	145
97	oraș	LIPOVA		Arad	VEST	11,272	2,534	400	€ 11,562	€ 211.19	96	122
98	oraș	HAȚEG		Hunedoara	VEST	10,687	2,607	411	€ 10,059	€ 218.76	108	112
99	Municipalitate – altă față de reședință de județ	REGHIN		Mures	CENTRU	38,055	9,367	1,563	€ 12,988	€ 196.92	87	134

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
100	oraș	BĂICOI	Ploiești	Prahova	SUD	18,869	3,794	768	€ 14,117	€ 191.54	79	143
101	oraș	FIENI		Dambovita	SUD	7,548	1,063	150	€ 13,022	€ 194.88	86	137
102	oraș	JIMBOLIA		Timis	VEST	13,423	2,646	315	€ 8,038	€ 232.69	140	88
103	oraș	CISNĂDIE	Sibiu	Sibiu	CENTRU	21,030	4,362	729	€ 9,252	€ 223.50	124	104
104	oraș	GĂTAIA		Timis	VEST	6,529	630	134	€ 6,755	€ 257.02	170	59
105	Municipiu – altul față de reședința de județ	SIGHIȘOARA		Mures	CENTRU	33,805	7,933	1,071	€ 9,451	€ 220.97	120	109
106	oraș	GURA HUMORULUI		Suceava	NORD-EST	17,133	2,913	601	€ 9,978	€ 213.37	110	119
107	oraș	BECLEAN		Bistrita-Nasaud	NORD-VEST	12,322	2,678	481	€ 12,843	€ 192.27	88	141
108	oraș	BĂILE TUȘNAD		Harghita	CENTRU	1,662	301	56	€ 4,826	€ 365.32	213	19
109	oraș	FUNDULEA	București	Calarasi	SUD	6,709	907	168	€ 11,376	€ 192.47	98	140
110	Municipiu – altul față de reședința de județ	CURTEA DE ARGHEȘ		Arges	SUD	32,865	9,978	1,400	€ 15,899	€ 176.33	73	171
111	oraș	VALEA LUI MIHAI		Bihor	NORD-VEST	10,923	3,992	257	€ 16,882	€ 171.31	62	183
112	oraș	DETA		Timis	VEST	7,605	1,233	179	€ 7,354	€ 232.99	161	85
113	oraș	BUZIAȘ		Timis	VEST	8,406	943	199	€ 7,359	€ 232.71	160	87
114	Municipalitate – reședință de județ	PIATRA-NEAMȚ		Neamt	NORD-EST	113,491	23,609	4,607	€ 12,179	€ 181.50	90	157
115	oraș	IERNUT		Mures	CENTRU	9,751	886	208	€ 9,472	€ 200.69	119	132
116	oraș	TECHIRGHIOI	Constanța	Constanta	SUD-EST	8,186	877	341	€ 5,512	€ 259.77	197	56
117	oraș	NEGREȘTI-OAȘ		Satu Mare	NORD-VEST	16,879	3,566	663	€ 11,770	€ 181.14	94	159
118	oraș	VICTORIA		Brasov	CENTRU	8,579	1,121	150	€ 8,838	€ 207.74	128	126
119	oraș	ALEȘD		Bihor	NORD-VEST	11,209	3,177	543	€ 10,980	€ 182.53	99	156
120	oraș	TĂȘNAD		Satu Mare	NORD-VEST	9,416	1,269	196	€ 22,416	€ 151.64	41	217
121	oraș	NOVACI		Gorj	SUD-VEST	5,669	879	278	€ 7,897	€ 216.48	144	116
122	Municipalitate – reședință de județ	BRĂILA		Braila	SUD-EST	205,260	41,173	6,883	€ 10,273	€ 180.92	104	161
123	oraș	MĂCIN		Tulcea	SUD-EST	10,842	1,866	309	€ 5,268	€ 249.59	204	64
124	Municipiu – altul față de reședința de județ	TURDA		Cluj	NORD-VEST	56,192	8,571	1,999	€ 7,631	€ 209.42	149	123
125	oraș	ȘTEI		Bihor	NORD-VEST	7,260	2,208	284	€ 10,745	€ 175.47	101	173
126	oraș	HUEDIN		Cluj	NORD-VEST	9,595	1,502	497	€ 6,943	€ 221.16	167	108
127	oraș	NĂȘĂUD		Bistrita-Nasaud	NORD-VEST	11,605	2,186	393	€ 11,592	€ 172.21	95	180

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
128	Municipalitate – reședință de județ	REȘIȚA		Caras-Severin	VEST	86,658	14,220	2,339	€ 10,834	€ 172.65	100	177
129	oraș	TÂRGU LĂPUȘ		Maramures	NORD-VEST	13,089	2,642	364	€ 9,674	€ 179.19	115	164
130	Municipiu – altul față de reședința de județ	CARANSEBEȘ		Caras-Severin	VEST	29,951	6,094	932	€ 7,315	€ 214.44	163	118
131	oraș	ODOBEȘTI		Vrancea	SUD-EST	9,661	1,211	292	€ 7,468	€ 208.68	157	125
132	oraș	MIZIL		Prahova	SUD	16,274	3,196	362	€ 8,449	€ 189.48	135	147
133	oraș	BĂILE OLĂNEȘTI		Valcea	SUD-VEST	4,459	772	154	€ 5,957	€ 230.16	187	97
134	oraș	ABRUD		Alba	CENTRU	5,399	591	223	€ 12,056	€ 164.40	91	196
135	oraș	OCNA SIBIULUI	Sibiu	Sibiu	CENTRU	4,313	282	62	€ 3,164	€ 300.61	253	36
136	oraș	BĂILE HERCULANE		Caras-Severin	VEST	4,949	836	155	€ 5,412	€ 232.25	199	90
137	oraș	AZUGA		Prahova	SUD	4,754	423	168	€ 3,796	€ 267.06	239	51
138	oraș	NĂDLAC		Arad	VEST	7,970	774	230	€ 5,044	€ 236.41	208	82
139	Municipalitate – reședință de județ	DROBETA-TURNU SEVERIN		Mehedinti	SUD-VEST	107,711	20,534	2,988	€ 7,862	€ 189.64	145	146
140	Municipiu – altul față de reședința de județ	SĂCELE	Brașov	Brasov	CENTRU	36,438	6,242	1,231	€ 9,447	€ 176.40	121	170
141	Municipalitate – reședință de județ	BOTOȘANI		Botosani	NORD-EST	121,015	23,835	3,283	€ 10,234	€ 170.88	105	186
142	Municipiu – altul față de reședința de județ	CARACAL		Olt	SUD-VEST	34,374	7,460	982	€ 8,899	€ 176.83	127	169
143	Municipiu – altul față de reședința de județ	GHERLA		Cluj	NORD-VEST	23,138	3,945	982	€ 7,246	€ 196.59	164	135
144	Municipiu – altul față de reședința de județ	ONEȘTI		Bacau	NORD-EST	51,636	8,975	1,871	€ 9,651	€ 170.94	117	185
145	Municipiu – altul față de reședința de județ	MARGHITA		Bihor	NORD-VEST	17,949	3,794	690	€ 7,319	€ 190.76	162	144
146	oraș	DUMBRĂVENI		Sibiu	CENTRU	8,580	1,123	126	€ 7,943	€ 179.40	143	163
147	oraș	HOREZU		Valcea	SUD-VEST	6,951	1,198	280	€ 5,517	€ 218.83	196	111
148	oraș	RUPEA		Brasov	CENTRU	6,106	738	171	€ 4,046	€ 241.33	234	74
149	Municipiu – altul față de reședința de județ	CÂMPIA TURZII		Cluj	NORD-VEST	27,903	3,732	903	€ 7,581	€ 181.34	151	158
150	Municipiu – altul față de reședința de județ	GHEORGHENI		Harghita	CENTRU	19,855	3,969	781	€ 8,173	€ 176.31	137	172

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
151	Municipiu – altul față de reședința de județ	BRAD		Hunedoara	VEST	15,558	3,149	523	€ 7,503	€ 182.77	155	155
152	oraș	COVASNA		Covasna	CENTRU	11,159	1,864	323	€ 6,082	€ 204.04	182	129
153	oraș	SÂNTANA	Arad	Arad	VEST	15,702	2,557	237	€ 13,848	€ 144.26	81	230
154	oraș	LUDUȘ		Mures	CENTRU	17,529	2,518	585	€ 9,382	€ 167.31	122	193
155	oraș	HÂRȘOVA		Constanta	SUD-EST	11,145	1,154	221	€ 5,706	€ 206.61	193	127
156	oraș	VIDELE	București	Teleorman	SUD	11,526	1,530	269	€ 5,894	€ 199.27	189	133
157	oraș	CUGIR		Alba	CENTRU	26,173	5,688	532	€ 8,567	€ 169.15	132	190
158	oraș	ÎNSURĂȚEI		Braila	SUD-EST	7,011	425	115	€ 6,456	€ 184.44	173	152
159	Municipiu – altul față de reședința de județ	CÂMPULUNG		Arges	SUD	36,076	7,694	1,432	€ 8,501	€ 167.99	134	192
160	oraș	PUCIOASA		Dambovita	SUD	15,148	2,720	437	€ 9,145	€ 161.86	125	202
161	oraș	PÂNCOTA	Arad	Arad	VEST	8,107	896	186	€ 6,934	€ 181.06	169	160
162	oraș	NUCET		Bihor	NORD-VEST	2,125	147	49	€ 2,373	€ 258.78	276	58
163	oraș	ȘIMLEU SILVANIEI		Salaj	NORD-VEST	17,392	3,144	670	€ 10,110	€ 144.91	107	228
164	oraș	COSTEȘTI	Pitești	Arges	SUD	10,430	1,790	254	€ 8,811	€ 159.18	129	207
165	oraș	MIHĂILEȘTI	București	Giurgiu	SUD	7,585	1,245	231	€ 7,758	€ 168.21	146	191
166	oraș	CRISTURU SECUIESC		Harghita	CENTRU	10,803	2,247	321	€ 7,475	€ 170.44	156	188
167	oraș	PANCIU		Vrancea	SUD-EST	9,261	1,306	289	€ 5,683	€ 184.67	194	151
168	oraș	BĂBENI		Valcea	SUD-VEST	9,235	1,520	163	€ 12,366	€ 130.90	89	257
169	oraș	CÂMPENI		Alba	CENTRU	7,494	1,248	243	€ 5,969	€ 179.55	186	162
170	oraș	TEIUȘ		Alba	CENTRU	7,379	870	185	€ 7,961	€ 158.22	142	208
171	oraș	IANCA		Braila	SUD-EST	10,857	1,084	194	€ 6,329	€ 175.12	177	174
172	Municipiu – altul față de reședința de județ	OLTENIȚA	București	Calarasi	SUD	27,786	4,273	991	€ 8,134	€ 153.37	138	213
173	oraș	SLĂNIC		Prahova	SUD	5,644	772	117	€ 4,061	€ 213.22	233	120
174	oraș	ZĂRNEȘTI	Brașov	Brasov	CENTRU	26,531	3,760	641	€ 7,587	€ 160.94	150	204
175	Municipiu – altul față de reședința de județ	FĂGĂRAȘ		Brasov	CENTRU	39,095	5,457	1,260	€ 6,156	€ 172.93	180	175
176	Municipiu – altul față de reședința de județ	AIUD		Alba	CENTRU	25,887	4,167	766	€ 8,120	€ 151.65	139	216
177	oraș	ȚICLENI		Gorj	SUD-VEST	4,713	233	63	€ 1,478	€ 261.76	301	55
178	oraș	SULINA		Tulcea	SUD-EST	3,988	519	117	€ 3,072	€ 228.97	259	98

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoarea medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
179	Municipiu – altul față de reședința de județ	CÂMPULUNG MOLDOVENESC		Suceava	NORD-EST	20,011	2,661	736	€ 5,723	€ 178.32	191	166
180	Municipiu – altul față de reședința de județ	ADJUD		Vrancea	SUD-EST	20,357	2,820	569	€ 7,417	€ 163.07	158	199
181	oraș	AVRIG	Sibiu	Sibiu	CENTRU	15,556	1,794	413	€ 4,588	€ 195.11	222	136
182	oraș	JIBOU		Salaj	NORD-VEST	11,877	1,778	291	€ 7,382	€ 160.50	159	206
183	Municipiu – altul față de reședința de județ	ROMAN		Neamt	NORD-EST	69,553	11,949	1,763	€ 8,622	€ 140.01	131	235
184	oraș	ZIMNICEA		Teleorman	SUD	15,056	1,791	295	€ 6,231	€ 169.32	179	189
185	Municipiu – altul față de reședința de județ	TĂRNĂVENI		Mures	CENTRU	26,120	3,888	708	€ 7,700	€ 149.55	148	221
186	Municipiu – altul față de reședința de județ	BĂILEȘTI		Dolj	SUD-VEST	19,632	1,591	363	€ 9,597	€ 131.90	118	251
187	Municipiu – altul față de reședința de județ	HUNEDOARA		Hunedoara	VEST	73,073	10,362	1,654	€ 7,528	€ 149.45	153	222
188	oraș	GEOAGIU		Hunedoara	VEST	5,621	818	125	€ 4,350	€ 189.03	227	149
189	oraș	BOLINTIN-VALE	București	Giurgiu	SUD	13,811	1,748	397	€ 9,839	€ 129.46	113	263
190	oraș	ISACCEA		Tulcea	SUD-EST	5,264	312	93	€ 2,788	€ 218.65	268	113
191	oraș	PLOPENI	Ploiești	Prahova	SUD	8,909	1,856	280	€ 5,312	€ 172.54	203	178
192	oraș	BĂILE GOVORA		Valcea	SUD-VEST	2,813	295	71	€ 3,134	€ 204.07	255	128
193	Municipiu – altul față de reședința de județ	MOINEȘTI		Bacau	NORD-EST	24,419	2,253	554	€ 3,472	€ 192.56	245	138
194	oraș	MURFATLAR	Constanța	Constanta	SUD-EST	11,433	1,116	265	€ 6,062	€ 162.74	183	200
195	oraș	VAȘCĂU		Bihor	NORD-VEST	2,358	215	61	€ 3,483	€ 192.11	243	142
196	Municipiu – altul față de reședința de județ	SIGHETU MARMAȚIEI		Maramures	NORD-VEST	43,651	7,177	1,190	€ 6,083	€ 160.92	181	205
197	Municipiu – altul față de reședința de județ	TECUCI		Galati	SUD-EST	44,511	6,354	1,556	€ 7,025	€ 149.33	165	223
198	Municipiu – altul față de reședința de județ	TOPLIȚA		Harghita	CENTRU	15,865	1,923	432	€ 3,672	€ 188.92	240	150
199	oraș	CĂLIMĂNEȘTI		Valcea	SUD-VEST	8,849	1,538	242	€ 4,835	€ 172.25	212	179
200	Municipiu – altul față de reședința de județ	MOTRU		Gorj	SUD-VEST	22,266	6,372	452	€ 5,714	€ 162.49	192	201

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoare medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
201	Municipiu – altul față de reședința de județ	DRĂGĂȘANI		Valcea	SUD-VEST	20,447	2,278	783	€ 4,668	€ 172.92	218	176
202	oraș	SARMAȘU		Mures	CENTRU	7,063	699	99	€ 4,960	€ 170.46	210	187
203	oraș	BUMBEȘTI-JIU		Gorj	SUD-VEST	9,819	2,105	221	€ 6,404	€ 147.72	174	224
204	Municipiu – altul față de reședința de județ	PETROȘANI		Hunedoara	VEST	42,167	9,747	1,258	€ 4,653	€ 171.60	220	182
205	oraș	COPȘA MICĂ		Sibiu	CENTRU	5,931	120	41	€ 751	€ 231.58	314	93
206	oraș	NEGRU VODĂ		Constanta	SUD-EST	5,747	183	68	€ 2,001	€ 212.43	287	121
207	oraș	CĂLAN		Hunedoara	VEST	13,176	780	284	€ 2,362	€ 201.83	277	131
208	oraș	SIMERIA		Hunedoara	VEST	13,830	2,286	529	€ 5,494	€ 158.05	198	210
209	oraș	CEHU SILVANIEI		Salaj	NORD-VEST	7,657	1,372	211	€ 6,361	€ 140.25	175	233
210	oraș	CIACOVA	Timișoara	Timis	VEST	5,390	225	84	€ 1,423	€ 221.50	302	107
211	oraș	CĂZĂNEȘTI		Ialomița	SUD	3,569	315	56	€ 3,116	€ 183.71	256	153
212	oraș	COMĂNEȘTI		Bacău	NORD-EST	23,704	3,171	560	€ 6,298	€ 143.38	178	231
213	oraș	ARDUD		Satu Mare	NORD-VEST	7,511	549	112	€ 8,229	€ 121.77	136	275
214	oraș	MOLDOVA NOUĂ		Caras-Severin	VEST	13,250	1,260	225	€ 5,405	€ 155.55	200	212
215	oraș	BREAZA		Prahova	SUD	16,449	2,337	551	€ 4,663	€ 165.86	219	194
216	oraș	AGNITA		Sibiu	CENTRU	11,839	849	206	€ 3,022	€ 183.02	263	154
217	Municipiu – altul față de reședința de județ	PAȘCANI		Iasi	NORD-EST	43,256	6,503	1,039	€ 6,579	€ 135.63	171	246
218	oraș	SIRET		Suceava	NORD-EST	9,684	788	216	€ 5,027	€ 158.08	209	209
219	Municipiu – altul față de reședința de județ	RÂMNICU SĂRAT		Buzău	SUD-EST	40,084	5,480	1,379	€ 7,516	€ 128.46	154	269
220	oraș	FĂUREI		Braila	SUD-EST	3,959	138	75	€ 1,994	€ 192.56	288	139
221	oraș	VIȘEU DE SUS		Maramures	NORD-VEST	17,997	2,605	535	€ 6,027	€ 137.21	184	243
222	oraș	BUHUȘI		Bacău	NORD-EST	22,045	2,087	360	€ 8,716	€ 102.19	130	297
223	oraș	BAIA SPRIE		Maramures	NORD-VEST	17,005	1,720	442	€ 4,359	€ 161.32	226	203
224	oraș	RĂCARI	București	Dambovită	SUD	6,419	416	89	€ 3,940	€ 164.50	236	195
225	Municipiu – altul față de reședința de județ	FĂLTICENI		Suceava	NORD-EST	31,302	3,959	835	€ 5,528	€ 139.63	195	238
226	oraș	ZLATNA		Alba	CENTRU	7,924	882	146	€ 6,941	€ 129.13	168	265
227	Municipiu – altul față de reședința de județ	ROȘIORI DE VEDE		Teleorman	SUD	31,564	4,176	826	€ 6,350	€ 130.47	176	259

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoarea medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
228	oraș	SCORNICEȘTI		Olt	SUD-VEST	11,816	1,653	319	€ 6,519	€ 129.25	172	264
229	Municipalitate – reședință de județ	VASLUI		Vaslui	NORD-EST	113,959	14,792	2,661	€ 7,709	€ 108.80	147	289
230	oraș	OCNA MUREȘ		Alba	CENTRU	14,364	1,585	340	€ 5,074	€ 140.17	206	234
231	oraș	TÂRGU CĂRBUNEȘTI		Gorj	SUD-VEST	8,682	849	207	€ 3,073	€ 170.99	258	184
232	oraș	TÂRGU NEAMȚ		Neamt	NORD-EST	21,962	2,908	776	€ 4,556	€ 149.92	224	220
233	oraș	SEINI		Maramures	NORD-VEST	9,600	1,221	301	€ 5,143	€ 137.30	205	242
234	oraș	BALȘ		Olt	SUD-VEST	20,768	2,198	533	€ 5,938	€ 130.29	188	261
235	oraș	TÂRGU OCNA		Bacau	NORD-EST	13,010	1,298	333	€ 4,118	€ 151.50	232	218
236	oraș	BOCȘA		Caras-Severin	VEST	19,011	2,208	299	€ 7,561	€ 100.37	152	299
237	oraș	TÂRGU FRUMOS		Iasi	NORD-EST	14,493	1,575	289	€ 5,975	€ 123.94	185	271
238	oraș	ORAVIȚA		Caras-Severin	VEST	12,948	1,287	256	€ 4,443	€ 141.71	225	232
239	oraș	LIVADA		Satu Mare	NORD-VEST	7,356	674	102	€ 5,354	€ 131.12	201	256
240	Municipiu – altul față de reședința de județ	MEDGIDIA	Constanța	Constanta	SUD-EST	45,412	3,777	1,254	€ 3,479	€ 152.68	244	214
241	oraș	AMARA		Ialomita	SUD	7,910	770	184	€ 3,651	€ 150.57	241	219
242	Municipiu – altul față de reședința de județ	HUȘI		Vaslui	NORD-EST	31,511	5,172	915	€ 4,765	€ 135.52	214	247
243	oraș	BERBEȘTI		Valcea	SUD-VEST	5,453	1,462	111	€ 4,593	€ 138.11	221	241
244	oraș	SÂNGEORGHIU DE PĂDURE		Mures	CENTRU	5,446	338	110	€ 1,571	€ 178.34	298	165
245	Municipiu – altul față de reședința de județ	DOROHOI		Botosani	NORD-EST	30,863	3,271	621	€ 4,731	€ 134.88	215	248
246	oraș	SOLCA		Suceava	NORD-EST	2,615	161	54	€ 1,748	€ 176.94	296	168
247	Municipiu – altul față de reședința de județ	CALAFAT		Dolj	SUD-VEST	18,103	1,556	275	€ 2,805	€ 163.19	267	198
248	oraș	FIERBINȚI-TÂRG	București	Ialomita	SUD	4,602	406	72	€ 4,157	€ 139.96	231	236
249	oraș	POGOANELE		Buzau	SUD-EST	7,387	454	134	€ 5,346	€ 129.12	202	266
250	oraș	OCNELE MARI		Valcea	SUD-VEST	3,509	171	61	€ 1,328	€ 177.50	305	167
251	oraș	SLĂNIC-MOLDOVA		Bacau	NORD-EST	5,138	375	117	€ 1,900	€ 171.68	291	181
252	Municipiu – altul față de reședința de județ	MORENI		Dambovita	SUD	20,088	2,457	439	€ 3,350	€ 147.31	248	225
253	Municipiu – altul față de reședința de județ	ORȘOVA		Mehedinti	SUD-VEST	12,578	1,137	244	€ 3,164	€ 146.57	254	227

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoarea medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
254	oraș	BABADAG		Tulcea	SUD-EST	10,618	731	207	€ 1,958	€ 163.63	289	197
255	Municipiu – altul față de reședința de județ	TURNU MAGURELE		Teleorman	SUD	28,932	3,590	641	€ 4,175	€ 130.73	230	258
256	oraș	TÂRGU BUJOR		Galati	SUD-EST	7,267	379	156	€ 3,226	€ 139.67	252	237
257	oraș	FILIAȘI		Dolj	SUD-VEST	18,233	1,599	379	€ 4,897	€ 117.31	211	278
258	oraș	ÎNTOARSURA BUZĂULUI		Covasna	CENTRU	9,340	931	225	€ 4,250	€ 129.67	228	262
259	oraș	BARAOLT		Covasna	CENTRU	9,226	872	192	€ 3,036	€ 144.52	262	229
260	Municipiu – altul față de reședința de județ	BÂRLAD		Vaslui	NORD-EST	71,471	9,249	1,781	€ 5,770	€ 99.17	190	301
261	Municipiu – altul față de reședința de județ	FETEȘTI		Ialomita	SUD	35,080	2,720	649	€ 3,365	€ 136.25	247	245
262	oraș	PIATRA-OLT		Olt	SUD-VEST	6,465	566	134	€ 4,709	€ 120.55	216	277
263	oraș	MIERCUREA NIRAJULUI		Mures	CENTRU	6,072	382	104	€ 2,151	€ 151.72	280	215
264	oraș	BROȘTENI		Suceava	NORD-EST	6,443	718	197	€ 5,064	€ 107.85	207	290
265	oraș	CORABIA		Olt	SUD-VEST	17,683	1,256	381	€ 3,314	€ 131.63	249	252
266	oraș	VLĂHIȚA		Harghita	CENTRU	7,627	865	161	€ 4,567	€ 113.54	223	281
267	oraș	ȚÂNDĂREI		Ialomita	SUD	17,346	1,018	242	€ 4,687	€ 103.91	217	294
268	oraș	ANINOASA		Hunedoara	VEST	4,610	467	76	€ 2,992	€ 132.05	264	250
269	oraș	BICAZ		Neamt	NORD-EST	8,392	671	184	€ 3,054	€ 131.58	261	253
270	oraș	PĂTÂRLAGELE		Buzau	SUD-EST	7,581	724	170	€ 4,214	€ 110.13	229	285
271	oraș	URICANI		Hunedoara	VEST	9,595	742	218	€ 2,186	€ 138.36	279	239
272	oraș	ȘOMCUTA MARE		Maramures	NORD-VEST	8,063	553	164	€ 2,138	€ 138.15	281	240
273	Municipiu – altul față de reședința de județ	LUPENI		Hunedoara	VEST	26,409	1,598	381	€ 2,706	€ 131.40	271	254
274	oraș	SĂLIȘTEA DE SUS		Maramures	NORD-VEST	5,100	285	72	€ 3,401	€ 115.32	246	280
275	oraș	BECHET		Dolj	SUD-VEST	4,341	132	45	€ 605	€ 157.04	317	211
276	oraș	COMARNIC		Prahova	SUD	12,250	754	299	€ 2,030	€ 136.47	285	244
277	oraș	VÂNJU MARE		Mehedinti	SUD-VEST	5,861	295	62	€ 2,015	€ 133.02	286	249
278	oraș	NEHOIU		Buzau	SUD-EST	10,968	1,157	216	€ 3,934	€ 101.71	237	298
279	Municipiu – altul față de reședința de județ	VULCAN		Hunedoara	VEST	28,434	1,724	441	€ 2,111	€ 131.28	282	255
280	oraș	OȚELU ROȘU		Caras-Severin	VEST	12,389	1,058	316	€ 3,256	€ 109.66	251	287
281	oraș	CAVNIC		Maramures	NORD-VEST	5,192	365	107	€ 2,064	€ 130.47	283	260

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajati (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoarea medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
282	oraș	BAIA DE ARIEȘ		Alba	CENTRU	3,944	428	91	€ 2,582	€ 125.89	273	270
283	oraș	BORȘA		Maramures	NORD-VEST	29,967	2,706	788	€ 3,296	€ 104.83	250	293
284	oraș	BEREȘTI		Galati	SUD-EST	3,283	65	47	€ 528	€ 147.30	319	226
285	oraș	BĂLCEȘTI		Valcea	SUD-VEST	5,099	287	98	€ 2,581	€ 122.72	274	272
286	oraș	SALCEA		Suceava	NORD-EST	10,737	780	175	€ 3,910	€ 84.74	238	311
287	oraș	SĂCUENI	Oradea	Bihor	NORD-VEST	12,657	848	215	€ 2,738	€ 111.99	270	282
288	oraș	PODU ILOAIEI	Iași	Iasi	NORD-EST	11,061	716	139	€ 3,499	€ 84.87	242	310
289	oraș	LITENI		Suceava	NORD-EST	10,281	467	122	€ 4,037	€ 66.71	235	317
290	oraș	BREZOI		Valcea	SUD-VEST	7,118	370	180	€ 2,031	€ 122.22	284	273
291	oraș	MILIȘĂUȚI		Suceava	NORD-EST	5,481	265	89	€ 2,835	€ 106.27	266	291
292	oraș	SÂNGEORZ-BĂI		Bistrita-Nasaud	NORD-VEST	11,826	1,049	315	€ 2,594	€ 109.60	272	288
293	oraș	NEGREȘTI		Vaslui	NORD-EST	10,321	532	186	€ 1,785	€ 128.62	295	268
294	oraș	BUDEȘTI	București	Calarasi	SUD	7,638	330	116	€ 2,953	€ 100.19	265	300
295	oraș	POTCOAVA		Olt	SUD-VEST	5,787	239	179	€ 1,853	€ 122.02	293	274
296	oraș	HÂRLĂU		Iasi	NORD-EST	13,213	671	203	€ 2,227	€ 105.25	278	292
297	oraș	CAJVANA		Suceava	NORD-EST	9,685	382	114	€ 3,110	€ 75.70	257	314
298	oraș	ROZNOV		Neamt	NORD-EST	10,386	695	174	€ 2,763	€ 97.39	269	303
299	oraș	DARABANI		Botosani	NORD-EST	12,909	644	124	€ 3,066	€ 83.60	260	313
300	oraș	DRAGOMIREȘTI		Maramures	NORD-VEST	3,242	126	43	€ 1,144	€ 129.06	309	267
301	oraș	DĂBULENI		Dolj	SUD-VEST	11,946	504	164	€ 1,795	€ 110.83	294	284
302	oraș	TISMANA		Gorj	SUD-VEST	7,007	274	102	€ 1,390	€ 121.18	303	276
303	oraș	PETRILA		Hunedoara	VEST	24,560	1,339	327	€ 1,489	€ 115.47	300	279
304	oraș	BAIA DE ARAMĂ		Mehedinti	SUD-VEST	5,569	345	65	€ 1,692	€ 111.70	297	283
305	oraș	VICOVU DE SUS		Suceava	NORD-EST	16,569	1,381	221	€ 2,567	€ 73.92	275	316
306	oraș	ULMENI		Maramures	NORD-VEST	7,545	496	112	€ 1,920	€ 97.60	290	302
307	oraș	SĂVENI		Botosani	NORD-EST	7,901	456	91	€ 1,265	€ 110.06	307	286
308	oraș	DRĂGĂNEȘTI-OLT		Olt	SUD-VEST	11,823	636	262	€ 1,854	€ 90.61	292	305
309	oraș	MĂRĂȘEȘTI		Vrancea	SUD-EST	13,452	612	168	€ 1,282	€ 103.34	306	295
310	oraș	DĂRMĂNEȘTI		Bacau	NORD-EST	14,753	726	211	€ 1,521	€ 89.02	299	306
311	oraș	FRASIN		Suceava	NORD-EST	6,611	139	64	€ 1,033	€ 102.25	311	296
312	oraș	STREHAIA		Mehedinti	SUD-VEST	11,181	262	88	€ 1,153	€ 91.06	308	304
313	oraș	FLĂMÂNZI		Botosani	NORD-EST	11,781	435	96	€ 1,368	€ 74.14	304	315
314	oraș	BĂLAN		Harghita	CENTRU	7,701	244	82	€ 931	€ 87.35	312	308

Poz.	Tipul zonei urbane	Localitate	In proximitatea urmatorului pol regional	JUDET	REGIUNE DEZVOLTARE	Populație (2018)	Angajați (2018)	Firme (2018)	Venituri firme per Capita (2018)	Plată impozit venit per Capita (valoarea medie pentru 2013-2017)	Poziție Venituri firmă	Loc PIT
315	oraș	BUCECEA		Botosani	NORD-EST	5,469	109	68	€ 1,141	€ 84.58	310	312
316	oraș	ANINA		Caras-Severin	VEST	9,203	292	105	€ 731	€ 86.48	315	309
317	oraș	ȘTEFĂNEȘTI		Botosani	NORD-EST	6,090	70	26	€ 534	€ 88.21	318	307
318	oraș	MURGENI		Vaslui	NORD-EST	8,265	196	54	€ 876	€ 61.59	313	318
319	oraș	DOLHASCA		Suceava	NORD-EST	11,471	147	57	€ 620	€ 56.03	316	319

Sursa: Calculele autorilor folosind datele de la INS și Ministerul de Finanțe

ANEXA 1.2. PERFORMANȚA ECONOMICĂ A MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR DIN ROMÂNIA (2)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
BUCUREȘTI	2113362	€ 75,575,242,410	856,462	€ 94,614,609,534	979,826	\$25,502	VENIT MARE	€ 45,944	MAI DEZVOLTAT	€ 19,039,367,124
TIMIȘOARA	330209	€ 6,866,808,722	132,332	€ 11,700,877,674	147,027	\$23,686	VENIT MARE	€ 42,673	MAI DEZVOLTAT	€ 4,834,068,952
CLUJ-NAPOCA	323675	€ 8,168,239,495	135,146	€ 11,212,703,099	170,786	\$25,248	VENIT MARE	€ 45,486	MAI DEZVOLTAT	€ 3,044,463,604
PLOIEȘTI	229767	€ 6,511,724,820	80,059	€ 9,099,087,686	73,878	\$25,546	VENIT MARE	€ 46,022	MAI DEZVOLTAT	€ 2,587,362,866
CRAIOVA	303057	€ 3,971,346,246	86,363	€ 7,200,771,866	87,257	\$16,521	VENIT MARE	€ 29,764	MAI DEZVOLTAT	€ 3,229,425,620
CONSTANȚA	314936	€ 6,331,827,217	107,695	€ 7,100,004,011	100,998	\$18,425	VENIT MARE	€ 33,193	MAI DEZVOLTAT	€ 768,176,794
BRAȘOV	290060	€ 5,272,716,237	102,201	€ 7,021,327,861	102,807	\$16,070	VENIT MARE	€ 28,951	MAI DEZVOLTAT	€ 1,748,611,625
IAȘI	374600	€ 3,921,375,721	91,921	€ 5,996,303,356	103,408	\$15,256	VENIT MARE	€ 27,485	TRANZITIE	€ 2,074,927,635
MIOVENI	34327	€ 4,776,522,826	20,902	€ 5,943,398,469	20,047	\$78,609	VENIT MARE	€ 141,620	MAI DEZVOLTAT	€ 1,166,875,643
SIBIU	169274	€ 3,568,914,237	68,906	€ 5,832,251,496	79,099	\$19,978	VENIT MARE	€ 35,992	MAI DEZVOLTAT	€ 2,263,337,259
ARAD	177601	€ 4,171,804,887	71,796	€ 5,520,119,113	69,494	\$17,970	VENIT MARE	€ 32,373	MAI DEZVOLTAT	€ 1,348,314,227
ORADEA	221897	€ 3,666,396,047	76,129	€ 5,220,682,138	80,885	\$14,988	VENIT MARE	€ 27,003	TRANZITIE	€ 1,554,286,090
TÂRGU MUREȘ	148575	€ 3,977,448,101	52,406	€ 4,783,869,662	50,486	\$19,908	VENIT MARE	€ 35,865	MAI DEZVOLTAT	€ 806,421,561
GALAȚI	303638	€ 4,259,709,270	78,244	€ 4,615,006,823	69,279	\$10,690	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 19,258	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 355,297,553
VOLUNTARI	42173	€ 3,195,812,876	22,353	€ 4,356,398,386	28,439	\$30,147	VENIT MARE	€ 54,311	MAI DEZVOLTAT	€ 1,160,585,509
PITEȘTI	175102	€ 2,806,042,081	60,602	€ 4,101,810,076	62,965	\$10,536	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,981	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 1,295,767,995
NĂVODARI	42070	€ 2,633,093,343	5,892	€ 3,196,405,071	6,063	\$61,553	VENIT MARE	€ 110,892	MAI DEZVOLTAT	€ 563,311,727
BACĂU	197636	€ 2,565,701,050	50,482	€ 3,018,009,384	48,628	\$13,923	VENIT MARE	€ 25,084	TRANZITIE	€ 452,308,334
BUZĂU	133465	€ 3,239,850,010	43,272	€ 2,942,760,159	41,573	\$18,837	VENIT MARE	€ 33,936	MAI DEZVOLTAT	(€ 297,089,851)
SLATINA	83441	€ 2,177,584,768	29,161	€ 2,927,563,716	30,563	\$25,669	VENIT MARE	€ 46,245	MAI DEZVOLTAT	€ 749,978,949
BAIA MARE	146367	€ 1,870,410,390	46,888	€ 2,787,454,405	49,254	\$16,216	VENIT MARE	€ 29,214	MAI DEZVOLTAT	€ 917,044,015
SEBEȘ	32595	€ 874,793,915	10,524	€ 2,436,981,205	12,718	\$51,383	VENIT MARE	€ 92,570	MAI DEZVOLTAT	€ 1,562,187,290
SATU MARE	120800	€ 1,463,257,665	38,404	€ 2,225,010,403	40,898	\$14,343	VENIT MARE	€ 25,840	TRANZITIE	€ 761,752,738
OTOPENI	16594	€ 2,215,362,602	19,531	€ 2,174,108,022	19,693	\$37,665	VENIT MARE	€ 67,857	MAI DEZVOLTAT	(€ 41,254,580)
BĂRILA	205260	€ 2,374,869,614	45,711	€ 2,108,632,643	41,173	\$10,606	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 19,107	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 266,236,972)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
RÂMNICU VÂLCEA	118179	€ 2,061,650,871	41,227	€ 2,048,600,576	31,935	\$20,102	VENIT MARE	€ 36,214	MAI DEZVOLTAT	(€ 13,050,295)
SUCEAVA	122654	€ 1,269,878,709	30,032	€ 2,022,355,350	30,349	\$13,281	VENIT MARE	€ 23,927	TRANZITIE	€ 752,476,641
BISTRIȚA	94046	€ 1,407,042,479	30,368	€ 1,995,807,631	32,912	\$17,270	VENIT MARE	€ 31,113	MAI DEZVOLTAT	€ 588,765,152
MEDIAȘ	57753	€ 1,494,241,148	19,820	€ 1,958,300,486	20,028	\$19,544	VENIT MARE	€ 35,210	MAI DEZVOLTAT	€ 464,059,339
TÂRGOVIȘTE	92157	€ 1,412,143,705	28,504	€ 1,612,868,312	24,299	\$18,272	VENIT MARE	€ 32,918	MAI DEZVOLTAT	€ 200,724,607
DEVA	69625	€ 1,244,161,394	25,370	€ 1,460,444,102	23,365	\$21,417	VENIT MARE	€ 38,585	MAI DEZVOLTAT	€ 216,282,707
ALBA IULIA	74631	€ 993,416,568	23,302	€ 1,447,098,446	25,503	\$13,290	VENIT MARE	€ 23,944	TRANZITIE	€ 453,681,878
ZALĂU	69561	€ 915,504,687	19,116	€ 1,435,018,162	18,472	\$19,228	VENIT MARE	€ 34,641	MAI DEZVOLTAT	€ 519,513,474
TULCEA	87735	€ 1,017,990,551	23,839	€ 1,423,760,644	22,123	\$15,404	VENIT MARE	€ 27,751	MAI DEZVOLTAT	€ 405,770,094
PIATRA-NEAMȚ	113491	€ 1,241,209,628	26,595	€ 1,382,245,943	23,609	\$11,730	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 21,132	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 141,036,315
CĂLĂRAȘI	76537	€ 1,164,024,964	19,406	€ 1,380,993,783	15,858	\$18,378	VENIT MARE	€ 33,110	MAI DEZVOLTAT	€ 216,968,819
BUFTEA	22445	€ 457,322,906	6,854	€ 1,379,981,543	8,367	\$18,094	VENIT MARE	€ 32,597	MAI DEZVOLTAT	€ 922,658,637
GIURGIU	67753	€ 559,939,254	14,156	€ 1,361,790,308	11,931	\$18,628	VENIT MARE	€ 33,560	MAI DEZVOLTAT	€ 801,851,054
FOCȘANI	93005	€ 949,468,438	24,404	€ 1,351,489,178	25,087	\$17,599	VENIT MARE	€ 31,707	MAI DEZVOLTAT	€ 402,020,740
GHIMBAV	6308	€ 346,874,459	4,954	€ 1,283,901,343	10,994	\$128,327	VENIT MARE	€ 231,188	MAI DEZVOLTAT	€ 937,026,883
BOTOȘANI	121015	€ 916,313,509	24,929	€ 1,238,423,567	23,835	\$13,373	VENIT MARE	€ 24,093	TRANZITIE	€ 322,110,058
SLOBOZIA	52281	€ 1,151,578,551	14,710	€ 1,170,300,077	12,208	\$25,379	VENIT MARE	€ 45,722	MAI DEZVOLTAT	€ 18,721,525
MĂGURELE	11047	€ 657,730,029	4,354	€ 1,077,549,871	7,030	\$28,448	VENIT MARE	€ 51,251	MAI DEZVOLTAT	€ 419,819,842
POPEȘTI LEORDENI	34690	€ 735,668,600	9,953	€ 1,056,171,910	13,553	\$8,707	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,685	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 320,503,311
PANTELIMON	28422	€ 869,224,973	7,942	€ 1,050,640,608	9,525	\$10,830	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 19,511	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 181,415,634
TÂRGU JIU	95914	€ 1,022,611,654	28,505	€ 1,009,559,048	22,581	\$18,882	VENIT MARE	€ 34,017	MAI DEZVOLTAT	(€ 13,052,606)
REȘIȚA	86658	€ 749,814,040	17,015	€ 938,831,773	14,220	\$16,809	VENIT MARE	€ 30,283	MAI DEZVOLTAT	€ 189,017,733
SFÂNTU GHEORGHE	64466	€ 689,989,825	17,120	€ 928,029,221	15,722	\$15,093	VENIT MARE	€ 27,191	TRANZITIE	€ 238,039,396
MIERCUREA CIUC	41802	€ 705,489,279	16,577	€ 910,884,120	13,511	\$19,979	VENIT MARE	€ 35,994	MAI DEZVOLTAT	€ 205,394,841
RĂDĂUȚI	33875	€ 558,506,454	6,472	€ 900,889,940	6,716	\$21,402	VENIT MARE	€ 38,557	MAI DEZVOLTAT	€ 342,383,485
VASLUI	113959	€ 597,078,425	15,046	€ 878,499,701	14,792	\$10,314	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,582	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 281,421,276
DROBETA-TURNU SEVERIN	107711	€ 862,221,950	22,868	€ 846,785,186	20,534	\$12,865	VENIT MARE	€ 23,176	TRANZITIE	(€ 15,436,764)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
ALEXANDRIA	50877	€ 735,760,872	14,573	€ 808,925,677	15,191	\$23,348	VENIT MARE	€ 42,063	MAI DEZVOLTAT	€ 73,164,804
GĂEȘTI	15081	€ 365,565,403	4,591	€ 760,662,242	5,311	\$52,542	VENIT MARE	€ 94,659	MAI DEZVOLTAT	€ 395,096,838
ODORHEIU SECUIESC	38341	€ 586,787,224	15,675	€ 711,507,878	13,346	\$17,002	VENIT MARE	€ 30,630	MAI DEZVOLTAT	€ 124,720,654
CÂMPINA	36942	€ 633,574,157	13,463	€ 674,394,788	10,456	\$11,777	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 21,217	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 40,820,630
BLAJ	20860	€ 135,030,903	3,689	€ 631,840,793	6,448	\$20,866	VENIT MARE	€ 37,592	MAI DEZVOLTAT	€ 496,809,891
BRAGADIRU	21177	€ 301,486,616	4,298	€ 601,011,815	7,145	\$7,994	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,402	SLAB DEZVOLTAT	€ 299,525,199
ROMAN	69553	€ 487,294,370	10,957	€ 599,680,724	11,949	\$8,425	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,178	SLAB DEZVOLTAT	€ 112,386,355
CURTICI	8809	€ 183,153,848	2,670	€ 576,380,382	5,577	\$37,586	VENIT MARE	€ 67,714	MAI DEZVOLTAT	€ 393,226,534
HUNEDOARA	73073	€ 420,593,330	10,660	€ 550,060,288	10,362	\$7,700	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 13,873	SLAB DEZVOLTAT	€ 129,466,958
CHIȘINEU-CRIȘ	8335	€ 208,052,795	3,360	€ 543,878,576	4,754	\$37,770	VENIT MARE	€ 68,044	MAI DEZVOLTAT	€ 335,825,781
DEJ	38467	€ 305,052,307	7,295	€ 523,747,545	8,320	\$9,997	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,010	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 218,695,238
CURTEA DE ARGEȘ	32865	€ 343,604,103	8,912	€ 522,505,112	9,978	\$7,011	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,631	SLAB DEZVOLTAT	€ 178,901,009
CERNAVODĂ	18982	€ 146,840,254	4,065	€ 513,925,594	4,794	\$22,105	VENIT MARE	€ 39,823	MAI DEZVOLTAT	€ 367,085,340
ONEȘTI	51636	€ 465,194,928	11,889	€ 498,330,491	8,975	\$9,298	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,752	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 33,135,563
REGHIN	38055	€ 285,672,828	8,916	€ 494,245,350	9,367	\$8,081	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,558	SLAB DEZVOLTAT	€ 208,572,522
LUGOJ	47125	€ 419,287,825	10,904	€ 466,586,016	9,527	\$6,623	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,931	SLAB DEZVOLTAT	€ 47,298,191
CAREI	24288	€ 379,152,765	5,496	€ 458,225,825	6,308	\$14,909	VENIT MARE	€ 26,860	TRANZITIE	€ 79,073,061
CHITILA	15476	€ 174,612,035	3,063	€ 445,859,957	4,126	\$8,500	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,313	SLAB DEZVOLTAT	€ 271,247,922
TURDA	56192	€ 352,020,954	8,635	€ 428,791,699	8,571	\$5,608	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,104	SLAB DEZVOLTAT	€ 76,770,745
SÂNNICOLAU MARE	14614	€ 427,661,689	11,464	€ 424,735,320	7,449	\$19,411	VENIT MARE	€ 34,970	MAI DEZVOLTAT	(€ 2,926,368)
CODLEA	25942	€ 268,523,146	5,100	€ 418,207,644	6,582	\$10,350	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,646	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 149,684,498
BÂRLAD	71471	€ 376,968,083	11,388	€ 412,396,883	9,249	\$8,151	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,684	SLAB DEZVOLTAT	€ 35,428,800
ORĂȘTIE	22252	€ 254,038,702	7,505	€ 367,550,761	7,710	\$16,754	VENIT MARE	€ 30,183	MAI DEZVOLTAT	€ 113,512,059
SĂCELE	36438	€ 221,810,676	5,824	€ 344,220,369	6,242	\$6,057	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,913	SLAB DEZVOLTAT	€ 122,409,692
SIGHIȘOARA	33805	€ 286,517,672	8,726	€ 319,483,121	7,933	\$5,905	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,638	SLAB DEZVOLTAT	€ 32,965,449
UNGHENI	7672	€ 136,998,458	2,824	€ 317,643,269	4,141	\$25,722	VENIT MARE	€ 46,339	MAI DEZVOLTAT	€ 180,644,811
TECUCI	44511	€ 229,770,722	6,033	€ 312,670,232	6,354	\$5,014	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,033	SLAB DEZVOLTAT	€ 82,899,510

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
ROVINARI	13410	€ 343,827,043	8,530	€ 309,634,935	8,039	\$5,618	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,121	SLAB DEZVOLTAT	(€ 34,192,108)
CÂMPULUNG	36076	€ 190,597,690	7,136	€ 306,678,491	7,694	\$3,834	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,906	SLAB DEZVOLTAT	€ 116,080,802
CARACAL	34374	€ 215,585,896	6,659	€ 305,879,943	7,460	\$6,743	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,147	SLAB DEZVOLTAT	€ 90,294,048
TOPOLOVENI	9399	€ 164,667,122	2,175	€ 301,931,796	3,053	\$14,625	VENIT MARE	€ 26,349	TRANZITIE	€ 137,264,675
RÂMNICU SĂRAT	40084	€ 155,254,470	5,237	€ 301,267,367	5,480	\$6,149	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,077	SLAB DEZVOLTAT	€ 146,012,896
MANGALIA	41458	€ 639,003,623	12,175	€ 289,309,829	9,749	\$5,673	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,220	SLAB DEZVOLTAT	(€ 349,693,793)
PAȘCANI	43256	€ 246,636,099	7,377	€ 284,563,948	6,503	\$6,115	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,016	SLAB DEZVOLTAT	€ 37,927,849
TĂLMACIU	8221	€ 70,219,290	1,855	€ 279,189,438	4,020	\$19,482	VENIT MARE	€ 35,098	MAI DEZVOLTAT	€ 208,970,148
SALONTA	19087	€ 183,969,966	4,325	€ 266,514,872	5,195	\$8,807	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,865	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 82,544,906
BĂICOI	18869	€ 144,960,202	3,196	€ 266,381,794	3,794	\$9,209	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,591	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 121,421,592
SIGHETU MARMAȚIEI	43651	€ 207,697,596	7,802	€ 265,549,797	7,177	\$5,289	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,528	SLAB DEZVOLTAT	€ 57,852,201
ȘTEFĂNEȘTI	15624	€ 160,877,901	3,330	€ 252,268,999	4,614	\$7,238	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 13,040	SLAB DEZVOLTAT	€ 91,391,098
VĂLENII DE MUNTE	13594	€ 158,870,952	3,568	€ 244,014,993	4,817	\$11,538	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 20,786	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 85,144,041
TURCENI	8061	€ 390,369,088	3,302	€ 241,775,806	2,031	\$10,333	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,616	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 148,593,281)
FĂGĂRAȘ	39095	€ 154,566,433	5,416	€ 240,667,647	5,457	\$3,994	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,196	SLAB DEZVOLTAT	€ 86,101,214
URZICENI	17127	€ 195,492,856	5,135	€ 234,409,287	4,187	\$15,471	VENIT MARE	€ 27,872	MAI DEZVOLTAT	€ 38,916,431
TÂRGU SECUIESC	20004	€ 499,940,074	8,750	€ 230,811,578	5,625	\$11,755	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 21,177	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 269,128,496)
OLTENIȚA	27786	€ 182,565,670	4,647	€ 226,001,200	4,273	\$8,276	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,910	SLAB DEZVOLTAT	€ 43,435,530
CUGIR	26173	€ 132,187,112	4,903	€ 224,221,530	5,688	\$5,909	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,646	SLAB DEZVOLTAT	€ 92,034,419
CARANSEBEȘ	29951	€ 214,143,109	5,474	€ 219,099,616	6,094	\$11,334	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 20,419	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 4,956,507
SÂNTANA	15702	€ 116,602,707	1,423	€ 217,439,388	2,557	\$7,938	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,302	SLAB DEZVOLTAT	€ 100,836,680
SEGARCEA	7938	€ 42,437,001	726	€ 215,514,779	923	\$16,213	VENIT MARE	€ 29,209	MAI DEZVOLTAT	€ 173,077,778
CÂMPIA TURZII	27903	€ 249,024,959	5,206	€ 211,535,069	3,732	\$5,547	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,994	SLAB DEZVOLTAT	(€ 37,489,890)
TĂȘNAD	9416	€ 53,103,283	903	€ 211,068,477	1,269	\$17,340	VENIT MARE	€ 31,240	MAI DEZVOLTAT	€ 157,965,195
AIUD	25887	€ 111,871,296	4,251	€ 210,209,433	4,167	\$5,595	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,080	SLAB DEZVOLTAT	€ 98,338,137
BUȘTENI	9673	€ 103,278,345	1,968	€ 206,213,616	2,111	\$13,801	VENIT MARE	€ 24,864	TRANZITIE	€ 102,935,271
ZĂRNEȘTI	26531	€ 353,832,400	4,909	€ 201,303,603	3,760	\$4,917	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,859	SLAB DEZVOLTAT	(€ 152,528,797)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
TÂRNĂVENI	26120	€ 134,003,946	2,971	€ 201,127,656	3,888	\$4,800	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,648	SLAB DEZVOLTAT	€ 67,123,710
ROȘIORI DE VEDE	31564	€ 132,276,939	4,229	€ 200,427,104	4,176	\$9,286	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,730	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 68,150,165
INEU	9561	€ 267,027,490	7,093	€ 200,374,943	3,702	\$12,115	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 21,825	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 66,652,546)
NEGREȘTI-OAȘ	16879	€ 246,178,674	4,875	€ 198,663,525	3,566	\$9,320	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,791	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 47,515,149)
PETROȘANI	42167	€ 190,660,315	8,440	€ 196,188,249	9,747	\$4,742	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,543	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,527,934
CISNĂDIE	21030	€ 82,955,126	3,334	€ 194,559,490	4,362	\$5,173	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,319	SLAB DEZVOLTAT	€ 111,604,364
URLAȚI	11619	€ 80,672,362	1,491	€ 193,113,633	2,438	\$10,667	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 19,217	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 112,441,271
BUHUȘI	22045	€ 78,428,375	1,651	€ 192,149,986	2,087	\$8,202	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,777	SLAB DEZVOLTAT	€ 113,721,612
BĂILEȘTI	19632	€ 73,707,036	2,488	€ 188,406,303	1,591	\$6,671	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,017	SLAB DEZVOLTAT	€ 114,699,267
VALEA LUI MIHAI	10923	€ 130,932,624	3,846	€ 184,403,056	3,992	\$10,660	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 19,204	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 53,470,431
ȘIMLEU SILVANIEI	17392	€ 101,577,652	3,197	€ 175,827,370	3,144	\$8,904	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,040	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 74,249,718
FĂLTICENI	31302	€ 122,253,719	4,214	€ 173,051,615	3,959	\$4,528	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,158	SLAB DEZVOLTAT	€ 50,797,896
GURA HUMORULUI	17133	€ 97,903,369	2,592	€ 170,954,282	2,913	\$7,605	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 13,700	SLAB DEZVOLTAT	€ 73,050,913
TITU	10286	€ 154,994,937	2,018	€ 168,641,771	2,430	\$15,831	VENIT MARE	€ 28,520	MAI DEZVOLTAT	€ 13,646,834
RÂȘNOV	18089	€ 68,732,970	1,743	€ 168,085,032	2,695	\$5,988	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,788	SLAB DEZVOLTAT	€ 99,352,062
VATRA DORNEI	16866	€ 276,702,067	3,587	€ 168,010,230	2,804	\$8,155	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,692	SLAB DEZVOLTAT	(€ 108,691,837)
GHERLA	23138	€ 107,393,443	3,606	€ 167,656,311	3,945	\$5,320	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,584	SLAB DEZVOLTAT	€ 60,262,867
LUDUȘ	17529	€ 116,287,294	2,446	€ 164,463,305	2,518	\$5,836	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,513	SLAB DEZVOLTAT	€ 48,176,011
GHEORGHENI	19855	€ 161,749,355	4,602	€ 162,280,307	3,969	\$5,018	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,041	SLAB DEZVOLTAT	€ 530,952
OVIDIU	15785	€ 107,629,526	2,540	€ 160,764,427	2,566	\$8,226	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,820	SLAB DEZVOLTAT	€ 53,134,901
BECLEAN	12322	€ 139,661,948	2,621	€ 158,251,261	2,678	\$10,435	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,799	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 18,589,314
MEDGIDIA	45412	€ 540,062,946	6,579	€ 157,988,821	3,777	\$2,829	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,096	SLAB DEZVOLTAT	(€ 382,074,125)
BOLDEȘTI-SCĂENI	11540	€ 50,089,156	1,505	€ 155,648,123	2,607	\$8,455	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,232	SLAB DEZVOLTAT	€ 105,558,967
ADJUD	20357	€ 152,340,395	3,985	€ 150,991,155	2,820	\$8,509	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,329	SLAB DEZVOLTAT	(€ 1,349,240)
HUȘI	31511	€ 124,003,888	5,914	€ 150,151,374	5,172	\$6,465	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,647	SLAB DEZVOLTAT	€ 26,147,486
COMĂNEȘTI	23704	€ 237,957,630	2,995	€ 149,282,957	3,171	\$6,014	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,835	SLAB DEZVOLTAT	(€ 88,674,673)
DOROHOI	30863	€ 95,831,592	3,503	€ 146,003,053	3,271	\$6,176	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,127	SLAB DEZVOLTAT	€ 50,171,461

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
TĂUȚII-MĂGHERĂUȘ	8391	€ 66,348,944	1,361	€ 144,868,551	2,475	\$14,559	VENIT MARE	€ 26,229	TRANZITIE	€ 78,519,607
BOCȘA	19011	€ 77,490,682	2,247	€ 143,748,193	2,208	\$11,127	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 20,046	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 66,257,511
SOVATA	10352	€ 78,902,955	2,646	€ 140,785,220	2,910	\$8,497	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,309	SLAB DEZVOLTAT	€ 61,882,265
PUCIOASA	15148	€ 61,777,984	2,456	€ 138,533,393	2,720	\$8,994	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,203	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 76,755,409
PECICA	14110	€ 77,216,551	1,744	€ 137,780,625	2,565	\$5,640	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,161	SLAB DEZVOLTAT	€ 60,564,074
MIZIL	16274	€ 147,675,413	2,459	€ 137,498,582	3,196	\$5,366	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,667	SLAB DEZVOLTAT	(€ 10,176,831)
BOLINTIN-VALE	13811	€ 62,394,657	2,042	€ 135,884,071	1,748	\$9,084	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,366	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 73,489,414
NĂSĂUD	11605	€ 94,942,926	1,868	€ 134,529,676	2,186	\$9,439	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 17,006	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 39,586,750
MARGHITA	17949	€ 97,461,471	4,659	€ 131,368,360	3,794	\$4,585	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,261	SLAB DEZVOLTAT	€ 33,906,889
LIPOVA	11272	€ 66,563,837	2,059	€ 130,323,499	2,534	\$6,708	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,085	SLAB DEZVOLTAT	€ 63,759,662
MOTRU	22266	€ 140,010,027	6,072	€ 127,225,141	6,372	\$9,211	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,595	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 12,784,886)
TÂRGU LĂPUȘ	13089	€ 115,352,403	2,272	€ 126,622,818	2,642	\$8,222	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,813	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,270,415
BALȘ	20768	€ 90,719,494	3,344	€ 123,314,217	2,198	\$4,446	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,010	SLAB DEZVOLTAT	€ 32,594,723
ALEȘD	11209	€ 176,335,165	3,312	€ 123,076,371	3,177	\$6,911	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,450	SLAB DEZVOLTAT	(€ 53,258,794)
TURNU MAGURELE	28932	€ 114,754,640	5,487	€ 120,787,440	3,590	\$6,147	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,074	SLAB DEZVOLTAT	€ 6,032,800
BEIUȘ	11230	€ 55,716,730	2,676	€ 118,118,348	4,338	\$6,676	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,027	SLAB DEZVOLTAT	€ 62,401,618
FETEȘTI	35080	€ 151,694,162	3,428	€ 118,059,322	2,720	\$3,728	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,715	SLAB DEZVOLTAT	(€ 33,634,840)
RECAȘ	9780	€ 40,798,060	826	€ 117,096,741	1,067	\$7,919	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 14,267	SLAB DEZVOLTAT	€ 76,298,681
BRAD	15558	€ 251,861,139	5,233	€ 116,726,509	3,149	\$7,570	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 13,637	SLAB DEZVOLTAT	(€ 135,134,631)
CÂMPULUNG MOLDOVENESC	20011	€ 103,318,893	2,568	€ 114,527,958	2,661	\$4,668	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,410	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,209,065
BĂBENI	9235	€ 62,670,337	1,649	€ 114,200,826	1,520	\$12,333	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 22,218	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 51,530,489
SINAIA	11264	€ 84,394,674	3,463	€ 108,932,207	3,423	\$6,268	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,293	SLAB DEZVOLTAT	€ 24,537,533
VIȘEU DE SUS	17997	€ 47,362,298	1,611	€ 108,469,613	2,605	\$5,179	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,330	SLAB DEZVOLTAT	€ 61,107,316
JIMBOLIA	13423	€ 143,722,566	1,911	€ 107,890,477	2,646	\$5,346	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,631	SLAB DEZVOLTAT	(€ 35,832,090)
HAȚEG	10687	€ 100,703,247	3,047	€ 107,499,782	2,607	\$10,291	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,540	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 6,796,535
LEHLIU-GARĂ	6639	€ 101,008,540	769	€ 107,117,740	617	\$16,313	VENIT MARE	€ 29,390	MAI DEZVOLTAT	€ 6,109,200
TÂRGU NEAMȚ	21962	€ 107,776,127	3,408	€ 100,056,047	2,908	\$4,603	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,293	SLAB DEZVOLTAT	(€ 7,720,080)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
BORȘA	29967	€ 75,269,435	2,782	€ 98,769,222	2,706	\$2,830	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,099	SLAB DEZVOLTAT	€ 23,499,787
FIENI	7548	€ 84,555,322	1,254	€ 98,286,618	1,063	\$12,595	VENIT MARE	€ 22,690	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 13,731,296
DRĂGĂȘANI	20447	€ 95,257,828	2,359	€ 95,453,991	2,278	\$4,493	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,095	SLAB DEZVOLTAT	€ 196,163
EFORIE	11095	€ 88,808,980	2,308	€ 94,662,977	2,393	\$6,696	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,064	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,853,997
ZIMNICEA	15056	€ 251,589,492	3,275	€ 93,807,874	1,791	\$9,100	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,394	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 157,781,618)
IERNUT	9751	€ 87,901,658	1,121	€ 92,364,802	886	\$5,864	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,564	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,463,144
COSTEȘTI	10430	€ 49,252,944	1,187	€ 91,896,217	1,790	\$3,911	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,046	SLAB DEZVOLTAT	€ 42,643,274
FILIAȘI	18233	€ 25,188,711	1,318	€ 89,285,319	1,599	\$3,407	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,138	SLAB DEZVOLTAT	€ 64,096,608
JIBOU	11877	€ 71,989,046	2,562	€ 87,680,843	1,778	\$6,889	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,412	SLAB DEZVOLTAT	€ 15,691,797
TÂRGU FRUMOS	14493	€ 49,660,059	1,787	€ 86,589,688	1,575	\$5,537	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,976	SLAB DEZVOLTAT	€ 36,929,628
MOINEȘTI	24419	€ 60,184,427	4,240	€ 84,790,198	2,253	\$3,335	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,009	SLAB DEZVOLTAT	€ 24,605,770
ȚÂNDĂREI	17346	€ 68,603,201	1,087	€ 81,293,245	1,018	\$5,252	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,462	SLAB DEZVOLTAT	€ 12,690,044
CRISTURU SECUIESC	10803	€ 50,225,713	2,061	€ 80,757,058	2,247	\$6,600	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,890	SLAB DEZVOLTAT	€ 30,531,345
ȘTEI	7260	€ 85,303,097	2,263	€ 78,010,907	2,208	\$6,808	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,264	SLAB DEZVOLTAT	(€ 7,292,190)
SCORNICEȘTI	11816	€ 31,668,208	1,654	€ 77,033,985	1,653	\$4,761	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,577	SLAB DEZVOLTAT	€ 45,365,777
BREAZA	16449	€ 52,540,076	2,245	€ 76,695,541	2,337	\$3,019	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,438	SLAB DEZVOLTAT	€ 24,155,465
MIERCUREA SIBIULUI	4806	€ 193,545,745	1,130	€ 76,342,542	1,073	\$9,129	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,447	MAI PUTIN DEZVOLTAT	(€ 117,203,203)
FUNDULEA	6709	€ 68,408,506	883	€ 76,321,241	907	\$11,353	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 20,453	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 7,912,735
SIMERIA	13830	€ 44,513,175	1,905	€ 75,975,843	2,286	\$5,565	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,027	SLAB DEZVOLTAT	€ 31,462,668
VICTORIA	8579	€ 85,705,933	1,313	€ 75,824,637	1,121	\$5,750	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,359	SLAB DEZVOLTAT	(€ 9,881,296)
FĂGET	7582	€ 56,827,773	1,345	€ 75,677,167	1,698	\$6,942	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,506	SLAB DEZVOLTAT	€ 18,849,394
BAIA SPRIE	17005	€ 60,151,017	1,628	€ 74,121,658	1,720	\$3,739	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,736	SLAB DEZVOLTAT	€ 13,970,640
OCNA MUREȘ	14364	€ 32,397,315	1,176	€ 72,887,843	1,585	\$3,501	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,307	SLAB DEZVOLTAT	€ 40,490,528
ODOBEȘTI	9661	€ 47,002,686	1,138	€ 72,144,588	1,211	\$8,964	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 16,149	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 25,141,902
SĂLIȘTE	5993	€ 234,975,655	1,850	€ 72,133,009	1,428	\$6,913	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,454	SLAB DEZVOLTAT	(€ 162,842,646)
MOLDOVA NOUĂ	13250	€ 26,219,453	1,019	€ 71,619,774	1,260	\$8,350	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,044	SLAB DEZVOLTAT	€ 45,400,321
LUPENI	26409	€ 78,065,234	4,072	€ 71,456,378	1,598	\$2,765	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,981	SLAB DEZVOLTAT	(€ 6,608,856)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
AVRIG	15556	€ 53,995,697	1,684	€ 71,377,644	1,794	\$2,631	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,740	SLAB DEZVOLTAT	€ 17,381,948
BORSEC	2749	€ 200,595,297	3,206	€ 71,152,783	1,158	\$23,950	VENIT MARE	€ 43,147	MAI DEZVOLTAT	(€ 129,442,514)
MURFATLAR	11433	€ 92,659,137	1,465	€ 69,301,637	1,116	\$4,947	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,912	SLAB DEZVOLTAT	(€ 23,357,500)
IANCA	10857	€ 70,770,488	1,254	€ 68,712,924	1,084	\$6,371	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,477	SLAB DEZVOLTAT	(€ 2,057,565)
DUMBRĂVENI	8580	€ 28,413,474	773	€ 68,149,282	1,123	\$4,593	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,275	SLAB DEZVOLTAT	€ 39,735,807
VIDELE	11526	€ 40,216,560	2,826	€ 67,931,424	1,530	\$8,669	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,617	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 27,714,864
COVASNA	11159	€ 66,637,545	1,966	€ 67,865,668	1,864	\$5,799	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,448	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,228,123
MORENI	20088	€ 52,251,951	2,638	€ 67,300,276	2,457	\$2,761	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,974	SLAB DEZVOLTAT	€ 15,048,324
HUEDIN	9595	€ 49,507,938	1,363	€ 66,620,506	1,502	\$3,990	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,189	SLAB DEZVOLTAT	€ 17,112,567
ABRUD	5399	€ 53,900,507	812	€ 65,089,922	591	\$8,349	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,041	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,189,414
HÂRȘOVA	11145	€ 49,691,943	1,224	€ 63,591,984	1,154	\$4,212	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,588	SLAB DEZVOLTAT	€ 13,900,041
BUMBEȘTI-JIU	9819	€ 33,545,774	1,840	€ 62,879,419	2,105	\$10,364	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 18,672	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 29,333,644
BUZIAȘ	8406	€ 60,137,503	1,258	€ 61,857,300	943	\$4,788	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,626	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,719,798
ARDUD	7511	€ 18,089,298	485	€ 61,811,462	549	\$6,405	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,540	SLAB DEZVOLTAT	€ 43,722,163
VULCAN	28434	€ 104,360,614	4,816	€ 60,023,152	1,724	\$2,145	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,864	SLAB DEZVOLTAT	(€ 44,337,462)
MIHĂILEȘTI	7585	€ 99,173,476	1,314	€ 58,845,513	1,245	\$7,048	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,698	SLAB DEZVOLTAT	(€ 40,327,963)
TEIUȘ	7379	€ 19,268,663	591	€ 58,742,238	870	\$5,504	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,916	SLAB DEZVOLTAT	€ 39,473,575
CORABIA	17683	€ 50,567,181	1,246	€ 58,608,808	1,256	\$2,436	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,389	SLAB DEZVOLTAT	€ 8,041,627
TOPLIȚA	15865	€ 46,432,162	2,623	€ 58,263,611	1,923	\$2,116	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,812	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,831,449
ORAVIȚA	12948	€ 65,899,959	1,728	€ 57,521,643	1,287	\$6,831	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,306	SLAB DEZVOLTAT	(€ 8,378,315)
SEBIȘ	6391	€ 36,489,078	1,496	€ 57,383,692	1,488	\$5,189	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,348	SLAB DEZVOLTAT	€ 20,894,614
MĂCIN	10842	€ 39,032,038	1,974	€ 57,113,968	1,866	\$4,954	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,924	SLAB DEZVOLTAT	€ 18,081,929
PÂNCOTA	8107	€ 24,557,980	1,586	€ 56,215,917	896	\$3,987	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,183	SLAB DEZVOLTAT	€ 31,657,937
DETA	7605	€ 44,811,048	1,873	€ 55,925,388	1,233	\$4,801	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,650	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,114,340
ZLATNA	7924	€ 43,713,955	818	€ 54,998,663	882	\$4,780	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,612	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,284,708
TÂRGU OCNA	13010	€ 45,849,201	1,855	€ 53,577,042	1,298	\$3,961	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,136	SLAB DEZVOLTAT	€ 7,727,842
PANCIU	9261	€ 30,147,295	1,240	€ 52,630,548	1,306	\$6,870	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 12,377	SLAB DEZVOLTAT	€ 22,483,254

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
CALAFAT	18103	€ 83,254,616	2,047	€ 50,777,844	1,556	\$1,947	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,508	SLAB DEZVOLTAT	(€ 32,476,772)
SEINI	9600	€ 40,064,751	1,107	€ 49,369,952	1,221	\$4,373	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,879	SLAB DEZVOLTAT	€ 9,305,201
CEHU SILVANIEI	7657	€ 78,686,501	1,559	€ 48,705,926	1,372	\$5,965	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,746	SLAB DEZVOLTAT	(€ 29,980,575)
SIRET	9684	€ 39,597,979	1,118	€ 48,684,193	788	\$4,065	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,323	SLAB DEZVOLTAT	€ 9,086,214
PLOPENI	8909	€ 51,765,374	1,991	€ 47,324,029	1,856	\$3,434	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 6,187	SLAB DEZVOLTAT	(€ 4,441,345)
ÎNSURĂȚEI	7011	€ 13,907,364	333	€ 45,265,492	425	\$6,541	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 11,784	SLAB DEZVOLTAT	€ 31,358,128
TECHIRGHIOI	8186	€ 92,804,179	708	€ 45,117,497	877	\$4,462	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,039	SLAB DEZVOLTAT	(€ 47,686,682)
NOVACI	5669	€ 26,179,376	573	€ 44,770,313	879	\$12,736	VENIT MARE	€ 22,945	MAI PUTIN DEZVOLTAT	€ 18,590,937
CÂMPENI	7494	€ 47,574,945	1,415	€ 44,733,013	1,248	\$4,623	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,329	SLAB DEZVOLTAT	(€ 2,841,932)
GĂTAIA	6529	€ 63,723,151	520	€ 44,106,149	630	\$4,266	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,685	SLAB DEZVOLTAT	(€ 19,617,002)
NEHOIU	10968	€ 34,774,901	1,594	€ 43,145,599	1,157	\$3,250	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,855	SLAB DEZVOLTAT	€ 8,370,698
CĂLIMĂNEȘTI	8849	€ 30,959,470	1,415	€ 42,786,268	1,538	\$5,566	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,027	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,826,798
VICOVU DE SUS	16569	€ 27,574,596	1,158	€ 42,532,716	1,381	\$2,071	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,730	SLAB DEZVOLTAT	€ 14,958,120
SALCEA	10737	€ 18,822,589	468	€ 41,978,655	780	\$3,097	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,579	SLAB DEZVOLTAT	€ 23,156,067
LITENI	10281	€ 11,235,040	178	€ 41,505,792	467	\$3,295	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,936	SLAB DEZVOLTAT	€ 30,270,753
OȚELU ROȘU	12389	€ 130,579,876	1,630	€ 40,340,961	1,058	\$5,037	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,074	SLAB DEZVOLTAT	(€ 90,238,915)
PREDEAL	5045	€ 20,494,001	1,021	€ 40,225,473	1,259	\$5,193	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,356	SLAB DEZVOLTAT	€ 19,731,472
NĂDLAC	7970	€ 55,439,284	864	€ 40,200,597	774	\$2,878	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,185	SLAB DEZVOLTAT	(€ 15,238,687)
ORȘOVA	12578	€ 66,785,324	1,596	€ 39,790,833	1,137	\$4,798	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,644	SLAB DEZVOLTAT	(€ 26,994,491)
ÎNȚORSURA BUZĂULUI	9340	€ 22,442,651	827	€ 39,693,598	931	\$4,309	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,763	SLAB DEZVOLTAT	€ 17,250,947
DARABANI	12909	€ 34,617,812	583	€ 39,581,170	644	\$3,970	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,152	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,963,358
POGOANELE	7387	€ 34,476,312	387	€ 39,493,879	454	\$4,388	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,905	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,017,567
LIVADA	7356	€ 17,281,655	551	€ 39,385,202	674	\$4,627	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,337	SLAB DEZVOLTAT	€ 22,103,546
PODU ILOAIEI	11061	€ 17,397,793	590	€ 38,701,968	716	\$5,128	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,239	SLAB DEZVOLTAT	€ 21,304,175
HOREZU	6951	€ 27,813,367	1,060	€ 38,346,465	1,198	\$5,284	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 9,520	SLAB DEZVOLTAT	€ 10,533,098
PETRILA	24560	€ 44,432,687	3,251	€ 36,578,133	1,339	\$1,520	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,739	SLAB DEZVOLTAT	(€ 7,854,555)
AGNITA	11839	€ 22,399,621	1,118	€ 35,777,855	849	\$1,747	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,147	SLAB DEZVOLTAT	€ 13,378,233

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
SARMAȘU	7063	€ 7,664,580	327	€ 35,032,985	699	\$3,111	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,604	SLAB DEZVOLTAT	€ 27,368,405
VLĂHIȚA	7627	€ 19,452,469	715	€ 34,835,559	865	\$3,974	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,159	SLAB DEZVOLTAT	€ 15,383,091
SĂCUENI	12657	€ 20,497,802	954	€ 34,659,944	848	\$1,711	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,083	SLAB DEZVOLTAT	€ 14,162,143
BROȘTENI	6443	€ 10,225,844	400	€ 32,627,481	718	\$2,662	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 7,468	SLAB DEZVOLTAT	€ 22,401,637
PĂTÂRLAGELE	7581	€ 19,559,846	592	€ 31,949,838	724	\$3,317	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,976	SLAB DEZVOLTAT	€ 12,389,992
CĂLAN	13176	€ 37,181,169	1,251	€ 31,116,981	780	\$2,411	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,344	SLAB DEZVOLTAT	(€ 6,064,188)
SÂNGEORZ-BĂI	11826	€ 19,745,789	759	€ 30,677,034	1,049	\$2,100	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,784	SLAB DEZVOLTAT	€ 10,931,245
PIATRA-OLT	6465	€ 8,475,172	324	€ 30,446,649	566	\$3,209	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,782	SLAB DEZVOLTAT	€ 21,971,478
CAJVANA	9685	€ 14,226,492	252	€ 30,119,005	382	\$2,522	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,543	SLAB DEZVOLTAT	€ 15,892,513
HÂRLĂU	13213	€ 21,724,074	810	€ 29,427,662	671	\$1,999	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,601	SLAB DEZVOLTAT	€ 7,703,588
AMARA	7910	€ 32,560,638	727	€ 28,880,965	770	\$4,122	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,427	SLAB DEZVOLTAT	(€ 3,679,673)
ROZNOV	10386	€ 23,555,087	650	€ 28,696,177	695	\$2,680	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,829	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,141,090
BARAOLT	9226	€ 50,550,945	1,305	€ 28,014,092	872	\$3,086	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,560	SLAB DEZVOLTAT	(€ 22,536,853)
BĂILE HERCULANE	4949	€ 22,587,962	1,010	€ 26,784,421	836	\$8,429	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 15,186	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,196,459
TÂRGU CĂRBUNEȘTI	8682	€ 24,516,069	1,029	€ 26,678,627	849	\$4,664	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,403	SLAB DEZVOLTAT	€ 2,162,558
BĂILE OLĂNEȘTI	4459	€ 21,079,852	813	€ 26,563,861	772	\$6,090	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 10,972	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,484,008
BICAZ	8392	€ 16,402,111	813	€ 25,629,742	671	\$2,983	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,373	SLAB DEZVOLTAT	€ 9,227,630
RĂCARI	6419	€ 31,756,125	594	€ 25,289,023	416	\$4,027	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,255	SLAB DEZVOLTAT	(€ 6,467,102)
BERBEȘTI	5453	€ 33,480,985	1,167	€ 25,045,286	1,462	\$4,491	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,091	SLAB DEZVOLTAT	(€ 8,435,699)
COMARNIC	12250	€ 31,858,517	783	€ 24,873,059	754	\$1,313	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,365	SLAB DEZVOLTAT	(€ 6,985,458)
RUPEA	6106	€ 13,624,197	701	€ 24,704,647	738	\$2,624	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,727	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,080,450
GEOAGIU	5621	€ 11,457,799	560	€ 24,454,068	818	\$4,432	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,985	SLAB DEZVOLTAT	€ 12,996,269
TÂRGU BUJOR	7267	€ 9,293,351	321	€ 23,441,701	379	\$3,270	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,891	SLAB DEZVOLTAT	€ 14,148,350
SLĂNIC	5644	€ 13,757,859	524	€ 22,922,626	772	\$2,641	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,758	SLAB DEZVOLTAT	€ 9,164,767
BUDEȘTI	7638	€ 29,692,800	371	€ 22,558,260	330	\$2,836	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,110	SLAB DEZVOLTAT	(€ 7,134,540)
DĂRMĂNEȘTI	14753	€ 28,985,331	624	€ 22,438,341	726	\$1,459	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,629	SLAB DEZVOLTAT	(€ 6,546,989)
DRĂGĂNEȘTI-OLT	11823	€ 26,986,846	576	€ 21,925,019	636	\$1,248	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,248	SLAB DEZVOLTAT	(€ 5,061,827)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
DĂBULENI	11946	€ 9,891,703	411	€ 21,440,300	504	\$1,256	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,263	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,548,597
URICANI	9595	€ 24,451,585	1,737	€ 20,971,511	742	\$2,235	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,027	SLAB DEZVOLTAT	(€ 3,480,075)
BABADAG	10618	€ 19,645,961	849	€ 20,785,984	731	\$1,868	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,366	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,140,023
FIERBINȚI-TÂRG	4602	€ 14,415,704	275	€ 19,132,704	406	\$4,733	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 8,526	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,717,000
NEGREȘTI	10321	€ 10,453,529	737	€ 18,419,159	532	\$2,479	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,467	SLAB DEZVOLTAT	€ 7,965,630
AZUGA	4754	€ 9,582,327	541	€ 18,044,251	423	\$2,464	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,440	SLAB DEZVOLTAT	€ 8,461,924
SĂLIȘTEA DE SUS	5100	€ 5,494,892	177	€ 17,346,012	285	\$2,925	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,269	SLAB DEZVOLTAT	€ 11,851,120
MĂRĂȘEȘTI	13452	€ 12,502,982	727	€ 17,243,915	612	\$1,564	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,818	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,740,933
ȘOMCUTA MARE	8063	€ 9,687,897	418	€ 17,235,502	553	\$1,836	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,308	SLAB DEZVOLTAT	€ 7,547,605
FLĂMÂNZI	11781	€ 9,466,641	371	€ 16,110,609	435	\$1,792	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,228	SLAB DEZVOLTAT	€ 6,643,968
MILIȘĂUȚI	5481	€ 6,940,526	219	€ 15,536,694	265	\$2,314	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,169	SLAB DEZVOLTAT	€ 8,596,168
ISACCEA	5264	€ 12,501,865	416	€ 14,674,229	312	\$2,657	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,786	SLAB DEZVOLTAT	€ 2,172,364
ULMENI	7545	€ 15,044,420	422	€ 14,483,866	496	\$1,640	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,955	SLAB DEZVOLTAT	(€ 560,554)
BREZOI	7118	€ 8,744,562	393	€ 14,454,558	370	\$1,922	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,462	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,709,996
ANINOASA	4610	€ 15,262,254	599	€ 13,792,135	467	\$3,070	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,531	SLAB DEZVOLTAT	(€ 1,470,119)
OCNA SIBIULUI	4313	€ 3,573,248	176	€ 13,644,613	282	\$1,822	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,282	SLAB DEZVOLTAT	€ 10,071,366
BĂLCEȘTI	5099	€ 7,496,318	318	€ 13,158,813	287	\$2,469	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,448	SLAB DEZVOLTAT	€ 5,662,495
MIERCUREA NIRAJULUI	6072	€ 6,760,244	303	€ 13,063,210	382	\$1,328	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,392	SLAB DEZVOLTAT	€ 6,302,966
STREHAIA	11181	€ 47,802,664	501	€ 12,890,515	262	\$1,730	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,116	SLAB DEZVOLTAT	(€ 34,912,149)
SULINA	3988	€ 7,809,923	577	€ 12,253,035	519	\$2,947	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,310	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,443,113
VÂNJU MARE	5861	€ 6,991,736	371	€ 11,807,354	295	\$3,033	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,464	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,815,617
NEGRU VODĂ	5747	€ 9,580,830	217	€ 11,498,099	183	\$1,630	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,937	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,917,269
CĂZĂNEȘTI	3569	€ 19,455,428	406	€ 11,121,963	315	\$4,075	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,341	SLAB DEZVOLTAT	(€ 8,333,465)
POTCOAVA	5787	€ 8,471,513	220	€ 10,725,781	239	\$1,357	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,445	SLAB DEZVOLTAT	€ 2,254,268
CAVNIC	5192	€ 9,098,192	299	€ 10,714,115	365	\$1,776	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,200	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,615,922
BAIA DE ARIEȘ	3944	€ 8,197,071	551	€ 10,183,684	428	\$1,601	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,884	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,986,613
SĂVENI	7901	€ 12,216,393	495	€ 9,992,383	456	\$1,673	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,014	SLAB DEZVOLTAT	(€ 2,224,010)

Nume	Populația în 2018	Veniturile firmelor în 2011	Angajați în 2011	Venituri firme în 2018	Angajați în 2018	GNI/Capita (Atlas \$) în 2018	Nivel de dezvoltare	PIB/Capita (PPS €) în 2018	Tip localitate	Difereința în veniturile firmelor din 2011 în 2018
SLĂNIC-MOLDOVA	5138	€ 8,069,669	337	€ 9,760,334	375	\$1,831	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,299	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,690,665
TISMANA	7007	€ 5,440,411	293	€ 9,740,125	274	\$2,245	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,044	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,299,714
BAIA DE ARAMĂ	5569	€ 9,439,936	451	€ 9,424,921	345	\$2,551	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,595	SLAB DEZVOLTAT	(€ 15,015)
BĂILE GOVORA	2813	€ 7,844,303	265	€ 8,816,490	295	\$3,026	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 5,451	SLAB DEZVOLTAT	€ 972,186
SÂNGEORGIU DE PĂDURE	5446	€ 8,896,103	403	€ 8,553,913	338	\$982	VENIT MIC	€ 1,768	SLAB DEZVOLTAT	(€ 342,190)
VAȘCĂU	2358	€ 4,058,784	172	€ 8,213,630	215	\$2,220	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,000	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,154,846
BĂILE TUȘNAD	1662	€ 4,265,263	306	€ 8,020,966	301	\$4,430	VENIT MEDIU SPRE MARE	€ 7,981	SLAB DEZVOLTAT	€ 3,755,703
FĂUREI	3959	€ 17,584,271	350	€ 7,894,184	138	\$1,735	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 3,126	SLAB DEZVOLTAT	(€ 9,690,087)
CIACOVA	5390	€ 4,110,417	192	€ 7,670,280	225	\$939	VENIT MIC	€ 1,691	SLAB DEZVOLTAT	€ 3,559,862
MURGENI	8265	€ 6,990,505	170	€ 7,243,379	196	\$1,201	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,164	SLAB DEZVOLTAT	€ 252,874
BĂLAN	7701	€ 9,000,412	340	€ 7,171,241	244	\$859	VENIT MIC	€ 1,548	SLAB DEZVOLTAT	(€ 1,829,171)
DOLHASCA	11471	€ 3,093,444	113	€ 7,115,590	147	\$493	VENIT MIC	€ 889	SLAB DEZVOLTAT	€ 4,022,147
ȚICLENI	4713	€ 6,901,949	367	€ 6,963,692	233	\$2,380	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 4,289	SLAB DEZVOLTAT	€ 61,743
FRASIN	6611	€ 20,710,783	487	€ 6,830,468	139	\$2,291	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 1,524	SLAB DEZVOLTAT	(€ 13,880,315)
ANINA	9203	€ 5,410,600	292	€ 6,724,566	292	\$1,133	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,042	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,313,966
BUCECEA	5469	€ 4,139,221	133	€ 6,238,734	109	\$1,467	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,643	SLAB DEZVOLTAT	€ 2,099,513
NUCET	2125	€ 5,135,416	154	€ 5,041,968	147	\$1,522	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,742	SLAB DEZVOLTAT	(€ 93,448)
OCNELE MARI	3509	€ 2,705,704	125	€ 4,659,144	171	\$1,401	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,524	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,953,439
SOLCA	2615	€ 2,078,376	117	€ 4,571,266	161	\$1,417	VENIT MEDIU SPRE MIC	€ 2,553	SLAB DEZVOLTAT	€ 2,492,891
COPȘA MICĂ	5931	€ 15,183,570	472	€ 4,454,533	120	\$431	VENIT MIC	€ 776	SLAB DEZVOLTAT	(€ 10,729,037)
DRAGOMIREȘTI	3242	€ 1,155,920	54	€ 3,708,570	126	\$973	VENIT MIC	€ 1,752	SLAB DEZVOLTAT	€ 2,552,650
ȘTEFĂNEȘTI	6090	€ 1,515,742	92	€ 3,250,808	70	\$697	VENIT MIC	€ 1,256	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,735,066
BECHET	4341	€ 1,527,021	96	€ 2,628,013	132	\$420	VENIT MIC	€ 756	SLAB DEZVOLTAT	€ 1,100,992
BEREȘTI	3283	€ 2,640,666	99	€ 1,732,464	65	\$376	VENIT MIC	€ 677	SLAB DEZVOLTAT	(€ 908,203)

Sursa: Calculele autorilor folosind datele de la INS și Ministerul de Finanțe

ANEXA 2. SALARIILE MEDII DIN SECTOR

SALARIILE MEDII DIN SECTOR in ianuarie 2020		
Tehnologii informatice		7689
Rafinării petrol		6302
Extracții petrol și gaze naturale		6287
Servicii de asigurare		6192
Transport aerian		5698
Activități servicii suport minier		5695
Activități publicitate		5557
Servicii financiare		5186
Administrația publică și apărare		4877
Producția de tutun		4748
Electricitate, gaz, și furnizare aer condiționat		4486
Telecomunicații		4412
Cercetare și dezvoltare		4324
Extracția minereurilor metalice		4201
Media		4153
Depozite și Logistică		4092
Intermediere financiară		3923
Servicii îngrijire medicală și sociale		3871
Producția de alte echipamente de transport (naval, feroviar, aerian, armată, motociclete, biciclete, etc.)		3635
Extracție cărbune și lignit		3516
Educație		3489
Producția de alte produse minerale nemetalice (sticlă, ceramică, ciment)		3395
Produse farmaceutice		3392
Transport apă		3374
Fabricarea de mașini și echipamente		3373
Producția de băuturi		3298
Producția de calculatoare, electronice și produse optice		3264
Producția de metale de bază		3214
Media în ROMANIA		3189
Producția Auto		3110
Producția de produse chimice		3021
Construcții		3002
Producția de produse din plastic și cauciuc		2997
Exploatare forestieră		2991
Arte, amuzament și recreație		2899
Producția de produse metalice		2888
Reparația și instalarea de mașini și echipamente		2864
Comerț en gros și en detail		2841
Colectarea, tratarea și furnizarea apei		2821
Canalizare		2810
Producția de hârtie și papetărie		2798
Producția de Echipamente electrice		2791
Servicii de transport		2724
Alte activități de extracție		2682
Imobiliare		2680

SALARIIILE MEDII DIN SECTOR in ianuarie 2020		
Imprimare și reproducere media de înregistrări		2570
Servicii Administrative și suport (închiriere, agenții turism, agenții angajare, suport birouri, etc.)		2477
Agricultură și vânat		2317
Prelucrarea lemnului		2306
Servicii de curierat		2236
Producția de textile		2184
Tratare și colectare deșeuri		2173
Industria alimentară		2139
Alte activități industriale (ex. bijuterii, instrumente muzicale, articole sportive, jocuri și jucării)		2123
Producția de produse de piele		2105
Alte servicii (ex. coafură, spălat și uscat, reparații calculatoare, electronice, mobilă, ceasuri)		2067
Fabricarea de mobilă		2026
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte		1833
Hotel și restaurant		1803

Sursa: INS

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Titlul proiectului: Elaborarea politicii urbane ca instrument de consolidare a capacității
administrative și de planificare strategică a zonelor urbane din România

Codul proiectului: SIPOCA 711/ MySMIS 129720

Denumirea beneficiarului: Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației

Data publicării: Decembrie 2020

Conținutul acestui raport nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material distribuit gratuit